

Guggenheim Helsinki: konsepti- ja kehitysselvitys

Käännös julkaisusta:

Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki

(Käännös ei sisällä alkuperäisen julkaisun kuvia ja karttoja, s. 144–167)

Käännös: Lingoneer Oy

Käännöksen tarkastus: Helsingin kaupunki

Englanninkielisen alkuperäisen julkaisun nimiölehden tiedot:

Copyright © 2011 The Solomon R. Guggenheim Foundation, New York

Kaikki oikeudet pidätetään.

Guggenheim Museum Publications
1071 Fifth Avenue
New York, NY 10128

Nimet Solomon R. Guggenheim Museum, Guggenheim ja niiden muunnelmat ovat Solomon R. Guggenheim -
säätiön tavaramerkkejä. Kaikki oikeudet pidätetään.

Julkaisun toimittajat: Tom Drury, Hannah Byers, Lauren Kingsley, Ari Wiseman

Kirjoittajat: Hannah Byers, Sarah Austrian, Boston Consulting Group, Cooper, Robertson & Partners, Anna
Gelder, David Goldberg, Kelsey Harrington, Dana Wallach Jones, Kim Kanatani, Lauren Law Kingsley, LaPlaca
Cohen, Ari Wiseman

Tuotantopäällikkö: Hannah Byers
Tuotantokoordinaattori: Lauren Law Kingsley

Design: Dani Piderman

Kuvat: Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto

GUGGENHEIM HELSINKI: KONSEPTI- JA KEHITYSSELVITYS

Sisällys

Johtajan alkusanat

Yhteinen lausunto

Yhteenveto

Johdanto

Perusteet

Kansainvälinen verkosto

Hankkeen konteksti

Suomen historia lyhyesti

Helsingin historia lyhyesti

Kulttuurinen maisema

Vertaileva analyysi

Venäläinen yleisö

Guggenheim Helsingin tehtävä ja tarkoitus

Mahdolliset vaikutukset

Näyttelyt ja julkinen ohjelma

Näyttely- ja ohjelmaperiaatteet

Yhteys Helsinkiin, Suomeen ja luontoon

Muotoilu ja arkkitehtuuri

Koulutus ja kasvatus

Markkinatutkimus

Kysyntäennuste

Rahoitusmalli

Taloudellinen vaikutus

Taloudellisen analyysin johtopäätökset

Juridinen ja hallinnollinen rakenne

Rakennusohjelma

Tarveanalyysi

Kohdeanalyysi

Suosituksien ja johtopäätökset

Kiitokset

JOHTAJAN ALKUSANAT

Helsingin kaupunki katsoo tulevaisuuteen ja haluaa toteuttaa rohkeita, proaktiivisia hankkeita, jotka parantavat kaupungin asukkaiden elämänlaatua. Helsinki on tärkeä kaupunki. Siellä elämänlaatu on korkea ja koulutusjärjestelmä poikkeuksellisen hyvä. Tärkeitä kulttuurilaitoksia on paljon. Vaikuttavinta on kuitenkin se, että Helsingin asukkaat eivät halua jäädä lepäämään laakereillaan; he etsivät jatkuvasti uusia tapoja tehdä elämästään entistä parempi. Viime vuosina Helsinki on toteuttanut monia suuria hankkeita: uusi konserttitalo, historiallisten satamatoimintojen siirtäminen pois keskustasta uudisrakentamisen tieltä sekä tällä hetkellä avoin kansainvälinen ideakilpailu Eteläsataman kehittämiseksi. On selvää, että Helsingin tavoitteet ovat korkealla. Guggenheim-säätiö yhtyy kaupungin visioon siitä, mitä tulevana vuosina voidaan saavuttaa. Guggenheimille yhteistyö Helsingin kanssa tarjoaa harvinaisen mahdollisuuden katsoa tulevaisuuteen ja kartoittaa taidemuseon kehittyviä rooleja ja toimintoja tulevana vuosikymmeninä. Yhteistyö Helsingin kanssa voi myös tuoda Guggenheimia lähemmäksi Suomen arkkitehtuuri- ja muotoilusaavutuksia. Siitä olisi hyötyä koko maailmanlaajuiselle Guggenheim-verkostolle.

Tämä analyysi poikkeaa aiempien Guggenheim-toteutettavuusselvitysten noudattamasta linjasta. Lähtökohdista ei ollut arkkitehtoninen identiteetti, vaan lähdimme ensi kertaa liikkeelle uuden museon mission, vision ja ohjelman kehittämisestä. Selvitys tarkastelee huolellisesti näitä elementtejä Suomen ainutlaatuisessa kulttuurisessa kontekstissa. Selvitys katsoo tulevaisuuteen ja etsii uusia mahdollisuuksia ja lähestymistapoja eikä rajoitu pelkästään museoiden vakiintuneisiin käytäntöihin. Suomen poliittisen päätöksenteon erinomaisen avoimuuden kannustamina etsimme vastauksia paitsi sisäisissä keskusteluissa myös ottamalla mukaan läpileikkauksena erilaisia suomalaisen yhteiskunnan osapuolia. Haastatteluja, kyselytutkimuksia, ajatushautomojen ja kohderyhmien tapaamisia, paneelikeskusteluita, paikan päälle tehtyjä vierailuja ja rahoitusmalleja käyttäen pyrimme huolellisesti ymmärtämään, miten Guggenheim-museosta voisi olla hyötyä Suomelle niin kulttuurisesti, kasvatuksellisesti, yhteiskunnallisesti kuin taloudellisestikin.

Yhdessä kaupunginjohtaja Jussi Pajusen ja apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haataisen kanssa tiedotimme tämän toteutettavuusselvityksen käynnistämisestä tammikuussa 2011. Sovimme tuolloin, että työ tulisi saada valmiiksi vuoden kuluessa. Tähän kunnianhimoiseen tavoitteeseen päästiin Guggenheim-säätiön tiimin hienolla työpanoksella. Emme olisi onnistuneet tehtävässä ilman kaupunginjohtaja Pajusen, apulaiskaupunginjohtaja Haataisen ja heidän virastojensa apua, Helsingin taidemuseon johtajan Janne Gallen-Kallela-Sirénin neuvoja, Suomessa toimivien kollegojen palautetta sekä asiantuntija-apua, jota antoivat LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Cooper, Robertson & Partners, Roschier sekä monet muut.

Solomon R. Guggenheim -säätiön hallitus hyväksyi oheisen selvityksen kokouksessaan 14. joulukuuta 2011. Hallituksen tuki heijastaa sen näkemystä, että eteneminen hankkeen seuraavaan vaiheeseen vahvistaisi Guggenheim-verkostoa, tukisi pitkäaikaista yhteistyötä Helsingin kaupungin kanssa ja toisi erinomaisen lisän Pohjoismaiden ja Suomenlahden alueen kulttuurielämään.

Helsingissä ollaan valmiita muutoksiin ja pohtimaan ajatusta 2000-luvun taidemuseosta. Tämä rohkaisi Guggenheim-työryhmää etsimään epäsovinnaisia ratkaisuja ja kartoittamaan rohkeita uusia ideoita. Tämä työ on avannut meille uusia näkymiä, ja luotan siihen, että sillä on tuntevia etuja Helsingin kaupungille.

Richard Armstrong
Johtaja, Solomon R. Guggenheim -museo ja -säätiö

YHTEINEN LAUSUNTO

Hyvät kollegat ja ystävät,

Solomon R. Guggenheim -museon ja -säätiön sekä Helsingin kaupungin puolesta meillä on ilo esitellä Guggenheim Helsingin konsepti- ja kehitysselvitys. Selvitys on monen kuukauden työn tulos, ja siinä ovat olleet mukana Guggenheimin henkilökunta, Helsingin edustajat sekä ulkopuoliset alan asiantuntijat. He kaikki osallistuivat selvitystyöhön sen eri osa-alueilla.

Selvitys kartoittaa ja havainnollistaa niitä näkökohtia ja vaikuttavia tekijöitä, jotka liittyvät Guggenheim-museon mahdolliseen rakentamiseen Helsinkiin. Odotamme palautetta selvityksestä. Keskustelu hankkeen tulevaisuudesta Guggenheimin ja Helsingin kaupungin välillä toivottavasti jatkuu. Konsepti- ja kehitysselvityksen ohjausryhmän ja Helsingin taidemuseon henkilökunnan aktiivinen osallistuminen on antanut ratkaisevan tärkeää tukea ja tarjonnut mahdollisuuden vuoropuheluun selvitystä laadittaessa. Ohjausryhmän jäsenenä on Helsingin kaupungin, Suomen tärkeimpien kulttuurisäätiöiden ja Guggenheim-säätiön edustajia: Svenska kulturfondenin johtaja Berndt Arell, Helsingin taidemuseon johtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén, Suomen kulttuurirahaston hallituksen puheenjohtaja Pirjo Stähle, apulaisjohtaja ja globaalien strategioiden päällikkö Juan Ignacio Vidarte sekä apulaisjohtaja Ari Wiseman.

Guggenheim Helsingistä olisi hyötyä sekä Guggenheim-säätiölle että Helsingin kaupungille useista eri syistä, joita käsitellään seuraavissa luvuissa. Guggenheimille mahdollisuus rakentaa ohjelmavetoinen laitos – joka pyrkii hankkimaan uusia yleisöjä määrättyllä maantieteellisellä alueella toteuttamalla innovatiivisia näyttelymalleja ja luomalla uudenlaisen 2000-luvun museon – edistäisi Guggenheimin toiminta-ajatusta maailmanlaajuisena taideverkostona ja myös laajentaisi sitä.

Helsingille ja Suomelle Guggenheim Helsinki tarjoaisi ennen kokemattoman tilaisuuden houkutella maahan kansainvälisesti tunnustettua visuaalista kulttuuria ja luoda koko Helsingin seudun kannalta myönteistä julkisuutta. Tämä olisi omiaan kannustamaan taiteilijoita ja taidealan ammattilaisia asettumaan Helsinkiin ja liittymään sen kasvavaan taideyhteisöön. Museosta tulisi myös paikallisten ihmisten, matkailijoiden ja vierailijoiden kiehtova ja eloisa kohtaamispaikka. Eteläsataman alue, jota tässä selvityksessä esitellään mahdollisen tulevan Guggenheim Helsingin sijoituspaikkana, on jo osoittautunut lupaavaksi mahdollisuudeksi tämän vuoden syyskuussa päättyneen alueen uuden käytön suunnittelukilpailun perusteella. Guggenheim haluaa kehittää ja uudistaa niitä kaupunkeja, joissa se toimii, ja Guggenheim Helsinki todennäköisesti rohkaisisi sijoittajia panostamaan satama-alueen ja koko kaupungin tulevaisuuden kehittämiseen.

Luotamme siihen, että selvitys tarjoaa lukijalle kiinnostavan ja yksityiskohtaisen analyysin niistä monista eri puolista, joita uuden museon rakentamiseen liittyy. Selvityksen sisältämä tieto vastaa hankkeen nykyistä tilaa. Se todennäköisesti kehittyy ja muuttuu, mikäli hanke etenee seuraaviin vaiheisiin. Siirryttäessä vuoteen 2012 olemme avoimia monille mahdollisuuksille ja kiitollisia mahdollisuudesta tehdä yhteistyötä tämän jännittävän hankkeen parissa. Annamme vilpittömän tunnustuksemme ryhmän muille jäsenille ja kaikille niille, joiden ideat ja arvokkaat näkemykset ovat mahdollistaneet tämän selvityksen julkaisemisen. Toivomme, että voimme kehittää tämän suunnitelman mukaista visiota eteenpäin.

Richard Armstrong
Johtaja
Solomon R. Guggenheim
-museo ja -säätiö

Jussi Pajunen
Kaupunginjohtaja
Helsingin kaupunki

Tuula Haatainen
Apulaiskaupunginjohtaja
Helsingin kaupunki

YHTEENVETO

Johdanto

Tammikuussa 2011 Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen sekä Guggenheim-museon ja -säätiön johtaja Richard Armstrong ilmoittivat käynnistävänsä yhteisen konsepti- ja kehitysselvityksen mahdollisuudesta rakentaa uusi Guggenheim-museo Helsinkiin. Selvitys on tulosta yhteistyöstä Helsingin taidemuseon työntekijöiden kanssa, laajoista keskusteluista Guggenheimin henkilökunnan kanssa, ulkopuolisten asiantuntijoiden (LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Roschier sekä Cooper, Robertson & Partners) tekemästä tutkimuksesta ja analyysistä, keskusteluista ulkopuolisten kollegojen ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa sekä palautteesta, jota saatiin kaikenikäisiltä taiteilijoilta, tutkijoilta ja suomalaisilta kaikilta elämän alueilta. Selvitykseen sisältyy Suomen ja Helsingin lyhyt kulttuurihistoria, vertaileva analyysi Suomen ja Pohjoismaiden taidelaitoksista, uudelle museolle ehdotettu missio ja näyttelyohjelma, markkinatutkimus, hallintorakenne sekä alustava rakennusohjelma. Niitä seuraa sarja suosituksia ja johtopäätöksiä. Yhteenvedosta löytyy tiivistelmä selvityksen tuloksista.

Perusteet

Solomon R. Guggenheimin säätiön ja Helsingin kaupungin yhteistyössä kehittämä museo voisi olla mielenkiintoinen mahdollisuus molemmille osapuolille. Suomi on menestyvä kansakunta, jolla on kasvava merkitys sekä Euroopassa että koko maailmassa. Yhtenäisen yhteiskuntansa ja kehittyvän kulttuurinsa ansiosta Suomella on erinomaiset edellytykset edistää Guggenheimin toiminta-ajatuksen toteutumista, eli lisätä taiteen, arkkitehtuurin sekä muun nykypäivän visuaalisen kulttuurin tuntemusta ja arvostusta.

Suomi on silta idän ja lännen välillä, ja se sijaitsee Pohjoismaiden ja Baltian ytimessä. Maasta on lyhyt lauttamatka Tukholmaan ja Tallinnaan sekä nopea raideyhteys Pietariin. Lisäksi Helsinkiin pääsee vaivattomasti myös monista muista tärkeistä kaupungeista, muun muassa Lontoosta, Pariisista, Berliinistä ja Moskovasta. Edullinen sijainti on tehnyt Helsingistä myös lentoliikenteen portin Aasiaan.

Poliittisen vakauden ja esimerkillisen koulutusjärjestelmänsä ansiosta Suomen talous on kehittynyt vahvaksi ja työvoima erittäin ammattitaitoiseksi, ja tämän ansiosta maasta on tullut tärkeä tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan keskus. Juuri muotoilun ja teknologian yhdistämisestä syntyvä innovatiivisuus lisää Helsingin soveltuvuutta uudeksi Guggenheim-kohteeksi. Helsinki on suomalaisen taiteen ehdoton keskus, josta löytyy paljon museoita, gallerioita ja muita taidelaitoksia (kaupunki käyttää noin 2,5 % budjetistaan kulttuuritoiminnan rahoittamiseen – vuotuinen kulttuurin rahoitus on siis noin 100 miljoonaa euroa). **Helsingin luomisvoimaisuus kertoo, että kulttuurin merkitys suomalaiselle identiteetille on keskeinen.**

Helsinki on dynaaminen kaupunki, joka kasvu jatkuu myös tulevaisuudessa. Helsinki on vastikään aloittanut mittavan strategisen hankkeen kaupunkirakenteessaan siirtämällä satamansa uuteen paikkaan. Projekti vapauttaa korkealaatuisia merenrantakiinteistöjä saneerattavaksi asuinkäyttöön, liiketoimintaan, vapaa-ajan viettoon ja kulttuuritoimintaan. Vuoden 2002 yleiskaava tuo esiin Helsingin tavoitteen kehittää kaupunkiympäristöstään rikas ja elinvoimainen. Guggenheim Helsinki edistäisi yleiskaavassa asetettuja tavoitteita toimimalla keskuksena ja kokoontumispaikkana, joka tekisi Helsingistä entistä mielenkiintoisemman kohteen vierailijoille ja nostaisi samalla paikallisten asukkaiden elämisen laatua.

Hankkeen konteksti ja vertaileva analyysi

Helsingin kulttuurielämän vertailevaa analyysiä laadittaessa vierailtiin paikallisissa ja alueellisissa kulttuurikohteissa, tavattiin taiteilijoita ja taidealan ammattilaisia sekä vierailtiin taidelaitoksissa, joissa käytiin syvällisiä keskusteluja keskeisten sidosryhmien kanssa. Helsingin kulttuurinen infrastruktuuri on vankka, sillä korkeatasoisia museoita on paljon, mutta kulttuuritarjonnan arviointi osoitti kuitenkin aukon, jonka Guggenheim voisi täyttää. Helsingissä museot keskittyvät pääosin suomalaiseen taiteeseen. Merkittäviä kansainvälisen modernin taiteen ja nykytaiteen kokoelmia on vähän. Koska nämä ovat Guggenheim-säätiön painopistealueita, Guggenheim Helsingin ohjelmassa ei todennäköisesti olisi juurikaan päällekkäisyyksiä olemassa olevien laitosten kanssa.

Helsingin kulttuurielämä on rikasta, mutta myös hajanaista. Vain harva Helsingin museoista toimii niitä varten rakennetuissa tiloissa, monet museot kärsivät tilan puutteesta, ja osalla on useita tiloja eri puolilla kaupunkia. Useissa museoissa harkitaan tai ollaan aloittamassa rakennusprojekteja, mutta Helsingin taide-elämältä puuttuu silti selkeä keskus. Guggenheim Helsinki voisi käydä vuoropuhelua ja tehdä yhteistyötä muiden museoiden kanssa, järjestää maailmanluokan näyttelyitä, olla matkailijoiden suosima keskeinen nähtävyys sekä toimia kohtaamispaikkana, jossa on runsaasti tilaa kokoontua, pohdiskella ja seurustella. Nämä palvelut vetoaisivat perusmuseokävijöiden lisäksi nuoriin, perheisiin ja uusiin yleisöihin.

Suomalaiset taiteilijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että Guggenheim Helsinki voisi vähentää näyttelymahdollisuuksia tai paikallista kiinnostusta kotimaiseen nykytaiteeseen. Vertailevan analyysin tulokset viittaavat kuitenkin siihen, että Suomen yksityiset taidemarkkinat eivät vielä ole saavuttaneet täyttä potentiaaliaan. Suomessa on enemmän taiteilijoita kuin heidän töilleen on esiinpääsymahdollisuuksia. Guggenheim Helsinki voisi osaltaan edistää taidemarkkinoiden laajenemista kasvattamalla turistien määrää. Monet uusista vierailijoista olisivat innokkaita taiteen ja kulttuurin kuluttajia, ja on mahdollista, että heidän myötänsä syntyisi uusia, suomalaiseen taiteeseen keskittyneiden gallerioiden toiminnan mahdollistavia taidemarkkinoita.

Missio ja tarkoitus

Uusi museo on laboratorio, koekenttä ja paikka, jossa voi nähdä kansainvälisesti tunnustettuja näyttelyitä. **Museo keskittyisi taiteelliseen prosessiin, ja toisi yleisön lähemmäksi taiteilijoita ja heidän työtään.** Yleisöt keskustelisivat tutkijoiden, taiteilijoiden, innovaattoreiden ja pohjoismaisen muotoilun parhaimmiston kanssa. He toisivat oman lisänsä laajempaan kulttuuritoimintaan ottamalla osaa keskusteluun, joka viime kädessä määrittää museon identiteetin. Museo ja museovieraat voisivat auttaa uuden museomallin määrittämisessä. Mallissa yhdistyvät perinteisen näyttelyhallin elementit, vahva luovan prosessin korostaminen sekä toiminta yhteiskunnallisen muutoksen moottorina. Museo houkuttelisi paljon yleisöä eri puolilta maailmaa.

Guggenheim Helsinki ottaisi huomioon pohjoismaisen valon vaihtelun ja vuodenaajat. Vuodenaikojen vaihtelu ja tietoisuus ympäristöstä olisivat selkeästi läsnä museorakennuksessa ja museon ohjelmassa. Guggenheim Helsinki keskittyisi arkkitehtuuriin ja muotoiluun sekä niiden taiteellisiin risteämiin. Guggenheim-verkoston uusimpana museona Guggenheim Helsinki voisi myös kokeilla uusia lähestymistapoja ja teknisiä ratkaisuja, joista saattaa ennen pitkää olla hyötyä muille verkoston jäsenille (ja museoille ympäri maailmaa). Tämän mahdollistaisivat Suomen edistyneet teknologiset verkostot ja koulutettu väestö. Museon ytimessä olisi taiteen arvostuksen edistäminen koulutuksen, aktiivisen tarjonnan ja muiden tätä visiota tukevien julkisten ohjelmien avulla. Museo pyrkisi jatkamaan Suomen innovatiivisia perinteitä kehittämällä uusia menetelmiä,

jotka heijastavat jatkuvaa uudistumisprosessia. Tämä näkyisi museon ohjelmassa, kehityksessä ja johdossa.

Näyttelyt ja julkinen ohjelma

Uuden museon avaaminen Helsinkiin vahvistaisi Guggenheim-verkostoa entisestään. Guggenheim-säätiön toimipaikkojen avulla säätiön jäsenet voivat osallistua erilaisten yhteisöjen ja kulttuurien toimintaan tavalla, jota mikään muu laitos nykyajan globaalissa maailmassa ei pysty tarjoamaan. Guggenheim Helsinki sekä muut Guggenheim-museot tuottaisivat näyttelyitä koko Guggenheim-verkostoon ja muillekin laitoksille. Tämän tuloksena kehittyisi uusia ideoita ja reaktioita. Verkoston sisäinen dialogi mahdollistaa sen, että jokainen museo tavoittaa yleisöä lähialueita paljon laajemmalla kentällä. Nykyään taide on osa ylikansallista¹ vuoropuhelua, ja Guggenheim tuo tämän keskustelun ajatuksia ihmisten tietoisuuteen ympäri maailman. Tällaisen ei-hierarkkisen järjestelmän tukeminen on keskeinen osa Guggenheimia ja sen halua demokratisoida taidetta, saattaa yleisöt lähemmäksi taidetta, tukea kulttuurista vaihtoa ja levittää radikaalia ajatusta, että taide voi muuttaa maailmaa.

Selvitystyön aikana tuli selväksi, että Guggenheim Helsingin tulee olla jossain määrin perinteinen museo, mutta sen on myös laajennettava prosessien ja presentaation rajoja. Tämän se voi saavuttaa, jos museosta onnistutaan muokkaamaan keskeinen kohtauspaikka, jota kaupunki kovasti tarvitsee. Vertailevan analyysin tulokset osoittavat, että olemassa olevat laitokset tuovat hyvin esiin suomalaista ja pohjoismaista taidetta, mutta Suomen merkittävät saavutukset arkkitehtuurin ja muotoilun saralla jäävät vähemmälle huomiolle. Helsinkiin suunnitteilla olevan Guggenheim-museon haasteena olisikin tuoda nämä työt kaikkien saataville niin, että suhteutetaan suomalainen näkökulma ja estetiikka maailmanlaajuiseen viitekehykseen.

Lyhyesti voidaan todeta, että Guggenheim Helsinki olisi oivallinen kokoontumispaikka ja keskeinen maamerkki, joka kiinnostaisi paikallisia asukkaita ja ulkomaisia vieraita. Rantatontille rakennettuna se ottaisi näyttävästi vastaan kaupunkiin saapuvat vieraat ja toimisi kaupunkilaisten ympärivuotisena kulttuurikeskuksena. Museo olisi runsasohjelmistoinen sisätapahtumapaikka ja alueen vetonaula, jossa toimisi mm. kahviloita, tietopisteitä, pohjoismaista muotoilua näyttävästi esiintuvia kauppoja, esityssali ja näyttelygallerioita suuren luokan kansainvälisiä lainanäyttelyitä varten. Tällainen toimintamalli laajentaa museokokemusta, jossa sosiaaliset kokemukset limittyvät yhdeksi esteettiseksi kokonaisuudeksi.

Museossa olisi esillä yli rajojen mielenkiintoa herättäviä suurteoksia, muotoilua ja arkkitehtuuria sekä Suomen merkittäviä saavutuksia kaikilla kuvataiteiden aloilla asetettuna laajempaan viitekehykseen. Toimintamallista voisi kehittyä syvälinen yhteistyön malli, jossa Helsingin taidemuseo sekä muut kunnalliset, kansalliset ja kansainväliset museot yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa kehittävät yhteistyösuhteen, josta kaikki mukana olevat laitokset hyötyvät. Guggenheim pääsisi hyödyntämään paikallista osaamista ja kokoelmia etenkin muotoilun ja arkkitehtuurin alalla. Alueen museoiden käytettävissä olisi aiempaa enemmän kiehtovia taideteoksia ja kansainvälisiä ohjelmia, museoille olisi tarjolla apua monessa eri tilassa järjestettävien näyttelyiden luomiseen, ja ne voisivat herättää entistä laajempaa kriittisen yleisön kiinnostuksen.

¹ Ylikansallisen (*transnational*) käsite esiintyy usein tässä raportissa. Tällä Guggenheim tarkoittaa monensuuntaista kulttuurista vaihtoa, joka saa näkemään asiat uudessa valossa; se on enemmän kuin globaali, se ylittää maantieteelliset ja kansakuntien rajat. (Kääntäjän huomio)

Suurta osaa viimeisen sadan vuoden aikana luoduista taiteen mestariteoksista ei ole nähty Suomessa. Guggenheim New Yorkin, Guggenheim Helsingin ja muiden jäsenkaupunkien kehittämään monipuoliseen ja laadukkaaseen näyttelyohjelmaan voisi sisällyttää keskeisten taiteilijoiden teoksia eri taidesuuntauksista modernismista uudempiin huippunimiin. Guggenheim-säätiön pysyvä kokoelma ei ole keskeisessä roolissa uudessa museossa. Koska Guggenheim Helsinki ei keräisi suuria omia kokoelmia, sen näyttelyissä esiteltävien töiden kierto olisi nopeaa. Helsingillä on vankat perinteet festivaalikaupunkina, ja museo täydentäisikin kahden kolmen laajan näyttelyn ja kolmesta viiteen suppeamman näyttelyn vuosiohjelmaansa lyhyillä ei-perinteisillä osasilla. Näissä ohjelman osasissa korostuisivat uusmedian ja interaktiivisen teknologian kaltaiset aineettomat taidemuodot.

Koulutus ja kasvatus ovat keskeinen osa Guggenheimin toimintaa. Helsingin taidemuseon koulutustoiminnan arvostus on Suomessa korkealla, ja uudessa museossa tulisikin yhdistää Helsingin taidemuseon asiantuntemus ja Guggenheimin koulutusohjelmien uudet tuulet. Museon prosessiin painottumista tuettaisiin innovatiivisella koulutusohjelmalla, jonka puitteissa taiteilijat luennoisivat. Yhteistyötä tehtäisiin mahdollisesti myös Suomessa jo nyt olemassa olevien taiteilijaresidenssiohjelmien kuten Helsingin HIAP:n ja Sarvisalon Zabłudowicz Collectionin kanssa. Symposiumit, luennot, tapahtumat ja kokeilullisuus olisivat näyttelytoiminnan keskeisiä osia. Museon tarjoamat dynaamiset koulutusohjelmat ja oppimismahdollisuudet toisivat yhteen museohenkilökunnan, taiteilijoita, opiskelijoita ja monenlaisia yleisöjä: nuoria, perheitä ja aikuisia Helsingistä, muualta maasta ja kauempaa. Guggenheim-säätiö haluaa varmistaa yhteistyössä Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa, että ohjelmat noudattavat kansallisia opetussuunnitelmia ja vastaavat paikallisia odotuksia. Suomalaisen koulutuksen korkea taso on arvokas valtti niin Guggenheimille kuin laajemmalle kansainväliselle taidemuseoiden yhteisöllekin.

Markkinatutkimus

Guggenheim Helsingille kehitettiin kävijäennusteiden ja kuluttajatutkimuksen pohjalta kolme kysyntäskenaariota. **Keskitason skenaariossa, jonka Guggenheim-säätiö ja Helsingin kaupungin tietokeskus hyväksyvät, museon kävijämäärän arvioidaan vakiintuvan 500 000–550 000 kävijään vuodessa (joista 300 000 kotimaista ja 200 000–250 000 ulkomaista kävijää).** Varovaisessa skenaariossa kävijöitä olisi 400 000–500 000 vuodessa ja optimistisessä skenaariossa 650 000.

Keskitason skenaariossa Guggenheim Helsingin vuosituloiksi arvioidaan 6,2 miljoonaa euroa plus 1,5 miljoonaa euroa museokaupasta, ravintolasta ja yritysten edustustilaisuuksista. Museon bruttotoimintakustannukset olisivat noin 15 miljoonaa euroa. Tähän lukuun sisältyvät vuotuinen ohjelmointi- ja hallinnointimaksu (2 miljoonaa euroa) sekä kiinteistövero ja tontin vuokra (yhteensä 500 000 euroa, jotka museo maksaa takaisin kaupungille). Merkittävimmät kulut olisivat 5 miljoonan euron näyttelykulut, olettaen että vuodessa järjestetään kolme laajaa ja kaksi keskikokoista näyttelyä sekä kuudesta kahdeksaan suppeampaa ja kokeellisempaa näyttelyä. Seuraavaksi suurin kuluerä, 4,8 miljoonaa euroa, tulisi 100–120 kokopäiväisen työntekijän työvoimakustannuksista. Guggenheim Helsingin vuotuiseksi bruttorahoitusvajeeksi arvioidaan 6,8 miljoonaa euroa (7,3 miljoonaa mukaan lukien kiinteistövero ja tontin vuokra, jotka kaupunki maksaisi käytännössä itse itselleen). Vaje ei olisi juurikaan riippuvainen museon kävijämäärästä; se on varovaisessa skenaariossa miljoonan isompi ja optimistisessä skenaariossa 1,2 miljoonaa pienempi.

Guggenheim Helsinki lisäisi Helsingin kaupungin panostusta taiteeseen noin 3,7 miljoonalla eurolla vuodessa. Tulevaisuudessa kaupunki käyttäisi vuosittain noin 8 miljoonaa euroa Guggenheim Helsingin rahoitusvajeen kattamiseen, kaupungin julkisen taiteen ohjelmaan,

kaupungin taidekokoelman ylläpitoon ja kehittämiseen sekä Kluuvin galleriaan. Tätä nykyä kaupunki käyttää vuosittain 4,3 miljoonaa euroa Helsingin taidemuseoon sekä kaupungin julkisen taiteen ja kokoelmien ylläpitoon. Kun mukaan lasketaan verot, Helsingin nettopanostus taiteeseen kasvaisi noin 3 miljoonalla eurolla vuodessa (3,5 miljoonalla kun huomioidaan myös kiinteistökulut). Tämä syntyisi 3,7 miljoonan euron museotoimintalisäyksestä ja 700 000 euron verokertymisäyksestä. Uusia verokertymiä koskeva arvio ottaa huomioon suorat, epäsuorat ja välilliset taloudelliset vaikutukset, joita museovieraiden uudella kulutuksella on. Suuren osan uusista verotuloista saisivat muut Suomen kaupungit ja Suomen valtio: muut Uudenmaan kaupungit saisivat lisää noin 850 000 euroa, muut kaupungit noin 200 000 euroa ja Suomen valtio 2,7 miljoonaa euroa. Suurin osa kaupunkien keräämistä veroista olisi tuloveroa ja suurin osa (1,9 miljoonaa euroa) valtion veroista arvonlisäveroa. Koko Suomelle (kaikille kaupungeille ja Suomen valtiolle) kohdistuvan taloudellisen vaikutuksen arvioidaan olevan 0,7 miljoonan euron vuotuinen nettovoitto. Summa saadaan laskemalla kaikki uudet verokertymät yhteen (4,4 miljoonaa euroa) ja vähentämällä siitä Helsingin kaupungin menolisäys museotoimintaan (3,7 miljoonaa euroa).

Guggenheim-säätiön arvio alkuinvestoinnin suuruudesta on 130–140 miljoonaa euroa + ALV. Rakennuskuluiksi arvioidaan 100 miljoonaa, arkkitehtuuri- ja suunnittelukuluiksi 30–40 miljoonaa. Lisäksi Solomon R. Guggenheim -säätiölle maksettaisiin 30 miljoonan dollarin lisenssimaksu, joka olisi voimassa 20 vuotta. Helsingin kaupunki olettaa keräävänsä lisenssimaksun varat yrityssponsoreilta ja yksityisiltä lahjoittajilta.

Yhteiskunnallisena ja kulttuurisena investointina Guggenheim Helsingin perustaminen olisi houkuttelevaa sekä kaupungin että koko Suomen kannalta. Investoinnin taloudellisten ja muiden etujen odotetaan itse asiassa nousevan suuremmiksi kuin perustettaessa ja tuettaessa laitoksia, joiden kansallinen ja kansainvälinen merkitys on vähäisempi.

Hallinto

Guggenheimin lakimiehet ja asianajotoimisto Roschier ovat konsultoineet Helsingin kaupungin oikeuspalveluja ja luoneet hankkeelle oikeudellisen ja hallinnollisen rakenteen. Museon johtamisesta, käyttämisestä ja hallinnoimisesta sekä sen vuosibudjeteista olisi vastuussa suomalainen säätiö, jonka osapuolet odottavat olevan voittoa tuottamaton ja verovapaa.

Museolle ehdotettu tontti on nyt ja jatkossakin kaupungin omistuksessa. Museon oletetaan vuokraavan sen kaupungilta. Kaupunki olisi vastuussa museon suunnittelun ja rakentamisen rahoituksesta ja valvonnasta. Sitä tukisivat mahdollisesti Suomen valtio, eri säätiöt, yrityslahjoittajat ja yksityishenkilöt. Kaupunki myös antaisi tai hankkisi varat museon käyttökustannuksiin. Guggenheimilla ei olisi taloudellisia velvoitteita liittyen museon suunnitteluun, valmisteluun, rakentamiseen tai toimintaan.

Museo liittyisi Guggenheim-verkoston ja hyötyisi verkoston asiantuntemuksesta museoiden suunnittelussa, kehittämisessä, ohjelman kokoamisessa ja muussa käytössä. Guggenheimin rooli rakennuksen valmistelu- ja rakennusvaiheessa olisi konsultoiva. Ennen rakennustöiden valmistumista museo ottaisi vastuun omasta päivittäisestä hallinnostaan ja toiminnastaan. Se solmisi Guggenheimin kanssa ohjelmisto- ja hallintosopimuksen, jonka mukaan Guggenheim tarjoaa ohjelmistoa museolle ja käyttää sen hallinnossa tiettyä valtaa.

Rakennusohjelma

Vaikka konsepti- ja kehitysselvitys ei suoraan käsitellytkään museorakennuksen arkkitehtuuria, houkuttelevan sijaintipaikan valitseminen on eräs selvityksen avainkysymyksistä. Tavoitteena on luoda julkinen tila, joka toivottaa uudet kävijät tervetulleeksi ja joka toimii vetovoimaisena keskuksena. Siksi museon paikan on oltava esteettisesti vaikuttava, mutta sen on myös sijaittava mukavasti Helsingin kaupunkirakenteessa ja oltava sen keskeinen osa. Lisäksi pyrittiin löytämään näkyvä ja helppopääsyinen paikka, joka vetoaisi sekä matkailijoihin että paikallisiin asukkaisiin. Nämä vaatimukset täyttää parhaiten kaupungin omistama tontti Katajanokalla Eteläsataman rannassa. Nykyään alueella sijaitsee Kanavaterminaali. Sijainti meren rannassa korostaa Suomen vahvaa arkkitehtuurin ja luonnon yhteyttä. Paikka on kätevästi heti Kauppatorin itäpuolella. Lähellä on useita tärkeitä julkisia rakennuksia, matkailunähtävyyksiä ja lauttaterminaaleja.

Rakennuksen arkkitehtuurista ei ole vielä tehty päätöksiä. Cooper, Robertson & Partners on kuitenkin koonnut rakennustarveanalyysin, jonka tarkoituksena oli selvittää rakennukselta vaadittava koko. Guggenheim Helsingin koko rakennusala olisi noin 12 016 neliometriä. Tästä tilasta 3 920 neliometriä on galleriatilaa. Rakennuksesta varataan runsaasti tilaa myös ravintolalle, myymälöille, esityksille ja taidekasvatustoiminnalle. Rakennuksessa on hieman enemmän vapaata tilaa kuin monissa muissa museoissa. Tämä helpottaa sosiaalista kanssakäymistä ja rohkaisee asukkaita käyttämään museota kokoontumispaikkana.

Suosituksset ja johtopäätökset

Konsepti- ja kehitysselvitys osoittaa, että Suomen kulttuurielämässä on olemassa selkeä paikka Guggenheim Helsingille. Alueella toimii monia laadukkaita museoita, mutta mikään niistä ei ole keskittynyt johdonmukaisesti kansainväliseen taiteeseen. Nykyisin Helsingissä ei ole sellaista maamerkkiä, joka osaltaan tukisi Helsingin kulttuuripääkaupunkipyrkimystä ja avaisi kaupungin matkailijoille välittömästi. Guggenheim-verkoston, Helsingin taidemuseon ja alueen mahdollisten muiden museoiden välinen yhteistyö voi muokata Helsingin kulttuurielämää ja auttaa nostamaan kaupunkia esiin maailmanlaajuisesti. Guggenheim-museoiden verkoston ohjelmisto on erinomainen, sillä on paljon asiantuntemusta, sen kautta on pääsy eri kokoelmiin ja sillä on hyvät suhteet taiteilijoihin. Helsingin taidemuseolla on puolestaan paikallistuntemusta sekä vaikuttava näyttely- ja taidekasvatushenkilöstö. Nämä elementit yhdistävä museo auttaisi suhteuttamaan suomalaista muotoilua ja arkkitehtuuria modernin taiteen laajempaan viitekehykseen. Samalla se esittelisi suomalaiselle yleisölle taideteoksia Guggenheimin verkostoon kuuluvista kokoelmista, jotka eivät ole koskaan olleet esillä Suomessa.

Guggenheim Helsinki olisi kansainvälisesti maineikas museo, sen fokus olisi ylikansallinen, ja sitä tukisi vahva maailmanlaajuinen verkosto. Suomen taidemaailmassa sille voisi kehittyä keskeinen rooli, ja taiteen keskuksena se yhdistäisi Helsingin muita laitoksia ja tekisi niiden kanssa yhteistyötä. Samalla se kohdistaisi entistä suurempaa kansainvälistä huomiota Helsingin kulttuuritarjontaan. Guggenheim Helsingin profiili olisi hyvin toisenlainen kuin Suomen muiden museoiden. Siksi onkin epätodennäköistä, että se kilpailisi niiden kanssa. Koska Guggenheim Helsinki todennäköisesti lisäisi kulttuurimatkailua, muiden museoiden kävijämäärät saattaisivat nousta. Suomen dynaamisesta taide-elämästä huolimatta maan galleriainfrastruktuuri on jossain määrin alikehittynyt. Uudet kulttuurimatkailijat saattaisivat auttaa uusien gallerioiden ja tapahtumapaikkojen kehittämisessä taiteilijoiden näyttely- ja myyntitiloiksi.

Konsepti- ja kehitysselvityksessä kiinnitetään erityistä huomiota Helsingin taidemuseoon ja siihen muotoon, jonka se voi saada tulevaisuudessa. Museon kokoelma jatkaa kasvuaan ja

sillä tulee yhä olemaan tärkeä rooli Helsingin kulttuurielämässä. Vaikuttaakin järkevältä, että Helsingin taidemuseon kokoelmiin ja julkiseen taiteeseen liittyviä tehtäviä kehittäisi kaupungin jokin toinen hallintokunta, jonka tehtäväksi se annettaisiin. Museon näyttely- ja taidekasvatustehtäviä puolestaan kehitettäisiin osana uuden Guggenheim Helsinki -museon toimintaa ja missiota. Selvityksen aikana käydyistä keskusteluista ilmeni, että näyttely- ja taidekasvatustoimintojen nykyisen kaltainen yhdistäminen kokoelmiin ja julkiseen taiteeseen liittyviin tehtäviin on aiheuttanut Helsingin taidemuseossa epäselvyyttä ja ohjelmallista hajanaisuutta. Tehtävien jako kahteen lisäisi kummankin tehtäväkentän tarkoituksellisuutta ja tehtävien keskittämistä.

Markkinatutkimuksessa esitetään arvioita kävijämääristä sekä Guggenheim Helsingin taloudellisesta kannattavuudesta. Arvioitujen kustannusten suuruuden vuoksi sekä siksi, että ALV-kertymän ansiosta valtio saa museosta enemmän tuloja kuin kaupunki, on suositeltavaa, että sekä Suomen valtio että Helsingin kaupunki rahoittavat museon rakentamista. Rahoituslähteistä riippumatta tämän mittaluokan hankkeessa on välttämätöntä, että suomalaiset osapuolet harkitsevat hanketta huolellisesti. Konsepti- ja kehitysselvityksessä on arvioitu Guggenheim Helsingin mahdollisuuksia, mutta hankkeen seuraavista vaiheista määräävät Solomon R. Guggenheim -säätiö ja Helsingin kaupungin päätöksentekijät.

JOHDANTO

Perusteet

Solomon R. Guggenheim -säätiön ja Helsingin kaupungin yhteistyössä kehittämä museo olisi mielenkiintoinen hanke molemmille osapuolille. Suomen strateginen merkitys Euroopassa ja koko maailmassa on kasvussa. Tulevat vuodet vaikuttavat menestyksekkäiltä. **Suomi voi viedä eteenpäin niin maantieteellisesti, yhteiskunnallisesti, kulttuurisesti kuin koulutuksellisestikin Guggenheimin missiota, eli edistää taiteen, arkkitehtuurin ja aikamme muiden visuaalisen kulttuurin muotojen tuntemusta ja arvostusta.**

Helsinki toteuttaa parhaillaan visiotaan, jonka mukaan ”Helsingin seutu on kehittyvä tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn sekä hyvien palvelujen voimaan perustuva maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi. Metropolialuetta kehitetään yhtenäisesti toimivana alueena, jossa on luonnonläheinen ympäristö ja hyvä asua, oppia, työskennellä sekä yrittää.”² Suomi, Helsingin kaupunki ja Guggenheim-säätiö voivat epäilemättä löytää tavan, jolla niiden tehtävät täydentävät toisiaan.

Suomen sijainti miellettiin aikoinaan strategisesti epäedulliseksi. Maa oli kaukana Euroopan kulttuurikeskuksista ja kahden kilpailevan vallan, Ruotsin ja Venäjän, välissä. Nykyään Suomi toimii porttina idän ja lännen välillä. Maa sijaitsee runsasväestöisen ja kulttuurisesti rikkaan, Hampurista Pietariin ulottuvan Suomenlahden alueen sydämessä. Suomesta on läheiset lauttayhteydet Tukholman ja Tallinnan kaltaisiin merkittäviin kaupunkeihin, minkä lisäksi vuonna 2010 avattu entistä nopeampi junayhteys liittää sen Pietariin, Euroopan viidenneksi suurimpaan kaupunkiin. Helsinkiin pääsee helposti myös monista Euroopan pääkaupungeista: Berliini ja Moskova ovat kahden tunnin lentomatkan päässä, Pariisi ja Lontoo kolmen. Koska monet lennot Euroopasta Aasiaan kulkevat napapiirin yli, Helsingin pohjoinen sijainti on tehnyt siitä myös lentoliikenteen vilkkaan solmukohdan.

Suomi on tasa-arvoinen yhteiskunta, jossa tuloerot ovat pieniä ja sukupuolten tasa-arvo tärkeää. Suomi oli ensimmäinen maa maailmassa, joka antoi naisille täydet poliittiset oikeudet. Nykyään naisia on johtotehtävissä kaikilla yhteiskunnan alueilla, erityisesti politiikassa. Suomen mallin ytimessä ovat monet julkiset sosiaalipalvelut. Suomen koulutusjärjestelmä tarjoaa kaikille ilmaisen koulutuksen ensimmäisestä luokasta aina korkeakoulututkintoihin saakka. Suomi toimii mallina suurelle osalle maailmaa: korkeasti koulutetut opettajat auttavat maata pysymään jatkuvasti kansainvälisten vertailujen kärjessä.

Vuosien 2008 ja 2009 maailmantalouden lama oli raskas isku Suomellekin. Maa on kuitenkin toipunut siitä hyvin. Kansantulo henkeä kohti on samaa tasoa kuin muissa kehittyneissä teollisuusmaissa, kuten Ruotsissa ja Alankomaissa. Suomen taloudellinen vahvuus on vahvasti elektroniikkavientivetoista. Tämä ei ole yllättävää, kun otetaan huomioon maan tekninen edistyskellisyys. Suomi vie myös metsäteollisuuden tuottamaa puutavaraa ja paperituotteita. Suomen vahva koulutusjärjestelmä tuottaa osaavaa työvoimaa ja on tehnyt maasta tutkimus- ja kehitystyön keskuksen. Keskittyminen innovaatioihin sekä suomalaisen kulttuurin pitkäaikainen panostus muotoiluun ovat luoneet tukevan perustan menestyksekkäille yrityksille kuten Nokialle, joka on maailman johtavia matkapuhelinyhtiöitä, sekä Koneelle, joka on johtava hissi- ja liukuporrasvalmistaja. Muotoilun ja teknologian liiton synnyttämät saavutukset tekevät Helsingistä haluttavan paikan Guggenheim-museolle.

² Pääkaupunkiseudun neuvottelukunta, *Helsingin seudun visio* (16. marraskuuta 2004).

Suomen kulttuurihistoria erityisesti musiikin, arkkitehtuurin ja muotoilun alalla on huomattava. Sillä on myös jyrkät museoinfrastruktuuri. Suomessa käydään tätä nykyä teatterissa yli miljoona kertaa vuodessa. Vuosittaisia festivaaleja on satoja ja maineikkaita orkestereita lukuisia. Valtio tukee monia kulttuurilaitoksia, kuten Kansallisopperaa, Valtion taidemuseota ja Kansallisteatteria. Helsingin kaupunki käyttää noin 2,5 % vuotuisesta budjetistaan kulttuurin tukemiseen. Se on toiseksi tärkein taiteen rahoituslähde koko Suomessa. Koko Suomi tukee kulttuuria ja rakentaa uutta maineikkaiden perinteidensä perustalle. Kulttuurin saaman tuen laajuus sekä Suomen koulutukselliset ja taloudelliset vahvuudet viittaavat siihen, että suomalaisen kulttuurin tulevaisuus on valoisa.

Helsingissä toimii myös aktiivinen taiteilijayhteisö. Pääkaupunkiseudulla työskentelee lähes 1 500 kuvataiteilijaa sekä lukuisia musiikin, teatterin, tanssin ja kirjallisuuden alan ammattilaisia. Lähes 20 opintajon taiteen ja muotoilun laitokset tarjoavat korkeatasoista koulutusta, jossa korostetaan taiteidenvälistä yhteistyötä. Taiteilijoita tukevat vahvat resurssit, jotka edistävät taidetoimintaa: Suomen taiteilijaseura, Taiteen keskustoimikunta sekä Finnish Fund for Art Exchange (FRAME). Helsingin museot, galleriat ja muut taidelaitokset tekevät kaupungista suomalaisia taiteilijoita vahvasti tukevan paikan. Taiteilijoilla on hyvät mahdollisuudet edetä urallaan, saada teoksiaan näytteille sekä myydä niitä julkisiin ja yksityisiin kokoelmiin. Kulttuurin merkitys suomalaiselle kansallidentiteetille onkin suuri. Uusi Guggenheim-museo täydentäisi Helsingin rikasta taide-elämää. Se myös toisi jotain ennennäkemätöntä kulttuuri- infrastruktuuriin: suomalainen kulttuuri saisi aivan uuden kansainvälisen ulottuvuuden ja suurempaa huomiota ulkomailla.

Helsinki on tulevina vuosikymmeninä kasvuaan jatkava, muuttuva dynaaminen kaupunki. Satamatoimintojen siirtyminen Vuosaareen on yksi suurimmista strategisista hankkeista koko Helsingin historiassa. Vanha satama-alue sijaitsee lähellä kaupungin keskustaa, joten hankkeen tuloksena vapautuu merenrantatontteja, joille voidaan rakentaa asuntoja, liiketilaa sekä tilaa vapaa-ajan viettoon ja kulttuurille. Museohanke tukee Helsingin strategista kasvua. Se luo tilaa jatkuvalla kasvulla. Uudet palvelut ja maamerkit nostavat kaupungin kansainvälistä profiilia.

Helsinki kehittyy harkiten ja suomalaisen tapaan hyvää suunnittelua korostaen. Kaupungin vuoden 2002 yleiskaavassa esitellään Helsingin tulevaisuuden visio: rikas, elinvoimainen kaupunkirakenne, paljon puistoja sekä uudet julkisen liikenteen ratkaisut, jotka liittävät keskustan esikaupunkialueisiin. Satamahankkeen lisäksi myös muita pääkaupunkiseudun osia kehitetään. Uusia alueita kaavoitetaan tutkimuslaitoksille ja korkeakouluille. Suur-Helsingin alueella asuntojen ja palveluiden kysyntä kasvaa koko ajan. Alueella asuu yli miljoona ihmistä eli noin 20 % Suomen asukkaista. Guggenheim Helsinki edistäisi yleiskaavassa asetettuja tavoitteita toimimalla keskuksena ja kokoontumispaikkana, joka tekisi Helsingistä entistä mielenkiintoisemman matkakohteen ja nostaisi samalla paikallisten asukkaiden elämisen laatua.

Monocle-aikakauslehti arvioi äskettäin positiivisesti kaupungin pyrkimystä kehittyä strategisesti ja pitää elämänlaatu korkealla. Lehden vuosittain julkaisemassa elämänlaadun indeksissä Helsinki todettiin vuonna 2011 maailman parhaaksi kaupungiksi ennen Zürichää ja Kööpenhaminaa. Lehden perustelut valinnalle olivat vähäinen rikollisuus, erinomainen koulutusjärjestelmä ja kukoistava kulttuuri. *Monocle* kiitti Helsingin myönteistä suhtautumista luoviin ammatteihin, sen nopeasti kehittyvää ravintolatarjontaa sekä proaktiivista ja toiveikasta henkeä. Kuten kaupunginjohtaja Jussi Pajunen sanoo mielellään, kaupungin tavoitteena on olla *fun and functional*, hauska ja toimiva.

Helsinki on eurooppalaiseksi kaupungiksi yhä suhteellisen nuori. Koulutettu, harmoninen ja kulttuuria rakastava väestö sekä sijainti keskeisellä paikalla Euroopassa tekevät Helsingistä hedelmällisen ympäristön uudenlaiselle museolle – innovatiiviselle, monialaiselle visuaalisen kulttuurin laitokselle, joka luo uusia yhteyksiä yleisöjen ja taiteen välille, haastaa käsityksiä siitä, millainen museo voi olla, ja nostaa sekä laajentaa suomalaisen kulttuurin paikkaa maailmassa.

Kansainvälinen verkosto

Guggenheim Helsinki-museo tulisi osaksi Solomon R. Guggenheimin säätiön kansainvälistä kulttuurilaitosten verkostoa. Verkosto sai alkunsa 1970-luvulla, kun Peggy Guggenheim lahjoitti kokoelmansa ja Venetsiassa sijaitsevan museonsa Guggenheim-säätiölle. Vuoden 1997 jälkeen verkostoon ovat liittyneet Bilbaon Guggenheim-museo sekä Deutsche Guggenheim Berliinissä, ja se laajenee entisestään lähivuosina, kun uusi Guggenheim-museo valmistuu Abu Dhabiin. Guggenheimin taidelaitoksille on ominaista, että jokaisen säätiön museorakennuksen arkkitehtuuri on omaleimaista. Myös niiden ohjelmisto on ensiluokkaista. Guggenheim-säätiö tulee mahdollisesti jatkamaan kansainvälisten yhteistyöhankkeiden etsimistä myös tulevaisuudessa, mutta samalla se huolehtii olemassa olevan verkoston intresseistä ja tarpeista.

Jokaisella Guggenheim-verkoston museolla on yksilöllinen suhde säätiöön, ne järjestävät omannäköisiään näyttelyitä ja kullakin on oma erikoisala, joka luo verkostonsisäistä synergiaa sekä mahdollistaa resurssien, projektien ja kokoelmien jakamisen.

New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museon etuna on sen sijainti kaupungissa, joka on yksi nykytaiteen kansainvälisistä keskuksista. Myös Frank Lloyd Wrightin suunnittelema ikoninen rakennus lisää museon merkittävyyttä. New Yorkin museo toimii koko Guggenheim-verkoston ytimenä.

Peggy Guggenheimin kokoelmaan kuuluu 1900-luvun taiteen mestariteoksia, jotka ovat esillä historiallisesti merkittävässä venetsialaispalatsissa. Kokoelman omistaa Guggenheim-säätiö, ja se toimii tiiviissä yhteistyössä New Yorkin Solomon R. Guggenheim-museon kanssa.

Bilbaon Guggenheim-museon identiteetti perustuu suurelta osin Frank Gehryn suunnittelemaan vaikuttavaan rakennukseen. Koska Bilbaon museota hallinnoivat yhteistyössä baskilaiset taidelaitokset ja yksityiset tahot, se toimii itsenäisemmin kuin New Yorkin ja Venetsian museot. Perustamisestaan (1997) asti museo on koonnut omaa taidekokoelmaa Guggenheim-säätiön avustuksella. Nykyään kokoelma käsittää teoksia 1900-luvun jälkipuoliskolta nykypäivään asti sekä taidetta, joka on tilattu varta vasten Frank Gehryn rakennuksen ainutlaatuisiin tiloihin.

Deutsche Guggenheim perustettiin Deutsche Bankin ja Guggenheim-säätiön yhteistyön tuloksena. Museo toimii näyttelytilana, jonne ei kerätä omaa kokoelmaa. Deutsche Bank ja Guggenheim-säätiö hallinnoivat laitosta yhdessä, ja se vaalii suhteita taiteilijoihin tilaamalla heiltä teoksia.

Suunnitellusta Abu Dhabin Guggenheim-museosta tulee muita säätiön museoita suurempi: sen on tarkoitus toimia laaja-alaisemmin ja pitää esillä erityisesti sen tiloja varten tehtyjä installaatioita. Lisäksi museon yhtenä painopistealueena on Lähi-idän nykytaide.

Guggenheim jatkaa verkostonsa kehittämistä ja pyrkii luomaan dynaamisen toimintaympäristön, jossa New Yorkin keskusmuseo ja muut laitokset kehittävät uusia

ideoita ja jakavat niitä keskenään. Verkosto tarjoaa harvinaislaatuisten mahdollisuuden erilaisten mutta samaan päämäärään pyrkivien paikkojen ja kulttuurien vuoropuheluun: kaikkien Guggenheim-museoiden pyrkimys on tuoda yleisön nähtävälle 1900- ja 2000-lukujen vaikuttavinta taidetta.

Solomon R. Guggenheim -museo, New York

New Yorkissa sijaitseva Guggenheim-museo on kansainvälisesti arvostettu taidemuseo. Frank Lloyd Wrightin suunnitteleman rakennuksen ansiosta se on myös yksi 1900-luvun arkkitehtuurin ikoneista: elinvoimainen kulttuurin keskus, oppilaitos ja kansainvälisen museoverkoston sydän. Museovieraat pääsevät nauttimaan ainutlaatuisista modernin ja nykytaiteen näyttelyistä, taiteilijoiden ja kriitikoiden luennoista, esityksistä, elokuvanäytöksistä, nuorille ja aikuisille järjestetyistä kursseista sekä oppaiden johtamista kierroksista. Guggenheim-museon ydintä ovat varhaiset modernin taiteen mestariteokset. Nykyään museo on kasvava taidelaitos, joka esittelee monimuotoista 1900- ja 2000-luvun taidetta.

Monella tapaa New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museo toimii koko verkoston keskuksena, joka antaa henkilökuntaansa ja osaamistaan säätiön muiden museoiden käyttöön. Solomon R. Guggenheim -museon vastuulla on kehittää, suunnitella ja järjestää näyttelyt, jotka kiertävät myös muissa verkoston museoissa. Muut säätiön jäsenet voivat tiettyinä aikoina lainata teoksia New Yorkin museon kokoelmasta tai hyödyntää sen luomia suhteita, kun museot tarvitsevat juuri niiden tiloihin suunniteltuja installaatioita. New Yorkin toimipaikka auttaa jäsenmuseoita monipuolistamaan omaa tarjontaansa ja toimintaansa.

Peggy Guggenheim Collection, Venetsia

Venetsian Canal Granden varrella sijaitseva Peggy Guggenheim Collection (Peggy Guggenheimin kokoelma) on yksi Euroopan johtavista nykytaiteen museoista. Peggy Guggenheim (Solomon R. Guggenheimin veljentytär) testamenttasi kokoelman ja 1700-luvulla rakennetun palatsin, jossa kokoelma sijaitsee, Guggenheim-säätiölle vuonna 1976. Vuonna 1980 perustetussa museossa on esillä Peggy Guggenheimin kokoelma 1900-luvun taidetta, futurismin mestariteoksia Gianni Mattiolin kokoelmasta, Nasher Sculpture Garden -veistospuutarha sekä nykytaiteen näyttelyitä. Taidetta kubismista ja surrealistisista abstraktiin ekspressionismiin esittelevästä kokoelmasta on tullut yksi Venetsian suosituimmista ja arvostetuimmista kulttuurinähtävyyksistä. Säätiö myös johtaa Yhdysvaltain paviljonkia Venetsian biennaalissa.

New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museon lisäksi Peggy Guggenheim Collection on ainoa säätiön laitoksista, joka on täysin Guggenheim-säätiön omistuksessa ja hallinnassa. Muut jäsenmuseot saavat säätiöltä vaihtelevaa toiminnallista tukea, mutta niiden hallintojärjestelyt ovat itsenäisempiä. Vaikka Peggy Guggenheim Collection ja New Yorkin Guggenheim-museo ovatkin tiiviissä hallinnollisessa suhteessa, Venetsian museo järjestää omat näyttelynsä ja suunnittelee oman ohjelmatarjontansa pääasiassa itse.

Bilbaon Guggenheim-museo

Bilbaon Guggenheim-museon toimintaa ohjaa Guggenheim Museum Bilbao Foundation (Bilbaon Guggenheim-museon säätiö), jossa on edustajia Baskimaan hallituksesta, Biskajan maakuntahallituksesta sekä Solomon R. Guggenheim -säätiöstä. Mukana on myös tärkeitä edunvalvoja. Museon johtaja Juan Ignacio Vidarte toimii Guggenheim-säätiön globaaleista strategioista vastaavana apulaisjohtajana. Lisäksi hän on toiminut Guggenheim Helsingin konsepti- ja kehitysselvityksen ohjausryhmässä.

Vuonna 1997 avattu Bilbaon Guggenheim-museo tunnetaan erityisesti Frank Gehryn suunnittelema vaikuttavasta rakennuksesta. Museon kokoelmaa on kartutettu viimeisen vuosikymmenen ajan, ja se kasvaa yhä. Sodanjälkeiseen amerikkalaiseen ja eurooppalaiseen maalaus- ja veistostaiteeseen keskittyvä kokoelma on itsenäinen kokonaisuus, mutta se myös täydentää Solomon R. Guggenheim -museon omistuksessa olevaa modernin ja nykytaiteen kokoelmaa. Guggenheim-museoiden itsenäiset kokoelmat täydentävät toisiaan yhteisessä verkostossa. Tämä onkin olennaisen tärkeä osa Guggenheimin kulttuurisen vaihdon vaalimista. Guggenheim pyrkii tuomaan taidetta mahdollisimman laajan yleisön nähtäville. Guggenheim-säätiön opastuksessa Bilbaon museon hankinnat ovat keskittyneet taiteeseen 1900-luvun puolivälistä nykypäivään. Näin kokoelma on erinomainen lisä Solomon R. Guggenheim -säätiön taidekokoelmaan, mutta samalla se on kyennyt säilyttämään oman identiteettinsä. Hankintojen pääperiaatteena on ollut kerätä ainutlaatuisia merkkiteoksia johtavilta sotienjälkeisen ajan taiteilijoilta ja nykytaiteilijoilta, tilata installaatioita Frank Gehryn rakennuksen sisä- ja ulkotiloihin sekä tuoda baskilaisten ja espanjalaisten taiteilijoiden modernia taidetta ja nykytaidetta kansainväliseen tietoisuuteen.

Deutsche Guggenheim, Berliini

Deutsche Guggenheimin perustivat Guggenheim-säätiö ja Deutsche Bank, jonka taidekokoelma on maailman suurin minkään yhtiön omistuksessa oleva kokoelma. Monet saksalaiset ja ulkomaiset vierailijat pitävät Deutsche Guggenheimia yhtenä koko Saksan jännittävimmistä ja kokeellisimmista taidemuseoista. Koska museolla itsellään ei ole kokoelmaa, se toimii näyttelytilana. Siksi museokokemus voi olla jokaisella vierailulla hyvinkin erilainen. Museo sijaitsee aina yhtä kauniin Unter den Linden -lehmusbulevardin varrella. Perustamisestaan lähtien Deutsche Guggenheim on järjestänyt neljä näyttelyä joka vuosi, ja se esittelee näyttelyitä varten tehtyjä ainutlaatuisia taideteoksia sekä järjestää monimuotoista opetusohjelmaa. Monet museon näyttelyistä ovat kiertäneet myös muissa Guggenheim-museoissa.

Deutsche Guggenheim tilaa nykytaiteilijoilta kaksi uutta taideteosta tai teossarjaa vuosittain. Uudet teokset paljastetaan yleisölle taiteilijan ja yhden tai useamman New Yorkin museon intendentin yhteistyönä järjestettävässä näyttelyissä. Monet teoksista ovat olleet esillä New Yorkissa ja Bilbaossa, ja osa niistä on otettu Guggenheim-säätiön kokoelmaan. Osa teoksista tilataan säätiön aiemmin käyttämiltä taiteilijoilta, mutta teoksia tilaamalla rakennetaan suhteita myös uusiin taiteilijoihin.

Abu Dhabin Guggenheim-museo

Guggenheimin verkoston uusin museo rakennetaan Saadiyat Islandin alueelle Yhdistyneiden arabiemiirikuntien pääkaupunkiin Abu Dhabiin. Alueelle nousee myös muita museoita, kuten Louvre Abu Dhabi ja Zayer National Museum. Uuden Guggenheim-museon on suunnitellut arkkitehti Frank Gehry. Rakennuksen pinta-ala on lähes 42 000 neliometriä, josta 13 000 neliometriä on näyttelytilaa. Tiloissa toimii myös oppilaitos, tutkimuskeskus ja huippumoderni entisöimislaboratorio. Abu Dhabin Guggenheim-museo on merkittävä taiteen ja kulttuurin näyttämö, joka tuo esille 2000-luvun kulttuuria kaikkialta maailmasta. Museo myös edistää taiteen, arkkitehtuurin ja nykypäivän visuaalisen kulttuurin tuntemusta ja arvostusta pitämällä yllä pysyvää kokoelmaa, järjestämällä näyttelyitä ja opetusta sekä julkaisemalla tutkimuksia.

Museon 1960-luvun ja myöhempään taiteeseen keskittyvää kokoelmaa on tarkoitus kehittää aidosti ylikansallisesta näkökulmasta painottamalla paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten taidekeskusten välistä dynamiikkaa sekä laitosten historiallisia konteksteja.

Museo antaakin erityistä painoarvoa modernin ja nykytaiteen perinteille ja identiteetille Abu Dhabissa, Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa ja muissa Lähi-idän maissa.

Abu Dhabin Guggenheim-museo erottuu muista jäsenmuseoista siinä, että yksi kokonainen kerros on omistettu pysyvän kokoelman esittelylle. Näyttely tarjoaa ylikansallisen katsauksen taiteeseen 1960-luvulta nykypäivään pääpainon ollessa Lähi-idän taiteessa. Dynaaminen ja vaihteleva näyttelyohjelma tutkii tuttuja teemoja, muodollisia yhteyksiä sekä muita tekijöitä, jotka yhdistävät taiteilijoiden töitä ajasta ja paikasta riippumatta. Museotoiminnan tarkoituksena on tukea uuden kulttuurin luomista aktiivisesti tilaamalla taiteilijoilta teoksia juuri Abu Dhabin museota varten. Teokset, joista monet ovat ennennäkemättömän suurikokoisia, tuotetaan erityisgallerioihin tai ulkokohteisiin. Yksi toimeksiannoista käsittää valtavat kartiot, jotka rakennetaan museon ympärille. Abu Dhabin museo pyrkii ohjaamaan taidehistorian kaanonin kohti kaikenkattavampaa ja luomisvoimaisempaa lähestymistapaa ja laajentaa näin Guggenheim-verkoston asiantuntemusta.

Guggenheim Helsinki

Guggenheim Helsinki mahdollistaisi dynaamisen ajatustenvaihdon Suomen, Helsingin alueen ja koko Guggenheim-verkoston välillä. Guggenheim Helsinki toteutettaisiin Guggenheim-säätiön keskeisten arvojen ja tehtävän pohjalta. **Guggenheim Helsingin lähestymiskulma olisi selkeästi omanlaisensa, museo kannustaisi innovoimaan ja olisi taiteellisen kehityksen ja kokeilun kehto. Tämä tarjoaisi uutta pontta Guggenheim-verkostolle.** Näyttelyitä ja ohjelmia vaihdettaisiin Guggenheim Helsingin, New Yorkissa sijaitsevan Solomon R. Guggenheim -museon ja verkoston muiden museoiden välillä. Guggenheim Helsinki olisi keskeisessä asemassa järjestämässä näyttelyitä, jotka voitaisiin lähettää myös verkoston muihin museoihin, New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museoon sekä muihin museoihin ympäri maailmaa. Galleriatiloiltaan Guggenheim Helsinki on tässä selvityksessä arvioitu samaan kokoluokkaan kuin Solomon R. Guggenheim -museo. Galleriatilat olisivat myös siinä määrin joustavat, että samojen näyttelyiden esittäminen Peggy Guggenheim Collectionin, Guggenheim Museum Bilbaon ja tulevan Guggenheim Abu Dhabin kanssa olisi mahdollista. Näin näyttelyiden jakaminen kaikkien Guggenheim-laitosten kanssa olisi vaivatonta.

Helsingin uudella museolla olisi aktiivinen rooli Guggenheimin globaalissa verkostossa. Helsinkiin ja New Yorkiin sijoitettavat intendentit sekä läheiset siteet Helsingin taideyhteisöön antaisivat uudelle museolle kaikki mahdollisuudet luoda näyttelyitä ja ohjelmia aidossa kumppanuudessa ja vuoropuhelussa muiden Guggenheim-museoiden kanssa. Tämä lähestymistapa on keskeisellä sijalla Guggenheimin toiminnassa; se pyrkii saamaan ihmiset innostumaan taiteesta, ja sen toiminta-ajatus on, että taide voi muuttaa maailmaa.

Guggenheim-museon avaaminen Helsinkiin edustaisi samalla verkoston uutta museomallia. Se tarjoaisi Guggenheim-säätiölle mahdollisuuden kehittää tulevaisuuden museo, jonka modernit, poikkitieteelliset lähestymistavat toisivat uusia yleisöjä visuaalisen kulttuurin pariin. Guggenheim Helsinki voisi toimia innovaatiokeskuksena muille verkoston jäsenille, ja kaikesta opitusta hyötyisivät niin Helsinki kuin koko verkostokin. Museon tavoitteena olisi ympäristöystävällisyys ja kestävä kehitys, modernin teknologian käyttö sekä innovatiivinen visuaalisen kulttuurin arvostus. Guggenheim Helsingissä taiteilijat voisivat löytää töistään uusia puolia. Museo omaksuisi uusia ympäristötietoisia lähestymistapoja, joita voitaisiin toteuttaa myös muissa toimipaikoissa niiden vakiinnuttua, ja museo myös kokeilisi uusien teknologioiden käyttöä kävijäkokemuksen parantamiseksi. Etenkin arkkitehtuuri ja muotoilu hyötyisivät interaktiivisista esillepanoista ja modernista visuaalisista teknologioista, joissa yhdistyvät esteettinen arvo ja arkielämän käyttötarkoitukset. Suomi on

jo nyt interaktiivisen teknologian innovaatiokeskus, joten tämä lähestymistapa olisi suomalaiselle yleisölle luonteva.

Koska tällä hetkellä suunnitteilla ei ole perustaa muita Guggenheim-kohteita Eurooppaan, Guggenheim Helsinki saisi verkostossa strategisesti tärkeän roolin. Se toimisi pohjoisena toimintakeskuksena sekä porttina itään. Helsingin sijainti lähellä Pietaria ja muita Luoteis-Venäjän kaupunkeja olisi omiaan houkuttelemaan uusia kävijäryhmiä, mikä loisi puitteet aivan uudenslaiselle kulttuurivaihdolle Venäjän, Baltian, Euroopan unionin ja Pohjois-Amerikan taiteilijoiden ja laitosten välillä. Suomen Pietarin konsulaatti myöntää vuosittain miljoona viisumia Suomeen tai Suomen kautta matkaaville venäläisille. Helsingistä lähtevät myös Euroopan lyhyimmät lennot Aasiaan. Monet venäläiset, eurooppalaiset ja aasialaiset matkustavatkin Helsingin kautta toiselle mantereelle – suorat lennot yhdistävät Helsingin yhteentoista Aasian kaupunkiin. Koska Guggenheimin maailmanlaajuinen verkosto on nykyisellään painottunut Pohjois-Amerikkaan, Länsi-Eurooppaan ja Lähi-itään, toisi Helsingin museo lisää kaikkia osapuolia hyödyttävää maantieteellistä moninaisuutta ja se voisi lisätä uusien alueiden tietoutta Guggenheim-säätiön jäsenmuseoista.

Muiden Guggenheim-museoiden tavoin Guggenheim Helsinki keskittyisi kansainväliseen taiteeseen mutta säilyttäisi kuitenkin yhteyden omaan alueeseensa ja kansalliseen identiteettiin. Museota leimaisivat suomalainen taide ja muotoilu kansainvälisestä näkökulmasta esitettynä. Guggenheim Helsingin yhteys paikalliseen arkkitehtuuriin ja muotoiluun antaisi intendenteille mahdollisuuden syventyä näihin teemoihin ja luoda näyttelyitä, jotka täydentäisivät olemassa olevia Guggenheim-ohjelmia. **Guggenheim-verkosto pyrkii parantamaan arkkitehtuuri- ja muotoiluohjelmaansa, ja Guggenheim Helsinki tarjoaisi innovatiivisia lähestymistapoja näiden tärkeiden aiheiden pohtimiseen.** Kansainvälisesti suuntautuneen museon näyttelyt ja kävijät sekoittuisivat rajoitta. Guggenheim Helsinki voisi laajentaa Suomessa käytävää taiteellista ja intellektuellia vuoropuhelua sekä kohottaa suomalaisen taiteen kansainvälistä profiilia. Tämä suomalaisille avautuva ikkuna maailmaan sekä maailman taiteilijoille ja yleisöille tarjottava portti Suomeen sähköistäisi Helsingin kulttuurielämää.

Runsas kulttuuriperintö ja tulevaisuuteen panostaminen tekevät Helsingistä hedelmällisen ympäristön perustaa uusi museo, missä kansainväliset suhteet, taiteellinen näkemys, poikkitieteelliset käytännöt sekä uudet ideat olisivat kantavia voimia. Guggenheim Helsingin myötä syntyisi oppimisen ja ajatustenvaihdon keskus, jossa näkyisivät niin paikalliset kuin kansainvälisetkin vaikutteet. Helsingin kaupunki haluaa luoda kulttuurikeskuksen, ja Guggenheim-museo voisi olla sellainen. Museon perustana olisi Suomen vahva taiteen tukeminen. Guggenheim Helsinki täydentäisi Suomessa jo olemassa olevia museoita sekä taiteellista infrastruktuuria. Tässä työssä se ottaisi innovatiivisen roolin. Tämänkaltainen kumppanuus auttaisi menestymään, ja se voisi avata merkittäviä mahdollisuuksia Helsingin kaupungille ja Pohjoismaille sekä Guggenheim-säätiölle ja sen verkoston jäsenille.

HANKKEEN KONTEKSTI

Suomen historia lyhyesti

Suomi sijaitsee Euroopan pohjoislaidalla idän ja lännen saumakohdassa. Suomella on ikivanhat ja moniulotteiset juuret. Suomen moderni historia heijastaa suurvaltojen välistä jatkuvaa jännitettä. Vaikka Suomi on historiallisesti ollut eristyksissä muusta Euroopasta ja Suomessa puhutaan kieltä, joka ei ole sukua indoeurooppalaisille kielille, se on siitä huolimatta päätenyt osallistumaan Euroopan yhdentymiskehitykseen. Suomi sijaitsee geopoliittisesti haastavalla alueella, mutta suomalainen luovuus ja kekseliäisyys ovat saaneet aikaan kansallisen menestystarinan. Moderni Suomi on noussut historiansa näennäisen hajanaisista piirteistä huolimatta esiin yhtenäisenä ja ainutlaatuisena maana. **Vuonna 2010 Maailman talousfoorumi asetti Suomen toiselle sijalle EU-maiden kilpailukykyvertailussa.** Suomi on kärkisijoilla myös useissa muissa selvityksissä ja indekseissä, jotka mittavat kansakuntien menestystä taloudessa, koulutuksessa ja elintasossa.

Suomi asutettiin noin 10 000 vuotta sitten pian sen jälkeen, kun maan jääkaudella peittäneet jäätiköt olivat vetäytyneet. Historioitsijat kiistelevät asukkaiden alkuperästä. Muinaiset asukkaat puhuivat kieltä, joka nykyisen suomen kielen tavoin periytyi suomalais-ugrilaisesta (altailaisesta) kielikunnasta eikä indoeurooppalaisista kielistä, joita puhutaan suuressa osassa muuta Eurooppaa.³ Suomen varhaiset asukkaat olivat metsästäjä-keräilijöitä, jotka olivat vuoteen 2000 eaa. tultaessa kehittäneet merenkulkukulttuurin. Heistä ei tämän lisäksi tiedetä paljontaan, koska aineellisia jäänteitä esihistorialliselta ajalta on vähän. Historiassa on vain hajanaista tietoa alueesta ennen 1100-lukua.

Suullisen perimätiedon mukaan Ruotsin kuningas Eerik johti ristiretkä Suomeen vuonna 1155 ja aloitti näin Ruotsin pitkän vallan alueella. Vaikka kertomuksen todenperäisyys onkin kyseenalainen, paavin vuonna 1172 antamassa kirjelmässä suomalaisia arvostellaan tottelemattomuudesta kirkkoa kohtaan. Tämä todistaa, että kristinusko oli tässä vaiheessa levinnyt ainakin rannikkoseuduille. 1200-luvulla Ruotsin ja Novgorodin välillä oli useita selkkauksia Suomen omistukseen liittyen. Seuraavien 600 vuoden aikana Ruotsin ja Venäjän välille syttyi sotilaallisia konflikteja yhä uudelleen. Suomi oli niissä lähes poikkeuksetta väkisin mukana. Suomi säilyi Ruotsin osana noin 650 vuoden ajan, vaikka 1700-luvulla maa koki lyhyitä venäläismiehityksiä.

Vuonna 1809, Napoleonin sotien tiimellyksessä, Ruotsin oli lopulta pakko luovuttaa Suomen alue Venäjälle. Keisari Aleksanteri I julisti Suomen suuriruhtinaskunnaksi ja loi erikoislaatuisen järjestelyn, jolla Suomi sai osittaisen itsemääräämisoikeuden vastineeksi uskollisuudestaan keisarille. Huolimatta Venäjän keisarikunnan voimasta sekä poliittisen ja yhteiskunnallisen dynamiikan monimutkaisesta kehityksestä vuosisatojen aikana Suomi on osoittanut huomattavaa taitoa vaalia suhteitaan vaikutusvaltaiseen naapuriinsa omaehtoisesti ja uhraamatta omia perusetujaan.

Pian Suomen suuriruhtinaskunnan luomisen jälkeen Aleksanteri I siirsi maan pääkaupungin Turusta Helsinkiin. Suurimman osan 1800-lukua Suomi laajensi asteittain autonomista asemaansa. 1890-luvun lopulla Venäjä yritti kuitenkin tiukentaa otettaan maasta. Teollistumisen vaikutukset, suomalainen kansallisuusaate, talouskasvu, Suomen koulujärjestelmän laajeneminen, Venäjän vuoden 1905 vallankumous sekä sitä seurannut yleislakko Suomessa synnyttivät yhdessä Suomen modernin kansanedustuslaitoksen.

³ On kiinnostavaa, että Bilbaon Guggenheim-museo sijaitsee Baskimaassa, jonka kansalliskieli on samalla tavoin erillisenä indoeurooppalaisten kielten ympäröimänä.

Vuonna 1906 Suomesta tuli maailman ensimmäinen maa, jossa yleinen äänioikeus salli naisten äänestää ja olla ehdokkaina kansanedustajien vaaleissa (vuoden 1907 vaaleissa valittiin 19 naiskansanedustajaa). Suomalaiset käyttivät myöhemmin vuoden 1917 bolševikkivallankumousta hyväkseen ja julistivat maan itsenäiseksi Venäjältä. Tätä seurasi lyhyt sisällissota työväen punakaartien ja maan senaatin valkoisen armeijan välillä. Valkoinen armeija voitti sodan, ja Suomesta tuli tasavalta. Suomen sosiaalidemokraatit hylkäsivät kommunismin ja saivat pian sisällissodan päättyttyä enemmän eduskuntapaikkoja kuin mikään muu puolue. Sosiaalidemokraattisen ajattelun voimakas vaikutus oli avainasemassa, kun Suomeen toisen maailmansodan jälkeen luotiin hyvinvointivaltio ja edistynyt kansalaisyhteiskunta.

Suomen seuraava suuri haaste oli Neuvostoliiton hyökkäys vuonna 1939. Niin kutsuttu talvisodan henki toi lopulta yhteiskunnan eri ryhmät yhteen ja yhdisti maan, jonka vuoden 1918 sisällissota oli repinyt rikki. Talvisodan sankarillisesta vastarinnasta huolimatta Suomi joutui lopulta suostumaan Neuvostoliiton vaatimuksiin ja luovuttamaan rauhansopimuksessa yli 10 % alueestaan. Rauha jäi lyhytikäiseksi. Vihollisuudet alkoivat uudelleen, vuonna 1941, eikä Suomella ollut Neuvostoliiton uhkaa vastaan juuri muita mahdollisuuksia kuin kääntyä avun saamiseksi Saksan puoleen – siitä huolimatta, että monet Suomen johtohenkilöistä kammoksivat natsien ideologiaa. Vaikka Suomi soti Neuvostoliittoa vastaan liitossa Saksan kanssa, maan poikkeuksellinen asema sai Yhdysvallat pidättäytymään kokonaan sodanjulistuksesta ja sotateoimista Suomea vastaan. Sodassa menetti henkensä yli 90 000 suomalaista. Kansakunnan oli pakko luovuttaa Neuvostoliitolle osa alueestaan ja maksaa sille sotakorvauksia. Sodan jälkeen Suomi pyrki parantamaan suhteitaan vahvaan naapuriinsa. Välttääkseen päätymisen Neuvostoliiton satelliittivaltioksi Itä-Euroopan maiden tapaan Suomi suostui tiettyihin Neuvostoliiton asettamiin ehtoihin, mutta piti huolellisesti yllä puolueettomuutta varjellakseen itsenäisyyttään. Tämä lähestymistapa muistutti Suomen suuriruhtinaskunnan ja Venäjän keisarikunnan välistä suhdetta. Se oli seuraavina vuosina Suomen ulkopoliittikan johtoajatus.

Sodanjälkeiset vuosikymmenet olivat suureksi osaksi rauhallisia. Enimmäkseen Suomi menestyi. Suomessa on toimiva monipuoluejärjestelmä, ja nykyäänkin on tavanomaista, että Suomen hallituksessa on edustettuna useita puolueita, joiden poliittiset katsantokannat poikkeavat toisistaan. Suomen poliittisen järjestelmän yksi vahvuus näyttääkin olevan sen sisäsyntyinen kyky ratkaista ongelmat yhteisymmärryksessä.

Sodan jälkeen elintaso nousi ja taiteet kukoistivat. 1900-luvun lopulla vaurauden lisääntymisen keskeytti kuitenkin 1990-luvun alun tuskallinen lama, jota Neuvostoliiton loppu syvensi. Neuvostoliitto oli ollut Suomelle elintärkeä kauppakumppani (kuten Venäjä on nykyään), mutta vuonna 1991 maiden välinen bilateraali kauppa väheni dramaattisesti. Liiallinen lainanotto ulkomailta ja valuutan devalvaatio pahensivat kriisiä, mutta Suomen talous elpyi lopulta useita vuosia jatkuneiden vaikeuksien jälkeen. Tämän jälkeen Suomen talous on kasvanut nopeasti. Nokian ja Koneen kaltaiset suuryhtiöt ovat saavuttaneet vahvan aseman maailmanmarkkinoilla. Suomi liittyi Euroopan unioniin vuonna 1995 ja otti euron valuutakseen vuonna 1999. Nykyään Suomi on elinvoimainen kansakunta, jonka maailmalle antama yhteiskunnallinen, taloudellinen ja kulttuurinen panos on valtavan paljon suurempi kuin sen melko pieni väkiluku antaisi olettaa.

Suomen historian seuraaminen kronologisena tapahtumien, imperiumien valloitusten, taistelujen ja sotien sarjana keskiajasta nykyhetkeen tarjoaa vain sumean kuvan kansakunnasta sekä sen menneisyydestä ja nykypäivästä. Hienovaraisempi kuva syntyy Suomen kulttuuri-, uskonto-, sosiaali- ja taloushistorian vaiheista. Suomen vanhin yliopisto, Turun kuninkaallinen akatemia, perustettiin Turkuun vuonna 1640. Vuonna 1828 yliopisto siirrettiin Helsinkiin ja sen nimeksi tuli Suomen Keisarikunnan Aleksanterin Yliopisto. Vuonna 1919 se muuttui Helsingin yliopistoksi, joka tänään on kansainvälisesti tunnustettu

monitieteinen tutkimusyliopisto. 1600-luvun puolivälistä lähtien Suomen sosiaaliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen kehitykseen ilmaantui asteittain suomalaisuutta edustavia ilmiöitä, jotka johtivat kohti itsenäisen kansakunnan syntyä. Tähän vaikuttivat yliopistokoulutus, tutkimus sekä monikielinen sivistyksellinen ja akateeminen toiminta. 1700- ja 1800-luvulla Suomesta tuli entistä kehittyneempi mutta yhä harvaan asuttu maatalousyhteiskunta. Tähän vaikuttivat erityisesti luterilaisen kirkon yhteiskunnallinen merkitys sekä maata omistavan talonpoikaoluksen nousu. Suomen kansallinen herääminen sai alkunsa yliopistopiireistä. 1800-luvun jälkipuoliskolle tultaessa erityinen modernistinen suomalaisen identiteetin etsintä oli levinnyt kaikille kansalaistoiminnan alueille. Suomalaiset taiteilijat käyttivät tilaisuutta nopeasti hyväkseen. Pyrkimys kansalliseen itsenäisyyteen ilmeni ja toteutui taistelulentien asemesta kulttuurin näyttämöllä. Koulutus ja toimintakykyinen julkinen hallinto täydensivät taiteilijoiden luovia pyrkimyksiä ja mahdollistivat nykyaikaisen kansalaisyhteiskunnan kehittymisen jo kauan ennen Suomen tuloa itsenäiseksi kansakunnaksi.

Kapeasta geopoliittisesta näkökulmasta katsottuna Suomi saattaa näyttää maa-alueelta, jonka tila suurvaltojen välissä on historiallisesti ollut ahdas. Sivistyksen ja kulttuurin osalta Suomi on kuitenkin jo vuosisatojen ajan ottanut vaikutteita erilaisista kotimaisista ja eurooppalaisista poliittisista, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista innovaatioista.

Modernismin tutkiva henki – halu olla kehityksen ja innovaatioiden kärjessä monilla eri aloilla – on 150 viime vuoden ajan toiminut Suomen käyttövoimana. Koulutetun väestön, luotettavasti toimivan julkisen hallinnon sekä tasa-arvoon sitoutumisen ansiosta suomalainen yhteiskunta on voinut kohdata kriisitilanteet luovalla tavalla. Kenties elämä periferiassa, kansallisen turvallisuuden harmaalla vyöhykkeellä, itse asiassa edistää innovaatioita, kykyä ratkaista ongelmia sekä avoimuutta uusille ideoille. Sen ansiosta Suomen kaltainen kansakunta on voinut onnistuneesti kehittää kulttuuriaan, talouttaan ja kansalaisyhteiskuntaansa toisinaan myös epäsuotuisissa oloissa.

Helsingin historia lyhyesti

Vaikka Helsinki sijaitsee maanosan pohjoislaidalla, se on aina katsonut kohti Eurooppaa. Helsingfors, nykyinen Helsinki, perustettiin 1550 Ruotsin kuninkaan Kustaa I Vaasan asetuksella. Hän pyrki muodostamaan kaupallisen kilpailijan vauraalle Tallinnan kaupungille. Edullisen sijainnin avulla Ruotsi toivoi kääntävänsä Itämeren alueen kauppareitit kohti uutta kaupunkia. Ruotsi valloitti kuitenkin Tallinnan vain vuosikymmentä myöhemmin, mikä teki Helsingin perustamisen motiivin merkityksettömäksi. Helsinki säilyi kuitenkin vähäpätöisenä kalastajakylänä ja kauppapaikkana Suomenlahden rannalla. Sen varhaishistoriaa luonnehtivat enimmäkseen erilaiset voimainkoetukset ja takaiskut. Vuonna 1640 kaupunki siirrettiin Vantaanjoen suulta nykyiselle paikalleen. Helsingin vähäisestä strategisesta merkityksestä huolimatta jatkuvat konfliktit Ruotsin ja Venäjän välillä johtivat Venäjän laivaston ankariin hyökkäyksiin. Niiden seurauksena kaupunki hävitettiin toistuvasti seuraavien 150 vuoden aikana.

Helsinki alkoi nousta merkittäväksi vuonna 1748, kun Viaporin (nyk. Suomenlinnan) linnoituksen rakennustyöt alkoivat. Nykyisin Suomenlinnan merilinnoitus on Unescon maailmanperintökohde. Viaporiin sijoitetut Ruotsin joukot kasvattivat Helsingin väkilukua ja laajensivat ruotsalaisen kulttuurin vaikutusta. Linnoitus oli aiottu vastavoimaksi pääkaupunkinsa läheiseen Pietariin siirtäneen Venäjän lisääntyvälle uhalle, mutta Viapori teki Helsingistä myös sotilaskohteen. Venäjä valtasi kaupungin 1808, ja seuraavana vuonna Ruotsi luovutti koko siihen asti hallitsemansa Suomen alueen Venäjälle.

Liittyminen Venäjään varmisti Helsingin aseman tärkeänä kaupunkina. Vuonna 1812 keisari Aleksanteri I julisti Helsingin Suomen suuriruhtinaskunnan pääkaupungiksi, ja kaupungissa aloitettiin suuret jälleenrakennustyöt. Kaupungin uuden keskustan suunnittelivat enimmäkseen Johan Albrecht Ehrenström ja Carl Ludvig Engel, joka myös loi monumentaalisen, uusklassisen Senaatintorin. Tori – jonka laidoilla sijaitsevat valtioneuvoston linna, Helsingin yliopiston päärakennus, Helsingin tuomiokirkko ja useat muut merkittävät rakennukset – on Helsingin sydän vielä tänäänkin.

1800- ja 1900-luvun vaihe oli Helsingissä nopean modernisaation aikaa. Helsinki alkoi muuttua tiheästi asutuksi ja urbaaniksi kaupungiksi. Vuoteen 1900 tultaessa kaupungissa oli lähes 100 000 asukasta. Ensimmäinen maailmansota vaikutti Helsinkiin aluksi vain vähän, mutta Venäjän vallankumouksen ja Suomen itsenäiseksi julistautumisen jälkeen seurasi sisällissota, jonka aikana Helsingissä koettiin lyhyeksi jäänyt kotimaisten kommunistien valtakausi, jonka lopetti saksalaisen armeijan väliintulo. Toisen maailmansodan aikana Neuvostoliitto pommitti Helsinkiä toistuvasti. Kaupungin kärsimät fyysiset vauriot jäivät kuitenkin melko vähäisiksi.

Sodan jälkeen Helsingissä oli 275 000 asukasta. Yhtenäisen kaupunkisuunnittelun mahdollistamiseksi ja hallinnon toimivuuden parantamiseksi kaupunkiin liitettiin joukko sitä ympäröineitä esikaupunkialueita, joiden yhteinen asukasluku oli 50 000. Kasvava muutto maaseudulta Helsinkiin johti asuntopulaan. Monet saivat asunnon esikaupungeista ja matkustivat sieltä töihin kantakaupunkiin. Tämä lisäsi kattavan julkisen joukko liikenteen tarvetta. Sodanjälkeisenä aikana kaupunkia rakennettiin kuumeisesti, ja tämän tuloksena syntyi uusia asuinrakennuksia, raideliikennejärjestelmiä ja muita infrastruktuurihankkeita, jotka ovat tehneet mahdolliseksi nykyisen Helsingin. Vaatimattomista lähtökohdista kaupunki on kehittynyt tehokkaaksi, hyvin hoidetuksi ja hienostuneeksi metropoliksi, jonka erottuva luonne perustuu sen ainutlaatuihin historiaan. **Nykyään Helsinki on yksi maailman parhaista kaupungeista palvelujen ja elämän laadulla sekä viihtyisyydellä mitattuna.**

Kulttuurinen maisema

Suomen kansa arvostaa kansallista identiteettiään, kulttuuriaan ja kotoperäisiä tapojaan. Suomalaisten pitkät yhteydet ruotsalaiseen ja myöhemmin venäläiseen kulttuuriin ovat vaikuttaneet Suomeen syvästi. Niiden tuloksena on syntynyt vireää vuorovaikutusta eurooppalaisen ja kotoperäisen sekä luterilaisen ja ortodoksisen perinteen välillä: ajattelutapa, joka on samaan aikaan kansallinen ja kosmopoliittinen.

Suomen kokemukset osana Ruotsia ja Venäjää ovat vaikuttaneet kulttuuriin syvästi. Ruotsin vaikutus on selkeää sekä kulttuurisesti että kielellisesti – noin 5,5 % suomalaisista ilmoittaa yhä äidinkielekseen ruotsin, ja lähes kaikissa kouluissa opetetaan ruotsia, koska se on Suomen toinen kansalliskieli (suomi ja ruotsi ovat Suomen kaksi kansalliskieltä ja myös saamen kielellä on virallinen asema). Suomen kansalaisyhteiskunta, oikeusjärjestelmä ja monet hallintorakenteet kehittyivät Suomen ollessa Ruotsin osa. Tämä perintö elää Suomessa yhä.

Suomen monikielistä kulttuuri-identiteettiä monipuolistavat erot eri alueiden välillä sekä erityisesti historiallinen ero Itä- ja Länsi-Suomen välillä. Itä-Suomessa venäläisen ortodoksisuuden ja sen sosiaalisen ympäristön vaikutus on vuosisatojen ajan ollut vahvaa, kun taas Länsi-Suomessa luterilaiset tavat ovat olleet valta-asemassa. Suomi on näin myös uskonnollinen rajamaa. Suomen kulttuuriseen koostumukseen tuo lisävivahteen aatelisten omistamien suurten kartanojen keskittyminen tiettyihin Etelä- ja Länsi-Suomen maaseudun

osiin. Vuoden 1918 sisällissotaa edeltävinä vuosikymmeninä kartanopaikkakuntien sosiaaliset jännitteet lisääntyivät. Tilanne, jossa kartanoilla oli runsaasti vuokraviljelijöitä, synnytti luokkaristiriitoja, jotka maansa itse omistavien talonpoikien kotiseuduilla vältettiin.

Suomen moninaisia kulttuuri-identiteettejä heijastaa maan rikas arkkitehtuuriperintö, joka ulottuu Länsi-Suomen maaseudun rakennusten doorilaisesta lineaarisuudesta Itä-Suomen karjalaistalojen koristeellisempaan tyyliin ja keskitettyihin pohjaratkaisuihin. Helsinki, Suomen pääkaupunki vuodesta 1812, on toiminut näiden perinteiden sulatusuunina. Ne juontavat juurensa katolisista ja protestanttisista kirkkoista, mutta toisaalta myös Bysantista vaikutteita ottaneista ortodoksisista kirkkoista. Helsingissä on myös vahvoja uusklassisia empirevaikutteita, erityisesti Tuomiokirkossa ja Senaatintorin ympäristössä, jota hallitsevat Carl Ludvig Engelin suunnittelemat rakennukset. Engel oli preussilaissyntyinen arkkitehti, joka auttoi muuttamaan Helsingin vasta perustetun Suomen suuriruhtinaskunnan loistokkaaksi pääkaupungiksi.

1800-luvulla Suomessa, kuten monissa muissakin Euroopan maissa, kukoisti nationalistinen kirjallinen ja kansatieteellisesti suuntautunut liike. Osittain Johann Gottfried von Herderin innoittamina liikkeen kannattajat (kuten J. V. Snellman ja Elias Lönnrot) pyrkivät määrätietoisesti kuvaamaan Suomen kansakuntaa ja muuttamaan suomen puhekielen kirjoitetuksi kieleksi. Liike innoitti Elias Lönnrotin kokoamaan ja luomaan *Kalevalan*, Suomen kansalliseepoksen. Lönnrot kierteli Karjalassa Suomen itärajalalla tallentamassa suullista kansanperinnettä kansakunnan etäisiltä takamailta. Tästä materiaalista hän kokosi (omia täydennyksiään lisäten) narratiivisen teoksen, joka kuvaa maailman luomista sekä sankarihahmojen seikkailuja. *Kalevala* on suomalaisen kulttuurin perusteksti, joka on toiminut julkaisemisestaan alkaen tärkeänä innoittajana Suomen taiteilijoille ja muusikoille. Suomen kansallisrunoilija Johan Ludvig Runeberg auttoi suomalaisen identiteetin kehitystä teoksellaan *Vänrikki Stoolin tarinat*. Teos alkaa *Maamme*-runolla, josta tuli myöhemmin Suomen kansallishymni. Suomen eri kielikulttuurien välistä monimutkaista vuorovaikutusta kuvastaa se, että suomenkieliset omaksuivat Runebergin *Maamme*-runon ja hänen muut kansallishenkiset runonsa, vaikka hän kirjoitti ne ruotsiksi. Älyllinen voima Suomen kansallisen heräämisen taustalla oli Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto, nykyisen Helsingin yliopiston edeltäjä.

Varhaisen suomalaisen modernismin kukoistuskausi oli 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa. Siihen kuuluneet taiteilijat määrittivät edelleen Suomen kansallista identiteettiä. Albert Edelfelt, yksi ensimmäisistä kansainvälistä huomiota saaneista suomalaisista taiteilijoista, sai J. L. Runebergin kirjallisuudesta innoitusta Suomen historiaa käsitteleviin maalauksiinsa. Akseli Gallen-Kallela käytti *Kalevalaa* lähdemateriaalina moniin maalauksiinsa. Hän ammensi myös paikallisesta arkkitehtuurista ja suomalaisen elämän eri piirteistä. Hän sai mainetta Euroopassa jo varhain. Vuonna 1885 hän osallistui avantgardistisen *Pan*-lehden perustamiseen ja järjesti näyttelyn yhdessä Edvard Munchin kanssa. Vuonna 1902 Vasili Kandinski kutsui Gallen-Kallelan esittelemään töitään Phalanx IV -näyttelyssä. Hän osallistui myös Wiener Secessionin näyttelyihin sekä 1901 että 1904. Vuonna 1907 hän liittyi Die Brücke -taiteilijaryhmään. Pekka Halonen ja Eero Järnefelt maalasivat maisemakuvia vuodenajoista ja muita Suomen luonnon kuvauksia sekä Suomen kansan arkielämää esitteleviä teoksia. Maanmiestensä tavoin Hugo Simberg maalasi maisemia ja ihmisiä, mutta laajassa paperille tehtyjen töiden sarjassa hän kuvasi myös kuvitteellisten hahmojen kansoittamaa satumaailmaa. Düsseldorfissa opiskeltuaan Fanny Churberg loi uran maalaamalla vaikuttavia ja dramaattisia maisemia, jotka innoittivat nousevaa suomalaisten naistaiteilijoiden sukupolvea. Siihen kuuluivat muiden muassa Pariisissa opiskelleet Maria Wiik ja Helene Schjerfbeck.

Vaikka vuosisadan vaihde oli Suomen taiteen huipentuma, jota luonnehtivat kansalliset ja kotoperäiset aiheet ja tyylit, monet aikakauden taiteilijoista etsivät

innoitusta Pariisista. Lukemattomat suomalaistaiteilijat matkustivat Pariisiin opiskelemaan, vierailemaan museoissa, tapaamaan muita taiteilijoita ja saamaan vaikutteita erilaisista modernistisista liikkeistä, jotka aiheuttivat Pariisissa kuohuntaa. Kotiin palattuaan monet taiteilijat työskentelivät opettajina. Näin Suomi säilyi tiiviissä yhteydessä Euroopan avantgardeliikkeisiin, vaikka se sijaitsi maantieteellisesti syrjässä. Monet Pariisiin saapuneista suomalaismaalareista omaksuivat kohtaamansa uudet tyylit nopeasti osaksi omaa tuotantoaan. Useat heistä, kuten Väinö Blomstedt ja Pekka Halonen, opiskelivat Paul Gauguinin johdolla. Sen, miten Gauguin hylkäsi realismin omissa alkukantaisen kulttuurin tarkasteluissaan, on täytynyt vedota suomalaisiin. Monet heistä pyrkivät esittämään Suomen kansallisen identiteetin juuria yhtä modernistiseen tapaan. Toisin kuin eräät muut nuoret taiteilijat, joiden työt alkoivat pian heijastaa Pariisin vaikutusta, Helene Schjerfbeck kehitti omaleimaisen modernistisen tyylinsä paljon hitaammin. Hän siirtyi Suomesta Pariisiin 18-vuotiaana opiskelemaan maalausta ja asui Ranskassa ja Englannissa seuraavat kymmenen vuotta. Suomeen paluutaan seuranneina vuosina hän kehitti asteittain henkilökohtaisen, omaleimaisen tyylin, johon kuuluvat vahvat värit ja hienovaraiset viittaukset figuraatioon. Ellen Thesleff oli toinen varhainen pseudoekspressionistinen suomalaismaalari, jota innoitti hänen Pariisissa kohtaamansa symbolistinen liike. Vallalla olleet suuntaukset vaikuttivat myös myöhempiin Pariisin-kävijöihin. Magnus Enckellin kaltaiset maalarit omaksuivat postimpressionistisen tyylin. 1910-luvun puolivälissä, kun kubismi oli suosionsa huipulla, vain harvat suomalaiset ottivat tyylin omakseen. Useat suomalaismaalarit (kuten Ilmari Aalto, Alvar Cawén ja Marcus Collin) pyrkivät sen sijaan synteisiin kubismiin ja ekspressionismiin välillä. Toiset suomalaistaiteilijat, kuten Jalmari Ruokokoski ja Tyko Sallinen, taas tunsivat vetoa Henri Matisseen ja fauvismiin. Vaikka Pariisi oli tuohon aikaan taidemaailman keskus, sen ja Suomen välistä taiteellista vaihtoa tehtiin molempiin suuntiin. Suomalaisen taiteen näyttelyt saivat hyvän vastaanoton vuoden 1900 Pariisin maailmannäyttelyssä. Suomalaisille taiteilijoille olivat merkittäviä myös muut Euroopan kulttuuripääkaupungit ja erityisesti Berliini, München, Wien ja Rooma sekä useat muut Italian kaupungit.

Myöhemmin, 1900-luvun puolivälissä, monet suomalaiset luopuivat muiden maiden taiteilijoiden tavoin esittävydestä ja siirtyivät kohti abstraktia ilmaisua. Sam Vannin monumentaaliset ei-esittävät teokset olivat tähän aikaan erityisen tärkeitä. Uusi lähestymistapa innoitti myös kuvanveistäjiä. Tämä näkyy Kain Tapperin ihastuttavan saavuttamattomissa puuveistoksissa, Eila Hiltusen volumetristen teosten dynaamisissa muodoissa sekä Laila Pullisen erikoisissa pronssitöissä. 1970-luvulle tultaessa jotkut suomalaiset taiteilijat alkoivat palata esittävään ilmaisuun, mutta toiset omaksuivat omanlaisensa abstraktin otteen. Olli Lyytikäisen vesiväriyöt ja piirrookset kuvaavat ihmisiä, eläimiä ja jopa sarjakuvahahmoja. Matti Kujasalo taas on vain harvoin poikennut suorasta, lyhyestä viivasta.

Myös viime vuosina suomalaiset taiteilijat ovat antaneet merkittävän panoksen taidemaailmaan. Monet ovat etsineet inspiraatiota sisältään, toiset ovat ottaneet vaikutteita kokemuksistaan Suomessa ja muualla. Salla Tykän tunnelmalliset, toisinaan ahdistavat videot kumpuavat syvän henkilökohtaisista teemoista. Osmo Rauhala hoitaa yhä perheensä maatilaa; monet hänen maalauksistaan ja videoistaan käsittelevät luontoa ja sen suhdetta sivilisaatioon. Kuvanveistäjä Hans Christian Berg käyttää metallia, lasia ja muovia toteuttaessaan kiinnostustaan ihmisen aisteihin. Pekka Jylhä luo teoksia, jotka ulottavat surrealismien perinnön nykykontekstiin, jossa maailmanlaajuisia teemoja heijastuu kansallisista ilmaisutavoista. Eija-Liisa Ahtila, jonka elokuvia on kerätty laajalti kansainvälisesti, pureutuu inhimillisiin tunteisiin ja siihen, miten ne vaikuttavat ihmisten suhteeseen toisiinsa, itseensä ja luontoon.

Suomessa elää myös nousevien taiteilijoiden sukupolvi. Riiko Sakkisen työt tekevät pilaa globaalista kapitalismista ja kulutuskulttuurista. Jani Leinonen, joka osallistui vuoden 2009

Venetsian biennaalin Pohjoismaiseen paviljonkiin, satirisoi kulutusyhteiskuntaa ja markkinointia tekaistuilla mainoksilla, uuteen asiayhteyteen viedyillä yritysten maskoteilla sekä muilla kumouksellisilla eleillä. Hannu Karjalaisen videot ja stillkuvat paksuilla maalikerroksilla peitetyistä esineistä heijastavat Karjalaisen jatkuvaa kiinnostusta väriin sen puhtaimmassa muodossa. Nämä taiteilijat ovat vain pieni osa Suomen elinvoimaista, yli 3 000 taiteilijan taidemaailmaa.

”Helsingin koulukuntana” tunnettu, käsitteelliseen valokuvaukseen nojaava liike sai alkunsa Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa. Helsingin koulukunta edustaa vaihtelevia valokuvauksen tyylejä ja tekniikoita. Siihen kuuluu valokuvia ja videoita taiteilijoilta, jotka ovat joko valmistuneet Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulusta tai opiskelleet tai opettaneet siellä. Helsingin koulukunnan taiteilijoita tunnetaan kautta Euroopan, ja heidän töitään on ollut esillä ympäri maailmaa. Helsingin koulukunta opettaa opiskelijoita käyttämään kameraa käsitteellisenä työkaluna. Koulukunnan taiteilijoita edustaa TAIK-galleria, joka perustettiin Helsinkiin 1995. Taiteilijoihin kuuluvat muiden muassa Pertti Kekarainen, Ola Kolehmainen, Anni Leppälä, Niko Luoma, Susanna Majuri, Nelli Palomäki, Jyrki Parantainen, Jorma Puranen ja Santeri Tuori.

Ulkomailla Suomi tunnetaan luultavasti parhaiten arkkitehtuuri- ja muotoilualan saavutuksistaan. Helsingin nousua suuriruhtinaskunnan pääkaupungiksi symboloi Carl Ludvig Engelin uusklassinen keskusta. Myöhemmin kolme nuorta arkkitehtia, Eliel Saarinen, Herman Gesellius ja Armas Lindgren, saivat kansainvälistä huomiota vuoden 1900 Pariisin maailmannäyttelyssä Suomen paviljongilla, joka yhdisteli perinteistä suomalaista arkkitehtuuria ja jugendia. Saarinen suunnitteli myöhemmin kuuluisan Helsingin rautatieaseman ja laati suunnitelmia Suur-Helsingin myöhempää kehitystä varten. Menestynein suomalainen arkkitehti lienee Alvar Aalto, jonka tärkeät työt – 1930-luvun modernistisesta Villa Maireasta aina monumentaaliseen Finlandia-taloon – ovat jättäneet lähtemättömän jäljen Suomen rakennettuun ympäristöön. Suomalainen kaupunkisuunnittelun perinne kiteytyy parhaiten Tapiolan maineikkaassa puutarhakaupungissa. Voittoa tuottamattoman säätiön 1950–1960-luvulla rakennuttama Tapiola sijaitsee Helsingin läntisessä naapurikaupungissa Espoossa. Moderni suomalainen arkkitehtuuri pitää yllä tätä toimivuuden perinnettä. Siinä on huomionarvoista, miten arkkitehtuurissa korostuu harmonia rakennusten ja niiden ympäristön välillä.

Suomen muotoilun saavutukset ovat yhtä merkittäviä kuin suomalaisen arkkitehtuurin. Arabian, maan ensimmäisen posliini- ja keramiikkavalmistajan, kaltaiset yhtiöt toimivat jo 1800-luvun lopulla. Iittalan lasitehdas on tuottanut Timo Sarpanevan, Tapio Wirkkalan ja muiden merkittävien suunnittelijoiden töitä. Monet Artekin tuotteista on suunnitellut Alvar Aalto. Hänen suunnittelunsa yhdisti Bauhausin estetiikkaan naturalistisia piirteitä. Myös toinen suunnittelija, Kaj Franck, tunnetaan minimalistisista astioistaan. Hän innoitti myöhempiä nuorten suomalaissuunnittelijoiden sukupolvia Taideteollisen oppilaitoksen taiteellisenä johtajana. Keramiikan ja lasin lisäksi Marimekko on saanut laajaa koti- ja ulkomaista suosiota rohkeilla ja värikkäillä tekstiileillään.

Suomen muotoilun perinteiden valossa ei ole yllättävää, että muotoilu on läsnä suomalaisessa yhteiskunnassa tavalla, jota harvoin kohtaa edes muissa muotoiluun suuntautuneissa vauraissa maissa. Muotoilun kautta suomalaiset pyrkivät ratkaisemaan ongelmia ja tuomaan arkielämään kauneutta. Helsingin huolellinen ja harkittu kaupunkisuunnittelu on auttanut varmistamaan kaupunkilaisten korkean elämänlaadun. Helsingissä on runsaasti viheralueita, se kilpailuttaa julkisten rakennusten arkkitehtuurisuunnittelun, kaupungin julkisen liikenteen järjestelmä on tehokas, ja satama on äskettäin siirretty pois keskustasta, jolloin keskustasta on vapautunut julkista tilaa. Tämä heijastaa, miten Helsinki toteuttaa hyvän suunnittelun periaatteita suuressa mittakaavassa.

Suomalaiset arvostavat myös pienemmän mittakaavan muotoilua. Matkapuhelimet, kesämökit ja kotien sisustuskin osoittavat nopeasti, että suomalaiset välittävät estetiikasta intohimoisesti ja että heillä on silmää kauneudelle. Muotoilun korostaminen toi Helsingille tunnustusta, kun kansainvälinen muotoilujärjestö ICSID valitsi sen vuoden 2012 maailman designpääkaupungiksi.

Lyhyesti voidaan todeta, että Suomi ja erityisesti Helsinki ovat hyviä paikkoja kehittää kulttuuria. Geopoliittisesti suotuisa sijainti sekä inhimilliset, luonnon ja taloudelliset resurssit ovat nostaneet Suomen kukoistukseen viime vuosikymmeninä. **Suomen rikas ja polveileva historia sekä sen innovaatiokyky ovat vakuuttavia esimerkkejä siitä, miten maa voi kääntää maantieteelliset ja poliittiset haasteet edukseen ja nousta niiden avulla johtavaan asemaan maailmannäyttämöllä.**

Vertaileva analyysi

Johdanto

Osana Guggenheim Helsingin konsepti- ja kehitysselvitystä LaPlaca Cohen teki Guggenheimin avainhenkilöiden kanssa vertailevan analyysin Pohjoismaiden museoista ja kulttuurilaitoksista. Analyysin keskiössä on kahdeksan tärkeää taide-, muotoilu- ja arkkitehtuurimuseota – viisi Helsingin seudulla ja yksi Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. Näillä museoilla oletetaan olevan suurin merkitys ehdotetun uuden museon kannalta. Lisäksi analyysiin sisällytettiin joukko pienempiä museoita, taideorganisaatioita ja kulttuuripaikkoja, jotta saataisiin muodostettua tarkka kuva Helsingin, Suomen ja Pohjoismaiden kulttuurielämästä. LaPlaca Cohen ja Guggenheimin henkilöstö tapasivat myös Helsingin kaupungin hallintokuntien edustajia ymmärtääkseen paremmin taiteen ja kulttuurin roolia Helsingissä ja suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi Guggenheimin henkilöstö kävi keskusteluja paikallisten taiteilijoiden, taidealan ammattilaisten ja tutkijoiden kanssa. Analyysin perustan muodostaa tieto, jota kerättiin kaupunkiin tehtyjen vierailujen aikana ja keskusteluissa analyysin kohdeorganisaatioiden henkilökunnan kanssa. Tutkimusta täydentävät julkaisut, lehtileikkeet ja viralliset verkkosivustot.

On syytä huomata, että vertailevan analyysin ei ole tarkoitus olla tyhjentävä tai Pohjoismaiden kulttuuriorganisaatioiden ensyklopedia. Analyysin tavoitteena on sen sijaan tarjota edustava näyte museoista ja muodostaa sen avulla yleiskuva monimuotoisesta kulttuuriyhteisöstä.

Raportin rakenne

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisia tietoja kaikista kahdeksasta vertailevaan analyysiin sisällytetystä tärkeästä museosta: niiden aukioloajat ja pääsymaksut; organisaatio ja missio; kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat; imago ja potentiaali; yleisöt; taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus sekä toimitilat. Tätä seuraa analyysi tärkeimmistä havainnoista. Raportti käsittelee myös Guggenheim Helsinkiä koskevia näkökohtia kunkin museon näkökulmasta. Tärkeiden museoiden syväanalyysin jälkeen raportti esitetään yhteenveto tiedoista, jotka koskevat yli 30 muuta organisaatiota tai jotka on saatu niiltä. Tietojen yksityiskohtaisuuden aste vaihtelee.

AVAINASEMASSA OLEVAT SUOMALAISET MUSEOT

Designmuseo

Johdanto

Designmuseo on Suomen suosituimpia museoita. Sen historia alkaa vuodesta 1873. Museolla on tiiviit suhteet moniin Helsingin kulttuurilaitoksiin, etenkin Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakouluun ja Arkkitehtuurimuseoon. Suunnitteilla oleva arkkitehtuuri- ja muotoilukeskus tarjoaa Designmuseolle kaivatut modernit toimitilat ja lisätillaa näyttelyille, varastoille ja koulutustoiminnalle.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Kesä-elokuussa museo on avoinna päivittäin klo 11–18. Muulloin se on avoinna ti 11–20 ja ke–su 11–18. Liput 8 e (aikuiset) / 7 e (eläkeläiset) / 3 e (opiskelijat); ilmainen sisäänpääsy lapsille ja peruskoululaisille.

Organisaatio ja missio

- Designmuseon tehtävä on suomalaisen muotoilun historian ja kehityksen tutkimus, dokumentointi, kerääminen ja näytteillepano.
- Museo perustettiin 1873 Helsingin taideteollisen oppilaitoksen opetuskokoelmana.
- Vuosien varrella siitä kehittyi museo. Näyttelyiden lisäksi Designmuseo hallinnoi monia muotoiluarkistoja.
- Designmuseo kuuluu Suomen kansallisiin erikoismuseoihin ja saa tukensa Suomen valtiolta, ei Helsingin kaupungilta.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Kokoelmaan kuuluu yli 75 000 esinettä, 40 000 piirrosta ja 100 000 valokuvaa. Yli 1 000 suunnittelijan rekisteri täydentää kokoelmaa. Kokoelmasta 80 % on tällä hetkellä suomalaista ja 20 % ulkomaista, materiaalit muista Pohjoismaista mukaan lukien.
- Suurin osa alkuperäisestä kokoelmasta ostettiin 1873 Wienin maailmannäyttelystä.
- Hankinnat keskittyvät nykymuotoiluun; vanhempien, ennen 1900-lukua valmistettujen esineiden hankinta on Kansallismuseon vastuulla.
- Designmuseon kuva-arkisto on kansallinen muotoiluaiheinen kuva-arkisto.
- Vuonna 2005 Designmuseo yhdistyi Hackman Pro Design -säätiön kanssa. Säätiö vastasi kolmen muotoilualan tehtaan museon kokoelmista: Arabian (keramiikka ja koriste-esineet), Iittalan (lasi) ja Nuutajärven (lasi). Iittalan, Arabian ja Nuutajärven kokoelmat käsittävät noin 35 000 esinettä. Kukin museo pitää edelleen näyttelyitä omissa tiloissaan, vaikka niiden kokoelmia hallinnoi ja varastoi Designmuseo.
- Museon pysyvä näyttely, *Suomalainen muoto*, on omistettu suomalaisen muotoilun historialle vuodesta 1870 nykypäivään. Se päättyy muotoiluun liittyvään viestintäteknologiaan. Kokoelma järjestetään uudelleen noin 3–6 vuoden välein.
- Museossa on vuosittain 8–12 erikoisnäyttelyä. Se järjestää suomalaisen taiteen ja muotoilun kansainvälisiä kiertonäyttelyitä omista kokoelmistaan. Museossa on myös muiden museoiden järjestämiä tai muiden laitosten kanssa yhteistyössä tehtyjä näyttelyitä.
- Näyttelyt korostavat historiallista kontekstia sekä design-esineiden yhteiskunnallisia ja poliittisia vaikutuksia.
- Yhteistyössä Suomen messusäätiön kanssa museo järjestää Habitare-kokoelmasta erikoisnäyttelyn joka toinen vuosi. Erikoisnäyttelyssä esitellään kansainvälistä nykymuotoilua. Jokaisen näyttelyn jälkeen museo hankkii Habitare-kokoelmasta lisää teoksia pysyviin kokoelmiinsa.
- Koulutusohjelmaan kuuluu luentoja, seminaareja, opastettuja kierroksia ja työpajoja aikuisille ja lapsille.
- Museo johti EU:n rahoittamaa muotoilukasvatushanketta Fantasy Designia. Hanke edistää oppimista muotoilun avulla. Fantasy Designissa lapset neljästä Euroopan maasta käsittelevät ympäristönsä suunnitteluun liittyviä haasteita. Hankkeen lopuksi järjestettiin kiertonäyttely, joka alkoi Helsingin Designmuseosta ja oli sen jälkeen esillä Design museum Gentissä Belgiassa maaliskuussa 2011.
- Osana Helsingin vuotuista designviikkoa museo lähettää muotoilualan asiantuntijoita kouluihin kertomaan nuorille alan työmahdollisuuksista ja lisäämään kiinnostusta suunniteltuihin ympäristöihin.
- Opettajille pidetään erityisiä tiedotus- ja koulutustilaisuuksia vaihtuvien näyttelyiden yhteydessä kahdesti vuodessa. Opetusmateriaaleja on saatavana myös museon verkkosivuilta.
- Museolla on tiiviit suhteet Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakouluun. Muiden yhteishankkeiden ohella nämä kaksi laitosta ovat äskettäin kehittäneet uusia vuorovaikutteisia näyttelyteknologioita.

Imago ja potentiaali

- Designmuseon rakennus rajoittaa sen ohjelmatoimintaa sekä mahdollisuuksia järjestää laajoja näyttelyitä.
- Museon markkinointibudjetti on rajallinen. Museon verkkosivusto on tärkeä yhteydenpitoväline erityisesti Helsingin ulkopuolisten yleisöjen kanssa.
- Osana maailman designpääkaupunkivuotta 2012 Designmuseo ja Arkkitehtuurimuseo järjestävät arkkitehtuurikilpailun uudesta arkkitehtuuri- ja muotoilukeskuksesta. Uusi rakennus rakennetaan museot nykyisin erottavalle pysäköintipaikalle.
- Designmuseo osallistuu designpääkaupunkivuoteen erilaisilla hankkeilla. Yksi niistä on Designgalleria 12, kahdentoista näyttelyn, performanssin ja tapahtuman sarja, jonka tarkoituksena on lisätä sekä museon että paikallisten muotoilijoiden näkyvyyttä. Designgalleria 12 toimii myös yleisön kohtaamispaikkana ja foorumina designpääkaupunkivuoden aikana. Museo on kutsunut paikallisia muotoilijoita osallistumaan ohjelmaan.

Yleisöt

- Designmuseo on Suomen suosituimpia museoita. Viime vuonna kävijöitä oli 100 000.
- Valtaosa kävijöistä on 25–45-vuotiaita ja naisia.
- Muiden Helsingin museoiden tavoin Designmuseo on tietoinen venäläisten turismin tarjoamista mahdollisuuksista. Kasvava osuus museovieraista on venäläisiä.
- Designmuseolla on Arkkitehtuurimuseon kanssa yhteinen museon ystävöihjelma, jossa on useita jäsenyystasoja ja niitä vastaavia etuuksia.
- Koulutus ja kasvatus ohjaavat yleisöjen kehitys- ja sitouttamistyötä. Museolla on useita opiskelijoille suunnattuja hankkeita peruskoululaisista korkeakouluopiskelijoihin ja muotoilun tutkijoihin.
- Museo pyrkii myös pitämään yllä yhteyksiä muotoilun ammattilaisiin. Museota tukevia yhtiöitä rohkaistaan käyttämään sen tiloja tuote-esittelyihin ja sidosryhmien kokoontumisiin.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Vuotuinen toimintabudjetti on noin 600 000 euroa. Museon rahoituksesta 80 % tulee Suomen valtiolta. Museo hankkii loput rahoituksestaan apurahoina, yksityisten ja yritysten lahjoituksina sekä pääsylippu- ja muina vastaavina tuloina.
- Museo saa Arkkitehtuurimuseon kanssa yhdessä hallinnoidun ystävähdistyksensä kautta jonkin verran yksityishenkilöiden lahjoituksia. Yli 5 000 euron yksityiset lahjoitukset ovat harvinaisia.
- Museorakennuksen omistaa valtion kiinteistöyhtiö, jolle museo maksaa vuokraa valtiolta saamastaan rahoituksesta.
- Museon hankintabudjetti on 10 000–50 000 euroa.
- Taideteollisuusmuseon säätiö perustettiin 1989 tukemaan ja valvomaan museon, nykyisen Designmuseon, toimintaa.
- Museossa on 14 kokopäiväistä ja noin 25 osa-aikaista työntekijää.

Toimitilat

- Museo on toiminut nykyisellä paikallaan vuodesta 1978. Rakennuksen, joka toimi aikaisemmin kouluna, suunnitteli 1894 arkkitehti Gustaf Nyström. Rakennus on suojeltu.
- Museo on historiansa aikana toiminut useissa eri rakennuksissa ympäri Helsinkiä, muun muassa nykyisessä Ateneumissa.

- Viime sotien aikaan kokoelma oli varastoitu; museo toimi vuoteen 1978 saakka vain opiskelijoiden opintokeskuksena. Tämän jälkeen se muutti nykyisiin tiloihin ja aloitti erikoisnäyttelyiden järjestämisen.
- Palveluihin kuuluu kahvila, joka on avoinna kävijöille museon aukioloaikoina ja vastaa tapahtumien catering-palveluista. Museokaupassa myydään designjulkaisuja ja -esineitä Suomesta ja ulkomailta.
- Arkkitehtuurimuseo ja Designmuseo sijaitsevat samassa korttelissa. Niillä on yhteiset varastotilat. On keskusteltu siitä, pitäisikö museot yhdistää niin, että yhteinen rakennus liittäisi ne toisiinsa.
- Uutta rakennusta koskevasta ehdotuksesta vasta keskustellaan, mutta molemmat museot tulisivat käyttämään arkkitehtuurin ja muotoilun yhteisiä tiloja yhdessä. Jos uusi rakennus rakennetaan, se toisi paljon kaivattuja moderneja toimitiloja ja lisätilaa näyttelyille, varastoille ja koulutus- ja kasvatustoimintaan.
- Toisessa kerroksessa on yleensä esillä pieni osa pysyvää kokoelmaa; pohjakerroksessa ja kolmannessa kerroksessa on erikoisnäyttelyitä.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Designmuseon henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Guggenheimia ei mielletä uhaksi, koska sen fokus on todennäköisesti hyvin erilainen ja paljon laajempi kuin Designmuseon.
- Jonkin verran huolta kannetaan siitä, että hanke saattaa viedä museolta valtion rahoitusta, jota on pienessä Suomessa rajallisesti. Toisaalta Designmuseo ei saa Helsingin kaupungilta tukea käytännössä lainkaan, joten se ei ole kovin huolissaan taloudellisesta kilpailusta kunnallisella tasolla.
- Helsingin kulttuuriorganisaatioiden kannalta hankkeen positiivisin asia olisi Suomeen kohdistuvan matkailun lisääntyminen.
- Guggenheimin suurin haaste on, miten se pystyy kehittämään mallin, joka vetoaa sekä paikallisiin että kansainvälisiin yleisöihin.

EMMA

Johdanto

Espoon modernin taiteen museon EMMA:n toiminnasta vastaa Espoon taidemuseosäätiö. Espoon taidemuseosäätiö perustettiin vuonna 2002, minkä jälkeen se otti hoitoonsa Espoon kaupungin taidetoiminnan ja alkoi suunnitella museota. EMMA perustettiin WeeGee-näyttelykeskukseen, entiseen kirjapainoon, jossa toimii neljä muuta museota, nykytaiteen galleria, mediataidekeskus, kahvila ja taidekoulu. Museo avattiin yleisölle 2006.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoinna ti-pe 11-18, ke 11-20, la-su 11-17. Liput 10/8 e; ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille ja yli 70-vuotiaille; ilmainen sisäänpääsy keskiviikkoisin klo 18-20. Pääsymaksu sisältää pääsyn EMMAan, Espoon kaupunginmuseoon, Suomen kellomuseoon, Suomen lelumuseoon sekä Helinä Rautavaaran museoon.

Organisaatio ja missio

- EMMA perustettiin tuomaan esiin suomalaista taidetta 1900-luvun alusta nykypäivään. Espoossa oli myös tilausta paikalliselle taidemuseolle kun Saastamoisen säätiö etsi uutta kotia kokoelmalleen.
- Espoota on aina pidetty kansainvälisenä korkean teknologian kaupunkina. Nokian pääkonttori sijaitsee Espoossa, ja kaupungissa on muutakin luonnontieteellistä ja

teknologista teollisuutta. EMMAn odotetaan tuovan kaupungille vastaavaa mainetta myös kulttuurikaupunkina.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Museolla on kaksi merkittävää kokoelmaa. Saastamoisen säätiön taidekokoelmassa on noin 2 300 teosta. EMMA-taidekokoelmaan kuuluvat teokset, joiden alkuperäinen kerääjä ja hallinnoija on Espoon kaupunki. Sen noin 2 500 teokseen kuuluu julkisia taideteoksia, muistomerkkejä sekä julkisissa rakennuksissa (virastoissa, kouluissa, sairaaloissa jne.) esillä olevia teoksia. Museo otti ne hallintaansa alkaessaan hoitaa kaupungin taidekokoelmaa.
- Muita kokoelmia ovat Raimo Utriaisens taidesäätiön kokoelma, johon kuuluu 220 kuvanveistäjä Utriaisens abstraktia teosta; Osmo Valtosen kokoelma, jossa on lähes 300 Valtosen kineettistä ja käsitetaiteellista teosta; Kyösti Kakkosen kokoelmat, joihin kuuluu 700 suomalaista ja ulkomaista maalausta, veistosta ja grafiikkatyötä; Nordea-pankin kokoelma, jossa on seitsemän teosta entisestä Kouri-kokoelmasta; sekä Art Pack -taidekasvatuskokoelma.
- EMMA vastaa Espoon kaupungin taidehankinnoista. Hankintabudjetti on varattu (yleensä suomalaisten) teosten ostamiseen julkisiin tiloihin ja Art Pack -kokoelmaan. Muuten hankinnat kohdistuvat säätiöiden kokoelmiin. Uusien kokoelmien saamisen esteenä on kuitenkin tällä hetkellä varastotilojen riittämättömyys.
- EMMAn kokoelmat koostuvat ensisijaisesti suomalaisesta taiteesta, mutta ne ovat laajenemassa. Saastamoisen säätiön kuraattorit hankkivat vuosittain 30–50 teosta.
- Kerrallaan on esillä noin 10 % museon kokoelmista. Osuus kasvaa merkittävästi, jos mukaan lasketaan kaupungin rakennuksissa ja julkisissa tiloissa esillä olevat teokset.
- Näyttelyalue on jaettu kahteen osaan. Toisessa on Saastamoisen säätiön kokoelman teoksia ja toisessa vaihtuvia kotimaisen ja kansainvälisen taiteen näyttelyitä.
- Gallerioiden joustava luonne mahdollistaa sen, että EMMA voi järjestää erilaisia näyttelyitä. Museon vuosittain järjestämien näyttelyiden määrä vaihtelee paljon.
- Ulkomaisten taiteilijoiden näyttelyt ovat suosituimpia, ja niitä on näyttelyiden määrästä noin puolet. Kansainvälisesti tunnettujen taiteilijoiden (Malevitš, Dalí, Monet, Miró) näyttelyt ovat osoittautuneet erityisen suosituiksi.
- EMMA on aloittanut omien näyttelyidensä kierrättämisen muissa museoissa. Ensimmäinen kierronäyttely suuntaa Norjaan ja Tanskaan. EMMA toivottaa tervetulleiksi kierronäyttelyt muista Euroopan instituutioista.
- Museo on kilpaillut jonkin verran kävijöistä Helsingin museoiden kanssa. Helsingissä järjestettävät suurnäyttelyt voivat pienentää EMMAn kävijämääriä. Esimerkiksi Ateneumin Picasso-näyttely pienensi kävijämääriä.
- Museo tarjoaa useita samanaikaisia näyttelyitä, joiden teemat ja aikakaudet vaihtelevat. Yleisö on antanut palautetta, että se arvostaa mahdollisuutta nähdä samalla kertaa useita näyttelyitä.
- Art Pack on kouluissa ja vanhainkodeissa esiteltävä liikkuva kokoelma, joka asettaa suomalaista taidetta maailman taidehistorian viitekehykseen. Art Pack sisältää noin 120 teosta: kiinalaisia painokuvia, riimukirjoitusta sisältävän temppelin naulan, etruskien ja roomalaisten pronssiveistoksia, Dürerin ja muiden renessanssitaiteilijoiden painokuvia sekä pieniä nykytaiteen teoksia.
- Taidekasvatusohjelmat ovat hyvin suosittuja. EMMA houkuttelee perheitä viikonlopputapahtumilla, kuten rock-konserteilla, muotinäytöksillä ja muilla nuorille suunnatuilla ohjelmilla. Ohjelmat liittyvät pääasiassa näyttelyihin.

Imago ja potentiaali

- EMMA on lyhyessä ajassa muodostunut keskeiseksi tekijäksi Suomen kulttuurielämässä. Sen sijainti ”esikaupunkialueella” värittää kuitenkin mielikuvia museosta.

Yleisöt

- Eri näyttelyiden kävijämäärät vaihtelevat paljon. Suurin kävijämäärä oli 160 000 (Dalí-näyttelyn vuonna); viime vuonna kävijöitä oli 82 000. Noin 30–50 % kävijöistä tulee Helsingistä.
- Suomen muiden taidemuseoiden tavoin EMMA:n suurin kävijäryhmä ovat keski-ikäiset, koulutetut naiset. Sijainti Espoossa ja taidekasvatus- ja perheohjelmien laaja valikoima vetävät kuitenkin myös paljon lapsiperheitä.
- Ulkomaiset kävijät tulevat enimmäkseen Ruotsista, Venäjältä, Saksasta ja Britanniasta. Venäläisten kävijöiden määrä lisääntyy Venäjän uudenvuodenpyhinä.
- EMMA täsmämarkkinoi Venäjän-junissa sekä Ruotsiin ja Viroon kulkevilla risteilyaluksilla. Se on myös mainostanut Finnairin asiakaslehdessä.
- Museon jäsenyysohjelmasta vastaa Taidemuseo EMMA:n ystävät -yhdistys.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Museon vuotuinen toimintabudjetti on noin 4 300 000 euroa, mihin sisältyy 700 000–1 000 000 euron näyttelybudjetti.
- Espoon kaupunki maksaa 80 % museon toimintakustannuksista. Kaupunki tarjoaa museolle myös tilat. Loput tuloista saadaan valtionavusta, pääsylippujen ja museokaupan myynnistä sekä sponsoreilta.
- EMMA:n kaksi pääsponsoria ovat naistenlehti ja Suomen suurin valintamyymäläketju. Muita kumppaneita ovat muun muassa energiayhtiö ja kirjapaino.
- Pääsymaksu sisältää pääsyn EMMAan, Espoon kaupunginmuseoon, Suomen kellomuseoon, Suomen lelumuseoon sekä Helinä Rautavaaran museoon. EMMA on useimpien kävijöiden pääkohde.
- Vakituista henkilökuntaa on 34, osa-aikaiset mukaan lukien 70. Noin puolet budjetista menee palkkoihin.

Toimitilat

- Museon nykyisessä rakennuksessa toimi aikoinaan yksi Suomen suurimmista kirjapainoista ja kustantamoista. 5 000 neliömetrin näyttelytiloillaan EMMA on toinen Suomen kahdesta suurimmasta kuvataiteen näyttelytilasta.
- EMMA on museosta erillään sijaitsevan varastotilan tarpeessa. Kokoelmien varastotila on täynnä.
- Museokauppa on tärkeä osa EMMA:n imagoa. Tiloissa sijaitsevaa kahvilaa hoitaa yrittäjä, joka on erikoistunut luomu- ja lähiruokaan.
- EMMA sijaitsee Helsingin keskustan ulkopuolella, mikä tekee siitä hieman vaikeammin saavutettavan. EMMAan pääsee bussilla Helsingistä 15 minuutissa, ja bussit pysähtyvät päiväsaikaan museon luona 7 minuutin välein. Parhailaan rakennetaan metrolinjaa, jonka lähin asema on 400–500 metrin päässä EMMAsta. Sen on tarkoitus valmistua noin kolmen vuoden kuluttua. Tämän jälkeen EMMAan on entistä helpompi tulla Helsingistä.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut EMMA:n henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Guggenheim Helsinki ja EMMA voisivat hyödyttää toisiaan. Guggenheim Helsingin profiili olisi niin erilainen, ettei se luultavasti synnyttäisi kilpailua EMMA:n kanssa.

- Suomessa on pieni globalisaationvastainen ryhmittymä, joka pitää kansainvälisiä suuryhtiöitä ”imperialistisina”. Useimmat ihmiset tunnustavat Guggenheim Helsingin taloudellisen merkityksen, mutta museo ei saa vaikuttaa pelkältä Bilbaon tai Abu Dhabin Guggenheimin toisinnolta.
- Vaikka Suomessa asuu jonkun verran virolaisia, venäläisiä ja somalipakolaisia, maamielletään yhä yhtenäiskulttuuriksi.

Valtion taidemuseo: Ateneumin taidemuseo, Nykytaiteen museo Kiasma, Sinebrychoffin taidemuseo

Johdanto

Valtion taidemuseo koostuu neljästä laitoksesta: Ateneumin taidemuseosta, Nykytaiteen museo Kiasmasta, Sinebrychoffin taidemuseosta ja Taiteen keskusarkistosta. Vuonna 1990 Valtion taidemuseosta tuli valtion museo, joka otti hoitoonsa useiden pienempien, itsenäisten laitosten kokoelmat ja vastuut. Ateneumissa on Suomen suurin taidekokoelma, joka keskittyy pääasiassa suomalaiseen ennen vuotta 1960 tehtyyn taiteeseen ja kansainväliseen 1800- ja 1900-lukujen taiteeseen. Sen vuonna 1887 valmistunutta rakennusta pidetään kansallisena maamerkinä. Vuonna 1990 perustettu Kiasma toimi Ateneumissa vuoteen 1998, jolloin sen uusi rakennus valmistui. Kiasma keskittyy ensisijaisesti 1960-luvun jälkeiseen suomalaiseen taiteeseen sekä 1900-luvun lopun ja 2000-luvun kansainväliseen taiteeseen. Sinebrychoffin taidemuseossa, joka muutti nykyisiin tiloihinsa 1975, on historiallinen ulkomaisen taiteen kokoelma Sinebrychoffin perheen entisessä luksuskodissa. Kaikki laitokset mukaan lukien Valtion taidemuseon kokoelmissa on noin 34 000 teosta.

- Valtion taidemuseo toimii opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa. Kolme museota ja arkisto työllistävät yhteensä noin 270 ihmistä (joista 214 vakituisissa työsuhteissa). Suomen hallitus on tehnyt periaatepäätöksen, jonka mukaan Valtion taidemuseo muutetaan valtion laitoksesta säätiön hallinnoimaksi kulttuurilaitokseksi 1. tammikuuta 2014 alkaen.
- Kaikista Suomen taidemuseoista Valtion taidemuseo saa suurimman osuuden tuloistaan pääsylipputuloina. Ne kattavat 15–20 % kaikista kustannuksista (vuokrat mukaan lukien) ja 35–40 % toimintakuluista.
- Valtion taidemuseota rahoittaa Suomen valtio, ei Helsingin kaupunki. Eri museoilla on kuitenkin nimikkosäätiönsä, jotka hankkivat yksityistä rahoitusta ja organisoivat yritysrahoitusta (joskin Suomen lain mukaan nämä tulonlähteet on pidettävä erillään ja niillä rahoitetaan eri toimintoja).
- Valtion taidemuseo on onnistunut houkuttelemaan matkailijoita risteily- ja matkailuyrityksille suunnatulla suoramarkkinoinnilla. Alueen museoiden markkinointiedustajat tekevät yhteistyötä, mutta yhteistä mainontaa, joka houkuttelisi kävijöitä useisiin museoihin, on ollut vähän. Alle 18-vuotiaat pääsevät kaikkiin Valtion taidemuseon museoihin ilmaiseksi.

Ateneumin taidemuseo

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoinna ti, pe 10–18, ke–to 10–20, la–su 11–17. Liput 15/8 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Organisaatio ja missio

- Oman kuvauksensa mukaan ”Ateneumin taidemuseolla on maamme laajimmat ja merkittävimmät taidekokoelmat, joukossa rakastetuimmat suomalaisten mestareiden teokset”.

- Ateneumin koulutus- ja kasvatustoiminta on vireää, ja sen nimi on Suomessa laajalti tunnettu.
- Ateneum on sitoutunut vahvistamaan profiliaan jatkossa osana aidosti kansallista taidemuseota, jolla on vaikutuksia koko Suomessa. Se pyrkii olemaan läsnä koko maassa internetin ja kiertonäyttelyiden avulla.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Laajassa kokoelmassa on yli 20 000 teosta.
- Ateneum kerää teoksia taiteilijoilta, joiden esikoisnäyttely on pidetty ennen 1960-lukua. Tämä päätös herättää jatkuvasti keskustelua erityisesti suhteessa nykytaiteeseen keskittyvään Kiasmaan.
- Ateneum pyrkii tekemään vuosittain yhden merkittävän hankinnan (50 000–60 000 e). Useimmat ostot tehdään huutokaupoista; ihmiset myös tuovat teoksia tarjolle museoon. Sponsoreilla on merkittävä rooli suurten hankintojen rahoituksessa. Kansainvälisiä hankintoja tehdään vähemmän.
- Pieni kansainvälinen kokoelma kattaa noin 20 % pysyvästä kokoelmasta.
- Suomen toistaiseksi suosituin taidenäyttely oli Ateneumin Picasso-retrospektiivi. Pariisin Picasso-museon järjestämä näyttely veti Ateneumiin kolmessa kuukaudessa 328 000 kävijää.
- Ateneumilla on suuriin näyttelyihin sopiva infrastruktuuri. Picasso-näyttelyä varten Ateneum läpäisi kaksi kansainvälistä auditointia ja sai vaaditut taloudelliset takeet Suomen valtiolta.
- Ateneumin suhde Kiasmaan on vahva, ja museot lainaavat teoksia toisilleen, mutta Ateneumin näyttelyt keskittyvät Kiasmaa enemmän tiettyyn teemaan ja vanhempaan taiteeseen.
- Ateneum pyrkii kansainvälistymään kokoamalla kiertonäyttelypaketteja.
- Ääniopastus lisää suosiotaan erityisesti venäläisen yleisön parissa.
- Suurnäyttelyt houkuttelevat paljon uusia kävijöitä, erityisesti miehiä ja Helsingin ulkopuolelta (myös Venäjältä) tulevia.
- Ateneum on muodostanut kumppanuuksia festivaalien, erityisesti elokuvafestivaalien, kanssa.

Imago ja potentiaali

- Valtion taidemuseon vanhimpana osana Ateneum on maan johtava kuvataidelaitos.
- Suomen taiteen kultakausi kiinnostaa ulkomailla entistä enemmän. Kiinnostusta on rajoittanut se, ettei Suomen taidehistoriaa ole käännetty englanniksi, eikä siitä juurikaan kerrota länsimaisen taiteen historiassa. Ateneumissa ymmärretään, että englanninkielinen julkaisu on tarpeen, jotta voitaisiin kilpailla ulkomaisten tutkijoiden kanssa ja museo säilyttäisi asemansa Suomen taidehistoriassa.
- Ateneumin mielestä internetissä on valtava potentiaali, ja museo ymmärtää, että on tarpeen olla aktiivisemmin esillä verkossa ja sosiaalisessa mediassa.

Yleisöt

- Ateneumin kävijätavoite on vähintään 200 000 kävijää vuodessa. Suurten näyttelyiden aikaan vuotuinen kävijämäärä on lähemmäs 300 000.
- Suomalainen yleisö on hyvin yhtenäistä. Suullisesti leviävä tieto on tärkeä ja tehokas markkinointikeino.
- Ateneumin ydinyleisö on jossain määrin homogeenista: se koostuu hyvin koulutetuista viisikymppisistä naisista, jotka tuovat perheensä museoon. Ateneum pyrkii houkuttelemaan enemmän miehiä ja monikulttuurisia yleisöjä, mutta ei koe tällä hetkellä tekevänsä kaikkea mahdollista monikulttuuristen yleisöjen tavoittamiseksi.

- Venäläinen yleisö on erityisen kiinnostuksen kohde, ja sille on tarve luoda lisää materiaaleja. Tämä koskee erityisesti pysyvää kokoelmaa. Uuden vuoden aikaan 60–70 % kävijöistä on Suomessa ostosmatkalla olevia venäläisiä. Siksi vuodenvaihde on tärkeää aikaa Helsingin taloudelle. Venäjällä on vahva museossa käymisen perinne.
- Ateneumin jäsenyysohjelma on museon ulkopuolinen ystävien yhdistys, johon kuuluu 2 000 jäsentä.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Ateneumissa on 51 vakituista työntekijää. Museota johtaa johtaja ja seitsemän osastojen johtajaa.
- Ateneum saa rahoituksensa Valtion taidemuseon 19 miljoonan euron toiminta- ja ohjelmabudjetista. Suosittujen näyttelyiden pääsylipputulot palautuvat valtiolle.
- Ateneumilla ei ole koulutus- ja kasvatusosastoa, ja museossa on vain kaksi museolehtoria. Museo kuitenkin varmistaa, että koko henkilöstö on yhteydessä lehtoreihin; se pitää heidät mukana kaikissa näyttelysuunnittelun vaiheissa.
- Valtion rahoitukseen tehtyjen leikkausten seurauksena museo ei täytä eläkkeelle jääneiden työntekijöiden virkoja. Uuden henkilöstön rekrytoimisen sijaan valtio rohkaisee Ateneumia käyttämään ulkopuolisia palveluja. Tällä hetkellä museopalveluita tarjoavia yrityksiä on vähän, mutta Ateneum on jossain määrin onnistunut löytämään yrityksiä, jotka tarjoavat museon tarvitsemia palveluita.
- On ehdotettu, että museot muutettaisiin kansalliseksi säätiöksi mutta kuitenkin niin, että kokoelmat säilyvät valtion omistuksessa. Tämä tekisi Ateneumin uusien työntekijöiden rekrytoinnista ja hankekohtaisten sopimusten solmimisesta itsenäisempää. Se loisi myös uusia varainhankintamahdollisuuksia. Malli, jota Suomen esittävien taiteiden osalta jo sovelletaan, olisi Ateneumille tervetullut; itse asiassa Ateneum oli vielä 20 vuotta sitten säätiö.

Toimitilat

- Haastatteluissa ei kerätty yksityiskohtaisia tietoja nykyisten toimitilojen koosta. Yleisesti ottaen koetaan kuitenkin tarvetta laajentua.
- Toimistotilat sijaitsevat tätä nykyä museossa, ja ne voitaisiin helposti siirtää muualle, jolloin vapautuisi paljon kaivattua tilaa.
- Pohjakerroksen näyttelytilassa on esillä valokuvia museon kokoelmasta tai pieniä näyttelyitä.
- Pääkerros on omistettu erikoisnäyttelyille, ja ylimmässä kerroksessa on vaihtuva näyttely, jossa pysyvä kokoelma on keskeisessä roolissa.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Ateneumin henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Guggenheim-keskustelu on osoittanut yleisön olevan erittäin kiinnostunut kulttuurista ja erityisesti museoista.
- Suomessa on tapahtunut sukupolvenvaihdos. Ihmiset ovat aiempaa koulutetumpia ja matkustelleet enemmän; he haluavat lisää koulutuksellista ja kasvatuksellista ohjelmaa osaksi museoelämystä, koska ovat nähneet, mitä museot tarjoavat ulkomailla. Tämä yleisö haluaa museoiltaan enemmän.
- Pienenä ja väliaikaisena näyttelytilana Guggenheim Helsinki ei muuttaisi Helsingin kulttuurielämää. Jos Guggenheim Helsinki perustuisi johonkin toiseen, vaikkapa Bilbaon malliin, se houkuttelisi yleisöä ja erityisesti venäläisiä sekä pohjoismaisia kävijöitä.
- Suomessa on alan avoimiin työpaikkoihin nähden liikaa taiteilijoita ja taidehistorioitsijoita. Guggenheim loisi sektorille uusia työpaikkoja ja saattaisi tuoda parannuksia Helsingin kulttuuri-infrastruktuuriin.

Kiasma

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoinna ti 10–17, ke–pe 10–20:30, la–su 10–18. Liput 8/6 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Organisaatio ja missio

Kiasmassa nykytaide näyttäytyy medioiden ja sisältöjen runsautena. Kiasma näkee itsensä ajatusten vaihdon ja kulttuurin keskuksena; se pyrkii toimimaan urbaanissa kaupunkikulttuurissa. Museo keskittyy elävien taiteilijoiden ja uusimpaan taiteeseen. Kiasman mielestä se on ainoa todellinen nykytaiteen museo Suomessa.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Kiasma kerää nykytaidetta ensisijaisesti Suomesta (noin 80 %), mutta myös muista Pohjoismaista ja muualta maailmasta. Kokoelmaan kuuluu noin 8 000 teosta. Kiasman kokoelmiin kuuluvat muun muassa Kalervo Palsan elämäntyö (lahjoitettu museolle 1999) sekä Kouri-kokoelma (opetusministeriön lahjoitus vuodelta 1998), jossa on yhdysvaltalaista ja eurooppalaista nykytaidetta; edustettuina ovat minimalismi, arte povera ja pop-taide.
- Kiasman ja Ateneumin päätökset, miten ne kartuttavat kokoelmiaan, on jatkuvan keskustelun kohteena. Tällä hetkellä Kiasma kerää teoksia taiteilijoilta, jotka ovat järjestäneet esikoisnäyttelynsä 1960-luvun jälkeen.
- Hankinnat keskittyvät suomalaisiin taiteilijoihin, mutta museo kerää töitä kokoelmiinsa myös kansainvälisistä näyttelyistään. Kiasma hankkii vuosittain noin 100 teosta.
- Pysyvän kokoelman näyttely vaihtuu vuosittain.
- Vuosina 1998–2007 Kiasmassa järjestettiin 29 isoa näyttelyä, 8 kokoelman perusnäyttelyä ja 73 pienempää näyttelyä. Samaan aikaan Kiasma lainasi 1 750 teosta näyttelyihin Suomeen ja ulkomaille. Vuosittain järjestetään 3–4 isoa näyttelyä ja 10–12 pienempää. Useimmat näyttelyt ovat Kiasman laatimia. Kiertonäyttelyt ovat harvinaisia.
- Vuonna 1961 aloitettu ARS on Kiasman kansainvälisen nykytaiteen näyttelyiden sarja. Suuren osan Kiasman resursseista kuluttavan sarjan järjestää Kiasman omien kuraattorien tiimi. Kunkin näyttelyn rinnalla järjestetään elokuvanäytöksiä ja tapahtumia. Sarja viettää parhaillaan 50-vuotisjuhlaansa; ARS 11 -näyttely keskittyy afrikkalaiseen taiteeseen. Kaksitoista satelliittinäyttelyä vei sarjan yhdeksään Suomen kaupunkiin ja Tukholman Hallwylska-museoon. Nämä näyttelyt olivat kumppanuusinstituutioiden kuratoimia. ARS 11 kuului myös Turun Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden 2011 ohjelmaan.
- Ohjelma keskittyy suomalaiseen nykytaiteeseen (sen osuus on noin 70 %).
- Kiasma tekee usein yhteistyötä eri taidemuseoiden ja -laitosten kanssa Suomessa ja ulkomailla.
- Museon ensimmäisen toimintavuosikymmenen aikana se järjesti 20 293 opastettua kierrosta.
- Kiasma-teatterissa esitetään nykytanssia, -performansseja, -musiikkia ja -elokuvaa. Vuosina 1998–2007 esityksiä oli 1 240.
- Kiasma haluaa solmia lisää yhteyksiä eläviin taiteilijoihin; tätä nykyä se tekee yhteistyötä Helsingin kansainvälisen taiteilijaresidenssiohjelman (HIAP:n) kanssa.
- Yhteyksiä yleisöön ylläpitävät *Kiasma*-lehti, *Kiasmail*-uutiskirje sekä Facebook- ja YouTube-sivut.

Imago ja potentiaali

- Kiasma on painokkaasti sitä mieltä, että sen tulisi säilyä ainutlaatuisena nykytaiteen äänenä Suomessa ja Pohjoismaissa.
- Vuonna 2008 (kymmenvuotisjuhlavuonna) Kiasman käytettävissä oleva budjetti oli noin puolet avajaisvuoden 1998 budjetista.
- Museolla on ollut neljä johtajaa sen jälkeen, kun uusi rakennus avattiin 1998.

Yleisöt

- Kiasman kävijämäärä ylitti miljoonan kävijän rajan vuonna 2001 ja kolme miljoonaa vuonna 2011. Kiasmassa vierailee keskimäärin 175 000–200 000 kävijää joka vuosi.
- 40 % Kiasman yleisöstä on alle 24-vuotiaita. 50 % on alle 35-vuotiaita. Yli 50-vuotiaiden mielestä museo ”ei ole niin houkutteleva” kuin muut museot.
- Noin 30 % museovieraista on ulkomaalaisia ja 20 % suomalaisia Helsingin ulkopuolelta.
- Venäläisten vieraiden määrä lisääntyy nopeasti.
- Pääsylipputulot ovat vuosittain noin 500 000 euroa.
- Kiasman ystävien yhdistys on museon tukijoukko ja toimii kuten Ateneumin ystävien yhdistys.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Kiasma saa rahoituksensa Valtion taidemuseon 19 miljoonan euron toiminta- ja ohjelmabudjetista. Pääsylipputulot palautuvat valtiolle. Saadut tulot vaikuttavat museon budjettikehykseen seuraavana toimintavuonna. Jos museo ei saavuta tavoitteitaan, se saa vähemmän valtion budjettirahoitusta seuraavana vuonna.
- Noin 400 000 euroa on korvamerkitty hankintoihin. Kokoelman painopiste on Suomen, Baltian maiden ja Venäjän taiteessa.
- Vuotuinen näyttelybudjetti on noin 300 000 euroa (ARS ei sisälly tähän lukuun). Pysyvän kokoelman näyttelyt saavat rahoitusta noin 80 000 euroa ja teatterin julkiset ohjelmat 90 000 euroa. Taide-, näyttely- ja julkiselle ohjelmille on varattu yhteensä noin 500 000 euron vuotuinen rahoitus.
- Lisärahoitusta antaa vuonna 2008 perustettu Kiasman säätiö, joka kanavoi ulkopuolisista lähteistä saatua rahaa. Merkittävimmän lisärahoituksen lähteen muodostavat yrityssponsorit. Yrityksiltä saatu rahoitus ja varainhankinnalla kerätyt tulot pidetään toisistaan erillään. Tällä hetkellä museon säännöt määräävät, että kaikki yksityisistä lähteistä hankittu tulo on käytettävä markkinointiin, ei ohjelmiin tai toimintamenojen kattamiseen.
 - Kiasma-säätiön rahaa voidaan kuitenkin säätiön sääntöjen mukaan käyttää hankintoihin, isojen näyttelyiden tukemiseen, kasvatustoimintaan ja tapahtumiin (mutta ei markkinointiin). Museo saa rahoitusta säätiöltä hakemuksen perusteella. Tämä on mahdollistanut hankintojen tekemisen Kiasman kokoelmiin ja Kouri-kokoelman luetteloimisen.
- Vuonna 2011 Kiasman tärkeimmät sponsoriyritykset ovat A-lehdet, Deloitte, mainostoimisto Hasan & Partners sekä Nokia.
- Museossa on 64 kokopäiväistä työpaikkaa, ja se työllistää yhteensä 120 henkeä.

Toimitilat

- Yhdysvaltalaisen arkkitehdin Steven Hollin suunnittelema rakennus avattiin 1998.
- Hollin suunnitelmaa innoittivat Alvar Aallon laatimat Helsingin keskustasuunnitelmat, joissa oli Lappiin asti jatkuvia metsiä.
- Kiasmassa toimii suosittu kahvila, jota käyttävät kaupunkilaiset eivät aina käy museon näyttelyissä.

- Kiasman tontin vieressä on uusi musiikkitalo. Alueesta on muodostumassa Helsingin seudun kulttuuritoiminnan keskipiste.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Kiasman henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Guggenheim Helsingin haaste olisi sama kuin Kiasman: Suomen vahvasta museokulttuurista ja koulutetusta väestöstä huolimatta maan pieni koko merkitsee sitä, että suuren laitoksen on jo alusta saakka keskityttävä ulkomaisiin yleisöihin.
- Paikalliset taiteilijat taistelevat pääsystä suomalaisiin näyttelyihin. Helsingin taidemuseo esittelee enemmän suomalaisia taiteilijoita kuin Kiasma; sen näyttelyissä on sekä vanhempien että nuorempien sukupolvien töitä. EMMA pyrkii esittelemään sekä kotimaista että kansainvälistä modernia taidetta.
- Yleisesti ottaen Kiasman henkilökunta pitää toivottavana, että Guggenheim Helsinki -suunnitelman toteutuessa sen rahoitus pidettäisiin erillään taiteen julkisesta tuesta.

Sinebrychoffin taidemuseo

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoimna ti, pe 10–18, ke–to 10–20, la–su 11–17. Liput 10/6 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi; ilmainen sisäänpääsy kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona klo 17–20.

Organisaatio ja missio

- Omien sanojensa mukaan Sinebrychoffin taidemuseo ”on Suomen ainoa vanhaan eurooppalaiseen taiteeseen erikoistunut museo. Sen kokoelmiin kuuluvat maamme arvokkaimmat ja kansainvälisesti merkittävimmät vanhojen mestareiden maalaukset.”
- Museon kokoelman ja rakennuksen omistivat alun perin Paul ja Fanny Sinebrychoff. Sinebrychoffin panimo on museon merkittävä sponsori.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Kokoelman perustana ovat Paul ja Fanny Sinebrychoffin kokoelman yli 900 vanhojen mestareiden teosta ja koriste-esinettä.
- Vuosittainen hankintabudjetti on noin 89 000 euroa.
- Suomalaiset keräilijät suosivat ensisijaisesti nykytaidetta; vanhojen mestarien töiden keräilijöitä on vähän.
- Vastikään avattu Sinebrychoffin kotimuseo museon kolmannessa kerroksessa esittelee Sinebrychoffin perheen esineistöä ja huonekaluja alkuperäisissä paikoissaan. Tapetit ja maalit on valittu huolella.
- Koulutus ja kasvatus ovat museon tärkeitä tehtäviä. Museon tarjontaan kuuluu opettajien vetämä ”seniorikerho”, koululaisten iltapäivätoimintaa ja koululaisryhmien käyntejä, joissa hyödynnetään erikoisnäyttelyihin liittyvää materiaalia.

Imago ja potentiaali

- Sinebrychoff tunnetaan ainoana vanhoja mestareiden töitä keräävänä laitoksena Suomessa. Se nauttii myös kansainvälistä tunnustusta.
- Museon markkinointiresurssit ovat rajalliset. Se saa noin 50 000 euroa Sinebrychoffin panimolta. Se on myös kokeillut sponsoroituja näyttelyitä ulkopuolisten kumppanien kanssa.

Yleisöt

- Sinebrychoffin kävijämäärä oli 33 000 vuonna 2010. Yleensä vuotuinen kävijämäärä on 25 000 ja 50 000 kävijän välillä. Lähemmäksi 50 000 kävijää päästiin 2001–2003, jolloin museo avattiin kaksivuotisen remontin jälkeen uudelleen näyttävällä etruskitaiteen näyttelyllä.
- Tyypillinen kävijä on viisikymppinen koulutettu nainen.
- Ulkomaisia kävijöitä on suhteellisesti eniten kesä–elokuussa, kun monet suomalaiset mökkeilevät. Muiden Helsingin taidelaitosten tapaan Sinebrychoffilla käy paljon venäläisiä turisteja tammikuussa.
- Suomalaiset matkustavat enemmän kuin ennen, ja heidän kiinnostuksensa vanhoihin mestareihin lisääntyy. Vanhemmat ihmiset ovat erityisen kiinnostuneita vanhoista mestareista ja kulttuurista yleisemmin.
- Museolla on vaikeuksia houkuttaa kaksi- ja kolmekymppisiä kävijöitä.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Sinebrychoff saa rahoituksensa Valtion taidemuseon 19 miljoonan euron toiminta- ja ohjelmabudjetista. Suosittujen näyttelyiden pääsylipputulot palautuvat valtiolle.
- Henkilökuntaa on alle 20. Lukuun sisältyvät museojohtaja, intendentti, kaksi amanuenssia (joista toinen on erikoistunut ruotsalaiseen taiteeseen, toinen koulutukseen), kaksi konservaattoria, yksi markkinointisuunnittelija (joka koordinoi, laatii lehdistötiedotteita jne.) sekä näyttelymestarit ja avustajat.

Toimitilat

- Museon päärakennus on suojeltu.
- Vuoden 1970 jälkeen museo oli liian pelkistetyn oloinen, mikä ei vastannut Sinebrychoffin perheen toiveita. Vuosina 2001–2002 museota remontoitiin laajalti. Dramaattisin muutos oli Sinebrychoffin perheen interiöörejä esittelevän Sinebrychoffin kotimuseon perustaminen kolmanteen kerrokseen.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Sinebrychoffin taidemuseon henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Guggenheim Helsinki houkuttelisi kävijöitä Tukholmasta ja Pietarista. Uusi nykytaiteen museo ei olisi uhka vanhojen mestareiden töihin keskittyneelle Sinebrychoffille.
- Venäläiset ja muut ulkomaalaiset yleisöt arvostavat Suomen turvallisuutta ja toimivaa yhteiskuntarakennetta.

Helsingin taidemuseo

Johdanto

Vuonna 1976 perustettu Helsingin taidemuseo (HTM) hallinnoi Helsingin kaupungin kokoelmaa, johon kuuluu suomalaista ja ulkomaista taidetta eri aikakausilta. Museo sijoittaa julkisia taideteoksia eri tiloihin, luo näyttelyitä ja pitää yllä kolmea toimipaikkaa: Tennispalatsin ja Meilahden museoita sekä Kluuvin galleriaa. Tennispalatsi sijaitsee kaupungin keskustassa remontoitussa entisessä urheiluhallissa. Se toimii museon ensisijaisena näyttelypaikkana. Meilahden museo sijaitsee Meilahden kartanon puistossa vuodelta 1976 peräisin olevassa rakennuksessa, jonka on suunnitellut Tero Aaltonen. Kluuvin galleria avattiin 1968, ja se keskittyy suomalaisten taiteilijoiden kokeellisiin ja uusiin töihin.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Tennispalatsin HTM on avoinna ti–su 11–19. Liput 8/6 e (erikoisnäyttelyiden liput saattavat olla kalliimpia); ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille; ilmainen sisäänpääsy pe 11–15. Meilahden HTM on avoinna ti–su 11–18:30. Liput 8/6 e; ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille. Ilmainen sisäänpääsy Tennispalatsissa ja Meilahdessa esillä oleviin pysyviin kokoelmiin. Kluuvin galleria on avoinna ke–su 11–18. Sisäänpääsy on ilmainen.

Organisaatio ja missio

- Helsingin taidemuseo pyrkii parantamaan Helsingin visuaalista identiteettiä ja rikastamaan asukkaiden elämää ”luomalla mahdollisuuksia ihmisen ja kuvataiteen merkitykselliselle kohtaamiselle”.
- Museon tavaramerkki on korkeakulttuurin ja populaarikulttuurin sekoittuminen.
- HTM katsoo, että sen ”sosiaalinen omatunto” on kehittyneempi kuin useimmilla muilla Helsingin museoilla.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Kokoelmaan kuuluu noin 9 000 taideteosta, jotka Helsingin kaupunki on hankkinut 1800-luvulta lähtien.
- HTM hallinnoi kaupungin julkisen taiteen ohjelmaa. Sen piiriin kuuluu taideteoksia julkisissa tiloissa, aukioilla, puistoissa ja kaupungin virastojen yleisölle avoimilla alueilla. Tätä tarkoitusta varten kaupungilla on 200 000 euron hankintabudjetti. Prosenttitaideohjelmansa kautta Helsingin kaupunki varaa osan kehitysbudjetistaan julkisen taiteen hankkimiseen ja tilaamiseen.
- Useimmat hankitut julkiset taideteokset on tehty tiettyä paikkaa varten. Toisinaan niitä valitaan myös kilpailujen avulla. Joitain teoksia ostetaan ensin ja sijoitetaan paikalleen vasta sitten. Museo saa tyypillisesti myös 1–2 julkisen taiteen lahjoitusta vuodessa. Kaikki kaupungin hankimat julkiset taideteokset tulevat osaksi HTM:n kokoelmaa.
- Museon kokoelmista 40 % on esillä julkisissa tiloissa. Museo vastaa lähes 200:sta ulos sijoitetusta taideteoksesta ympäri kaupunkia.
- Helsingin kaupunki ei vakuuta julkisia taideteoksiaan. Niiden vahingoittuminen on harvinaista, mutta museon johdolla on silti vaikeuksia tasapainottaa kokoelmasta huolehtiminen julkisen taiteen tehtävän kanssa. Tästä syystä museo yleensä sijoittaa julkisiin tiloihin vähemmän arvokkaita ja kestävämpiä teoksia. Saadessaan pyynnön toimittaa julkinen taideteos museo esittää tarjolle 20–30 eri teosta. Julkisia taideteoksia lainataan yleensä enintään viideksi vuodeksi.
- Museon hankinnoissa pyritään luomaan ”antropologinen katsaus” Suomen taide-elämän vuosittaisiin tapahtumiin. Hankintabudjetti on 105 000 euroa, ja sitä tukee 30 000 euron budjetti julkisten tilojen taiteen hankintoihin.
- HTM lainaa vuosittain 50–80 kokoelmiinsa kuuluvaa teosta muiden järjestämiin näyttelyihin.
- Museo voi itsenäisesti hankkia alle 16 800 euron hintaisia teoksia. Sitä kalliimmat hankinnat hyväksyy museon johtokunta. Museo voi tehdä hankintoja itse järjestämistään ulkomaisten taiteilijoiden näyttelyistä.
- Hankintoja valvoo museon sisäinen kokoelmatoimikunta, joka koostuu viidestä näyttely- ja kokoelmaosastojen työntekijästä. Hankintojen tähänastinen määrä huolestuttaa museon johtoa, joka on tietoinen varastotilojen rajallisuudesta. Kokoelmista luopuminen on lain mukaan mahdollista, mutta Suomessa museot turvautuvat siihen vain harvoin. Tyypillisesti luopuminen vaatii museon hallintoelimen hyväksynnän.
- Synergiaetujen luominen museon näyttely- ja kokoelmatoimintojen välille on vaikeaa. Tärkeimmät syyt ovat museon rooli Helsingin kaupungin taidekokoelman hoitajana

sekä epäsuhta kansainvälisen näyttelypolitiikan ja kansallisesti suuntautuneen hankintapolitiikan välillä.

- Museolla on Suomen suurin näyttelybudjetti (1–1,5 miljoonaa euroa), jota voidaan täydentää sponsorirahalla. Museo kykenee taloudellisesti toteuttamaan merkittäviä kansainvälisiä näyttelyitä. Niillä on harvoin yhteyttä museon pysyvään kokoelmaan.
- Tyypillisenä vuonna museo järjestää kolmessa toimipaikassaan noin 22–25 erikoisnäyttelyä. Museon kokoelmia on esillä sekä Meilahdessa että Tennispalatsissa, mutta kokoelmanäyttelyt ovat harvinaisia, koska kokoelmien esittelyn painopiste on julkisissa tiloissa ympäri Helsinkiä. Noin 40 % HTM:n kokoelmista (3 450 teosta) on pysyvästi näytteillä eri puolilla kaupunkia. Vuosina 2000–2011 HTM järjesti 117 näyttelyä Meilahdessa ja Tennispalatsissa, mutta niistä vain noin kymmenen perustui yksinomaan museon omaan kokoelmaan.
- HTM järjestää vuosittain keskimäärin neljä kotimaisen taiteen näyttelyä Tennispalatsissa ja Meilahdessa sekä tarjoaa tilat viidelletoista suomalaisten taiteilijoiden gallerianäyttelylle Kluuvin galleriassa. Yli 85 % HTM:n vuosittaisesta näyttelybudjetista varataan kansainvälisiin näyttelyprojekteihin, jotka toteutetaan usein yhteistyössä ulkomaisten kumppanien kanssa. Kansainväliset näyttelyt kattavat tyypillisesti yli 80 % HTM:n ohjelmasta.
- Vuosina 2000–2011 Tennispalatsissa järjestettiin 77 näyttelyä, joista 49 oli kansainvälisiä ja 28 keskittyi suomalaisten taiteilijoiden töihin. Tennispalatsissa on tyypillisesti avoinna kaksi näyttelyä kerrallaan. Näyttelyistä suosituimpia ovat tähän mennessä olleet *Athos – luostarielämää pyhällä vuorella* (elokuu 2006–tammikuu 2007) sekä *Walt Disney ja Euroopan taide* (helmi–toukokuu 2009).
- Meilahdessa järjestettiin samana aikana 40 näyttelyä, joista 11 kansainvälistä ja 29 suomalaisiin taiteilijoihin keskittyvää. Meilahden suosituimpia näyttelyitä ovat olleet *Frida Kahlo* (tammi–huhtikuu 1997) sekä *Maaginen maisema: teoksia Tretjakovin gallerian kokoelmista* (helmi–toukokuu 2008).
- Kluuvin galleriassa järjestetään vuosittain noin 15–16 nykytaiteilijan omia näyttelyitä. Kuraattorien ja asiantuntijoiden muodostama raati vuokraa kaksi kertaa vuodessa galleriatilaa taiteilijoille projektihakemusten perusteella. Tilaa hakee joka vuosi noin 150 taiteilijaa.
- Kluuvin gallerian näyttelyt pystyttää ja kuratoi taiteilija itse. Niiden kesto on kolmisen viikkoa. Taiteilijat maksavat Kluuvin galleriasta halvan 505 euron vuokran. Helsingin taidemuseo ei peri Kluuvin kävijöiltä pääsymaksua eikä taiteilijoilta myyntiprovisioita. Vaikka jotkut Kluuvissa esillä olevista taiteilijoista ovat jo kaupallisesti edustettuja, galleriat etsivät Kluuvista uusia taiteilijoita. Ulkomaiset taiteilijat voivat hakea Kluuvin galleriaan, mutta ulkomaisia hakemuksia ei jätetä paljon.
- HTM julkaisee omaa *Taidemuseo.fi*-lehteä, jota ilmestyy kolme numeroa vuodessa. Painosmäärät ovat 10 000–20 000 kappaletta.

Imago ja potentiaali

- Helsingin taidemuseo on yleisesti hyvin tunnettu monimuotoisesta näyttelyohjelmastaan. Museon toimitilojen hajanaisuus ei kuitenkaan palvele sen brändiä. Ihmisillä ei ole museosta selkeää mielikuvaa, ja sen pysyvä kokoelma on ollut esillä Tennispalatsissa yhtä usein kuin Meilahdessa. Vahvan, yhtenäisen arkkitehtonisen identiteetin puuttuessa museon brändi muodostuu sen näyttelyistä. Ihmiset oppivat tuntemaan museon ohjelmiston kautta, eivät toimitilojen.
- Tennispalatsi ei ole kaikkien taiteilijoiden suosiossa – ehkä siksi, että se yhdistetään elokuvateatteriin, ravintoloihin ja kahviloihin, jotka toimivat samassa rakennuksessa. Museo on todennut, että sen missio ja yleisö ovat suurimmaksi osaksi erilaisia elokuvateatterin mission ja yleisön kanssa (poikkeuksia ovat olleet *Tähtien sota* -

näyttelyt sekä *Walt Disney ja Euroopan taide* -näyttely). Teatterin valtavirta-Hollywood-maine huonontaa museon imagoa. Asiaan vaikuttaa myös se, ettei museo voi brändätä tai markkinoida itseään rakennuksen ulkoseinillä. Kävijät tiedostavat usein käyvänsä pelkästään Tennispalatsissa; he eivät hahmota käyneensä Helsingin taidemuseossa.

- Koska museon näyttelyiden aihepiirit vaihtelevat laidasta laitaan, sen on vaikea kertoa tarkasti, mikä museon näyttelyfilosofia on. Ainoa brändi, jonka se voi tehokkaasti omaksua itselleen, on ”ei rajoja”. HTM:n brändi nojaa vahvasti sen kasvatus- ja näyttelytoimintojen ammattitaitoon.
- Museon nimi oli aiemmin Helsingin kaupungin taidemuseo, ja se tunnetaan yhä yleisesti tällä nimellä. Museo poisti äskettäin ”kaupungin”-sanan virallisesta nimestään ja muuttui Helsingin taidemuseoksi erottuakseen paremmin Helsingin kaupunginmuseosta.

Yleisöt

- Hyvinä vuosina Tennispalatsin museossa käy vuosittain 100 000–140 000 kävijää. Keskiarvo vuosilta 1999–2010 oli 96 890; paras kävijämäärä oli 154 889 vuonna 2001 ja huonoin 34 737 vuonna 2004. Kävijämäärät riippuvat täysin museon ohjelmasta, koska Tennispalatsin näyttelytila sinänsä ei ole vetovoimainen. Meilahdessa kävijöitä on paljon vähemmän. Keskiarvo vuosilta 1999–2010 oli 30 958; paras tulos oli 47 942 vuonna 2008 ja huonoin 19 108 vuonna 2010, jolloin museo oli osan vuodesta suljettuna remontin vuoksi. Kluuvin yleisö on pieni – noin 4 500–5 500 kävijää vuodessa.
- Tyypillinen kävijä on 35–60-vuotias koulutettu nainen. Jotkin populaarikulttuuriin suuntautuneet näyttelyt ovat vetäneet Tennispalatsiin myös paljon nuorta yleisöä.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- HTM:n nykyinen vuosibudjetti on noin 6 miljoonaa euroa. Vuosittaisen rahoituksen lisäksi HTM etsii aktiivisesti yritys sponsoreita. Tukea antavat tällä hetkellä muun muassa HOK-Elanto ja Lukoil. Museolla on vahva yhteistyösuhde moskovalaisen Tretjakovin valtiongallerian sekä useiden Euroopan ja Pohjois-Amerikan museoiden kanssa. HTM:n suuret kansainväliset näyttelyt on lähes aina laadittu yhteistyössä kansainvälisten kumppanien kanssa. Museo saa käyttää omat pääsylipputulonsa ja museokaupan tulot. Se ei kuitenkaan saa sekoittaa toiminta- ja investointibudjettejaan keskenään. Kullekin vuodelle budjetoitu raha on käytettävä vuoden aikana. Tämä koskee Suomen kaikkia kunnallisia museoita.
- Museolla on 67 vakituista työntekijää ja suuri määrä sopimustyöntekijöitä. Museota hallinnoi johtokunta, joka koostuu yhdeksästä kaupungin luottamushenkilöstä. HTM:llä on enemmän työntekijöitä kuin millään muulla Suomen taidemuseolla. Sillä on yhteensä 11 kuraattoria (mukaan lukien näyttelyintendentti ja kokoelmaintendentti).

Toimitilat

- Helsingin taidemuseon tilat ovat pienimmät alueen neljästä merkittävästä taidemuseosta (muut ovat Ateneum, Kiasma ja EMMA). HTM:lla on näyttelytiloja Meilahdessa ja Tennispalatsissa yhteensä 2 010 neliömetriä.
- Konservattorit toimivat sekä Meilahdessa että Tennispalatsissa.
- On keskusteltu siitä, pitäisikö museon kokoelmatoiminta keskittää yhteen, mieluiten tarkoitusta varten rakennettuun toimipaikkaan.
- Tennispalatsin ja Meilahden tilat asettavat HTM:lle museoteknisiä haasteita, jotka voi olla vaikea ratkaista ilman laajaa saneeraustyötä.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

- Katso konsepti- ja kehitysselvityksen osiota ”Suositukset ja johtopäätökset”.

Arkkitehtuurimuseo

Johdanto

Vaikka Arkkitehtuurimuseon missio ja kokoelmat keskittyvät Suomeen, museolla on kansainvälistä vaikutusta. Museo järjestää kiertonäyttelyitä, esittelee ulkomaisten arkkitehtien töitä ja kutsuu ulkomaisia asiantuntijoita luennoimaan. Museon suurin haaste on tilan puute, joka rajoittaa näyttelyiden järjestämistä ja koulutusohjelmia sekä estää museota pitämästä yllä yhteyksiä tärkeimpiin yleisöihinsä.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoimna ti, to–pe 10–16, ke 10–20, la–su 11–16. Arkisto avoinna ti–pe 10–16. Liput 5/2,50 e; ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille; ilmainen sisäänpääsy perjantaisin.

Organisaatio ja missio

- Vuonna 1956 perustettu Sen tehtävä on ”tallentaa ja levittää tietoa arkkitehtuurista ja lisätä arkkitehtuurin ymmärrystä niin suuren yleisön kuin asiantuntijoidenkin parissa”. Tärkeimpiä toimintoja ovat näyttelyt, kirjastopalvelut, tutkimus, julkaisut, luennot, debaattit, opastetut kierrokset, työpajat ja seminaarit.
- Museo on jo pitkään tehnyt läheistä yhteistyötä Suomen arkkitehtiliiton ja Suomen kolmen tärkeimmän arkkitehtikoulun kanssa.
- Museo on arkkitehtuurimuseoiden kansainvälisen liiton (ICAM) perustajajäsen. Liiton jäseniä ovat laitokset, joiden tehtävänä on edistää suuren yleisön ymmärrystä arkkitehtuurista.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Kokoelma keskittyy moderniin suomalaiseen arkkitehtuuriin. Se koostuu 85 000 valokuvasta, 30 000 diakuvasta, 500 000 piirustuksesta sekä lukuisista pienoismalleista ja dokumenteista. Mukana on myös arkkitehtien arkistoja. Tutkijat saavat tutustua haluamiinsa esineisiin pyynnöstä.
- Museon toiminnan ytimessä ovat arkistot, koska sen missiona on Suomen kansallisen arkkitehtuuriperinnön säilyttäminen.
- Museon kokoelma on koottu vuosien saatossa pääasiassa lahjoituksina suomalaisten arkkitehtien arkistoja. Kokoelmatoiminta on rajoittunut arkistojen ja lahjoitusten vastaanottamiseen.
- Museon pysyvä näyttely, *Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1900–1970*, kartoittaa suomalaisen arkkitehtuurin kehitystä 1900-luvulla seuraten muutoksia teknisissä ratkaisuissa, materiaaleissa ja sisustussuunnittelussa.
- Toinen pysyvä näyttely sisältää tunnettujen rakennusten pienoismalleja. Se on esillä gallerioissa pääportaikon vieressä sekä arkistoissa.
- Museo tuottaa näyttelyitä itsenäisesti ja yhteistyössä kumppanien kanssa. Se tuo maahan kansainvälisiä näyttelyitä ja isännöi muiden suomalaisten tahojen näyttelyitä. Vaihtuvissa näyttelyissä käsitellään monia eri aiheita, kuten ajankohtaisia kysymyksiä tai tiettyjä arkkitehteja. Näyttelyt vaihtuvat noin neljä kertaa vuodessa.
- Pysyvien ja vaihtuvien näyttelyiden lisäksi järjestetään yksi tai kaksi kiertonäyttelyä vuodessa sekä arkkitehtuurin kaksivuotiskatsauksia, joiden tuomaristo tulee Suomen arkkitehtiliitosta. Suomen arkkitehtiliitto järjestää museossa myös yhden vuotuisen näyttelyn. Lisäksi pienissä gallerianäytteillepanoissa esitellään liiton kilpailuja.

- Museolla on runsaasti kansainvälisiä kumppanuussuhteita museoiden, yliopistojen, suurlähetystöjen ja muiden kulttuurilaitosten kanssa. Nämä laitokset isännöivät usein museon kiertonäyttelyitä tai tekevät yhteistyötä niiden kehittämiseksi.
- Koulutustoimintaan kuuluu yhteydenpito koulujen kanssa sekä luentosarjojen järjestäminen. Museossa toteutettavaa ohjelmaa täydentävät verkkoresurssit, joihin kuuluu pelejä ja opetusmateriaaleja, arkkitehtien tietopankki sekä kirjaston tietokanta.
- Kokoelmaa digitoidaan parhaillaan. Työ kestää pitkään mutta on tärkeä.

Imago ja potentiaali

- Museon keskittyminen moderniin suomalaiseen arkkitehtuuriin on ainutlaatuista, mutta työn vaikutusta pienentää tilan puute. Koulutustoimintaa rajoittaa auditorion ja työpajatilan puute.
- Maailman designpääkaupunkivuoden 2012 osana Designmuseo ja Arkkitehtuurimuseo järjestävät arkkitehtuurikilpailun uudesta arkkitehtuuri- ja muotoilukeskuksesta. Rakennusta ei todennäköisesti tulla rakentamaan lähitulevaisuudessa. Se sijaitisi nykyisten museoiden välissä paikalla, jossa on tällä hetkellä pysäköintialue. Rakennuksessa olisi paljon kaivattuja moderneja toimitiloja ja lisätilaa näyttelyille, varastointiin ja koulutustoimintoihin.
- Toiveena on, että tällainen rakennushanke lisää yhteistyötä näiden naapurimuseoiden välillä ja mahdollistaisi yhteiset ohjelmat sekä yhteiset suomalaista arkkitehtuuria ja muotoilua esittelevät näyttelyt.
- Nykyiset näyttely- ja varastotilat ovat hyvin pienet, minkä vuoksi museo tutkii uusia toimintapaikka- ja laajenemismahdollisuuksia uuden arkkitehtuuri- ja muotoilukeskuksen lisäksi. Toistaiseksi monet laajimmista ohjelmista pidetään muualla kuin museossa tai ne järjestetään näyttelyiden välisenä aikana.
- Museon johto toivoo voivansa kehittää sarjan pienempiä ja lyhyempiä näyttelyitä yhdessä nuorten arkkitehtien kanssa. He toivovat myös enemmän vuoropuhelua muiden alojen kanssa, jotta yleisö voi nähdä arkkitehtuurin arvon uusin tavoin.

Yleisöt

- Museossa on vuosittain yleensä alle 10 000 kävijää.
- Museo palvelee parhaiten arkkitehtuurin alan toimijoita, ja sen yleisö koostuu ensisijaisesti arkkitehtuurin ammattilaisista ja harrastajista.
- Kiertonäyttelyt vievät museon vaikutusta ulkomaille. Museo ei juurikaan kilpaile paikallisista yleisöistä muiden Helsingin kulttuurikohteiden kanssa.
- Kävijämäärien kehittämisen ensisijainen tavoite on saada koululaiset ja perheet vierailemaan museossa ja rohkaista ihmisiä keskusteluun ajankohtaisista kysymyksistä.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Valtion toimintarahoitus museolle on 1 100 000 euroa vuodessa. Osa ohjelmakustannuksista katetaan apurahoilla ja muilla lahjoituksilla.
- Vaihtuville näyttelyille on tilaa 300 neliometriä ja pysyväille näyttelyille on varattu 60 neliötä.
- Museolla on 24 vakituista työntekijää. Taidehistorioitsija Juulia Kauste nimitettiin museon johtajaksi 2010. Tämän jälkeen museon organisaatiota on järjestetty uudelleen.

Toimitilat

- Museon suppea kirjasto sijaitsee pohjakerroksessa. Ylimmässä kerroksessa on arkistoaineistoja. Muissa kerroksissa on toimistoja ja näyttelytilaa. Tilanpuutteen vuoksi suurin osa arkistoista on säilössä muualla.
- Museon muut palvelut ovat vähäisiä. Sillä on pieni arkkitehtuurikirjakauppa.
- Museo sijaitsee kaupungin keskustassa kävelymatkan päässä muista suosituista kohteista ja Designmuseon vieressä.
- Museo sijaitsee uusrenessanssirakennuksessa, jonka arkkitehti Magnus Schjerfbeck suunnitteli 1899 tieteellisille seuroille. Museo toimi alun perin toisaalla Helsingissä ja muutti nykyisiin tiloihinsa 1983.
- Koska rakennus on suojeltu, siihen ei voida juurikaan tehdä museon tarpeita vastaavia muutoksia.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Arkkitehtuurimuseon henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Koska Guggenheim Helsinki houkuttelisi entistä enemmän matkailijoita, kaikki Helsingin kulttuurilaitokset hyötyisivät. Guggenheim-kävijät eivät kuitenkaan välttämättä olisi kiinnostuneita Arkkitehtuurimuseosta, jonka fokus on hyvin tarkkaan rajattu.
- Kiasman rakentamisesta 1990-luvulla on paljon opittavaa. Kiasman tapauksessa korostettiin lähestymistavan, rakennusaineiden ja rakentamisen ”suomalaisuutta” ja ”vihreyttä”. Suomen ankara ilmasto vaatii erityistaitoja ja -kokemusta.

AVAINASEMASSA OLEVIA ALUEEN MUSEOITA

Modernin taiteen Astrup Fearnley -museo

Johdanto

Modernin taiteen Astrup Fearnley -museo on yksityinen museo ja kiinteä osa Oslon keskustassa sijaitsevaa Astrup Fearnley -rakennuskompleksia. Vuonna 1993 avattu museo esittelee kansainvälistä nykytaidetta, mukaan lukien teoksia Astrup Fearnleyn suvun kokoelmasta. Museossa on myös esillä sarja kansainvälisiä näyttelyitä läpi vuoden. Museo kerää ja esittelee erityisen paljon yhdysvaltalaisista eri medioiden taitajien taidetta. Edustettuina ovat mm. Matthew Barney (museon Barney'n töiden kokoelma on laajimpia koko maailmassa), Richard Prince sekä Jeff Koons. Vuonna 2012 museon on tarkoitus muuttaa uusiin Renzo Pionon suunnittelemiin tiloihin Tjuvholmenin merenranta-alueelle, lähelle Oslon kaupungintaloa.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoinna ke–su 12–17. Liput 60 Norjan kruunua (8 euroa) aikuisille / 30 kruunua (4 euroa)⁴ opiskelijoille ja eläkeläisille; ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille.

Organisaatio ja missio

- Astrup Fearnleyssä yhdistyvät Norjan ja maailman nykytaide sekä paikallinen ja kansainvälinen taidemaailma, ja museon pysyvän kokoelman teoksia on esillä uusien tai tuntemattomien teosten rinnalla.
- Museo on pohjoismaisittain epätavallinen, koska se on yksityinen eikä valtion rahoittama. Tukholman Magasin 3:a pidetään ainoana toisena pohjoismaisena museona, jonka ohjelmisto on Astrup Fearnleyn kaltainen.

⁴ 1 Norjan kruunu = 0,12906 euroa (OANDA Rates™ vaihtokurssin 23.12.2011 mukaan).

- Pienen kokonsa vuoksi museon on omasta mielestään helpompi kehittää omaa visiotaan kuin suurempien museoiden. Se voi ”mennä minne virta vie” ja pysähtyä ja muuttaa suuntaa helposti, jos se haluaa.
- Astrup Fearnleyssä on poikkeuksellista myös se, että museo esittelee ja kerää yhdysvaltalaisista nykytaidetta.
- Museon vahtimestarit/oppaat ovat nuoria eivätkä tavanomaisia museovartijoita. Tarkoituksena tällä on korostaa, että museota ja nykytaidetta on helppo lähestyä.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Museo on kerännyt kymmenen viime vuoden aikana 1 000 taideteosta.
- Museon kokoelma on yhä pieni, ja siihen kuuluu noin 1 500 teosta. Monet niistä ovat suurteoksia, jotka vaativat esillepanoonsa paljon tilaa.
 - Kokoelma oli esillä São Paolon biennaalissa 20 000 neliömetrin tilassa, jossa esiteltiin *China Power Stationista* peräisin olevia teoksia, nuorten yhdysvaltalaisien taiteilijoiden töitä sekä ”klassisia” teoksia, joista museo tunnetaan paremmin.
- Vuotuisessa näyttelyohjelmassa on tyypillisesti 3–4 näyttelyä: ainakin yksi retrospektiivi, yksi nuori kansainvälinen taiteilija ja yksi nuori norjalainen taiteilija.
- Näyttelyohjelman ja hankintojen välillä on aina jokin yhteys. Museo ostaa paljon uusia teoksia omista suurista ryhmänäyttelyistään.
- Astrup Fearnley kehittää myös alueellisia ohjelmia ja näyttelyitä Lontoon Serpentine-gallerian kanssa. Näihin kuuluvat *Uncertain States of America* sekä *China Power Station* (jonka Astrup Fearnley osti kokonaan). Parhaillaan kiertueella on *Indian Highway*, joka esittelee nykytaidetta Intian niemimaalta. Ennen kuin näyttelyt lähtevät kiertueelle, Astrup Fearnley organisoivat ne ja esittelee ne omassa museossaan.

Imago ja potentiaali

- Museon maine on vahva. Se on osittain peräisin yksityisen rahoituksen anteliaisuudesta. Museo keskittyy yhteen tiettyyn alueeseen (kansainväliseen nykytaiteeseen), joka ei mene päällekkäin Oslon muiden organisaatioiden kanssa vaan kohentaa alueen kulttuurielämää. Tämän seurauksena museo kokee pystyvänsä ”yllättämään” yleisöjä.
- Markkinointia on hyvin vähän, sillä lehdistö on jo pitkään suhtautunut museoon myönteisesti; se arvostelee monia museon näyttelyitä halukkaasti ja positiivisesti.
- Muuttoa uuteen rakennukseen ei pidetä ensisijaisesti mahdollisuutena saada lisää tilaa tai näkyvyyttä vaan tilaisuutena vahvistaa museon identiteettiä. Oslon kaupunki on kehittänyt merenranta-aluetta ja pyrkinyt kokoamaan sinne kaikki tärkeimmät kulttuurilaitokset.
- Uusi rakennus tarjoaa myös uusia mahdollisuuksia sponsorituelle, koska rakennus sijaitsee aiempaa näkyvämmällä paikalla ja arkkitehti on kuuluisa. Tämä tulee ennen pitkää luomaan museolle tunnistettavamman brändi-identiteetin, jota mahdolliset kumppanit voivat hyödyntää. Norjassa sponsoroinnin halutaan tuottavan näkyvyyden ja tulojen välittömiä parannuksia, koska kulttuurilaitosten yksityiselle tuelle ei ole maassa perinteitä.

Yleisöt

- Astrup Fearnley -museossa käy vuosittain 100 000 vierailijaa. Kukin sen kolmesta tai neljästä vuotuisesta näyttelystä on suunnilleen yhtä suosittu. Kävijämäärät ovat laskussa museon sulkemisen ja muuton lähestyessä.
- Museo toivoo voivansa kasvaa ja vakiinnuttaa muuton jälkeen kävijämääränsä 250 000:een. Aluksi määräksi odotetaan 350 000:ta. Luvut perustuvat Oslon kansallisgallerian ja Tukholman Moderna Museetin aiempiin yleisötavoitteisiin sekä hankkeen yleiseen uutuudenviehätykseen.

- Museo on kehittänyt erityisohjelmia kouluille. Niihin kuuluvat yhteydenpito opettajien kanssa, heidän orientoimisensa sekä luokkaretkien oppimateriaalien laatiminen.
- Museolla on iltapäiväohjelmaa koululaisille ja kerho teini-ikäisille.
- Museon jäsenyysohjelma on taideklubi. Kun taideklubi oli aikoinaan ilmainen, sillä oli 10 000 jäsentä. Nykyään jäsenyys maksaa 300 Norjan kruunua (40 euroa) vuodessa ja jäseniä on 2 000. Jäsenet pääsevät museoon ilmaiseksi ja saavat jokaisen näyttelykatalogin ilmaiseksi. Jäsenetuna on myös ilmainen kassi. Tavoitteena on nostaa jäsenmäärä taas 10 000:een museon muuton jälkeen.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Museon kokonaisbudjetti on noin 2 000 000 dollaria:⁵ 1 000 000 dollaria näyttelyihin ja 1 000 000 hallintomenoihin. Hankinnat tehdään erikseen säätiön kautta, ja niitä valvoo yleensä hallituksen puheenjohtaja Hans Rasmus Astrup.
- Säätiö ja hallitus päättävät budjetista vuosittain. Näyttelyt suunnitellaan vahvistetun budjetin mukaisesti.
- Hallituksessa on seitsemän jäsentä: neljä Astrup Fearnleyn suvusta ja kolme organisaation ulkopuolelta (Norjan säätiölainsäädännön vaatimuksesta). Hallitus toimii valvovana elimenä eikä niinkään johda museon kuratointia tai ohjelmasuunnittelua.
- Museoammattilaisten lisäksi museossa työskentelee seitsemän hallintohenkilöä, mukaan lukien kolme kuraattoria. Muutto uuteen rakennukseen ei lisää henkilökunnan määrää.

Toimitilat

- Nykyiset toimitilat käsittävät noin 2 500 neliometriä näyttelytilaa kahdessa kerroksessa. Tilat on suunnitellut LPO Arkitektur & Design, tunnettu oslolainen arkkitehtitoimisto.
- Museon lisäpalvelut nykyisissä tiloissa ovat vähäisiä, mutta siellä toimii lahjatavarakauppa.
- Renzo Pianon suunnitteleman uuden museorakennuksen on tarkoitus valmistua vuonna 2012. Pianon suunnitelmat Tjuvholmenin rakennukseksi viittaavat siihen, että rakennuksessa saattavat yhdistyä hänelle tunnusomaiset tyylipiirteet, jotka ovat tuttuja Chicagon taideinstituutista ja Morgan-kirjastosta.
- Uudessa museorakennuksessa tulee olemaan esimerkiksi kahvila, museokauppa ja ulkotilaa. Astrup Fearnley odottaa, että uusi rakennus kehittää edelleen sen identiteettiä.
- Uusi rakennuskompleksi koostuu kolmesta eri rakennuksesta: museosta, toimistorakennuksesta ja kulttuurikeskuksesta. Merestä maaksi muutettavalle paikalle rakennettava veistospuisto viettää merta kohti. Koko hanke rakennetaan uuden kävelykadun suuntaisesti, joka alkaa Aker-sillalta ja päättyy meressä kelluvaan laituriin. Tavoitteena on varmistaa, että meri on aina näkyvässä.
- Kolmea rakennusta peittää kaareva katto, joka laskeutuu veistospuiston tasolle. Katto tulee muodostumaan rakennuskompleksin tunnusmerkiksi. Puun käyttäminen rakenne-elementtien, siltojen, ulkoseinien ja sisustuksen materiaalina noudattaa pohjoismaista rakennusperinnettä.
- Uuden rakennuksen rahoittaa ja rakentaa yksityinen rakennuttaja.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Astrup Fearnleyn henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

⁵ Astrup Fearnleyn, Louisianan ja Moderna Museetin kanssa käydyissä keskusteluissa nämä tilastotiedot esitettiin Yhdysvaltain dollareina.

- Oslon oopperatalo on hyvä esimerkki siitä, miten pohjoismaalaisia voi tuoda yhteen suureen sosiaaliseen kokoontumispaikkaan. Oopperatalon menestystä voidaan selittää sekä arkkitehtuurilla että sen sijainnilla uudistetussa merenrannassa. Oslolla ei aiemmin ollut asukkaille ja vierailijoille yhtä maamerkkiä, jossa arkkitehtuuri, estetiikka ja kaupunkisuunnittelu yhdistyvät. Seuraavien kymmenen vuoden aikana Oslon rannasta pyritään kehittämään alueen urbaania keskusta.
- Oslo on muuttunut valtavasti 10–15 viime vuoden aikana. Norjalaiset ovat kokeneet kulttuurisen herätyksen. Norjalaisten elämäntapa ja kiinnostuksen kohteet (mukaan lukien kiinnostus nykytaiteeseen) ovat kehittyneet sellaisiksi, mitä vauraassa ja koulutetussa maassa voi odottaa.
- Pohjoismaalaiset matkustelevat Euroopassa ja erityisesti Etelä-Euroopassa nauttimassa auringosta ja merestä. Suomalaisten tavoin norjalaiset ovat urheilukansaa. He tekevät kävelyretkiä kesällä ja hiihtävät talvella luonnossa. Tämän takia matkustaminen ei ole niinkään eskapismia kuin uusiin asioihin tutustumista.
- Guggenheimin kansainvälinen identiteetti mielletään erityislaatuiseksi, mutta epäillään olisiko se täysin sopiva Helsinkiin, koska Guggenheimin historia koetaan liian bisneshenkiseksi.

Louisianan modernin taiteen museo

Johdanto

Louisiana on Tanskan rannikolla noin 38 kilometrin päässä Kööpenhaminasta sijaitseva modernin taiteen museo. Museo sopii hyvin rakennuspaikkaansa. Museossa tanskalaisen maiseman kauneus yhdistyy saumattomasti poikkeuksellisen laadukkaaseen modernin taiteen kokoelmaan. Kun Knud W. Jensen perusti museon 1958, hänen tarkoituksenaan oli tarjota tanskalaisille modernia taidetta aikana, jolloin sitä ei ollut esillä maan muissa museoissa. Louisianalla ei ole virallista missiota tai visiota. Se noudattaa näyttelyissään Jensenin ”saunaperiaatetta”, jossa ”kuumat”, tunnettuja taiteilijoita esittelevät galleriat vuorottelevat ”kylmien” eli uusien tai vähemmän tunnettujen tekijöiden töitä sisältävien gallerioiden kanssa. Louisiana oli heti välitön menestys. 1990-luvulla se joutui taloudellisiin vaikeuksiin. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Louisiana ammattimaisti henkilökuntaansa ja toimintaansa ja muotoili tavoitteitaan uudelleen. Louisiana on rakastettu instituutio ja eräs Tanskan suosituimmista taidemuseoista. Se toimii alueellisesti mutta pyrkii ajattelemaan maailmanlaajuisesti.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoinna ti–pe 11–22, la–su ja pyhäpäivisin 11–18. Pääsymaksut 95/85 Tanskan kruunua (13/11 euroa)⁶; ilmainen sisäänpääsy alle 18-vuotiaille.

Organisaatio ja missio

- Louisiana toimii yksityisenä säätiönä. Museokokemus on ainutlaatuinen, jossa yhdistyy taide, luonto ja arkkitehtuuri. Museorakennukset kiertävät ulkotiloja, joissa on esillä suuria veistoksia.
- Louisianalla on selkeä näkemys itsestään ja roolistaan kulttuurielämässä. Louisiana kehittyy jatkuvasti ja haluaa olla riippumaton olemassa olevista museon malleista.
- Louisianan viime vuosina lisääntynyt suosio on nostanut sen kansainvälistä profiilia. Tätä nykyä museon vaikein haaste on vastata kävijöiden uusiin kohonneisiin odotuksiin.
- Louisiana-kokemus perustuu kahteen perusideaan: museovierailun nautittavuuteen sekä koulutuksen ja oppimisen tärkeyteen.

⁶ 1 Tanskan kruunu = 0,13452 euroa (OANDA Rates™ -vaihtokurssin mukaan).

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Louisianan kokoelmissa on yli 3 000 esinettä, joista 700 on maalauksia, 500 veistoksia, 1 200 paperille tehtyjä töitä, 300 valokuvia ja 40 elokuva- ja videoteoksia.
- Hankinta- ja kokoelmatoiminta kustannetaan museon keräämällä rahoituksella, ei valtion tuella.
- Museo alkoi äskettäin kerätä tanskalaisten taiteilijoiden töitä.
- Vuosittaiseen näyttelyohjelmaan sisältyvät seuraavat osat:
 - Arkkitehtuurille omistettu kesänäyttely.
 - Suurnäyttely syksyllä.
 - Suurnäyttely keväällä.
 - Kahdesta kolmeen pienempää nykyaikaisen taiteen näyttelyä.
- Näyttelyt pyrkivät tarjoamaan jokaiselle jotakin.
- Näyttelykalenterin suunnittelulla pyritään tuomaan museoon kävijöitä tasaisesti läpi vuoden. Siksi suurnäyttelyitä järjestetään syksyllä ja keväällä, kun matkailu on vähäistä. Suurnäyttelyt rakennetaan yleensä paikalliseen makuun sopiviksi.
- Tiistaista perjantaihin museo suljetaan kello 22. Tämä antaa museolle lisää joustavuutta ohjelmien ja tilanvuokrauksen suhteen. Museo pyrkii aktiivisesti luomaan elävää ja dynaamista iltaohjelmaa.
- Louisianan suosituimpia ohjelmia ovat Louisiana Live, viikoittainen esitelmä, sekä Friday Lounge, ilmainen myöhäisillan musiikkiohjelma.
- Museo julkaisee katalogeja kuratoimistaan näyttelyistä. Luettelot myydään yleensä loppuun, ehkä siksi, että monet tanskalaiset kävijät tilaavat ja lukevat Louisianan julkaisuja ennen käyntiään museossa.
- *Louisiana Magasin*, jota toistaiseksi tuotetaan vain tanskankielisenä, on myynnissä museokaupassa. Lehti lähetetään myös kaikille jäsenille jäsenetuna.
 - Kahdesti vuodessa julkaistava lehti sisältää artikkeleja museon kuraattoreilta ja muilta alan asiantuntijoilta.
 - Lehti täydentää museon näyttelykatalogia, ja sen tarkoituksena on pitää yllä korkeatasoista taidekeskustelua, jonka monet kokevat puuttuvan Tanskan sanomalehdistä.
- Museon verkkosivut on suunniteltu houkuttelemaan kävijöitä museoon. Oman sivustonsa lisäksi Louisiana on vahvasti läsnä erilaisissa sosiaalisissa medioissa. Sillä on yli 30 000 fania Facebookissa.
- Museon vahva yhteys sijaintipaikkaansa ja paikan ainutlaatuinen luonne aiheuttavat kuitenkin joskus sen, että museo on vastahakoinen siirtämään Louisianan ohjelmaa digitaalisiin medioihin. Museo kieltäytyi osallistumasta tanskalaisen TV-kanavan museon tarjontaa esittelevään ohjelmasarjaan.

Imago ja potentiaali

- Louisianan kansainvälinen maine rakentuu Louisiana-elämykselle, mutta sen paikallinen maine perustuu erikoisnäyttelyohjelmaan.
- Louisiana mainostaa rajallisesti ja hyvin fokusoidusti Tanskan markkinoilla, valikoiduilla Ruotsin lähialueilla sekä taidemaailman johtavissa julkaisuissa, kuten *Artforum*-lehdessä.
- Louisiana saa paljon yhteydenottoja, joissa tiedustellaan mahdollisuutta muodolliseen tai epämuodolliseen yhteistyöhön. Yhteistyötä on toistaiseksi ollut pelkästään ohjelmatasolla. Museossa on mietitty, pitäisikö sen laajentua muihin toimipaikkoihin, mutta tällaista museoiden välistä yhteistyötä ei ole toistaiseksi aloitettu.
 - Laajentuessaan Louisiana todennäköisesti rakentaisi taidehallityyppisen tilan nykyisen museon lähistölle. Koko Louisiana-konsepti perustuu Louisiana-elämyksen ensisijaisuuteen.

Yleisöt

- Vaikka kävijämäärät vaihtelevat paljon näyttelyistä riippuen, Louisianassa käy vuosittain puoli miljoonaa vierailijaa. Mainio näyttely- ja ohjelmarakenne on suunniteltu houkuttelemaan kävijöitä, jotka ovat museolle tärkeä tulonlähde.
- Arkipäivinä päiväsaikaan Louisianassa käy yleensä koululaisryhmiä sekä eläkeläisiä ja muita työelämän ulkopuolella olevia aikuisia. Iltaisin museossa vierailevat työssäkäyvät aikuiset. Viikonloppuisin yleisö koostuu perheistä ja turisteista, joista monet tulevat Ruotsista.
- Ennen aukioloaikojen pidentämistä Louisiana ei houkuttellut työssäkäyviä niin paljon kuin museo olisi halunnut.
- Louisianalla on uskomattoman vahva jäsenyyspohja: yli 60 000 jäsentä maksaa vuosittain 475–615 Tanskan kruunun (64–83 euron) suuruisen maksun. Jäsenet pääsevät museoon ilmaiseksi ja saavat vapaalippuja näyttelyihin. Tärkeimmän jäsenenä muodostavat kaksi ilmaista näyttelykatalogia vuodessa.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Taloudellista asemaansa vahvistamiseksi Louisiana toimi jonkin aikaa tappiolla. Näin se pystyi keskittymään ohjelmistonsa laajentamiseen. Ohjelmiston oli tarkoitus houkutella uusia kävijöitä. Taktiikka onnistui ja toi museolle myös uusia sponsoreita.
- Vuoden 2011 budjettiin sisältyy noin 5 300 000 dollaria yritysten sponsorirahaa.
- Bruttotulot vuonna 2011 olivat noin 32 700 000 dollaria, mihin ei sisälly hankintojen erillirahoitus. Tulojen koostumus oli seuraava:
 - 5 600 000 dollaria Tanskan valtiolta.
 - 5 300 000 sponsorirahaa.
 - 1 200 000 julkaisuista.
 - 11 700 000 museokaupasta ja kahvilasta.
 - 5 600 000 pääsylipputulosta.
 - 3 300 000 jäsenyyksistä ja lahjoituksista.
- Museon hallinnosta vastaa hallintoneuvosto, mutta sen jäseniltä ei vaadita taloudellisia lahjoituksia.
- Museolla on 275 työntekijää, joista 160 on kokoaikaisia. Noin 20 henkilöä toimii suoraan museon johtajan alaisuudessa.
- Viiden yleiskuraattorin tiimin ansiosta museo voi tehokkaasti toteuttaa ja lähettää kiertueille ensiluokkaisia suurnäyttelyitä.

Toimitilat

- Kaupunkialueen ulkopuolella sijaitsevaan museoon pääsee helposti junalla. Junalippuja voi ostaa alennettuun hintaan kaikilta pääkaupunkiseudun paikallisjunasemilta. Museossa käyvien ulkomaisten turistien palvelemiseksi Louisianan asema kuulutetaan junissa englanniksi.
- Museon sijainti meren rannalla on tuonut Louisianalle paljon tunnustusta – samoin on arvostettu tapaa, jolla sen rakennukset ja tilat ovat vuorovaikutuksessa luonnon kanssa.
- Louisianan etäisestä sijainnista ja itsenäisestä alueesta on suoria myönteisiä taloudellisia vaikutuksia museokaupalle, kahviloille ja muille rahaa tuottaville palveluille; niillä ei ole paikallisia kilpailijoita.
- Johtajan toimisto on erillisessä laivarakennuksessa, lyhyen kävelymatkan päässä museon päärakennuksesta. Osia toimistorakennuksesta käytetään myös illallistilaisuuksiin ja muihin erikoistoimintoihin.
- Toimiston vieressä on tiloja kuvataiteiden ja esittävien taiteiden taiteilijaresidensseille ja majoitustiloja VIP-vieraille.

- Nykyinen museon alue alkaa olla lähes ylläpidetty. Siellä ei ole enää tilaa lisäläajennuksille.
- Humlebækissa museoalueen ulkopuolella on varastotila, joka rakennettiin äskettäin. Kustannukset olivat noin 5 miljoonaa dollaria.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Louisianan henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin:

- Louisianalla on vahvat yhteydet muihin laitoksiin, kuten Oslon Astrup Fearnley - museoon. Helsinki sijaitsee kuitenkin Louisianan vaikutusalueen ulkopuolella.
- Pohjoismaissa kysymys julkisesta tilasta on hyvin tärkeä. Guggenheim Helsinki - hankkeen menestys riippuu näyttelyohjelmiston ohella siitä, miten helposti lähestyttävä julkinen foorumi siitä kehittyy.
- Pohjoismaissa kavahdetaan Guggenheimin mahdollista kulttuurielämää kaupallistavaa vaikutusta. Tätä tasapainottaa positiivinen merkittävä kansainvälisen museon odotus. Guggenheim-museolla on voimaa nostaa koko alueen taiteellista profilia.
- Helsinki mielletään maantieteellisesti riittävän läheiseksi, jotta se sopisi kumppaniksi tai yhteistyökumppaniksi, mutta siitä ei muodostuisi kilpailijaa Louisianalle.

Moderna Museet

Johdanto

Moderna Museet avattiin yleisölle 1958. Museo sijaitsee Ruotsin laivastolle aikoinaan kuuluneella Skeppsholmenin saarella Tukholman sydämessä. Museolla on laadukas taidekokoelma noin vuodesta 1900 nykyyhetkeen. Marcel Duchampin, Louise Bourgeois'n ja Robert Rauschenbergin kaltaisten tunnettujen taiteilijoiden mestariteosten ohella museossa on hieno 1840-luvulta nykypäivään ulottuva valokuvakokoelma. Sivutoimipisteen avaaminen Etelä-Ruotsin Malmöhön on antanut museolle paljon kaivattua näyttelytilaa ja mahdollisuuden esitellä ja tulkita pysyvää kokoelmaansa uusin tavoin.

Aukioloajat ja pääsymaksut

Avoimna ti 10–20, ke–su 10–18. Liput 100/80 Ruotsin kruunua (11/9 euroa)⁷.

Organisaatio ja missio

- Moderna Museet on julkinen museo, jonka toiminnasta vastaa Ruotsin valtio, ei Tukholman kaupunki.
- Museon tehtävä ilmoittamansa mukaan on seuraava:
 - Näyttää, miten moderni taide ja nykytaide liittyvät yhteiskunnan kehitykseen ja aiempien aikakausien taiteeseen.
 - Edistää taiteellista ja kulttuurista uudistumista.
 - Kehittää taidehistoriaa koskevaa tietämystä sekä edistää nykytaiteeseen kohdistuvaa ymmärrystä ja kiinnostusta.
 - Tallentaa, luetteloida ja tutkia Moderna Museetin kokoelmaa ja hankkia uusia teoksia täydentämään sitä.
 - Tuoda museon kokoelma yleisön saataville, järjestää näyttelyitä ja oppimistapahtumia ja järjestää lyhyt- ja pitkäaikaista lainaustoimintaa.
 - Suorittaa tutkimusta, joka koskee muita valtion omistamia tai rahoittamia taidekokoelmia.

⁷ 1 Ruotsin kruunu = 0,11127 euroa (OANDA Rates™ -vaihtokurssin 23.12.2011 mukaan).

- Vaalia kansainvälisiä suhteita järjestämällä ruotsalaisen nykytaiteen näyttelyitä ulkomailla ja valvomalla Ruotsin osallistumista kansainvälisiin taidebiennaaleihin.

Kokoelma, näyttelyt ja ohjelmat

- Museon kokoelmassa on lähes 70 000 teosta, mukaan lukien valokuvat ja paperille tehdyt teokset.
- Museon modernin taiteen ja nykytaiteen kokoelmien ja näyttelyiden laatua pidetään eräänä Pohjoismaiden parhaista.
- Museo saa hankintoihin pientä rahoitusta valtion budjetista, mutta useimmat hankinnat tehdään yksityisellä rahoituksella ja museon tukijoiden avustuksella.
- Aiemmin ruotsalaisten taiteilijoiden töitä oli esillä pääasiassa suppeassa näyttelyssä, joka esitteli Ruotsin taide-elämää joka neljäs vuosi. Nykyään museon ohjelmassa on enemmän ruotsalaisia taiteilijoita läpi vuoden.
- Näyttelyiden kokonaismäärä vaihtelee vuosittain, mutta museossa on yleensä kerrallaan avoinna neljä erikoisnäyttelyä. Niihin kuuluu sekä kiertonäyttelyitä että pelkästään pysyvän kokoelman teoksista koottuja näyttelyitä.
- Museo on parhaillaan siirtymävaiheessa; sen johtaja on vaihtunut ja näyttelyohjelmaa arvioidaan uudelleen.
- Tällä hetkellä monet 1900-luvun tunnetuista mestariteoksista ovat esillä Malmössä, ja Tukholman päämuseossa kiertää kolme laajaa installaatiota museon valokuvakokoelmista.

Imago ja potentiaali

- Moderna Museetin historiassa suurimman roolin saa varhainen kokeileva kausi, johon sisältyi monia uraa uurtaneita näyttelyitä, kuten Andy Warholin ensimmäinen museo järjestetty näyttely.
- Ajan mittaan museosta on tullut johtava kansainvälinen modernin taiteen ja nykytaiteen museo, joka tunnetaan sekä kokoelmistaan että näyttelyistään.
- Vaikka museon yhteistyö muiden pohjoismaisten museoiden kanssa on toistaiseksi ollut vähäistä, museo mieltää (Louisianan tavoin) Oslon Astrup Fearnley -museon mahdolliseksi yhteistyökumppanikseen.

Yleisöt

- Moderna Museet on onnistunut houkuttelemaan huomattavan suuren ruotsalaisen yleisön. Noin 1,5 miljoonan asukkaan kaupungissa (yhteensä lähes 2 miljoonan asukkaan kaupunkiseudulla) sijaitsevassa Moderna Museetissa käy vuosittain noin puoli miljoonaa kävijää. Hieman yli puolet näistä on maksavia kävijöitä.
- Louisianan tavoin Moderna Museet houkuttelee kesällä paljon matkailijoita, ja muina vuodenaikoina hienot näyttelyt vetävät suuria kävijämääriä.
 - Kesäkuukausina 60 % kävijöistä tulee ulkomailta, ensisijaisesti Ranskasta ja Saksasta. Muina aikoina kävijärakenne muuttuu ja paikalliset kävijät ovat enemmistössä.
 - Museossa vierailevien matkailijoiden määrä on äskettäin lisääntynyt. Matkailusesonki on pidentynyt heinäkuusta lokakuuhun tai marraskuuhun.
- Museolla on noin 10 000 jäsentä, jotka maksavat noin 60 dollarin vuotuista jäsenmaksua. Tärkein jäsenetu on vapaa pääsy museoon ja tiettyihin muihin museoihin Ruotsissa. Lisäetuja ovat jäsenille järjestettävä viikoittainen ohjelma, kutsut avajaisiin sekä jäsenlehti.
- Keskimääräinen museovieras on 46-vuotias koulutettu tukholmalaisnainen, joka käy museossa yksin.

- Monet paikalliset keräilijät ovat museon ystäväyhdistyksen jäseniä. He eivät osallistu ohjelmiston suunnitteluun mutta antavat museolle jonkin verran perustukea.

Taloudellinen rakenne ja henkilökunnan koostumus

- Moderna Museetin saama valtion rahoitus on noin 160 miljoonaa Ruotsin kruunua (18 miljoonaa euroa) vuodessa. Lähes puolet summasta palautuu suoraan takaisin valtiolle museorakennuksen vuokrana. Suurin osa toisesta puolikkaasta käytetään kattamaan toimintakuluja kuten palkkoja. Näyttelyihin saadaan valtiolta jonkin verran tukea, mutta niiden rahoitus hankitaan pääosin muualta.
- Sponsorituen, jäsenyyksien ja museon ystävyysryhmän tuomasta tuesta on tullut museolle yhä tärkeämpää.
- Johtaja toimii Ruotsin kulttuuriministerin alaisuudessa. Museolla ei ole hallinnollisia kysymyksiä käsittelevää johtokuntaa.
- Museolla on noin 140 kokoaikaista työntekijää, joista monet ovat työskennelleet siellä hyvin pitkään ja saavat hyvää palkkaa.
- Työntekijöiden määrä ja palkkakustannukset tuottavat museolle taloudellisia paineita.

Toimitilat

- Moderna Museet avattiin 1958 vanhassa sotilaiden harjoitushallissa Skeppsholmenin saarella. Rafael Morenon suunnitteleman uudistuksen jälkeen tilat avattiin uudelleen yleisölle 1998.
- Verkostoa laajennettiin viimeksi 1999, kun Malmön kaupunkiin avattiin sivutoimipiste.

Moderna Museet Malmö

- Pääsymaksu: 50 Ruotsin kruunua (6 euroa); alennettu hinta: 30 kruunua (3 euroa); vapaa pääsy alle 18-vuotiaille.
- Avoimna ti-su 11-18.
- Ruotsin taide ja kulttuuri ovat perinteisesti olleet parhaiten edustettuina pääkaupungissa Tukholmassa. Moderna Museetin sivutoimipiste jakaa taiteellista kansallisvarallisuutta muille alueille. Entisenä teollisuuskaupunkina Malmö oli pitkään taloudellisissa vaikeuksissa, mutta nykyään se toipuu hitaasti. Kaupunki sijaitsee Etelä-Ruotsissa 45 minuutin matkan päässä Kööpenhaminasta. Asukkaita on noin 300 000, joista maahanmuuttajia on suhteellisen paljon.
- Museo avattiin joulukuussa 2009. Kävijöitä oli ensimmäisen vuoden aikana noin 80 000 (20 000 enemmän kuin ennakoarvioissa). Enemmistö kävijöistä tulee Kööpenhaminasta ja Malmöstä.
- Moderna Museet Malmö sijaitsee entisessä voimalaitoksessa. Näyttelytilaa on noin 800 neliometriä kahdessa kerroksessa. Pääkerroksessa on ensisijainen vaihtuvan näyttelyn tila. Tämä alue on suuri ja yhtenäinen. Samassa kerroksessa on myös koulutushuone. Toisessa kerroksessa on neljä pienempää galleriaa, joissa valkoinen väri hallitsee. Paikalla toimi aiemmin, vuosina 1988-2006 Rooseum, yksityiskeräilijä Fredrik Roosin rahoittama ja pyörittämä näyttelytila.
- Museolla on itsenäinen yhteistyössä Moderna Museetin kanssa laadittu näyttelyohjelmisto. Se esittelee sekä nykytaidetta että moderneja klassikoita. Esillä on kansainvälisiä teoksia Moderna Museetin kokoelmasta (Duchamp, Picasso, Matisse, Gris, Léger jne.) ja heidän ruotsalaisten aikalaistaiteilijoiden töitä.
- Museo toimii operatiivisesti Moderna Museetin osastona. Museon pääasiallisia työtehtäviä (johtaja, kuraattori, koulutus, tiedotus jne.) hoitaa kutakin yksi työntekijä. Keskeiset hallintotehtävät hoitaa Tukholman Moderna Museet.

- Museon budjetti on noin 3 000 000 dollaria, jotka saadaan kaupungilta, lääniltä ja valtiolta.
- Museorakennuksessa toimii pieni kahvila ja kirjakauppa, mutta sijainti teollisuusalueella ei mahdollista toimintaa kaupunkilaisten keskeisenä kohtaamispaikkana.

Näkökohtia Guggenheim Helsingin kannalta

Keskustelut Moderna Museetin henkilökunnan kanssa viittaavat seuraaviin seikkoihin::

- Pariisi oli aiemmin ruotsalaisten kulttuurimatkailijoiden suosikkikohta. Tätä nykyä sen paikan on ottanut Lontoo. Ruotsalaiset matkustavat Suomeen kulttuurin perässä vain harvoin. Guggenheim saattaisi kuitenkin muuttaa matkailutottumuksia.

MUITA MUSEOITA JA ORGANISAATIOITA

Johdanto

Selvitysryhmä teki vierailun myös 30 muuhun kulttuuriorganisaatioon. Vierailut tapahtuivat kahden Suomen-käynnin aikana tammi- ja helmikuussa 2011 sekä Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa maaliskuussa 2011. Näiden lyhyiden vierailujen tarkoituksena oli saada parempi käsitys siitä kulttuurisesta ekosysteemistä, jossa mahdollinen Guggenheim Helsinki toimisi, sekä esittää seuraavat kysymykset: Mitkä ovat Pohjoismaiden kulttuurielämää ensisijaisesti määrittävät voimat? Mikä on kuvataidetta tukevan rahoitusinfrastruktuurin luonne? Miten suomalaiset ovat tekemisissä visuaalisen kulttuurin kanssa museoiden ulkopuolella? Ylempänä selostettuihin vierailuihin verrattuna nämä käynnit olivat epämuodollisempia eikä keskusteluja käyty teemahaastattelupohjalta. Tässä osiossa esitellään yhteenveto tärkeimmistä näkökohdista, jotka nousivat esiin kunkin vierailun aikana. Vertailevaa tietoa ei koottu tarkoituksellisesti; ihmisiä rohkaistiin kertomaan meille omista organisaatioistaan.

Alvar Aalto -talo
 Amos Andersonin taidemuseo
 Taiteen keskustoimikunta
 Kaapelitehdas
 Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus
 Tampereen kaupunki
 Didrichsenin taidemuseo
 Finlandia-talo
 Suomen valokuvataiteen museo
 FRAME
 Helsingin kaupunginkirjasto
 Helsingin kaupunginmuseo
 HIAP
 Konsthall Malmö
 Kulttuuritehdas Korjaamo
 Kulturhuset
 Helsingin taidehalli
 Kuntsin modernin taiteen museo
 Logomo
 Magasin 3
 Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
 Ny Carlsberg Glyptotek
 Helsingin olympiastadion
 Oslon oopperatalo
 Thorvaldsenin museo
 Turun taidemuseo

Vantaan taidemuseo
 Villa Gyllenberg
 Maailman designpääkaupunki (WDC) 2012 (Helsinki)

Alvar Aalto -talo (Helsinki)

- Pääsymaksu: aikuiset 17 e; opiskelijat ja eläkeläiset 8 e; yli 10 hengen ryhmät 10 e/henki. Pääsymaksuun sisältyy opastettu kierros.
- Avoinna: loka-huhtikuu: ti-su 13-17; touko-syyskuu: ti-su 13-18; elokuu: ma-su 13-18; joului-tammikuu vain tilauksesta.
- Alvar Aalto -museo koostuu neljästä toimipaikasta. Alvar Aalto -talo ja 10 minuutin kävelymatkan päässä sijaitseva studio ovat Helsingissä. Kolmen tunnin junamatkan päässä sijaitsee suuri Alvar Aalto -museo, joka kertoo Aallon koko tarinan. Siellä on myös Aallon kesämökki.
- Koti ja studio valmistuivat 1936, ja ne avattiin yleisölle 2002.
- Johtajansa mukaan Aalto-talo etsii aktiivisesti itselleen uusia mahdollisuuksia, jotka tekisivät siitä ajankohtaisemman kävijöille ja Helsingin kulttuurielämälle. Tähän kuuluvat todennäköisesti uudet toimitilat, jotka keskittyisivät Aallon vaikutukseen suomalaiseen ja kansainväliseen designiin.
- Nykyään Aalto-talossa käy noin 5 000 vierailijaa vuosittain. Useimmat heistä ovat ulkomaalaisia, heistä enemmistö Japanista.
- Aalto-talo pyrkii välittämään vieraille intiimin kokemuksen, joka erottuu muista Suomessa tarjolla olevista museoelämyksistä.

Amos Andersonin taidemuseo (Helsinki)

- Pääsymaksu: aikuiset 8 e; opiskelijat 4 e; eläkeläiset 6 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi; vähintään 15 hengen ryhmässä aikuiset 6 e, eläkeläiset 4 e.
- Avoinna: ma, to-pe 10-18, ke 10-20, la-su 11-17, ti suljettu.
- Opastettuja kierroksia suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi: 50 e arkisin, 75 e lauantaina, 100 e sunnuntaina; 40 e arkisin koululaisryhmille.
- Amos Andersonin taidemuseo on Suomen suurimpia yksityisiä taidemuseoita. Se keskittyy pääasiassa 1900-luvun taiteeseen. Museota pitää yllä Föreningen Konstsamfundet -säätiö.
- Museo toimii kahdessa paikassa: vuonna 1913 valmistuneessa päärakennuksessa Helsingissä, joka oli Amos Andersonin yksityiskoti ja liikehuoneisto, sekä Söderlångvikin museossa, joka sijaitsee Andersonin entisellä huvilalla Dragsfjärdissä Kemiön saarella (avoinna vain kesäisin). Molemmat muutettiin museoiksi Andersonin kuoltua 1961.
- Söderlångvikin kokoelma koostuu 1900-luvun alun suomalaisesta taiteesta; museo järjestää näyttelyitä entisessä ladossa. Museossa on kahvila ja siellä myydään kukkia ja maataloustuotteita, jotka on tuotettu huvilan mailla.
- Pysyvän kokoelman, vaihtuvien näyttelyiden, historiallisten yksityishuoneiden ja kappelin ohella Helsingin museossa toimii Café Amos ja museomyymälä.
- Museo järjestää vuosittain 8-12 nykytaiteen ja perinteisemmän taiteen näyttelyä. Toisinaan näyttelyitä on samaan aikaan jopa kolme. Vaihtuvista näyttelyistä useimmat ovat kuvataidenäyttelyitä, mutta myös soveltavat taiteet ja kulttuurihistoria kuuluvat museon toimialaan.
- Nykyinen hankintapolitiikka keskittyy nykytaiteeseen. Paino on suomalaisessa taiteessa ja kotimaisissa taiteilijoissa, mutta museossa on säännöllisesti esillä myös ulkomaisia teoksia. Sigurd Frosteruksen kokoelma, joka on museossa pitkäaikaislainassa, sisältää Magnus Enckellin ja A. W. Finchin tärkeitä teoksia sekä Signacin, Bonnardin ja Vlaminckin töitä.

- Vuodesta 2007 museo on tehnyt yhteistyötä taidesäätiöiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on saada lisää näyttelytilaa eri kokoelmien yhteisnäyttelyitä varten.

Taiteen keskustoimikunta (Helsinki)

- Taiteen keskustoimikunta on valtion taidehallinnon asiantuntija- ja rahoittajaorganisaatio. Sen ydintehtävänä on taiteilijoiden työskentelyedellytysten turvaaminen ja muu taiteen tukeminen. Toimikunta on toiminut nykyisessä tehtävässään vuodesta 1968.
 - Taiteella ja muotoilulla on aina ollut Suomessa keskeinen asema, liittyväthän ne teollisuuteen ja liike-elämään. Perinne juontuu tärkeistä triennaaleista, joita pidettiin 1950–1960-luvulla.
- Toimikunnan vuotuinen toimintabudjetti vaihtelee, mutta on noin 25 000 000 euroa.
 - Suomessa suurin osa valtion urheilun ja kulttuurin rahoituksesta tulee veikkausvoittovaroista, joita opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa.
- Toimikunta hoitaa valtion taidekokoelmaa, jonka ministeriö perusti yhdessä Valtion taidemuseon kanssa. Kokoelma tilaa taideteoksia uusiin valtion rakennuksiin, suurlähetystöihin sekä muihin Helsingissä ja maailmalla sijaitseviin virastoihin. Se osallistuu myös taiteilijoiden erilaisiin projekteihin. Valtion taidekokoelmassa on yli 13 000 teosta.
 - Hankintoja tehdään kilpailujen kautta, tilaamalla teoksia suoraan taiteilijoilta ja ostamalla niitä. Valtion budjetissa hankintoihin on varattu 1 100 000 euroa.
- Tuki jaetaan taiteilijoille, taideprojekteille ja pienemmille organisaatioille – ei suurille museoille ja esiintyvän taiteen esityspaikoille, jotka saavat valtion suoraa rahoitusta. Toimikunnan taiteilijoille apurahaa jakava osasto on nimeltään kuvataidetoimikunta.
- Yhdeksän kansallista toimikuntaa päättää eri alojen (teatterin, kirjallisuuden, arkkitehtuurin, elokuvan, tanssin jne.) rahoituksesta.
 - Kussakin toimikunnassa jäsenten toimikausi on kolmivuotinen. Ehdotuksia jäsenistä tekevät monet eri tahot, myös poliittiset. Museot eivät tee ehdotuksia, mutta Suomen museoliitto tekee.
 - Viime kädessä apurahoista päättävät kansalliset toimikunnat; niillä on asiantuntijan asema, ja ne ottavat vastuun apurahoista korvauksetta. Taiteen keskustoimikunnalla on päätösvalta joissain asioissa.
 - Toimikunta ottaa vastaan vuosittain 13 000 hakemusta.
- Toimikunta rahoittaa joidenkin taiteilijoiden projekteja ja esityksiä, joilla on erityistä yhteiskunnallista tai julkista merkitystä. Tämä rahoitus on kolmivuotista, ja se jaetaan erillään apurahoista.
 - Vain harvoissa maissa on yhtä vahva eri alojen taiteilijoiden apurahajärjestelmä kuin Suomessa. Toimikunta myöntää vuosittain 51 taiteilijaeläkettä taiteilijoille, jotka osoittavat, että heillä on taloudellista tarvetta eläkkeen saamiseen, ja täyttävät muut avainkriteerit. Eläkkeet ovat pysyviä.
 - Järjestelmää ollaan muuttamassa siihen suuntaan, että se maksaa myös apurahansaajien eläke- ja sairausvakuutusmaksut.
- Galleriat voivat hakea rahoitusta taiteilijoiden markkinoimiseen maailmalla järjestettävillä taidemessuilla.

Kaapelitehdas (Helsinki)

- Kaapelitehdas sijaitsee entisellä Nokian tehtaalla meren rannassa Helsingin Ruoholahdessa. Kaapelitehtaan omistaa Helsingin kaupunki, mutta se toimii taloudellisesti itsenäisesti.
- Käyttöpinta-ala kaikki kerrokset ja kellari mukaan lukien on 53 348 neliometriä, josta 40 000 m² on annettu vuokralle; 99 % käytettävissä olevasta työtilasta on käytössä. Rakennuskompleksissa on viisi eri tapahtumatilaa pitkä- ja lyhytaikaiseen

vuokraukseen sekä kolme kokoushuonetta. Kaikissa vuokrattavissa tiloissa on catering-mahdollisuudet.

- Tiloja vuokrataan vuosittain noin 250 taiteilijalle, musiikkiyhtyeelle, koululle, teatterille, säätiolle, yritykselle ja museolle (mm. Suomen valokuvataiteen museolle, Teatterimuseolle sekä Hotelli- ja ravintolamuseolle). Vuokralaisia ovat myös uuden tanssin keskus Zodiak sekä radio- ja TV-kanava The Voice.
- Kaapelitehtaalla järjestettäviin tapahtumiin osallistuu vuosittain yli 200 000 ihmistä.
- Kaapelitehdas siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen, kun Nokia jätti tilat vuonna 1987. Kaupunki alkoi vähitellen vuokrata tiloja huokeaan hintaan kiinnostuneille.
- Vuokralaiset, enimmäkseen edullista studiotilaa tarvitsevia taiteilijoita, muodostivat Kaapelitehtaan ytimen sekä Pro Kaapeli -aktivistiryhmän, joka vaati tehtaan suojaamista liian kaupalliselta käytöltä.
- Kiinteistö Oy Kaapelitalo perustettiin syksyllä 1991 hallinnoimaan Kaapelitehdasta ja suojelemaan sinne syntynyttä ainutlaatuista kulttuuri-ilmapiiriä.
- Vuodesta 2008 Kiinteistö Oy Kaapelitalo on myös hallinnoinut Helsingin Suvilahdessa sijaitsevaa historiallista voimala-aluetta. Sitä kehitetään parhaillaan toiseksi kulttuuritilaksi, jonka tärkein vetonaula on kokeellinen sirkus.

Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus (Helsinki)

- Helsingin kaupungin vuosibudjetissa on varattu yli 100 000 000 euroa taiteiden ja kulttuuriorganisaatioiden tukemiseen. Näitä organisaatioita ovat aikuiskoulutuskeskukset, kaupunginkirjasto, kaupunginorkesteri, taidemuseot ja muut museot sekä kaupungin kulttuuriasiainkeskus. Kaupunki tukee Kansallisoopperaa ja Helsingin kaupunginteatteria erillisestä budjetista, jonka suuruus on noin 12 000 000 euroa vuodessa.
- Kulttuuriasiainkeskuksen vuosibudjetti on 30 000 000 euroa. Kulttuuriasiainkeskus jakaa vuosittain noin 16 000 000 euroa apurahoina ja tukena taidelaitoksille, taiteilijoille, kolmansien osapuolien hankkeille sekä nuorten taiteilijoiden esittävän taiteen projekteille. Kulttuuriasiainkeskuksen budjetti kattaa neljä paikallista kulttuurikeskusta, teatterin ja monikulttuurisen keskuksen sekä lasten ja nuorten keskuksen.
- Kulttuuriala vie 2,5 % kaupungin budjetista, mikä on EU:n keskiarvoa enemmän; kulttuurin vaikutuksesta yhteisön hyvinvointiin ollaan selvästi tietoisia.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa rahoitusta Helsingin kulttuuriorganisaatioille taiteen keskustoimikunnan määräämällä tavalla.
 - Valtiolta saavat rahaa erilaiset kulttuuriorganisaatiot, kuten itsenäiset säätiot, yhdistykset ja freelance-ryhmät.
 - Kunnalliset organisaatiot saavat toimintarahoituksestaan suurimman osan suoraan kaupungilta.
 - Valtion rahoitus vastaa yhden kuukauden kokopäiväistä toimintaa.
- Helsingin kaupungin kulttuurin rahoitusta koskevat päätökset tekee kulttuurilautakunta, joka koostuu poliittisten puolueiden ehdottamista ja kaupunginvaltuuston nimittämistä jäsenistä. Avoimia hakuja on vuosittain useita. Pienempi ryhmä valmisteleo ehdotukset lautakunnalle.
- Kulttuuriasiainkeskus tekee läheistä yhteistyötä Helsingin taidemuseon kanssa. Molemmilla on oma apulaiskaupunginjohtajan alaisuudessa toimiva johtokuntansa. Virallinen museopolitiikka on museon johdon vastuulla, johtokuntaan kuuluvat luottamushenkilöt mukaan lukien.
- Kulttuuriasiainkeskus valmisteli äskettäin kaupunginvaltuustolle kulttuuristrategian jossa linjataan, mitkä vuosien 2012–2017 tavoitteet ovat.

- Tavoitteet kertovat, mitä Helsinki haluaa ja tarvitsee kulttuurin alalla. Tavoitteiden saavuttamista tukee järjestelmällinen ja strateginen toimintasuunnitelma.
- Strategia hyväksyttiin marraskuussa 2011. Guggenheim-hanke on eräs kaupungin toimintakohteista.

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupungissa on 20 eri museota, joissa käy vuosittain yhteensä 500 000 vierasta. Heistä 3 % on ulkomaalaisia. Vakituksia työntekijöitä on 120. Museoiden budjetista suurin osa menee työvoimakustannuksiin (45 %), ohjelmistoon (25 %) ja vuokriin (20 %).

Vapriikki (Tampere)

- Avoinna ti–su 10–18.
- Pääsymaksu: aikuiset 8 e; lapset ja opiskelijat 3 e; perhelippu (2 aikuista ja 2–4 lasta) 18 e; alle 7-vuotiaat ilmaiseksi.
- Vapriikki on suurimpia Helsingin ulkopuolisia museoita. Museossa käy 100 000 ihmistä vuodessa. Vapriikissa toimivat Tampereen luonnonhistoriallinen museo, sisällissotaa käsittelevä *Tampere 1918* -näyttely, Suomen jääkiekkomuseo, Nukkemuseo ja Kenkämuseo. Näyttelyt käsittelevät erilaisia aiheita, kuten historiaa, tekniikkaa ja luonnontieteitä.
- Museo järjestää 60 % näyttelyistä omista pysyvistä kokoelmistaan, 40 % on kiertonäyttelyitä. Museo on siirtynyt tietoisesti pois pysyvistä näyttelyistä, koska niiden ylläpito on kallista ja ne vanhenevat nopeasti.

Sara Hildénin taidemuseo (Tampere)

- Avoinna ti–su 11–18.
- Pääsymaksu: aikuiset 7 e; 7–16-vuotiaat 3 e; alle 7-vuotiaat ilmaiseksi.
- Sara Hildénin taidemuseossa on 4 500 teoksen kokoelma suomalaista ja kansainvälistä modernia taidetta. Museo esittelee pääasiassa tamperelaisen liikenaisen ja keräilijän Sara Hildénin perustamaa kokoelmaa. Hildén perusti nimeään kantavan säätiön vuonna 1962. Museo järjestää myös vaihtuvia näyttelyitä.
- Tamperelaisen Pekka Ilveskosken arkkitehtitoimiston suunnittelemaa museota ylläpitää Tampereen kaupunki. Kokonaispinta-ala on 2 500 neliometriä, josta näyttelytilan osuus on 1 500 neliometriä.

Tampereen taidemuseo

- Avoinna ti–su 10–18.
- Pääsymaksu: aikuiset 6 e; vähintään 10 hengen ryhmät, eläkeläiset ja työttömät 4 e; 7–16-vuotiaat ja opiskelijat 2 e; alle 7-vuotiaat ja sotaveteraanit ilmaiseksi. Vuosilippu: 30 e. Vapaa pääsy pe 15–18.
- Tampereen taidemuseo perustettiin 1931. Museo on perustamisestaan saakka sijainnut C. L. Engelin suunnittelemassa viljavarastossa, joka valmistui 1838 Amurin kaupunginosaan. Vuonna 1931 tehdyt muutostyöt suunnitteli tamperelainen arkkitehti Hilja Gestrin. Tiiliseinät, uunit ja viljasiilot muunnettiin näyttelytiloiksi ja toimistoiksi. Museota remontoitiin laajalti 1982–1984, jolloin siihen lisättiin maanalaista tilaa ja modernia museoteknologiaa.
- Tampereen taideyhdistys, joka aluksi ylläpiti museota, on perustettu 1898. Yhdistys hankki ensimmäiset maalauksensa jo 1900-luvun alussa. Kokoelma on kehittynyt asteittain lahjoitusten, lainojen ja hankintojen kautta.
- Kokoelma käsittää maalauksia, painokuvia, piirroksia ja veistoksia. Teoksia on yli 7 000 noin 670 eri taiteilijalta. Useimmat teokset ovat suomalaista 1800-luvun alun

ja myöhempää taidetta. Kokoelman vanhimmat teokset ovat Alexander Lauréuksen varhaisromantiikkamaalaukset. Kokoelmassa korostuu 1900-luku, ja se tarjoaa ennen kaikkea yleiskatsauksen paikallisten taiteilijoiden elämään. 1900-luvun alun edustetuimmat taiteilijat ovat Kaarlo Vuori, Gabriel Engberg, Kalle Löytänä ja Lennu Juvela; myöhempiä taiteilijoita ovat esimerkiksi Reino Viirilä ja Matti Petäjä.

- Tampereen kaupungin taidekokoelmassa on yli 5 000 teosta. Sitä hoitaa nykytaiteen museo, joka on ollut osa Tampereen taidemuseon organisaatiota vuodesta 2000.
- Myös Pirkanmaan aluetaidemuseo kuuluu samaan organisaatioon. Museon tehtävänä on tuottaa taidetapahtumia ja palveluja – näyttelyitä, koulutusmateriaaleja sekä neuvontaa – Pirkanmaan alueelle ja kerätä tietoa paikallisesta taiteesta.
- Tampereen taidemuseo isännöi laajalti arvostettua Vuoden nuori taiteilija -tapahtumaa, jonka Tampereen nuorkauppakamari perusti 1984.
- Taidemuseo hoitaa myös Tampereella sijaitsevaa Muumilaakso-museota, jossa on 2 000 kirjailija-taiteilija Tove Janssonin teosta. Muumilaaksossa käy vuosittain 40 000 ihmistä, joista noin 60 % on ulkomaalaisia. Erityisesti japanilaisia ja venäläisiä kävijöitä on paljon.
- Tampereen taidemuseon vastuulla on myös TR 1 -taidehalli, joka sijaitsee Finlaysonin entisellä tehdasalueella. TR 1 on kuvataiteisiin ja mediataiteeseen keskittyvä näyttelykeskus. Näyttelyt vaihtuvat nopeasti. Vanhana tehtaana tai Kuusvooninkisena (vooninki = kerros) tunnettu rakennus isännöi myös lastenkulttuurikeskus Rullaa. Tampereen taidemuseo järjestää TR 1 -taidehallissa 6–7 näyttelyä joka vuosi. Niissä käy yhteensä noin 35 000 ihmistä.

Didrichsenin taidemuseo (Helsinki)

- Pääsymaksu: aikuiset 9 e; opiskelijat ja eläkeläiset 7 e; alle 18-vuotiaat 3 e.
- Avoimna: ti–su 11–18; ke 11–20.
- Didrichsenin taidemuseo sijaitsee Marie-Louise ja Gunnar Didrichsenin entisessä yksityiskodissa Helsingin Kuusisaarella. Vuosina 1957–1958 rakennetun Villa Didrichsenin suunnitteli Viljo Revell, joka valvoi myös museosiiven rakentamistöitä 1964. Museosta huolehtii Marie-Louise ja Gunnar Didrichsenin taidesätiö.
- Didrichsenit aloittivat taiteen keräämisen 1940-luvulla ja he keräsivät aluksi perinteistä suomalaista taidetta ja kiinnostuivat nopeasti modernista taiteesta ja muinaiskulttuureista. Arkkitehti Viljo Revell tutustutti Didrichsenit Henry Mooreen, mistä syntyi elinikäinen ystävyys ja mahdollisuus hankkia teoksia suoraan taiteilijalta. Nykyisin museon Henry Moore -kokoelma on suurimpia Euroopassa Ison-Britannian ulkopuolella.
- Villa Didrichsen oli avoimna museona ja yksityiskotina 27 vuotta ennen kuin se muutettiin täysin avoimeksi museoksi 1993.
- Kokoelmassa on noin 1 000 teosta ensisijaisesti 1900-luvun suomalaista taidetta. Mukana on Edelfeltin, Cawénin, Linnovaaran, Hiltusen, Pullisen, Särestöniemen ja Schjerfbeckin teoksia. Modernia kansainvälistä taidetta edustavat Picasson, Kandinskin, Mirón, Légerin, Mooren, Giacomettin, Rothkon ja Arpin työt.
- Museon tontilla sijaitsee veistospuutarha, jossa on enimmäkseen suomalaisten taiteilijoiden töitä sekä useita Henry Mooren veistoksia.
- Didrichsenin kellarigalleriassa on myös Suomen ainoa esikolumbiaanisen taiteen kokoelma. Siihen kuuluu Väli-Amerikan ja Andien tärkeimpien kulttuurien taideteoksia ajalta 2000 eaa.–1400 jaa.
- Museossa on myös pieni Itä-Aasian taiteen galleria. Se koostuu enimmäkseen kiinalaisesta taiteesta Shang-dynastian kaudelta (1500–1028 eaa.) Ming-dynastian kauteen (1368–1644 jaa.). Kokoelmaan kuuluu myös Lähi-idän taidetta.

Finlandia-talo (Helsinki)

- Alvar Aallon suunnittelema ja vuosina 1967–1971 rakennettu Finlandia-talo sijaitsee Helsingin keskustassa veden äärellä, viehättävän puiston sydämessä.
- Talo rakennettiin Helsingin pääkaupungiksi tulon 150-vuotisjuhlan kunniaksi. Sen tarkoituksena oli isännöidä musiikkitapahtumia, kokouksia ja kongresseja. Talon 40-vuotisen historian aikana siellä on järjestetty myös muotinäytöksiä ja elokuvatapahtumia. Rakennuksessa on erilaisia esiintymistiloja, joiden akustiset ominaisuudet sopivat viihdemusiikille, rockille, sinfoniaorkestereille, urkumusiikille ja kamarimusiikille.
- Finlandia-talo vuokraa tiloja tapahtumajärjestäjille ja tarjoaa teknisiä palveluja sekä koordinointi- ja catering-palveluja.
- Finlandia-talo on Suomen johtava konferenssien pitopaikka. Talon tuloista noin 80 % saadaan konferensseista ja tapahtumista.
- Finlandia-talossa käy vuosittain noin 300 000 vierasta, ja talossa järjestetään yli 400 konferenssia ja noin 50 konserttia. 400 konferenssista noin 20 on suuria kansainvälisiä tapahtumia, joissa osanottajia on tuhansia.
- Finlandia-talo on Suomen tunnetuin rakennus ja maamerkki ulkomailla. Se on myös suosittu turistikohde erityisesti arkkitehtien keskuudessa. Vuosittain yli 10 000 turistia vierailee rakennuksessa toivoen pääsevänsä tutustumaan siihen; tämä ei ole aina valitettavasti mahdollista, koska talon eri tiloissa järjestetään usein monta tapahtumaa samaan aikaan.
- Pääsalissa on 1 700 istumapaikkaa, Aallolle tunnusomaiset marmoriparvekkeet ja koboltinsiniset seinät ja niillä puukoristeet. Rakennuksessa on modernit ääni- ja valaistustekniikat sekä joustavat esiintymislavatoiminnot. Rakennuksessa on pääsalin lisäksi 25 muuta salia ja huonetta. Siellä voi järjestää tapahtumia ja catering-palveluita jopa 5500 hengelle.
- Finlandia-talon uusin valtti on äskettäin valmistunut Finlandia Veranda, joka lisää talon kapasiteettia. 2 200 neliömetrin joustavaa tilaa voidaan käyttää konferenssinäyttelyihin, juhllallisuuksiin sekä yritystapahtumiin, kuten tuotelanseerauksiin.
- Vuonna 2011 avattiin uusi konserttitalo, Helsingin musiikkitalo. Helsingin kaupunki omistaa sen yhdessä Yleisradion ja Sibelius-Akatemian kanssa.
- Syksyyn 2011 saakka Finlandia-taloa pidettiin Suomen tärkeimpänä klassisen musiikin konserttisalina.
- Finlandia-talossa järjestetään myös jatkossa monia musiikkitapahtumia ja konsertteja, myös klassisen musiikin konsertteja. Talossa pidettävien konserttien määrän odotetaan jopa lisääntyvän.
- Sekä Radion sinfoniaorkesteri (jonka pääasiallinen sali oli Kulttuuritalo, mutta joka konsertoi myös Finlandia-talossa) että Helsingin kaupunginorkesteri (joka aiemmin toimi Finlandia-talossa) ovat siirtäneet konserttitoimintansa Musiikkitaloon.
- Jonkin verran kiisteltiin siitä, tarvittiinko kaupunkiin uutta musiikkitaloa vai ei. Hankkeen arvostelijat huomauttivat, että Pohjoismaihin on rakennettu viime vuonna yli 40 uutta konserttisalia. Heidän argumenttinsa oli, että kaupungissa, jossa oli jo useita konserttipaikkavaihtoehtoja, ei tarvittu niitä lisää.
- Musiikkitalon kustannukset olivat 166 miljoonaa euroa. Se on saanut suurelta yleisöltä hyvän vastaanoton, ja talon akustiikkaa pidetään hämmästyttävän hienona.

Suomen valokuvataiteen museo (Helsinki)

- Avoinna: ti, to–su 11–18; ke 11–20.
- Pääsymaksu: 6/4 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi; joihinkin näyttelyihin vapaa pääsy.
- Suomen valokuvataiteen museo on valokuvauksen kansallinen erikoismuseo. Sen tehtävänä on suomalaisen valokuvataiteen ja valokuvakulttuurin edistäminen.

Valokuvausjärjestöjen aloitteesta perustettu museo aloitti toimintansa 1969. Sitä pitää yllä Suomen valokuvataiteen museon säätiö.

- Museo painottaa suomalaisen nykyvalokuvan teosten hankkimista kokoelmiinsa. Sillä on noin 4 000 000 kuvan kokoelma. Suomessa museon asiantuntemus valokuvien säilyttämisessä ja konservoimisessa pidetään arvossa.
- Museo toimii Kaapelitehtaalla, missä sillä on 3 000 neliometriä tilaa (valokuva-arkisto mukaan lukien). Näyttelytilaa on 900 neliometriä. Arkkitehtistudio Alli ja designtoimisto Valvomo suunnittelivat museon joustavat sisätilat vuonna 1999. Päägallerian näyttelyt käsittelevät valokuvauksen historiaa 1840-luvulta nykyhetkeen sekä Suomessa että ulkomailla. Pienempi ”projektihuone” on tarkoitettu uusien ja nousevien taiteilijoiden töiden esittelyyn, ”prosessihuone” puolestaan keskittyy koulutustoimintaan ja oppilasnäyttelyihin.
- Museon omista kokoelmista kootut näyttelyt ovat esillä Suomessa ja ne ovat kiertäneet myös ulkomailla.
- Museo tekee omien kokoelmiensa perustutkimusta, tuottaa tutkimusjulkaisuja ja edistää suomalaisen valokuvan tutkimusta. Välineinä ovat yhteistyö- ja muut hankkeet, joita tukee museon ylläpitämä kansallinen valokuvatutkijoiden verkosto, sekä apurahat Börje ja Dagmar Söderholmin säätiöltä.
- Tutkimus- ja maan kattavaa valokuva-arkistotyötä helpottaa suomalaisten valokuvaajien tietokanta, jota museo ylläpitää, sekä museon muut tietokannat ja tiedot Suomen valokuva-arkistoista. Museossa on tutkijoiden käyttöön tarkoitettu valokuvausalan kirjasto.
- Museo on merkittävä valokuvakirjojen julkaisija yhteistyössä Musta Taide -kustantamon kanssa. Museokaupassa on myynnissä varsin laaja valikoima teoksia suomalaisesta valokuvauksesta.
- Museon arkistoissa on paljon erilaista dokumenttimateriaalia: lehtileikkeitä, valokuvaajien ja heidän järjestöjensä materiaaleja, äänitteitä, elokuvia, painettuja kutsuja ja valokuvanäyttelyiden julisteita. Kuvien ja dokumenttien lisäksi museon esinekokoelmassa on 3 500 esinettä, kuten kameroita ja valokuvauksen apuvälineitä. Arkistokokoelmat ovat esillä osana pysyvää näyttelyä sekä erikoisnäyttelyissä ja verkossa.

FRAME—Finnish Fund for Art Exchange (Helsinki)

- FRAME on apurahoja myöntävä organisaatio, joka tarjoaa suomalaisille kuvataiteilijoille mahdollisuuksia luoda ja asettaa näytteille tuotantoaan ulkomailla. FRAME tarjoaa suomalaisille taiteilijoille osallistumistukea kansainvälisiin biennaaleihin, kuten Venetsian biennaaliin, sekä kansainvälisille taidemessuille.
- Vuonna 1992 perustettu FRAME saa rahoituksensa opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja sen toimisto sijaitsee Kaapelitehtaalla.
- FRAME:n nykyinen budjetti on 1 300 000 euroa, josta 800 000 jaetaan apurahoina. Budjetti on pysynyt samana useita vuosia, mutta hakemusten määrä on lisääntynyt. Hakemuksissa haetaan apurahoja yhteensä jo yli miljoonan euron edestä.
- Suomen ja kansainvälisten nykykuvataiteiden yhteyksien edistämiseksi FRAME tekee yhteistyötä kansainvälisten taiteilijaresidenssiohjelmien kanssa. Tavoitteena on tarjota suomalaisille taiteilijoille residenssejä sekä tutkimus-, tuotanto- ja näyttelymahdollisuuksia ulkomailla.
- FRAME:n kansainvälinen vierailijaohjelma tarjoaa Suomessa vieraileville taiteen ammattilaisille mahdollisuuden tutustua suomalaiseen kuvataide-elämään. Ohjelma tekee yhteistyötä muiden kulttuuri- ja ammattiorganisaatioiden kanssa, jotka kutsuvat Suomeen kuraattoreita, taidehistorioitsijoita ja tutkijoita. Se esittelee vieraita Suomessa asuville ja työskenteleville taiteilijoille. Tarkoitus on saada taiteilijat mukaan artikkeleihin, näyttelyihin ja muihin hankkeisiin.

- FRAME ylläpitää suomalaisten taiteilijoiden portfolioita ja kutsuu uusia taiteilijoita esittelemään töitään FRAME:n toimistoon.
- FRAME:n apurahaohjelma kattaa matkakustannukset ja tarjoaa taiteilijoille rahoitusta uusien teosten luomiseen. Apurahoja voivat hakea sekä yksittäiset taiteilijat että galleriat. Rahoituspäätökset tekee raati, johon kuuluu FRAME:n johtokunnan jäsen, taiteellinen johtaja sekä kaksi ulkopuolista asiantuntijaa.
- Kulttuuriministeriö arvioi FRAME:n toimintaa laajalti vuosina 2010–2011 ja päätti perustaa uuden säätiön vastaamaan sen toiminnasta. Arviointiprosessin seurauksena uuden FRAME:n toiminta saattaa erota hieman aiemmasta. Organisaatio säilyttää kuitenkin aiemman operatiivisen nimensä ja monet tähänastisista toiminnoistaan. Uusi FRAME jatkaa toimintaansa entisissä tiloissa Kaapelitehtaalla.

Helsingin kaupunginkirjasto

- Helsingin kaupunginkirjasto on Suomen suurin yleisten kirjastojen kokonaisuus. Sillä on 36 toimipistettä, kaksi kirjastoautoa ja 11 laitoskirjastoa. Kirjastossa on 500 työntekijää ja 36 % kaupungin asukkaista on rekisteröitynyt sen käyttäjiksi.
- Uuden keskustakirjaston odotetaan valmistuvan Töölönlahdelle vuonna 2017. Se maksaa yli 70 miljoonaa euroa, ja siinä on tilaa noin 10 000 neliometriä. Uuden kirjaston on suunniteltu olevan avoinna myöhään iltaan. Sen tavoitteena on toimia urbaanina kohtaamispaikkana ja opiskelutilana, joka edistää kulttuuria ja koulutusta. Kiasman lähelle rakennettavan uuden keskustakirjaston odotetaan vetävän 1,5 miljoonaa kävijää vuodessa. Tammikuussa 2012 käynnistyy keskustakirjaston kansainvälinen suunnittelukilpailu.
- Kaupunginkirjastossa on 1,9 miljoonaa julkaisua, joista 1,6 miljoonaa on kirjoja. Se tilaa 4 100 kausijulkaisun vuosikerrat. Kirjasto pitää yllä myös musiikki-, äänite-, elokuva-, CD-ROM-, kartta- ja muita kokoelmia.
- Kirjaston vuoden 2010 budjetti oli noin 36 000 000 euroa, ja sen tulot olivat 3 500 000 euroa.
- Koko kirjastoverkoston kävijämäärä oli 6,5 miljoonaa kävijää vuonna 2010.
- Kirjasto järjestää erilaisia koulutusohjelmia. Viime vuonna se järjesti 1 150 lapsille suunnattua tapahtumaa. Satutunteja ja muita esityksiä seurasi 14 800 lasta. Kirjaston ohjelma, jonka puitteissa sen työntekijät vierailevat kouluissa, tavoitti 8 900 lasta 416 tapahtumassa. Aikuisille kirjastossa järjestettiin satoja muita kulttuuritapahtumia ja näyttelyitä.

Helsingin kaupunginmuseo

- Helsingin kaupunginmuseo (HKM) perustettiin 1911. Sen tehtävä on kerätä ja suojella Helsingin alueen ja asukkaiden aineellista ja aineetonta perintöä. Se on ”koko kaupungin museo”. Museolla on seitsemän toimipaikkaa: päärakennus, Hakasalmen huvila, Sederholmin talo, Ratikkamuseo Kulttuuritehdas Korjaamossa, Tuomarinkylän kartanomuseo, Työväenasuntomuseo sekä Ruiskumestarin talo.
- HKM:n kokoelmassa on 300 000 esinettä, 6 000 taideteosta, noin miljoona valokuvaa sekä yli 100 000 arkistoesinettä, jotka kertovat Helsingin vuosisataista tarinaa.
- HKM:llä on 72 vakituista työntekijää. Sen vuosittaiset menot ovat 7 300 000 euroa ja tulot 514 000 euroa. HKM:lla on 15 678 neliometriä tilaa (josta 9 000 neliometriä kokoelmien varastotilaa).
- HKM poisti pääsymaksut käytöstä vuonna 2008, mikä lähes kolminkertaisti museon kävijämäärän. Vuonna 2010 museossa kävi 204 834 vierasta.
- Näyttelyiden ja pysyvän kokoelman ohella HKM tarjoaa koulutuspalveluja, laatii julkaisuja, järjestää asiantuntijapalveluja, valokuvien arkistointipalveluja. Se hoitaa museokauppaa ja museon elokuvateatteria.

- Kaupungin muiden kulttuuriorganisaatioiden tavoin HKM:n johtokunta toimii Helsingin sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajan alaisuudessa.

HIAP – Helsingin kansainvälinen taiteilijaresidenssi-ohjelma

- HIAP on Suomen suurin kansainvälinen residenssi-ohjelma ja -keskus sekä ainoa, joka toimii Helsingissä. Pääkaupungissa on kaksi toimitilaa: Kaapelitehtaalla, missä HIAP:lla on toimisto, näyttelytila ja useita pieniä asunto-studio-yhdistelmiä taiteilijoille sekä Suomenlinnassa (Unescon maailmanperintökohteeksi nimetty, kuudella saarella sijaitsevassa entinen linnake), jossa HIAP:lla on taiteilijatyöhön muunnettuja entisiä latoja ja parakkeja.
- Vuosittain noin 45–65 taiteen ammattilaiselle ympäri maailmaa tarjotaan 1–3 kuukauden työskentelyresidenssiä. HIAP ylläpitää Suomessa tiivistä paikallisten taiteasiantuntijoiden ja kulttuuriorganisaatioiden verkostoa. Lisäksi tarjotaan lyhytaikainen majoitus 80–120:lle taiteen ammattilaiselle, jotka vuosittain matkustavat Helsinkiin itsenäisille opinto- ja organisaatiomatkoille.
- Ohjelma on suunnattu ensisijaisesti kuvataiteilijoille, mutta se on avoinna myös muille taiteilijoille. Residenssejä tarjotaan useiden erityisohjelmien kautta myös kuraattoreille, tanssijoille, koreografeille, kirjailijoille ja tutkijoille.
- Ohjelma asettaa etusijalle ”taiteilijat, joiden kiinnostuksen kohteet ovat nykykulttuurissa”. HIAP rohkaisee residenssitaiteilijoita yhteistyöhön paikallisten taiteilijoiden ja taideorganisaatioiden kanssa. HIAP korostaa, että valmistuttuaan projektien tulee olla vierailijoiden saavutettavissa.
- HIAP:n päätavoitteet ovat:
 - Tarjota kansainvälisille taiteen ammattilaisille mahdollisuus tehdä luovaa työtä, tutkimusta ja taideprojekteja pääkaupunkiseudulla.
 - Esitellä kansainvälisten taiteilijoiden luovaa työtä yleisöille Helsingissä.
 - Tarjota yhteistyö- ja vaihto-ohjelmien kautta Suomessa toimiville taiteilijoille mahdollisuus työskennellä residenssikeskuksissa ulkomailla.
 - Edistää kansainvälistä yhteistyötä, vaihtoa ja vuoropuhelua taiteen alalla.

Konsthall Malmö (Malmö, Ruotsi)

- Pääsymaksu: ilmainen lukuun ottamatta tiettyjä erityisnäyttelyitä.
- Avoinna: päivittäin 11–17.
- Vuonna 1975 perustettu Konsthall esittelee nykytaidetta. Painopiste on kansainvälisten taiteilijoiden töissä.
- Ruotsalaisarkkitehti Klas Anshelmin suunnittelema Konsthall remontoitiin 1994. Nykyään se koostuu suuresta ja yhtenäisestä, yhteen kerrokseen sijoittuvasta näyttelytilasta.
- Suuri, avoin kahvila on malmöläisten suosima; osa heistä ei kuitenkaan käy museossa.
- Kävijöitä on vuosittain noin 200 000.

Kulttuuritehdas Korjaamo (Helsinki)

- Korjaamo on voittoa tuottamaton, monitaiteellinen ja kansainvälinen kaupunkikulttuurin keskus. Se toimii kuvataiteiden, teatterin, musiikin ja kulttuurikeskustelun alueilla. Suunnitteilla on suuri saneeraus- ja kehitysprojekti nimellä ”Kolmas tila” – nimi viittaa työn ja kodin väliseen tilaan. Korjaamo kuuluu Trans Europe Halles -nimiseen löyhään eurooppalaisten kulttuurikeskusten verkostoon.
- Korjaamo toimii kahdessa rakennuksessa, joista toinen on entinen raitiovaunukorjaamo ja toinen raitiovaunuvarikko. Helsingin kaupungin omistamat rakennukset on muutettu näyttely-, monikäyttö- ja luoviksi tiloiksi. Rakennukseen kuuluvat baari, ravintola, teatteri, taidegalleria, vuokratgalleria ja esiintymislava. Tiloissa toimii myös raitiovaunumuseo, joka oli rakennuksessa jo ennen Korjaamon perustamista.

- Osa tiloista on toimisto- ja työtilaa. Luovien alojen työntekijät voivat vuokrata työtiloja 400 euron tai korkeammalla kuukausivuokralla.
- Korjaamon kokonaisbudjetti on noin 3 500 000 euroa, josta 85 % on sen omaa tuloa tai yksityistä rahoitusta, 15 % julkisen sektorin rahoitusta.
- Korjaamo on yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuushanke, joka toimii Helsingin kaupungin kulttuuriasiakkeksen alaisuudessa. Korjaamo maksaa Helsingille yli 200 000 euron vuosivuokraa ja vastaa historiallisten rakennusten ylläpidosta.
- Toiminnan ollessa tappiollista Korjaamo saa lisärahoitusta perustajaltaan ja johtajaltaan Raoul Grünsteinilta.
- Baarin ja kahvilan sekä Korjaamon tapahtumien ja ohjelmien ydinyleisö koostuu nuorista 25–35-vuotiaista kaupunkilaisista, jotka ovat kiinnostuneita nykykulttuurista. Korjaamossa käy vuosittain noin 135 000 vierailijaa, joista 40 000 käy maksullisissa tapahtumissa.
- Korjaamolla järjestetään monia festivaaleja. Sillä on oma lava Helsingin teatterifestivaaleilla, joka on Suomen toiseksi suurin kansainvälinen teatterifestivaali.

Kulturhuset (Tukholma)

- Muuntuvan Kulturhuset-kulttuurikeskuksen eri toimitiloilla ja tapahtumilla on omat aukioloaikansa, yleisimmin klo 11–18. Vain harvoihin tapahtumiin ja tiloihin on pääsymaksu.
- Kulturhusetin etuna on sen erinomainen sijainti kaupungin kaupankäynnin ja liike-elämän keskuksessa. Se tarjoaa kävijöilleen mahdollisuuden viihtymiseen, rentoutumiseen, seurusteluun ja omaehtoiseen tutkimustyöhön.
- Ilmaisia tiloja ovat muun muassa laajat multimedialainakirjastot ja lukusalit, monikäyttöiset toimintatilat, kahvilat, paikallista ja/tai kierrätystavaraa myyvät kaupat, kirjakauppa sekä useat lasten alueet, joihin kuuluu pikkulasten peuhapaikka sekä lastenvaunujen pysäköintialue.
- Galleriatiloja lukuun ottamatta rakennuksessa on lasiseinät. Näin Kulturhuset on jatkuvassa vuoropuhelussa kaupunkikontekstin kanssa. Talo toimiikin onnistuneesti kaupunkilaisten yleisenä kokoontumispaikkana.
- Kulturhuset houkuttelee erilaisia nuoria, vanhempia ja ei-perinteisiä yleisöjä. Kulturhuset on osa heidän kaupunkielämän arkikokemustaan.
- Kulturhusetissa on kuratoituja vaihtuvien näyttelyjen tiloja, mutta täydentävät talon ohjelmiston varsinaista ydintä eli yhteiskunnallista osallistumista.

Helsingin taidehalli

- Avoinna: ti 10–18, ke 11–20, to–pe 11–18, la–su 11–17.
- Pääsymaksu: 8/5,50 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.
- Vuonna 1928 valmistunut rakennus on Helsingin ainoa taidemuseokäyttöön rakennettu tila Kiasman ja Helsingin taidemuseon Meilahden toimipaikan ohella. Taidehallin rakennutti Suomen taiteilijaseura yksityisten lahjoittajien tuella. Taidehalli toimii yhä alkuperäisessä tehtävässään: siellä järjestetään nykytaiteen, -muotoilun ja -arkkitehtuurin kiertonäyttelyitä.
- Rakennuksen päägalleriassa on 600 neliometriä näyttelytilaa. Siellä on myös pieni studiotila. Ravintola ja kahvila Farang toimivat samassa rakennuksessa.
- Vuosittaisesta rahoituksesta noin 25 % tulee Helsingin kaupungilta ja opetusministeriöltä. Johtaja hoitaa varainhankintaa ulkopuolisten konsulttien avulla. Tuloja saadaan myös pääsymaksuista sekä näyttelyjärjestäjien maksamista vuokrista.
- Taidehallin omistaa yksityinen säätiö. Hallituksessa ovat edustettuina useat taiteilijajärjestöt, mm. Suomen taiteilijaseura. Taidehallissa on 11 vakinaista työntekijää.

- Taidehallissa järjestetään joka vuosi 7–8 isoa näyttelyä ja suunnilleen sama määrä studionäyttelyitä. Kävijöitä on vuosittain noin 50 000.
- Ohjelma keskittyy suomalaiseen nykyaikaiseen, mutta myös muotoilulla ja arkkitehtuurilla on siinä oma paikkansa. Näyttelyissä on nähty myös kansainvälisten taiteilijoiden kuten Michael Borremans'n, Isaac Julienin, Anish Kapoorin ja Luc Tuymans'n töitä. Pysyvää kokoelmaa ei ole.
- Taidehalli järjestää vuosittain suuren kansainvälisen näyttelyn Helsingin juhaviikkojen yhteydessä.
- Muita pysyviä yhteistyökumppaneita ja näyttelyjärjestäjiä ovat Suomen taiteilijaseura ja Suomen taideyhdistys. Näyttelyjärjestäjillä saa olla omia sponsoreita.
- Taidehallilla on taidekasvatusohjelma, ja se järjestää tapahtumia, keskusteluja sekä työpajoja eri ikäryhmille.
- Taiteilijat saavat myydä töitään; Taidehallin myyntiprovisio on 30 %.
- Taidehallissa toimii kioski, joka myy taidekirjoja sekä muita design- ja taide-esineitä.

Kuntsin modernin taiteen museo (Vaasa)

- Avoinna ti–su 11–17, to 11–20.
- Pääsymaksu: 6/4 e; alle 18-vuotiaat ilmaiseksi; yli 10 hengen ryhmät 5 e/henkilö.
- Kuntsin modernin taiteen museo sijaitsee Vaasassa uusiokäyttöön otetussa rakennuksessa näyttävällä merenrantatontilla. Se on yksi niistä monista suomalaisista taidemuseoista, jotka ovat syntyneet yksityisen taiteenkeräilijän vision ja kunnallishallinnon kulttuuristrategian yhteensovittamisen tuloksena.
- Kuntsin säätiön perusti konsuli Simo Kuntsi, joka toi taidekokoelmansa kotikaupunkiinsa Vaasaan. Vuonna 2000 kaupunginhallitus päätti rakentaa Kuntsin kokoelman ympärille uuden modernin taiteen museon.
- Säätiön kokoelmassa on 900 teosta, jotka muodostavat museon perustan. Kokoelma on klassinen suomalaisen nykyaikaisen taiteen kokoelma vuodesta 1950 eteenpäin. Museon pysyvässä kokoelmassa on 2 000 teosta. Se hankkii vuosittain noin 40 uutta teosta.
- Kuntsin museo rakennettiin entisen tullikamarin paikalle Vaasan sisäsatamaan. Museo avattiin yleisölle helmikuussa 2007.
- Vuoden 2007 jälkeen museolla on ollut useita onnistuneita yhteistyöhankkeita, joissa ohjelmistoja ja näyttelyitä on jaettu Kiasman ja muiden vastaavien organisaatioiden kanssa. Museon arvostama yhteistyö on erityisen hyödyllistä uusien näyttelyiden ja ohjelmien varainhankinnassa.
- 50 % museon vuotuisesta budjetista on varattu työvoimakustannuksiin ja 40 % vuokraan. Loput 10 % käytetään ohjelmistoon.
- Museossa järjestetään musiikki-, kirjallisuus-, tanssi- ja koulutusohjelmaa. Useimmat kävijät tulevat lähiseudulta. Koululaisryhmien osuus on suuri. Nuoria kävijöitä varten museo on räätälöinyt Studio-tilan.
- Kuntsin museossa vierailee vuosittain noin 25 000 kävijää. Puolet heistä on paikallisia asukkaita ja puolet kesävieraita lähiseudulta ja muualta.
- Vaasa tunnetaan Suomessa kulttuurikaupunkina. Siellä on Suomen kaupungeista toiseksi eniten ulkomaalaisväestöä Helsingin jälkeen. Vaasassa on myös Suomen ainoa Unescon luonnonperintökohde.
- Kuntsin museo on osa Vaasan Tikanojan taidekotia ja melko uusi tulokas Suomen museomaailmassa. Sen tehtävä on toistaiseksi suhteellisen määrittelemätön. Parhaillaan käydään keskusteluja museon toiminnasta vastaavan Vaasan kaupungin ja peruskokoelman omistavan Kuntsin säätiön välillä.
- Museo toivoo, että sen tulevaisuutta koskevien suunnitelmien edetessä se voi erottautua muista Suomen ja Pohjoismaiden museoista.

- Kuntsin museo etsii uutta johtajaa vuonna 2012. Museonjohtajan rooli on keskeinen, kun kehitetään vahvaa, kestäväällä pohjalla olevaa ja molempia osapuolia hyödyttävää suhdetta Kuntsin säätiön ja Vaasan kaupungin välille.
- Strategisia avainnäkökohtia, jotka vaativat sekä kaupungin että säätiön huomiota, ovat esimerkiksi seuraavat:
 - Museon tehtävä ja suhde Vaasan kaupunkiin ja Tikanojan taidemuseoon on määritettävä selkeästi. Tikanojan museolla on oma selkeä identiteettinsä ja kokoelmansa.
 - Kokoelma- ja hankintapolitiikkaa on kehitettävä ja toteutettava olemassa olevan kokoelman ja Vaasan kaupungin taidekokoelmien muodostamaa taustaa vasten.
 - On kehitettävä ja pantava toimeen näyttelystrategia, joka esittelee ja parantaa pysyvää kokoelmaa.
 - On kerättävä varoja näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.
 - On kehitettävä ja luotava lisää strategisia suhteita muiden Vaasan kulttuuri- ja oppilaitosten, muiden Suomen ja Pohjoismaiden taidemuseoiden sekä ulkopuolisten tahojen kanssa.

Logomo (Turku)

- Avoimna joka päivä klo 11–19. Pääsylippujen hinnat vaihtelevat tapahtuman mukaan. Tyypillinen näyttelylipun hinta on 12 euroa. Konserttien hinnat vaihtelevat.
- Turku oli Euroopan kulttuuripääkaupunki 2011. Vuoden tärkeimmät tapahtumat järjesti kulttuurialan, luovan alan ja liike-elämän tapahtumakeskus Logomo.
- Vuonna 1876 valmistunut rakennus toimi konepajana vuoteen 2002 saakka. Keskuksessa on tällä hetkellä esiintymistiloja, näyttelyitä, kahvila ja designkauppa. Suurta tilaa rakennetaan yhä ja sen on tarkoitus valmistua 2014.

Magasin 3 (Tukholma)

- Pääsymaksu: aikuiset 40 Ruotsin kruunua (4 euroa); eläkeläiset ja opiskelijat 30 kruunua (3 euroa); vapaa pääsy alle 20-vuotiaille. Pääsymaksu sisältää passin, joka on voimassa koko näyttelykauden ajan.
- Avoimna to 11–19, pe–su 11–17. Museo on suljettu kesäkuukausina.
- Museo perustettiin 1987 näyttelytilaksi, jonka tavoitteena on ”tukea taiteellista toimintaa ja osallistua yhteiskuntaan aktiivisesti tuomalla esiin taiteilijoita”.
- Kokoelma- ja näyttelytoiminta keskittyy kansainvälisiin huipputeoksiin. Museo houkuttelee nuorta, trendikästä yleisöä, joka liikkuu sulavasti taidepiireissä.
- Magasin 3 sijaitsee entisessä varastorakennuksessa Tukholman vapaasatamassa. Rakennus on peräisin 1930-luvulta. Näyttelytilaa on noin 1 500 neliometriä.
- Museo harkitsee muuttavansa uuteen rakennukseen Tukholman keskustaan. Nykyinen rakennus säilyisi luultavasti vaihtuvien installaatioiden näyttelypaikkana.
- Museossa on vuosittain noin 60 000 kävijää. Museo on suljettu kesäkuukausina Tukholman vilkkaimman turistisesongin aikaan.
- Magasin 3:a rahoittaa Proventus, yksi Ruotsin suurimmista yksityisistä taidesäätiöistä.
- Vaikka museo perustettiin näyttelytilaksi, se alkoi pian kerätä näyttelyissä esiteltävien taiteilijoiden töitä. Usein Magasin 3 tarjoaa taiteilijoille tilaisuuden tehdä uusia teoksia, jotka muodostavat kokoelman ytimen. Kokoelmassa on yhteensä noin 600 teosta.
- Magasin 3 on Foundation of Arts for a Contemporary Europe (FACE) -verkoston perustajajäsen. Siihen kuuluu viisi taidesäätiötä eri puolilta Eurooppaa. FACE pyrkii promotoimaan kansainvälisiä taiteilijoita tukemalla yhdessä uusien teosten luomista ja näyttelyitä.
- Rakennuksessa on James Turrellin pysyvä installaatio, joka on ainoa laatuaan Pohjoismaissa. Museossa on myös pysyvä ulkoilmainstallaatio, jonka tekijä Truls Melin on Pohjoismaiden arvostetuimpia taiteilijoita.

- Kutakin näyttelyä varten valmistellaan luentoja, taiteilijaesiintymisten ja opastettujen kierrosten ohjelmisto. Julkisia ohjelmia voi ladata podcast-muodossa ilmaiseksi museon verkkosivuilta.
- Tukholman yliopiston taidekuratoinnin maisteriohjelma toimii yhteistyössä Magasin 3:n kanssa.
- Vaikka museo sijaitsee lähellä kaupungin keskustaa, sinne on vaikea löytää. Tähän viittaa myös museon iskulause: "Hard to find. Easy to love" (Vaikea löytää, helppo rakastaa).

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design (Oslo)

Neljän eri toimipaikan aukioloajat vaihtelevat.

- Kansallisgalleria on avoinna ti-ke ja pe 10-18; to 10-19; la-su 11-17.
- Nykytaiteen museo on avoinna ti-ke ja pe-su 11-18; to 11-19.
- Kansallinen arkkitehtuurimuseo on avoinna ti-ke ja pe-su 11-18; to 11-19.
- Koristetaide- ja designmuseo on avoinna ti-ke ja pe 11-18; to 11-19; la-su 12-16.
- Pääsy kaikkiin neljään museoon oli maksuton toukokuuhun 2011 asti.
- Nykyään lippujen hinnat ovat seuraavat: aikuiset 50 Norjan kruunua (6 e); opiskelijat ja eläkeläiset 30 kruunua (4 e); alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Sunnuntaisin kaikki museot ovat ilmaisia.
- Museon neljä toimipaikkaa yhdistetään yhdeksi uudeksi museoksi, jota suunnitellaan parhaillaan Osloon merenranta-alueelle.
- Museon kokoelmat keskittyvät pääasiassa Norjan taiteeseen. Kansainvälistä taidetta on vain vähän. Uudet hankinnat eivät ole toiminnassa etusijalla.
- Museon näyttelyt kiertävät usein Norjassa ja ulkomailla.
- Neljässä museossa käy yhteensä noin 500 000 ihmistä vuodessa. Kansallisgallerian osuus on noin 400 000.
- Toimintakulut ovat noin 500 000 000 Norjan kruunua (64 500 000 euroa) vuodessa. Lähes kaikki kulut maksaa Norjan valtio.
- Nykyistä suunnitelmaa neljän museon yhdistämiseksi saman katon alle ehdotti Norjan kulttuuriministeriö osana Oslon kulttuuriorganisaatioiden keskittämissuunnitelmaa. Norjan valtiopäivät todennäköisesti antavat suunnitelmalle hyväksyntänsä 2012.
- On osoittautunut (poliittisesti) helpommaksi rakentaa yksi suuri rakennuskompleksi kuin neljä erillistä. Huolta on kuitenkin herättänyt se, että yhdistäminen lisää byrokratiaa ja vähentää museoiden itsenäisyyttä. Yhdistetyn museon johtoon on palkattu yksi johtaja, kun kunkin organisaation johtajalla oli aiemmin itsenäinen määräysvalta.
- Uusi rakennus sijaitsee Oslossa vanhan läntisen rautatieaseman (Vestbanen) paikalla. Kleihues + Schuwerkilä on tilattu uuden rakennuksen suunnitelmat. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa 2014 ja museo avautuu 2017.
- Neljä kokoelmaa säilyttävät jossain määrin erilliset identiteettinsä, sillä ne toimivat uudessa rakennuksessa eri tiloissa.
- Museon neljä kokoelmaa:
 - Kansallisgalleriassa on Norjan suurin julkinen maalausten, piirrosten ja veistosten kokoelma romantiikan ajasta 1900-luvun puoliväliin. Kokoelman helmiä ovat Edvard Munchin keskeiset teokset kuten *Huuto*. Vaikka Oslossa toimii myös Munch-museo, monet Munchin merkittävimmistä töistä ovat kansallisgalleriassa. 1900-luvun kokoelmat valaisevat kaunotaiteiden kehitystä Norjassa ja ulkomailla maalaustaiteen, kuvanveiston, valokuvauksen sekä video- ja mediataiteen aloilla. Sekä pysyvissä että vaihtuvissa näyttelyissään museo korostaa Norjan taidetta.
 - Nykytaiteen museo perustettiin 1990. Se esittelee norjalaista ja kansainvälistä taidetta 1900-luvun puolivälistä nykypäivään. Kokoelmassa on noin 5 000 teosta, jotka edustavat monia eri genrejä. Museo toimii nykyään entisessä Norjan valtionpankin rakennuksessa, joka sopii huonosti näyttelykäyttöön. Museossa on kolme pysyvää installaatiota: Richard Serran veistos *Shaft*, Per Inge Bjørlon *Inner*

Room V sekä Ilja Kabakovin *The Garbage Man: The Man Who Never Threw Anything Away*.

- Kansallinen arkkitehtuurimuseo avattiin 2008. Kokoelman painopiste on modernismissa ja erityisesti sotien välisessä ajassa. Kokoelmassa on ensisijaisesti norjalaisten arkkitehtien arkistoja. Siihen kuuluu piirustuksia, valokuvia, pienoismalleja, kirjeenvaihtoa ja muita esineitä.
- Koristetaide- ja designmuseo on perustettu 1876. Se oli oman alansa ensimmäisiä museoita Euroopassa. Kokoelma ulottuu antiikin Kreikan ruukuista ja Itä-Aasian taide-esineistä koko Euroopan muotoilun historian kattaviin teoksiin. Museossa on esillä vaatteita, muotia ja tekstiilejä, huonekaluja, hopeaesineitä, lasia, keramiikkaa sekä muita käsitöitä. Pysyviä näyttelyitä ovat muotigalleriat, modernismin kehitystä muodon, funktion ja ideologian teemojen kautta esittelevä yli 1 000 esineen näyttely sekä *Tyyli 1100–1905*, joka tarkastelee eri taidetyylien vaikutusta muotoiluun keskiajalta jugendiin Norjassa ja muualla.

Ny Carlsberg Glyptotek (Kööpenhamina)

- Pääsymaksu: aikuiset 75 Tanskan kruunua (10 e); alle 18-vuotiaat ilmaiseksi; kausilippu 200 kruunua (27 e); ilmainen sisäänpääsy sunnuntaisin. Avoimna: ti-su 11–17.
- Ny Carlsberg Glyptotekin perusti panimonomistaja Carl Jacobsen, joka keräsi yhden oman aikansa suurimmista yksityisistä taidekokoelmista. Jacobsen lahjoitti sen Tanskan valtiolle ja Kööpenhaminan kaupungille kahdessa osassa 1888 ja 1889. Museorakennukset rakennettiin kokoelmaa varten.
- Glyptotek on taidekokoelma, arkkitehtoninen monumentti sekä kulttuuri-instituutti. Täyttääkseen tehtävänsä museo on itsetietoinen, keskittyy laatuun sekä uskoo museon omaan kykyyn luoda sille sopiva menestyksen malli.
- Museon nimi tulee Jacobsenin panimon nimestä Ny Carlsberg ja kreikan kielen veistoskokoelmaa tarkoittavasta sanasta. Glyptotekin yli 10 000 teoksen kokoelma jakautuu kahteen ryhmään: 1800–1900-luvun ranskalaiseen ja tanskalaiseen taiteeseen sekä Välimeren alueen antiikin kulttuurien taiteeseen. Museossa on Pohjois-Euroopan suurin antiikin ajan taiteen kokoelma. Siihen kuuluu pääasiassa veistoksia Egyptistä, Lähi-idästä, Kreikasta ja Italiasta. Vuosien saatossa museo on laajentanut ranskalaisen ja tanskalaisen taiteen kokoelmaansa. Nykyään siinä ovat erityisen hyvin edustettuina postimpressionistit, Paul Gauguin ja Auguste Rodin. Museon Rodinin veistosten kokoelmaa pidetään tärkeimpänä Ranskan ulkopuolella.
- Museo järjestää vuosittain kaksi suurta ja noin neljä pienempää näyttelyä.
- Museon auditoriossa järjestetään erilaisia kulttuuritapahtumia, kuten klassisen musiikin konsertteja, runonlausuntaa ja väittelyitä.
- Glyptotekissä käy vuosittain noin 350 000 vierasta. Se on Tanskan suosituimpia taidemuseoita. Kävijämäärät ovat pysyneet samalla tasolla 1990-luvun puolivälistä saakka.
- Museon siivet on rakennettu eri tyylein. Dahlerup-siipi, museon vanhin osa, on Venetsian renessanssityyliä. Siivessä on ranskalaisen ja tanskalaisen taiteen kokoelma. Uusklassisessa Kampmann-siivessä on gallerioita luentoihin, pieniin konsertteihin, symposiumeihin ja runonlausuntatilaisuuksiin käytettävän keskusauditorion ympärillä. Dahlerup- ja Kampmann-siivet yhdistää talvipuutarha, jossa on mosaiikkilattia, korkeita palmuja sekä suihkulähde. Puutarhan kattaa kupari- ja takorautakupoli.
- Yläkerran gallerioita valaisee pääasiassa luonnonvalo. Kattoikkunat ulottuvat seinästä seinään.

Helsingin olympiastadion

- Tennispalatsin tavoin olympiastadion rakennettiin vuoden 1940 olympialaisia varten.

- Stadionilla järjestetään urheilutapahtumia ja konsertteja. Korkeasta tornista avautuu näkymä koko kaupungin ylle.
- Vuonna 2012 Helsingissä järjestetään useita suuria urheilutapahtumia jääkiekon MM-kilpailuista yleisurheilun EM-kilpailuihin.
- Stadionilla järjestetään toisinaan myös oopperaesityksiä ja rock-konsertteja (esimerkiksi U2:n konserteissa elokuussa 2010 kävi kahtena päivänä yli 100 000 ihmistä). Olympiastadionilla ei toistaiseksi ole järjestetty kuvataiteen tapahtumia.

Oslon oopperatalo

- Oslo-vuonon suulla Bjørvikan kaupunginosassa sijaitseva oopperatalo avattiin 2008. Talossa toimivat Norjan kansallisooppera ja -baletti. Esityksiä järjestetään kolmessa eri tilassa; istumapaikkoja on yhteensä 1 369.
- Norjalainen arkkitehtitoimisto Snøhetta voitti 350 ehdotusta keränneen arkkitehtikilpailun. Valmis rakennus voitti kulttuurisarjan vuoden 2008 maailman arkkitehtuurifestivaaleilla Barcelonassa. Se sai myös EU:n vuoden 2009 Mies van der Rohe -nykyarkkitehtuuripalkinnon.
- Rakennus on Norjan valtion tilaama ja rahoittama. Se maksoi noin 500 000 000 euroa. Koko hanke vei alle kahdeksan vuotta, josta rakentamiseen kului viisi vuotta. Snøhettan ja oopperan edustajista koostunut 20-henkinen ryhmä käytti talon suunnitteluun ja toteutukseen noin 160 henkilötyövuotta. Yhteistyötä tehtiin hankkeen kaikissa vaiheissa ovenkahvojen suunnittelun kaltaisia yksityiskohtia myöten.
- Snøhettan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti oopperatalo voidaan jakaa kolmeen pääalueeseen: ”aaltoseinä” on kaareva ulkoseinä, joka toimii arkielämän ja taide-elämän välisenä kynnyksenä; ”tehdas” on joustava ja toimiva tila, jossa henkilökunta tekee perustyötään; ”matto” on suuri, tasainen, käveltävä tila, joka toimii samaan aikaan rakennuksen katon ja helppopääsyisenä julkisena aukiona. Rakentamisessa oli tavoitteena käyttää mahdollisimman vähän materiaalia tehokkaasti. Suurin osa rakennuksesta on tehty lasista, marmorista ja puusta.
- Talon suunnittelun kaksi pääkonseptia olivat seuraavat: rakennuksen tuli olla sekä monumentaalinen että helppopääsyinen, ja talon ja kaupungin tuli sulautua saumattomasti vuonoon ja luontoon. Jälkimmäisen tavoitteen toteuttavat rakennuksen sijainti ja materiaalien väri. Monumentaalisuuden ja helppopääsyyden puolestaan yhdistää ”matto”, joka luo monumentaalisuutta valkoisen vaakasuoran pinnan kautta.
- Sekä sisä- että ulkotiloiltaan oopperatalo toimii yhteisöllisenä paikkana, joka kutsuu luokseen ja viestii rentoa ja avointa asennetta niin oopperayleisölle kuin katolle kiipeäville kaupunkilaisillekin.
- Taiteilijat Monica Bonvicini, Olafur Eliasson ja Pae White osallistuivat rakennuksen lopullisen muodon kehittämiseen. Taiteilijoita kohdeltiin kuin henkilökunnan jäseniä, ja he saivat oopperatalon henkilökunnan palkkaa vastaavan korvauksen työstään.

Thorvaldsens Museum (Kööpenhamina)

- Avoimena: ti-su 11-17.
- Pääsymaksu: aikuiset 40 Tanskan kruunua (5 euroa); alennettu hinta: 30 kruunua (4 euroa); vapaa pääsy alle 18-vuotiaille; vapaa pääsy keskiviikkoisin.
- Thorvaldsens avattiin 1848. Tanskalainen uusklassinen kuvanveistäjä Bertel Thorvaldsen rakensi sen museoksi omille teoksilleen ja maalausten sekä kreikkalaisten, roomalaisten ja egyptiläisten antiikkiesineiden kokoelmalleen. Thorvaldsens on Tanskan vanhin museorakennus. Museon arkkitehtuurissa on vahvoja vaikutteita antiikin Kreikasta. Rakennus sijaitsee pienellä Slotsholmenin saarella Kööpenhaminan keskustassa, Christiansborgin palatsin vieressä.
- Thorvaldsen lahjoitti museon kokoelman Kööpenhaminan kaupungille. Nykyään museon omistaa Kööpenhaminan kaupunki, ja sitä hallinnoi kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunta.

- Thorvaldsenin veistoksille on yhä kysyntää. Museo saa jonkin verran tuloja myöntämällä jäljennöslupia.
- Museo on käyttänyt huomattavia summia rahaa Jørgen Sonnen tekemän alkuperäisen friisin ja katon freskojen restauroimiseen. Ne koristavat 4 000 neliömetrin tiloja ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa.
- Museossa käy vuosittain noin 60 000 henkeä. Määrä on pysynyt käytännössä samana aina 1800-luvulta saakka. Noin 60 % kävijöistä on tanskalaisia. Loput 40 % ovat pääosin italialaisia, puolalaisia, venäläisiä ja pohjoismaalaisia.
- Nysøhön 1926 perustettu pieni Thorvaldsen-kokoelma täydentää museota. Siihen kuuluu Thorvaldsenin pienoismalleja ja muita esineitä, jotka liittyvät hänen tässä maalaisasunnossa viettämäänsä aikaan.

Turun taidemuseo

- Avoimna ti-pe 11-19, la-su 11-17.
- Pääsymaksu: 10/7 e; ilmainen sisäänpääsy pe 16-19.
- Turun taideyhdistys rakennutti kokoelmalleen ensimmäisen rakennuksen vuonna 1904. Näin syntyi yksi ensimmäisistä tärkeistä taidemuseoista Helsingin ulkopuolelle.
- Kokoelma on ollut tärkeä osa kansallista kulttuuriperintöä. Se kattaa Suomen taiteen kehityksen 1800-luvun alusta nykyhetkeen. Uusia täydennyksiä kokoelmaan tulee lähinnä Turun seudun taiteilijoilta. Nykyinen hyvin valikoiva hankintapolitiikka on seurausta rajallisista taloudellisista resursseista.
- Turun taidemuseon 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun suomalaisen taiteen kokoelmat ovat Ateneumin jälkeen Suomen laajimmat.
- Museota remontoitiin laajalti vuosina 1998-2005. Sen kokoelmissa on noin 6 000 teosta. Kävijöitä on vuosittain arviolta 40 000.

Vantaan taidemuseo

- Pääsymaksu: ilmainen sisäänpääsy.
- Avoimna: ti-pe 11-18; la 10-16; su suljettu.
- Vantaan taidemuseo perustettiin 1994.
- Se sijaitsee Vantaan Myyrmäessä monitoimitalossa, jonne pääsee helposti bussilla ja paikallisjunalla.
- Museossa on vuosittain 2-3 vaihtuvaa näyttelyä, jotka esittelevät suomalaista ja kansainvälistä nykytaidetta. Näyttelytilaa on noin 800 neliometriä.
- Vantaan taidemuseo järjestää myös työpajoja, opastettuja kierroksia ja keskusteluja. Taidekasvattajat tuottavat museolle monipuolista ohjelmaa.
- Kierroksia järjestetään eri kielillä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Kierrokset ovat ilmaisia Vantaan koululaisryhmille.
- 1960-luvulla alkunsa saaneet Vantaan taidemuseon kokoelmat sisältävät yhteensä 9 000 taideteosta. Mukana on sekä lahjoituksina saatuja teoksia ja kokoelmia että museon omia hankintoja, joita on noin 1 300.
- Alkuperäinen kokoelmapolitiikka korosti vantaalaisia taiteilijoita, mutta myöhemmin sitä laajennettiin suomalaiseen ja pohjoismaiseen nykytaiteeseen.
- Vantaan museon kokoelman työt ovat paperille tehtyjä teoksia, kuten piirroksia, grafiikkaa ja luonnoksia, mutta joukossa on myös tärkeitä dokumentteja. Lauri Santun kokoelma, jonka taiteilija lahjoitti kaupungille 1986 ja jota täydennettiin 2004, sisältää yli 3 200 kulttuurisesti ja historiallisesti merkittävää piirrosta ja grafiikan teosta. Vantaalainen taiteilija Pentti Kaskipuro on lahjoittanut yli 200 grafiikkatyötä. Paikallinen maalari ja kuvanveistäjä Risto Vilhunen lahjoitti merkittävän osan tuotantoon kaupungille 2009.

- Vantaan taidemuseo vastaa kaupungin omistamista taidekokoelmista sekä niiden ylläpidosta, hoidosta ja hankinnoista. Suuri osa kokoelmasta on esillä virastoissa, kouluissa ja muissa julkisissa rakennuksissa.
- Julkiset taideteokset ulkoilmaveistoksista ympäristötaideteoksiin ovat kokoelman näkyvimpien osien joukossa.
- Julkisen taiteen hankintojen prosenttitaideohjelma keskeytettiin 2003, mutta muita julkisen taiteen hankkeita on kuitenkin toteutettu.

Villa Gyllenberg (Helsinki)

- Avoinna: ke 16–20; su 12–16; suljettu heinäkuussa.
- Pääsymaksu: 5/3 e.
- Signe ja Ane Gyllenberg perustivat vuonna 1948 lääketieteellistä tutkimusta tukevan säätiön, joka sai tehtäväkseen myös varmistaa, että heidän taidekokoelmansa säilyisi yleisön nähtävillä heidän kuoltuaan. Gyllenbergien koti, Matti Finellin suunnittelema Villa Gyllenberg, valmistui 1938 ja sitä laajennettiin 1955. Rakennus sijaitsee poikkeuksellisen kauniilla paikalla Kuusisaaren lounaisrannalla, mistä on näkymä Laajalahdelle. Espoon Tarvaspäässä sijaitseva Gallen-Kallela-museo on yksi vastarannalla näkyvistä rakennuksista. Didrichsenin taidemuseo on 300 metrin päässä.
- Uusi galleria avattiin 1980. Sen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Ålander-Packalén-Korsströmin ryhmä Per-Mauritz Ålanderin johdolla
- Pysyvässä kokoelmassa on teoksia, jotka edustavat Suomen taiteen huippukohtia hieman yli 200 vuoden ajalta (1756–1970). Teoksia on noin 200. Kaikki kuuluisat vanhemmat suomalaistaiteilijat ovat edustettuina. Esimerkiksi Helene Schjerfbeckin teosten kokoelma on eräs suurimmista yksityisomistuksessa olevista. Kokoelmassa on myös useita lähinnä kotimaisten taiteilijoiden veistoksia. Ulkomaisten teosten kokoelmassa on 1500–1600-luvun mestariteoksia Tizianilta, Tintoretolta, Tiarinilta ja Piero di Cosimolta. Säätiö kerää töitä vain taiteilijoita, jotka kuuluivat jo alkuperäiseen kokoelmaan.
- Kokoelma on ollut esillä Gyllenbergien kodin ulkopuolella vain kahdesti: Ruotsissa viime sotien aikaan keräämässä avustuksia Suomelle sekä Ateneumissa vuonna 1972.
- Rakennuksen vanhassa osassa on säilytetty Gyllenbergin perheen koti. Huonekalut ja maalaukset ovat samoilla paikoilla kuin Signen ja Anen eläessä. Yläkerrassa, missä sijaitsivat makuuhuoneet ja Anen työhuone, on nykyään erikoisnäyttelyitä. Museossa on kahvila.

Maailman designpääkaupunki (WDC) 2012 (Helsinki)

- Vuonna 2012 Helsinki on maailman kolmas designpääkaupunki Italian Torinon ja Etelä-Korean Soulin jälkeen. Kunnianosoituksen myöntää kansainvälinen muotoilujärjestö ICSID ”yhteiskunnallista, kulttuurista ja taloudellista kehitystä tukevasta designistä”. Helsingin ainutlaatuinen designosaamisen perinne tekee kaupungista luonnollisen valinnan designpääkaupungiksi. Asiantuntijatuomaristo teki valinnan yksimielisesti.
- WDC 2012 on Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Lahden kaupunkien yhteishanke, joka esittelee aluetta mallina designin kulttuuriselle, yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle kehitykselle sekä tekee näistä kaupungeista maailmanlaajuisen designyhteisön kohtaamispaikan. Hankkeen kumppanit ovat Suomen valtio sekä useat yritykset ja säätiöt.
- WDC 2012:n visio on ”Avoin Helsinki – design on osa elämää”. Se muistuttaa designin ja kaupunkilaisten arkielämän välisestä erottamattomasta kytköksestä.
 - Tapahtumissa tarkastellaan sitä, miten design liittyy seuraaviin teemoihin: ”avoin kaupunki”, joka auttaa ihmisiä osallistumaan aktiivisesti rakennetun ympäristön kehittämiseen; ”globaali vastuu”, joka käyttää designia hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistämiseen ympäri maailmaa; sekä ”uuden kasvun juuret”, jossa design johtaa kestäväan taloudelliseen kehitykseen.

- Arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja monien muiden eri alojen kautta Helsinki valjastaa designin voiman luomaan innovatiivisia ratkaisuja kaupungin ongelmiin. Se yhdistää toimivuuden ja kauneuden parantaakseen kaupunkilaisten elämää.
- WDC 2012 tekee tiivistä yhteistyötä Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Lahden kaupunkien kanssa koko vuoden. Yhteistyötä tehdään myös monien yritysten, oppilaitosten, kulttuurilaitosten, suurlähetystöjen, matkailukeskusten ja muiden organisaatioiden kanssa ja esitellään valtava määrä näitä teemoja tarkastelevia hankkeita.
- WDC Helsingillä on lukuisia kunnianhimoisia tavoitteita: älykkäämmän kaupungin rakentaminen infrastruktuurin, palvelujen ja kulttuurin kautta; viestiminen designin roolista Helsingin seudun muutoksessa; tietoisuuden lisääminen designista yhteiskunnan kehittämisen välineenä; kohtaamispaikan luominen maailmanlaajuiselle designyhteisölle; kansainvälisten medioiden ja kävijöiden houkutteleminen kaupunkiin; sekä tapahtumien tarjoaminen kaupungin asukkaille.
- WDC 2012:lla on neljä pitkän tähtäimen tavoitetta:
 - Parantaa ihmisten kykyä verkostoitua.
 - Uudistaa palveluita tuomalla design osaksi arkielämää.
 - Lisätä Helsingin kansainvälistä houkuttelevuutta.
 - Parantaa Helsingin ja Suomen asemaa paikallisesti ja kansainvälisesti.
- Helsingin pyrkimyksenä on tulla Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Helsingin yliopisto ja opetusministeriö perustivat kuusi (nykyään yhdeksän) professuuria kouluttamaan historian, sosiaalipolitiikan, sosiologian, ekologian, arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun alojen uutta tutkijasukupolvea.
 - Professuurien sijaan yliopisto ja opetusministeriö tukevat tutkimustoimintaa nykyään suoraan. Toimintaan käytettiin vuonna 2011 yhteensä 800 000 euroa.
- Hakemus maailman designpääkaupungiksi 2012 rakennettiin avoimen innovaation ja pohjoismaisen designperinteen teemojen ympärille.
 - Ideana oli käyttää Helsinkiä tutkimuksen ja kehityksen laboratoriona.
- WDC 2012:n budjetti on 16 000 000 euroa, mutta WDC-vuoteen liittyvien hankkeiden yhteenlasketuksi kokonaisbudjetiksi arvioidaan 80 000 000–100 000 000 euroa.
- Vuoden 2012 WDC-ohjelmisto Helsingissä sisältää 70 tapahtumaa ja ohjelmaa. WDC 2012 on hyvä esimerkki siitä, miten suomalainen yhteiskunta kykenee toteuttamaan laajoja yhteistyöhankkeita, joissa ovat mukana niin yksityinen kuin julkinenkin sektori ja jotka hyödyttävät koko maata.
 - Useimmat ohjelmat rahoittaa joko ohjelma itse tai sen tuottajat, mm. hankkeeseen osallistuvat kaupungit (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Lahti) ja suuren mittakaavan hankkeita tuottavat korkeakoulukumppanit (Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Lahden muotoiluinstituutti).
 - Myös yrityskumppanit toteuttavat suuria hankkeita ja antavat WDC 2012:lle resursseja. Merkittäviä yrityskumppaneita ovat esimerkiksi Hasan & Partners, Kone, Finavia, Fortum, Deloitte, IBM ja Iittala.
 - WDC 2012:n päätapahtumat:
 - Helsinki aloittaa vuotensa maailman designpääkaupunkina Senaatintorin uudenvuodenjuhllilla, joiden teemana on ”Miten design voi muuttaa elämää” ja jota seurasi avajaisjuhla viikko.
 - Helmikuussa pidetään kansainvälinen designgaala, jossa jaetaan ICSID:n uusi Design Impact -palkinto sekä Alvar Aalto -mitali ja Estlander-palkinto, jotka ovat kansainvälisesti tunnustettuja suomalaisia palkintoja.
 - International Design House, kansainvälinen designpolitiikan konferenssi, kerää designorganisaatioita kaikkialta maailmasta Helsinkiin esittelemään kiinnostavimmat ideansa/tuotteensa/palvelunsa. Osallistujat eivät välttämättä ole yrityksiä, joiden päätavoite on markkinoida designia. Osallistujiin kuuluu alan yrityksiä ja suunnittelijoita.

- Maailman designviikko esittelee designviikkoja ympäri maailmaa (Lontoo, Amsterdam jne.)
- Maailman designkonferenssi tuo Helsingissä yhteen designoppilaitoksia ja -yrityksiä keskustelemaan ajankohtaisista aiheista.
- Muuta ohjelmaa ovat erilaiset näyttelyt saunakulttuurista keinutuoleihin. Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon väliseen tilaan sijoitettavasta tilapäisestä paviljongista järjestetään arkkitehtuurikilpailu.
- WDC 2012:n tapahtumista ja ohjelmista 60 % kehitetään paikallisten kulttuuriorganisaatioiden ja resurssien avulla. Tämän osuuden fokus on suomalaisuudessa, kun taas loput 40 % ohjelmasta on kansainvälistä.
- Suomen korkea elintaso todistaa osaltaan designin vaikutusta. Maan talouden elinvoimaisuus on seurausta keskittymisestä innovaatioihin. Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen kommentoi Helsingin valintaa maailman designpääkaupungiksi seuraavasti: ”Valinta antaa kaupungeille mahdollisuuden osoittaa, että design voi toimia muutoksen moottorina. Helsinki on valmis yhdeksi näistä kaupungeista ja haluaa olla maailmanlaajuinen roolimalli vuonna 2012.”

TÄRKEIMMÄT HAVAINNOT

Helsingin kulttuurielämän vertailevassa analyysissä on kattavia selvityksiä paikallisista ja alueellisista kulttuurilaitoksista, ja sen aikana tehtiin kohdekäyntejä ja museojohtajien syvähaastatteluja sekä tavattiin taiteilijoita ja taidealan ammattilaisia. Aineiston huolellinen analysointi nostaa esiin keskeisiä teemoja, jotka Guggenheim-säätiön ja Helsingin kaupungin on otettava huomioon mahdollisen kumppanuuden suunnittelussa. Ensimmäinen ja tärkein teema on tunnistaa, että Helsinki on ainutlaatuinen paikka, jolla on sille ominaiset kulttuuriset arvot ja instituutiot. Guggenheim-säätiön ja Helsingin välille mahdollisesti syntyvässä yhteistyössä tämä on otettava huomioon.

Useat Helsingin taideyhteisön jäsenet ovat huolestuneita, että Guggenheim Helsinki olisi vain muiden Guggenheim-museoiden kopio; tällaisen käsityksen muodostumista on vältettävä läpinäkyvällä ja konsultoivalla työllä, jossa Suomi otetaan sellaisena kuin se on ja arvostetaan suomalaisia ydinarvoja. Arkkitehtuurissa olisi tuotava esille suomalaisia perinteitä käyttämällä perinteisiä materiaaleja ja valitsemalla mahdollisen museon sijainniksi Katajanokan kaltainen paikka, jossa yhteys luontoon korostuu. Tämä lähestymistapa on onnistunut alueen muissa laitoksissa, joista esimerkkinä mainittakoon Louisiana Museum of Modern Art Tanskassa ja Oslon oopperatalo. Suomalaisia vivahteita heijastavan museon kokonaisuusprosessin on kuitenkin lähdettävä liikkeelle pikemminkin ohjelmallisista kuin arkkitehtonisista lähtökohdista. Suunnittelussa tulisi pohtia arkkitehtuuria vasta sen jälkeen, kun on muodostettu selkeä ohjelmallinen identiteetti. Siihen tämä selvitys pyrkii.

Helsingin kulttuurillinen infrastruktuuri on vankka, sillä korkeatasoisia museoita on paljon, mutta laajan kulttuuritarjonnan arviointi paljastaa kuitenkin ohjelmallisen aukon, jonka Guggenheim voisi täyttää. Helsingin museot keskittyvät pääosin suomalaiseen taiteeseen. Merkittäviä kansainvälisen modernin taiteen ja nykytaiteen kokoelmia on vähän. Koska nämä ovat Guggenheim-säätiön painopistealueita, Guggenheim Helsingin ohjelmassa ei todennäköisesti olisi juurikaan päällekkäisyyksiä olemassa olevan museotarjonnan kanssa. Erityisesti hankinnoissaan suomalaisilla museoilla on taipumus keskittyä suomalaiseen nykytaiteeseen.

Useimmat Suomen museot esittelevät taideteoksia pääosin vain tietyiltä aikakausilta ja tietyistä taidesuuntauksista. Siksi Guggenheimin monitieteellinen ja eri medioita hyödyntävä

lähestymistapa voisi tuoda jotain uutta suomalaisen taiteen kokemiseen. Kansainvälisillä modernistisilla liikkeillä on ollut pitkään syvä vaikutus suomalaisiin taiteilijoihin, joten kotimaisen ja kansainvälisen taiteen vuorovaikutusta esiin tuomalla voitaisiin tukea paikallista suomalaisen taiteen ymmärrystä ja arvostusta. Guggenheim Helsingin museotarjontaan tuoma lisä voisi auttaa luomaan entistä yhdenmukaisemman visuaalisten taiteiden identiteetin täydentämään muotoilua ja arkkitehtuuria, joita arvostetaan Suomessa, sekä herättämään suurempaa yleisön kiinnostusta visuaalisiin taiteisiin.

Vaikka Helsingin kulttuurielämä on rikas, se on myös hajanainen. Monet Helsingin museoista sijaitsevat uusiokäyttöön otetuissa kiinteistöissä, ei näyttelytiloiksi suunnitelluissa rakennuksissa. Monissa museoissa ongelmana on tilan puute. Osa laitoksista onkin hajautettu useisiin toimipisteisiin ympäri kaupunkia. Useat museot harkitsevat uusien tilojen rakentamista. Vaikka nämä visiot toteutuisivatkin, Helsingin taide-elämästä puuttuu silti selkeä vetovoimakeskus. Tähän tarpeeseen Guggenheim Helsinki voisi vastata.

Onnistuakseen tehtävässään Guggenheim Helsingin tulee olla yhteisön keskus, joka tarjoaa puhtaasti taiteellisen tehtävänsä lisäksi myös muita palveluita. Jotta museosta voi tulla keskeinen osa Helsinkiä, kahviloiden, kirjakauppojen, myymälöiden ja yleisten alueiden on oltava sopivia ihmisten kokoontumispaikoiksi, pohdiskeluun ja seurusteluun. Palveluiden tulisi vedota perusmuseokävijöiden lisäksi myös nuoriin, perheisiin ja muihin ryhmiin. Tämä auttaisi lievittämään Guggenheim-säätiön ja Helsingin mahdolliseen yhteistyöhön liittyviä jännitteitä – miten vedota ulkomaalaisiin matkailijoihin ja vastata paikallisen väestön odotuksiin. Muut pohjoismaalaiset laitokset ovat onnistuneet tässä tarjoamalla ohjelmaa tavallisesta poikkeavina ajankohtina (kuten myöhään arki-iltoina) ja järjestämällä tilaisuuksia muulloinkin kuin sesonkiaikoina. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että Guggenheim Helsinki tuo suurten kiertävien näyttelyiden lisäksi näytteille myös itse kokoamiaan, suomalaisten kuraattoreiden sekä heidän kansainvälisten kollegojensa avustuksella tuotettuja näyttelyitä. Näiden kahden lähestymistavan yhdistelmä on tehokkain tapa tarjota niin paikallisille kuin ulkomaalaisille kävijöille soveltuvaa ohjelmaa.

Kulttuurin vetovoimakeskuksen luominen voisi auttaa Helsinkiä houkuttelemaan lisää ulkomaisia matkailijoita sekä lisätä kiinnostusta kotimaassa. Suomen suosituimpien taidemuseoiden vuosittaiset kävijämäärät jäävät nykyisellään keskimäärin 250 000:een, mutta Helsingin Guggenheim-museon kaltainen laitos voisi kiinnostaa paljon suurempaa paikallista ja kansainvälistä vierailijajoukkoa. Guggenheim Bilbaolla oli selkeä rooli kulttuurimatkailun suosion kasvussa Espanjan baskialueella. Abu Dhabin Guggenheim-museon rooli Saadiyatn kaupunginosan kulttuuritarjonnan kehittämisessä on keskeinen. Alueelle rakennetaan myös muita tärkeitä kulttuurilaitoksia. Samanlainen kehitys on mahdollinen myös Helsingissä, jos yhteistyötä hankkeen parissa jatketaan. Toteutuessaan Guggenheim Helsinki todennäköisesti lisäisi kaikkien Helsingin museoiden kävijämääriä, koska sen toiminnan tarkoitus on erilainen kuin muilla museoilla ja koska Guggenheim-museo todennäköisesti kasvattaisi Helsingissä vierailevien ja kaupungissa yöpyvien matkailijoiden määrää.

Jotkut johtavat suomalaiset museotahot ovat ilmaisseet huolensa, että Guggenheim Helsinki veisi osan siitä julkisesta rahoituksesta, joka on tähän asti ohjattu olemassa oleville laitoksille. Huoli on ymmärrettävä, ja se täytyy ottaa huomioon päätöksenteossa. Bilbaon Guggenheim-museosta saatujen kokemusten perusteella voitaneen kuitenkin sanoa, että huolet ovat aiheettomia. Bilbaon museo johti baskialueen kulttuurihankkeiden laajempaan uudelleenarviointiin, mikä taas nostatti poliittista tukea Bilbaon muiden keskeisten museoiden uudistamiselle. Abu Dhabin Guggenheim-museo puolestaan on osa laajempaa kaupungin kulttuurin edistämistyöhön sitoutumista. Voidaan hyvin ajatella, että Guggenheim Helsinki kasvattaisi muiden paikallisten kulttuurilaitosten tukea.

Myös suomalaiset taiteilijat ovat olleet huolissaan, että Guggenheim Helsinki saattaa vähentää näyttelymahdollisuuksia tai kaventaa paikallista kiinnostusta suomalaiseen nykytaiteeseen. Tämä liittyy läheisesti toiseen vertailevan analyysin löydökseen, eli siihen että Suomen yksityiset taidemarkkinat ovat jossain määrin kehittymättömät ja että Suomessa on enemmän taiteilijoita kuin kanavia heidän teostensa myymiseksi. Jos Guggenheim-säätiö ja Helsinki päättävät jatkaa yhteistyötä, museosta voi olla apua Helsingin taidemarkkinoiden laajentamisessa, sillä museo kiinnostaa suurta joukkoa ulkomaisia vierailijoita. Uusista vierailijoista moni on suuri taiteen ja kulttuurin ystävä, mikä saattaa lopulta johtaa uusien taidegallerioiden perustamiseen. Lisäksi se, että Suomessa olisi esillä entistä enemmän ulkomaista taidetta, edesauttaisi paikallisten taiteilijoiden kanssa käytävän vuoropuhelun syventämistä. Kaiken kaikkiaan on ensiarvoisen tärkeää, että Guggenheim-säätiö sekä Helsingin kaupunki kuuntelevat taiteilijoiden mielipiteitä ja että uutta museota pidetään tärkeänä resurssina alueen taiteilijoille. Jatkuva vuoropuhelu sekä yhteys Helsingin kulttuuri- ja taiteilijapiireihin on projektin onnistumisen ehdoton edellytys.

Sen lisäksi, että Guggenheim-museolle kanavoitavan rahoituksen pelätään kutistavan muiden kulttuurilaitosten tukea, monet arvostelevat mahdollisesti Helsinkiin rakennettavan kansainvälisesti tunnetun taidemuseon rakentamisesta ja toiminnasta koituvia kuluja. Jotkut kaupunkilaiset pelkäävät, että museoprojektille ohjattava rahoitus pienentää sosiaalipalveluille käytettävissä olevia varoja. Vaikka museon rakentamiseen ja sosiaalipalveluihin tarvittavat rahamäärät ovat hyvin erisuuruiset, rahoitukselliset näkökohdat ovat tärkeitä, ja Helsingin kaupungin päättäjien ja asukkaiden tulee arvioida ne huolellisesti. On elintärkeää kertoa avoimesti näinkin suuren hankkeen todelliset kulut ja taloudelliset hyödyt.

Suomessa kulttuuritapahtumia järjestetään pääosin festivaalivetoisesti, ja Guggenheimin olisikin hyvä ottaa ohjelmistonsa suunnittelussa huomioon suomalaisen kulttuurielämän rytmittyminen. Suomeen saapuvat matkailijat käyttävät kulttuuripalveluja ympäri vuoden, mutta suomalaiselle yleisölle suunnattu kulttuuritarjonta keskittyy yleensä elokuusta joulukuuhun ja helmikuusta toukokuuhun ajoittuviin kausiin. Jotta uusi museo kiinnostaisi tarpeeksi suuria määriä ulkomaisia ja suomalaisia kävijöitä, sen tulisi tarjota sopivasti ympärivuotista ohjelmistoa ja tapahtumia unohtamatta kuitenkin perinteistä suomalaista kulttuuritapahtumien kausitusta.

Helsingissä ei ole kulttuurilaitoksia, joiden asema olisi samanlainen, kuin minkä Guggenheim Helsinki pyrkii aikanaan saavuttamaan. Tästä huolimatta museolla olisi kuitenkin melko paljon kilpailijoita alueella. Pohjoismaissa on lukuisia kansainväliseen moderniin taiteeseen ja nykytaiteeseen erikoistuneita museoita, ja jotkin niistä, kuten Astrup Fearnley -museo, rakentavat parhaillaan uusia tiloja. Moderna Museetin ja Louisiana Museumin kaltaisten museoiden asema alueella on jo vakaa, ja niiden vuotuiset kävijämäärät ovat puolen miljoonan kävijän paikkeilla. Tietyssä mielessä tämä on rohkaisevaakin, sillä se osoittaa, että alueella voi toimia museoita, joiden kokoelmien fokus on Guggenheim Helsingin kaltainen. Tämä tarkoittaa kuitenkin myös sitä, että Guggenheim-säätiön ja Helsingin kaupungin yhteistyön tuloksena mahdollisesti syntyvän museon tulee pyrkiä erottautumaan alueellisista kilpailijoista ja luomaan omaa identiteettiään sinnikkäästi ja suunnitelmallisesti. Näin tulee toimia, jotta ulkomaiset kulttuurimatkailijat vierailisivat pikemmin Guggenheim Helsingissä kuin Astrup Fearnleyssa, Moderna Museetissa tai Louisianan modernin taiteen museossa.

Työryhmä arvioi, että Guggenheim-museon sijoittaminen Helsinkiin toisi mukanaan niin kuluja kuin hyötyjäkin. Vaikka monet maantieteelliset ja kulttuuriset seikat puhuvatkin Suomen puolesta, on Suomi monien pohjoismaalaisten mielestä yllättävä valinta mahdolliselle Guggenheim-yhteistyölle, koska maan ei katsota kuuluvan pohjoismaisen kulttuurin tai alueen kulttuurinälkäisten matkailijoiden suosimien kohteiden kärkikaartiin.

Tämä voi johtua Suomen kielellisestä erilaisuudesta muihin Pohjoismaihin nähden, ja voi pohjoismaalaisten vierailijoiden houkuttelemiseksi Helsinkiin tulee nähdä vaivaa. Voidaan kuitenkin olettaa, että jos epäilevien matkailijoiden houkuttelemisessa onnistutaan, turistimääriä on mahdollista kasvattaa huomattavasti nykyisestä, mikä puolestaan uudistaisi tehokkaasti sitä Suomi-kuvaa, joka naapurimaissa on ainakin osittain vallalla.

Kuten tässä kappaleessa todetaan, kaikkien helsinkiläisten kulttuurilaitosten on väistämättä otettava huomioon myös kaupungissa vierailevat venäläismatkailijat. Uuden nopean raideyhteyden ansiosta Helsinkiin pääsee Pietarista muutamassa tunnissa. Suomi on tälläkin hetkellä suosittu venäläisten kulttuurimatkailukohde. Venäläismatkailijoiden määrä on suurimmillaan uuden vuoden loma-aikaan. Joissain Helsingin museoissa venäläiset matkailijat ovat uuden vuoden sesongin suurin kävijäryhmä. Venäjällä museot ovat keskeisessä asemassa ihmisten vapaa-ajassa, joten luultavasti museoita kannattaakin markkinoida aktiivisesti venäläisille matkailijoille. Venäläisten matkailijoiden osuuden kasvattaminen on elintärkeää kaikille Suomen taidelaitoksille, ja tässä onnistuminen on yksi tärkeä tekijä laitosten tuottojen kehittämisessä tulevaisuudessa. Suomessa ollaan myös helpottamassa venäläismatkailijoille asetettuja viisumimääräyksiä. Vaikka helpotusten kohtalo on vielä epävarma, olisi muutoksen toteutuessa odotettavissa venäläismatkailijoiden määrän raju kasvu. Joka tapauksessa Guggenheim Helsingin tulisi ottaa venäläismatkailijat huomioon ja pohtia keinoja, joilla tämä kohderyhmä saataisiin parhaiten kiinnostumaan museosta ja sen kulttuurinnäkö tyydytettyä.

Vertailevasta analyysistä käy ilmi, että toteutuessaan Guggenheim Helsingin tulee ottaa huomioon monien eri sidosryhmien tarpeet. Näihin sidosryhmiin kuuluvat suomalaiset taiteilijat, taideammattilaiset, paikalliset asukkaat sekä muualta kuten Venäjältä, Pohjoismaista ja muilta alueilta tulevat matkailijat. **Museolla tulee olla selkeä identiteetti, joka erottaa sen alueen ja Suomen muista museoista.** Museon arkkitehtuurin ei pidä antaa sanella projektin ehtoja, mutta museorakennuksen tulee ilmentää suomalaista kulttuuria ja samalla vedota Suomen rajojen ulkopuolelta saapuviin matkailijoihin. Museossa tulee olla tarjolla luovia ja monipuolisia palveluita, jotka kiinnostavat monenlaisia vierailijoita. On tärkeää, että ohjelmistoon löydetään sopiva tasapaino kansainvälisten ja paikallisesti luotujen näyttelyiden välille. Konsepti- ja kehitysselvityksen sekä prosessin myöhempien vaiheiden aikana toiminnan tulee olla läpinäkyvän avointa, tiedotuksen selkeää ja projektin täytyy tavoittaa kaikki hankkeen kannalta oleelliset osapuolet.

Venäläinen yleisö

Lähes viiden miljoonan asukkaan Pietarin yhdistää Helsinkiin nopea junayhteys ja halvat bussiyhteydet. Monet venäläiset mieltävät Suomen nopeimmaksi ja helpoimmaksi tieksi länteen. **Venäläisten turismi Suomeen, erityisesti Helsinkiin ja Pohjois-Suomeen, on ollut ennätysmäisessä kasvussa.**⁸ Venäläisten museokäynnit ovat lisääntyneet ja venäläinen yleisö on osoittanut halukkuutensa kuluttaa kulttuuria. Viime vuosina maailman nykytaide on herättänyt kasvavaa kiinnostusta sekä Moskovassa että Pietarissa. Erityisesti Pietari on laajentanut nykytaiteen tarjontaansa ja ottaa tulevaisuudessa entistä näkyvämmän roolin maailman taide-elämässä.

Keskustelu Pietarin taide- ja kulttuurielämästä on aloitettava valtion taidemuseosta Eremitaašista, jonka perusti Katariina Suuri vuonna 1764. Laajan kokoelmansa ansiosta se on yksi maailman johtavista taidemuseoista. Neuvostoliiton aikana Eremitaaši kuitenkin lopetti kansainvälisen kokoelmansa kartuttamisen. Tämän tuloksena sen kokoelmat 1. maailmansodan jälkeisestä nykyaikasta ovat hyvin pienet.

Eremitaaši pyrkii nyt täyttämään tätä aukkoa: Museo saneeraa pääesikunnan rakennuksen itäsiipeä, joka siirrettiin museolle vuonna 1993 käytettäväksi 1800-luvulta nykypäivään ulottuville kokoelmille. Vuonna 2007 museo aloitti uuden Eremitaaši 20/21 -hankkeen, jonka tavoitteena on kerätä, asettaa näytteille ja tutkia 1900–2000-luvun taidetta.

Pietarin toiseksi tärkein taidemuseo on Venäläisen taiteen museo. Se sijaitsee rakennuskompleksissa, johon kuuluu useita palatseja ja puutarhoja. Sen kokoelmat kattavat Venäjän taiteen koko historian, vaikka se alkoi kerätä modernia taidetta vasta 1980-luvulla. Museo ostaa usein teoksia suoraan näyttelyistä ja pyrkii ostamaan taidetta, joka oli neuvostoaikana kiellettyä tai hyljeksittyä. Museossa pidetään vuosittain yli 50 vaihtuvaa näyttelyä. Lisäksi museolla on useita kiertonäyttelyitä, jotka ovat esillä muualla Venäjällä ja Venäjän ulkopuolella. Monet näyttelyt, eivät kuitenkaan kaikki, keskittyvät nykyaikaiseen. Museo on myös tehnyt pioneerityötä ”virtuaaliosastojen” parissa ympäri Venäjää (ja Virossa). Kolmiulotteiset tietokonesimulaatiot mahdollistavat virtuaalisen kiertokäynnin museon gallerioihin.

Eremitaaši ja Venäläisen taiteen museo ovat Pietarin johtavat taidelaitokset, mutta kaksi uutta tulokasta pyrkii nousemaan merkittävään rooliin kaupungin kulttuurielämässä. Kunnianhimoisempi niistä on kulttuurikeskus, johon yleensä viitataan nimellä ”Uusi Garaž”. Sitä ollaan rakentamassa Uuden Hollannin saarelle, josta 300 vuotta sitten tehtiin laivaston tukikohta, mutta joka rapistui Venäjän vallankumouksen jälkeen. Roman Abramovitš osti saaren 12 miljardilla ruplalla (noin 389 miljoonalla dollarilla). Hän suunnittelee rakentavansa saarelle monikäyttöisiä rakennuksia, joissa hankkeen valmistuttua vuonna 2017 olisi 17 500 neliometriä toimistotilaa, 24 000 neliometriä asuintilaa, 4 000 neliömetrin hotelli, 15 000 neliometriä liiketilaa ja ravintoloita sekä 7 500 neliometriä museo- ja taidegalleriatilaa. Museotilan odotetaan korvaavan nykykulttuurin Garaž-keskuksen, joka avattiin 2008 Moskovassa Daša Žukovan johdolla ja joka suljettiin vuonna 2011. Suunnitelmana on rakentaa pienempi ja intiimimpi tila Uuden Hollannin saarelle.

On arveltu, että uuden Garaž-keskuksen tiloihin Uuden Hollannin saarelle saatetaan ennen pitkää sijoittaa Abramovitšin huomattavat modernin taiteen ja nykyaikaisen taiteen kokoelmat, joihin kuuluu Lucian Freudin, Francis Baconin, Alberto Giacomettin ja monien muiden taiteilijoiden töitä. Elokuussa 2011 WORKAc voitti Uuden Hollannin kulttuuriosuudesta järjestetyn suunnittelukilpailun. Uuden Garaž-keskuksen omaksumasta linjasta tiedetään toistaiseksi

⁸ Matkailu Venäjältä Helsinkiin kasvaa tällä hetkellä noin 15 % vuodessa. Ennen nopean junayhteyden ja bussiyhteyksien luomista vuotuinen kasvuvauhti oli noin 5 %.

vain vähän. Näyttää kuitenkin todennäköiseltä, että se noudattaisi Moskovan Garaž-keskuksen taidehallityyppistä lähestymistapaa eikä siitä tehtäisi Abramovitšin henkilökohtaisen kokoelman kotia. Uusi Hollanti -hanke on laaja, mutta Abramovitšin valtavilla resursseilla se saattaa olla toteutettavissa.

Toinen kunnianhimoinen hanke, Pietarin rapistuvan Punalipun tekstiilitehtaan kunnostus, saattaa rahoitusvaikeuksien vuoksi olla hankalampi. Tehdas rakennettiin vuosina 1926–1937 Erich Mendelsohnin piirustusten pohjalta, ja sen voimalaa on ylistetty konstruktivismiin mestariteokseksi. Vuonna 2008 rakennuttaja Igor Burdinski ilmoitti saneeraavansa rakennuskompleksin ja luovansa sinne myymälä-, toimisto- ja asuintilaa sekä suuren nykytaiteen keskuksen. Huhtikuussa 2010 *St. Petersburg Times* -lehti kertoi, että Burdinski oli käyttänyt hankkeeseen 50 miljoonaa dollaria, mutta sen jatkaminen vaatisi 150 miljoonaa lisää. Lehden artikkelissa vihjattiin, että Burdinskillä oli vaikeuksia löytää sijoittajia. Burdinski on ollut kunnostushankkeesta yhteydessä arkkitehti David Chipperfieldiin (Berliinin Neues Museum ja Iowan Davenportin Figge-museon suunnittelijaan). Tällä hetkellä hanke näyttää olevan pysähdyksissä, ja jää nähtäväksi, toteutuuko se.

Pietarin viimeaikaisista kansainvälisistä nykytaidehankkeista huolimatta Moskova on Venäjän kaupungeista kaikkein eniten vuorovaikutuksessa laajemman taidemaailman kanssa. Kaupungin tärkeimpiä kulttuuritapahtumia on Moskovan biennaali, joka järjestettiin ensi kertaa 2005. Vuoden 2011 biennaali järjestettiin kahdessa paikassa: ARTPLAY-designkeskuksessa ja TsUM-taidesäätien näyttelyhalleissa. Biennaalin johtaja Joseph Backstein ja pääkuraattori Peter Weibel määrittivät sille teeman *Rewriting Worlds*, maailmojen uudelleenkirjoittaminen. Pääprojekti pyrki paljastamaan tapoja, joilla taitelijat kirjoittavat maailmoja uudelleen työssään ja ajattelutavoissaan. Mukana oli noin 80 taiteilijan töitä 20 maasta. Pääprojektin ohella biennaaliin kuului monia erityisprojekteja ja rinnakkaisohjelmia. Pääprojektiin kutsuttiin mm. Kader Attia, Chen Chieh-jen, EVOL, Claire Fontaine, Susan Hiller, Rebecca Horn, Manabu Ikeda, Elmgreen & Dragset, Shilpa Gupta, Isaac Julien, Armin Linke, Fabian Marcaccio, Neo Rauch, Rosângela Rennó, Timo Toots ja Guido van der Werve.

Pietarin Punalipun tekstiilitehtaalle suunnitellun tilan tapaan myös Moskovan kiinnostavimmat nykytaiteen tilat sijaitsevat usein entisissä neuvostoajan rakennuksissa. Niihin sijoittuu kolme Moskovan elinvoimaisimmista ja vaikutusvaltaisimmista instituutioista: entinen Garaž, Winzavod-viinitehdas sekä Punaisen lokakuun suklaatehdas.

Vaikka Garaž-nykykulttuurikeskus suljettiinkin vuonna 2011, sen vaikutus Moskovan nykytaidemaailmaan oli niin suuri, että sitä kannattaa käsitellä lähemmin. Kuten todettiin, Daša Žukova avasi Garaž-keskuksen 2008 Roman Abramovitšin taloudellisella tuella. Keskus toimi neljän vuoden ajan 8 500 neliömetrin kokoisessa entisessä bussiterminalissa, jonka Konstantin Melnikov suunnitteli 1926. Näyttelyt ovat vaihdelleet japanilaisesta ja kongolaisesta taiteesta Fabio Vialeen, James Turrelliin ja Zilvinas Kempinasiin, vuosien 1985–1995 vaihtoehtomuotiin, New Yorkin nykytaiteeseen, valokuviiin Kuuban vallankumouksesta ja Christian Marclayn *The Clock* -teokseen. Garaž on myös tukenut seuraavia projekteja: *Moscow on the Move*, vuonna 2008 toteutettu videoinstallaatio massiivisella ulkoilmakankaalla Kremlä vastapäätä; meksikolaistaiteilija Pedro Zamoran työn vuoden 2009 Venetsian biennaalissa; vuonna 2010 pidetty näyttely Palais de Tokyossa; sekä MishMash-ryhmän installaatio ARCOMadridissa vuonna 2011. Äskettäin Garaž-keskuksessa oli esillä installaatio *Commercial Break*, jossa 60 taiteilijaa teki 15 sekunnin kuvitteellisia mainoksia Venetsian biennaalissa esitettäväksi. Nämä näyttelyt antavat vihjettä siitä, millaista Uuden Hollannin saaren tulevan Garaž-keskuksen ohjelmisto tulee olemaan.

Winzavod on seitsemän rakennuksen muodostama 20 000 neliömetrin kompleks, jossa toimi viinitehdas. Se sijaitsee aivan Moskovon keskustan tuntumassa. Winzavod suunniteltiin taideklusteriksi, joka toisi yhteen useita moskovalaisia gallerioita. Tätä nykyä Winzavodissa toimivat mm. XL, Aidan, M&J Guelman, Regina, Proun, Atelier #2, ReginaBerloga, Fotoloft-galleria sekä Gallery.photographer.ru. Rakennuskompleksissa on myös taiteilijoiden ateljeita, valokuvastudio, lasten työpajoja, mainostoimisto, vaatekauppa, stylistikoulu, taiteilijatarvikeliike, kirjakauppa ja kahvila. Winzavodissa on kolme näyttelytilaa. Päätila, valkoinen halli, on joustava näyttelytila, jossa seiniä voidaan liikutella ja valaistusta säädellä. Punainen halli soveltuu parhaiten performanssiin sekä valokuva- ja videotaiteeseen. Kaarihalli on tiloista suurin, ja se sopii hyvin videotaiteelle tai suuriin installaatioihin. Viimeaikaisia näyttelyitä ovat olleet katsaus Pohjois-Korean nykyiseen maalaustaiteeseen sekä Sergei Sapozhnikovin, Nalbin, Saul Leiterin ja Max Saucónin työt. Winzavodissa on myös ollut erityisprojekteja Moskovon biennaalin aikana, Norman Fosterin ja muiden vierailijoiden luentoja sekä valokuvanäyttelyitä.

Punaisen lokakuun suklaatehdas on nimensä mukaisesti entinen suklaatehdas. Rakennus pystytettiin 1800-luvulla pienelle saarelle Moskvajoelle. Punaisen lokakuun suklaa on Venäjällä suosittua vielä nykyäänkin, mutta valmistaja muutti toisaalle Moskovon reunamalle jo vuosia sitten. Rakennuttaja aikoi muuttaa rakennuskompleksin ylellisiksi loft-asunnoiksi, mutta rahoitusta ei järjestynyt finanssikriisin vuoksi. Niinpä rakennuttaja vuokraa kompleksin tiloja. Punaisen lokakuun suklaatehdas sai ensi kertaa huomiota taidetilana, kun Maria Balbakova avasi siellä gallerian vuonna 2008. (Galleria on sittemmin muuttanut pois tehtaasta.). Hän järjesti galleriassa näyttelyitä, joiden taiteilijoina olivat mm. Luc Tuymans ja Paul Pfeiffer. Gagolian-galleria järjesti tehtaassa 2008 näyttelyn otsikolla *for what you are about to receive*. Esillä oli Willem de Kooningin, Jeff Koonsin ja Takashi Murakamin töitä, minkä lisäksi näyttelyn avajaisissa oli Aaron Youngin performanssiteos *Arc Light*. Siinä moottoripyöräilijät liikkuvat Youngin koreografian mukaisesti erityisellä esiintymislavalla. Suklaatehtaassa järjestettiin myös kolmas Moskovon biennaali vuonna 2009.

Punaisen lokakuun suklaatehtaan gallerioita ovat Mel, Lumière-veljesten valokuvakeskus, Pobeda-galleria ja Igor Kormyševin galleria. Syyskuussa 2010 avattiin näyttelyhalli. Vuonna 2010 *New York Times* kirjoitti, että suklaatehtaan vetovoima on auttanut sen ympäristön muodostumista kulttuuri- ja yöelämän keskuksiksi. Alueella sijaitsee Rai, suosittu yökerho, joka oli olemassa jo ennen suklaatehtaan muuttoa; ravintola/klubi/galleria ArtAkademija; ”baari/kahvila/elokuvateatteri/aula” Dome; Kolonia-kahvila; venäläisen oligarkin perustama ilmainen media-, arkkitehtuuri- ja muotoiluinstituutti Strelka, jonka opetusohjelman johdossa on Rem Koolhaas; sekä muodikas Strelka-baari.⁹

On selvää, että niin Pietari kuin Moskovakin ovat ottaneet nykytaiteen omakseen. Tämä on hyvä uutinen kansainvälisille taidekauppiaille ja huutokauppakamareille. Kaikki eivät kuitenkaan suhtaudu asiaan yhtä myönteisesti. Lisääntyvä kansainvälisen taiteen korostaminen on vaatinut veronsa venäläisen taiteen markkinoilla, jotka taistelevat varakkaiden kotimaisten keräilijöiden vähenevästä kiinnostuksesta. Georgina Adamin *The Art Newspaper* -lehdessä äskettäin julkaisteman artikkelin mukaan venäläisen taiteen myynnin kasvu on jäänyt jälkeen muista markkinoista. Christie’sin huutokauppakamarin vuoden 2010 myyntiraportin mukaan venäläisen taiteen myyntitulot kasvoivat vain 4 %, kun aasialaisen taiteen myyntitulot nousivat 111 %. Adam esittää, että pääsyyinä kasvun tyrehtymiseen on Venäjän varakkaimpien keräilijöiden keskittyminen kansainvälisiin teoksiin. Muutoksen taustalla on hänen mukaansa useita eri tekijöitä, kuten vaikutusvaltaisten keräilijöiden avaamat yksityiset taidetilat, markkinoita kansainvälistävät

⁹ Sophia Kishkovsky, ”In Moscow, an Island Village for the Arts”, *New York Times*, 12. marraskuuta 2010.

suuret taidemessut, kansainvälisten teosten parantunut tarjonta sekä globalisaation ja internetin mukanaan tuoma tiedon nopea leviäminen.¹⁰

Venäläisten taiteenharrastajien maun muuttuminen ei ehkä ole tervetullutta venäläisille taiteilijoille tai venäläisen taiteen kauppiaille, mutta on selvää, että Venäjän kiinnostus kansainvälistä nykytaidetta kohtaan vain kasvaa. Biennaalin sekä vanhojen teollisuusrakennusten uusiokäytön ansiosta Moskovan merkitys nykytaiteelle on kasvamassa. Mahdollinen Uuden Hollannin saaren museo sekä Eremitaašin pyrkimykset esitellä nykytaidetta saattavat tuoda myös Pietarin suurempaan maailmanlaajuiseen huomioon. **Tuleva vuosikymmen on jännittävää aikaa kansainvälisen taidemaailman kanssa yhteydessä oleville venäläisille. Guggenheim Helsinki olisi luonnollinen jatke tälle kasvavalle yleisölle.**

Baltian alue ja Keski-Eurooppa

Monet Baltian maat ovat onnistuneet pysymään suhteellisen vakaina taloudellisesti. Maailman vaikeasta taloustilanteesta huolimatta ne nauttivat merkittävästä nykytaiteen kasvusta. Hyvä esimerkki alueen menestyksestä on Viron liittyminen euroalueeseen vuonna 2010. Vaikka yhteisvaluutta euro kärsikin suurista vaikeuksista tätä selvitystä laadittaessa, se on tästä huolimatta yhä vahva taloudellinen ja poliittinen voima. Viron liittyminen euroon on todiste maan kehittymisestä valtioksi, jolla on annettavaa Euroopan tulevaisuudelle.

Myös Puola on säästynyt suhteellisen hyvin euroalueen vaikeuksilta, ja Varsova on äskettäin hyötynyt suurista sijoituksista. Varsovan kaupunkikuvaa ovat uudistaneet korkeat rakennukset, joita ovat suunnitelleet mm. puolalaisyntyinen, New Yorkissa vaikuttava Daniel Libeskind. Kaupungin infrastruktuuria on parannettu merkittävästi. Hyvinvoinnin kasvusta on selkeitä merkkejä, kuten uusien yritysten määrän lisääntyminen ja sijoituspääoman helppo saatavuus. Maa on myös muuttunut matkailukohteeksi niille, joita kiinnostaa nuorekas, elinvoimainen ja poikkeuksellinen taide-elämä.

Todennäköisesti myös Helsingissä vierailevien saksalaisten määrä kasvaisi Guggenheim-museon perustamisen myötä. Saksalaiset turistit tuntevat hyvin Bilbaon museon kulttuuriohjelmat ja ovat 7–8 prosenttia Bilbaon vuotuisesta kävijämäärästä. Saksalaisen yleisön voidaan olettaa vierailevan myös Helsingin Guggenheim-museossa, jos se tarjoaa yhtä mielenkiintoisen kulttuuriohjelman. Saksalaiskävijöiden määrän Bilbaossa ei odoteta vähenevän Guggenheim Helsingin perustamisen jälkeen, koska Espanjaan ja Suomeen suuntautuvan turismin luonne on varsin erilainen. **Yleisesti ottaen Suomenlahden alueella ja Keski-Euroopalla on potentiaalia tarjota Guggenheim Helsingille uusi yleisö, joka haluaa nauttia läheisten eurooppalaisten siteiden tuomista eduista ja kokea kansainvälisen nykytaiteen parhaimmiston.**

¹⁰ Georgina Adam, "Are domestic collectors ready to take on the world?" *The Art Newspaper*, n:o 225 (kesäkuu 2011).

GUGGENHEIM HELSINGIN TEHTÄVÄ JA TARKOITUS

Kun tämän selvityksen laatiminen aloitettiin tammikuussa 2011, mahdollisesta Helsingin Guggenheim-museosta ei ollut mitään ennako-olettamuksia. Projekti lähti liikkeelle puhtaalta pöydältä keskittyen museon ydinkonseptiin: museon tarkoituksen ja sen vision pohtimiseen nyt ja tulevaisuudessa.

Guggenheim-selvityksen kuluessa kävi selväksi, että Helsingin ja Guggenheim-verkoston kannalta järkevin museokonsepti pitäisi sisältää elementtejä perinteisestä museosta. Samalla se kuitenkin kehittäisi museotoimintaa ja esillepanokäytäntöjä. Uuden laitoksen taide- ja näyttelyohjelmien tulee olla poikkeuksellisen korkealaatuisia. Vertaileva analyysi paljastaa, että suomalainen ja pohjoismainen taide on jo hyvin esillä Helsingin ja sen ympärysalueiden näyttelytiloissa. Sen sijaan Suomen merkittävät saavutukset arkkitehtuurin ja muotoilun alalla eivät ole saaneet ansaitsemaansa näkyvyyttä. Haasteeksi muodostuikin tuoda nämä työt kaikkien nähtäville niin, että suomalainen näkökulma ja estetiikka suhteutettaisiin maailmanlaajuiseen viitekehykseen. Selvityksen kehitysprosessin aikana tehdyt löydöt ja havainnot paljastavat, että kaikkien uusien museoiden – erityisesti sellaisen, jonka tarkoituksena olisi antaa suuntaviivat tulevaisuuden museoille – tulisi lähtökohtaisesti olla sosiaalisia tiloja, joissa vierailijat voivat nauttia taiteesta ja olla vuorovaikutuksessa muiden kävijöiden, taiteilijoiden, matkailijoiden ja paikallisten asukkaiden kanssa.

Lyhyesti voidaan todeta, että Guggenheim Helsinki olisi tärkeä kokoontumispaikka ja keskeinen nähtävyys, joka kiinnostaisi sekä paikallisia asukkaita että ulkomaisia vieraita. Sijainti veden äärellä houkuttelisi vierailijoita, ja museo olisi kaupungin asukkaiden ympärivuotinen kulttuuri- ja ajanviettokeskus. Näin museo täyttäisi kaupungin tämänhetkessä kulttuurikentässä olevan aukon. Museo olisi runsasohjelmistoinen sisätapahtumapaikka ja alueen vetonaula, jossa toimisi mm. kahviloita, tietopisteitä, suomalaista muotoilua näyttävästi esiintuvia kauppvoja, esityssali ja näyttelygalleria suuren luokan kansainvälisiä lainanäyttelyitä varten. Tällainen toimintamalli laajentaa museokokemusta, jossa sosiaaliset kokemukset limittyvät yhdeksi esteettiseksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on luoda uusien löytöjen kylä, joka madaltaisi kynnystä tutustua moderniin taiteeseen ja nykytaiteeseen.

Koska museon ei ole suunniteltu keräävän teoksia omaan kokoelmaansa, sen painopisteenä olisi poikkeuksellinen näyttely- ja esitysohjelma, joka toteutettaisiin sosiaalista toimintaa ja osallistumista ruokkivassa ympäristössä. Suomen kansallinen visio tulla maailman johtavaksi ongelmanratkaisijavaltioksi sopii hyvin yhteen Guggenheim-säätiön peruseriaatteen kanssa; säätiön toimintaa ohjaa ajatus, että ihmisten kanssakäyminen voi kehittyä parempaan suuntaan, kun ihmiset ovat tekemisissä taiteen kanssa. Tämä näkemys, joka on yhteinen kaikille Guggenheim-verkoston museoille, tarjoaa mahdollisuudet aidosti innovatiivisen ohjelmiston ja toiminnan kehittämiseksi.

Helsingin museossa olisi esillä laajempaa kansainvälistä mielenkiintoa herättäviä suurteoksia, muotoilua ja arkkitehtuuria sekä Suomen saavutuksia kaikilla kuvataiteiden aloilla asetettuna laajempaan viitekehykseen. Toimintamallista voisi kehittyä tiivis yhteistyö, jossa Helsingin taidemuseo (keskeisin yhteistyökumppanimme projektin alusta lähtien) sekä mahdollisesti muut kunnalliset, kansalliset ja kansainväliset museot yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa kehittävät yhteistyösuhteen, josta kaikki mukana olevat laitokset hyötyvät. Guggenheim Helsinki järjestäisi myös koulutusta, joka noudattaisi Suomessa opetukselle asetettuja korkeita laatuvaatimuksia. Koulutusohjelmat laadittaisiin niin, että ne tavoittaisivat mahdollisimman suuren osan alueen koululaisista ja opiskelijoista. Museolla olisi tavallista pitemmät aukioloajat ja sen tiloja voisi varata maksuttomaan

käyttöön. Tämä rohkaisisi yleisöä hyödyntämään laitosta monin eri tavoin. Sen lisäksi, että museon kävijät voisivat syventyä taiteeseen ja nauttia museosta avautuvasta maisemasta, Guggenheim Helsingissä olisi tarjolla ensiluokkaisia gastronomisia elämyksiä, kokoontumispaikkoja ja kauppoja. Museo toisi esiin taiteen vaikutusvaltaa koulutuksen, monipuolisen tarjonnan ja muiden tätä visiota tukevien julkisten ohjelmien kautta.

Mahdolliset vaikutukset

Guggenheimille

Pohjoismaille ja erityisesti Suomelle leimallinen, estetiikkaan ja toimivuuteen perustuva ajatusmaailma olisi keskeisessä osassa Guggenheim Helsingissä. Näiden ihanteiden tuominen suuren maailman tietoisuuteen olisi museon tehtävä ja sen lahja muulle Guggenheim-verkostolle. Demokraattinen ihanne, että taiteilijoilla on elintärkeä rooli kaikilla yhteiskunnan tasoilla, on todellisuutta nyky-Suomessa, mutta sille on enenevässä määrin tilausta myös Amerikassa. **Uudessa Guggenheim-museossa yhdistyisivät tiivis yhteiskunnallinen osallistuminen ja ensiluokkainen ohjelmisto oikealla hetkellä, ihanteellisessa geopoliittisessa kontekstissa.** Lisäksi museo parantaisi Pohjoismaista, Pohjois- ja Itä-Euroopasta sekä Venäjältä saapuvien mahdollisuutta nauttia nykytaiteesta.

Guggenheim Helsinki painottaisi muita verkoston museoita enemmän arkkitehtuuria ja muotoilua. Verkoston uusimpana museona Guggenheim Helsingillä olisi myös mahdollisuus kokeilla tuoreita lähestymistapoja ja tekniikoita, joista saattaa ennen pitkää olla hyötyä muille verkoston jäsenille (ja museoille ympäri maailmaa). Tämä olisi mahdollista Suomen edistyneiden teknologisten verkostojen ja koulutetun väestön ansiosta.

Vaikka Guggenheimin toiminta-ajatus käsittääkin kaikki visuaalisen kulttuurin muodot, arkkitehtuuri ja muotoilu ovat harvoin olleet näkyvästi esillä Guggenheimin ohjelmistossa ja näyttelyissä. Vuosien varrella luomiensa korkeatasoisten maalaus- ja kuvataiteen yhteyksien ansiosta Guggenheim tarjoaisi yleisölle Helsingissä mahdollisuuden tutustua nykytaiteen kentälle ominaisiin kansainvälisiin käytäntöihin. Helsinki toisi Guggenheim-verkostoon uusia aiheita, käytäntöjä ja taiteilijoita, ja Guggenheim puolestaan avaisi Helsingille ovet maailman taideyhteisöihin.

Viime vuosina Guggenheimin toiminta on laajentunut käsittämään mm. valokuvauksen, multimediateokset, aasian taiteen, kaupunkitutkimuksen, musiikin ja elokuvan. Arkkitehtuurin asema Guggenheimin toiminnassa on noussut aiempaa keskeisemmäksi, mikä ei ole yllättävää kun otetaan huomioon säätiön huomattavat panostukset yhteistyöhön arkkitehtien kanssa museorakennusten suunnittelussa. Guggenheim on myös järjestänyt onnistuneita retrospektiivejä mm. Zaha Hadidin, Frank Gehryn ja Frank Lloyd Wrightin tuotannosta.

Muotoilu ei ole kuulunut Guggenheimin toiminnan painopistealueisiin. Yhteistyö Helsingin tärkeimpien taidelaitosten kanssa tarjoaisi kaikille osapuolille ja yleisöille huomattavia etuja sekä toisi muotoilun ja arkkitehtuurin keskeiseksi osaksi Guggenheim-verkoston toimintaa.

Helsingin kautta Guggenheim-verkosto pystyisi myös luomaan arvokkaita yhteyksiä ja suhteita venäläisiin museoihin. Etenkin Solomon R. Guggenheim -museo on vienyt venäläistä taidetta ja kulttuurivaihtoa eteenpäin monin tavoin, mutta museotoimintaan liittyvät Yhdysvaltain ja Venäjän väliset suhteet voivat osoittautua haastaviksi. Byrokratian määrä ja kustannustaso voivat yllättää ne, joilla ei ole kokemusta teosten lainaamisesta venäläisiltä taidelaitoksilta. Sama tilanne vallitsee myös monissa Euroopan maissa, mutta Suomi tuntuu olevan poikkeus. Venäläiset museot lainaavat taidetta suomalaisille kollegoilleen

poikkeuksellisen taajaan ja auliisti. Taidelaitokset Helsingissä ja muualla Suomessa saavat säännönmukaisesti lainaksi tavoiteltuja teoksia venäläisen avantgarden kärkinimiltä. Nämä työt tukisivat oivallisesti Guggenheimin olemassa olevia kokoelmia, joten niitä esittelevän ohjelmiston luominen olisi tilaisuus, jota ei kannata ohittaa.

Helsingille/Suomelle

Selvitystyön puitteissa järjestetyissä aivoriihissä ja keskusteluissa on tullut selväksi, että Helsingin pyrkimyksenä on luoda merkittävä kulttuurikeskus, joka toimisi kaupungin ja muunkin maailman taide-elämän ankkurina. Sijainniltaan erinomainen kaupunki on valmis hyödyntämään kasvavia matkailijamääriä ja koulutettua väestöään. Olemassa oleva museoinfrastruktuuri on hyvin organisoitu ja järjestetty. Helsingissä on kuitenkin edelleen tilaa merkittävälle kohteelle, jonka sekä suomalaiset että ulkomaiset matkailijat kokisivat kaupungin ehdottomaksi ykkösnähtävyydeksi. Yhteistyöllä Helsingin nykyisen kulttuurikentän kanssa museo voisi järjestää tilapäisiä ja kiertäviä, muista maailman museoista, Guggenheim-säätiöltä ja paikallisilta taidelaitoksilta saatuja lainateoksia esitteleviä näyttelyitä.

Helsingistä voi olla juuri nyt muotoutumassa aito kansainvälinen pääkaupunki. Tämän vision toteuttaminen vaatii kaupungilta alueellisuuden rajoituksista ulos kasvamista, ja sen on rakennettava kansainvälisiä yhteyksiä. Kaupunki ei kuitenkaan saa unohtaa paikallisia valttejaan. Helsingin taiteilijoilla ja muilla asukkailla ei ole suurta tarvetta uudelle paikallisia intressejä palvelevalle laitokselle. Suurin etu saataisiin museosta, joka tuo maahan uutta taidetta kaikkialta maailmasta ja mahdollistaa näin suomalaisen taiteen tarkastelun laajemmassa kontekstissa. Tämä on rohkea väite, johon kaikki eivät välttämättä yhdy, mutta uskomme, että sen avulla voidaan saavuttaa parhaat tulokset. Muiden etujen lisäksi Guggenheim Helsinki nostaisi kaupungin profiilia, edistäisi matkailua ja loisi työpaikkoja. Sen pitkäkestoista positiivista vaikutusta Helsingin taidemaailmaan ei myöskään sovi aliarvioida. Kansainvälinen taidemaailma alkaisi kiinnittää suomalaisiin taiteilijoihin enemmän huomiota, mistä seuraisi uusia mahdollisuuksia esitellä suomalaisia töitä yksityisgallerioissa ja muissa näyttelytiloissa ulkomailla.

Yhteenvetona voidaan todeta, että museo tukisi Helsingin nousua taiteesta tunnetuksi kulttuuripääkaupungiksi ja nostaisi samalla kaupungin profiilia muilla Suomen perinteisillä vahvuusalueilla. Merkittävää arkkitehtuuria ja muotoilua tutkittaisiin tarkemmin, ja niitä tuotaisiin entistä paremmin esille uuden museon ohjelmistossa. Myös alueen muiden museoiden kävijämäärät ja suosio kasvaisivat. Aktiivinen yhteistyö ja kaupunginlaajuiset ohjelmat tukisivat kunkin museon yksilöllisiä vahvuuksia ja mahdollisuuksia vetää uusia yleisöjä.

Nämä synergiavaikutukset myös tehostaisivat Helsingin koulujen taidekasvatusohjelmia, jotka tukisivat uusien, entistä monipuolisempien taiteilijasukupolvien kasvamista Suomeen.

Guggenheim Helsinki -museolla on myös kaikki mahdollisuudet vaikuttaa positiivisesti seuraaviin yleisösukupolviin järjestämällä kiinnostavia näyttelyitä ja muuta kulttuuritarjontaa. **Tämän mittakaavan taidelaitoksen rakentaminen kansainvälisen Guggenheim-verkoston vahvalla tuella on looginen askel Helsingille ja kaupungin pyrkimyksille muovata itsestään kulttuuripääkaupunki ja innovaatiokeskus.**

Museon aukioloaikoja on suunniteltu jatkettavan useina arki-iltoina ja viikonloppuisin. Osa museosta on aina maksutonta aluetta. Näiden kahden järjestelyn ansiosta museota on helppo lähestyä. Ne tekevät museosta vilkkaan ja keskeisen kokoontumispaikan sekä tukevat kaupungin tavoitetta olla viihtyisä ja toimiva asuinympäristö. Suomen strategisena pyrkimyksenä on kehittyä maailman johtavaksi ongelmanratkaisijavaltioksi. Guggenheim

Helsinki vaalii uusia ideoita, sosiaalista yhteistyötä ja palvelee erinomaisesti kansallista ihannetta ja visiota maan tulevaisuudesta.

Kansainvälisesti

Kuten selvitystyöryhmä on työn kuluessa esittänyt, Guggenheim Helsinki on harvinaislaatuinen mahdollisuus kehittää museoiden luonnetta 2000-luvulla ja tulevaisuudessa. Museoiden on poimittava parhaat ja toimivimmat elementit menestyneistä museomalleista ja yhdistettävä niihin lähestymistapoja, jotka uudistavat museokokemusta.

Guggenheim Helsinki ottaisi huomioon Pohjoismaiden vuodenaajat sekä alueen ainutlaatuisen valon vaihtelun. Vuodenaikojen vaihtelu ja tietoisuus ympäristöstä olisivat selkeästi läsnä museorakennuksessa ja museon ohjelmassa. Museo eläisi vuodenaikojen mukana ja mukautuisi näin vuoden kuluessa vaihtuvien yleisöjen tarpeisiin: keväällä ja syksyllä valtaosa museokävijöistä olisi kotimaisia, kun taas kesällä ja talven loma-aikoina ulkomaiset matkailijat olisivat merkittävin kävijäryhmä. Valon lisäksi vesi on Eteläsataman läheisyyteen ehdotettavan museon leimallinen elementti. Museon sisätilojen rakentaminen täydentämään merenrantasijaintia onkin nähty oleellisena uudenlaisen museokokemuksen kehittämisessä.

Lyhyesti voidaan todeta, että uudesta museosta tulisi laboratorio, koekenttä ja paikka, jossa nähdä kansainvälisesti tunnustettuja näyttelyitä. Yleisö olisi vuorovaikutuksessa tutkijoiden, taiteilijoiden ja innovaattoreiden kanssa. Kävijät osallistuisivat aktiivisesti laajempaan kulttuurikokemukseen ottamalla osaa keskusteluun, joka viime kädessä määrittää instituution identiteetin. **Museolla ja museovierailla olisi mahdollisuus osallistua uuden museomallin määrittämiseen, jossa yhdistyvät perinteinen näyttelytila ja luova prosessi. Uudenlainen museo toimisi yhteiskunnallisen muutoksen moottorina houkutellen yleisöä eri puolilta maailmaa.**

NÄYTTELYT JA JULKINEN OHJELMA

Tämän konsepti- ja kehitysselvityksen ytimessä on museon roolin uudelleenarviointi nyky-yhteiskunnassa. Se tarjoaa tilaisuuden pohtia museon näyttelykäytäntöjä sekä sitä, miten taide, taiteilijat, yleisöt ja yhteisöt osallistetaan museon toimintaan. Selvityksen pääasiallisena tavoitteena on luoda museo, joka palvelee hyvin 2000-luvun taidetta ja yleisöjä Helsingissä. Lisäksi pyrkimyksenä on hyödyntää käsillä oleva ainutlaatuinen tilaisuus keskustella niistä tavoista, joilla taide, teknologia, muotoilu, kaupunkimaisema sekä paikalliset ja kansainväliset yleisöt muovaavat museokokemuksesta uudenlaisen.

Uuden museon rakentaminen Helsinkiin tarjoaa mahdollisuuden kehittää Guggenheim-säätiön kansainvälistä museoverkosta, joka yhteistyön hengessä tuottaa, esittelee ja jakaa taidetta ja ideoita kaikkialta maailmasta. Toimimalla useissa eri paikoissa ja ympäristöissä, kuten nykypäivän hajautuneessa yhteiskunnassa on tapana, Guggenheim-säätiö oppii erilaisilta yhteisöiltä ja kulttuureilta monin eri tavoin. Muiden Guggenheim-museoiden ja -projektien ohella Guggenheim Helsinki tuottaisi ohjelmistoa Guggenheim-säätiön perusarvojen mukaisesti, mutta omasta ainutlaatuisesta näkökulmastaan. Näyttelyt pääsisivät esille muissa verkoston laitoksissa ja kansainvälisissä museoissa, minkä ansiosta ne lisäisivät näyttelykentän monimuotoisuutta ja rikastaisivat yleisön kokemuksia kaikkialla. Lisäksi verkoston sisällä käytävä keskustelu aktivoi jokaista Guggenheim-museota erityislaatuisella tavalla ja laajentaa niiden toimintapiiriä lähialueiden ulkopuolelle.

Maailmassa, jossa taide on usein osa kansainvälistä dialogia, Guggenheimin laaja verkosto tuo erilaisia ajatuksia yhteen ja jakaa niitä suuremmille yleisöille. Tämä on keskeistä Guggenheimin toiminnassa taiteen demokratisoinnin puolesta; se pyrkii tuomaan yleisön kosketuksiin taiteen kanssa ja todistamaan, että taide voi muuttaa maailmaa.

Näyttely- ja ohjelmaperiaatteet

Erityisen tärkeässä asemassa Guggenheim Helsingin toiminnassa olisivat taidetta koskeva ja sen herättämä keskustelu ja ajatustenvaihto. Museo keskittyisi taiteelliseen prosessiin ja käyttäisi laitosta itseään alustana, jonka pohjalta muodostaa yleisölle yhteys taiteilijoihin ja heidän käytäntöihinsä. **Museosta kehitettäisiin uutta tuottava paikka; se toimisi eräänlaisena ideahautomona, jonka vaikutukset tuntuisivat paikallisella ja kansainvälisellä tasolla.** Taidetta koskevaa ja sen ympärillä käytävää keskustelua voitaisiin piristää median, teknologian ja tapahtumien luovalla käytöllä. Tavoitteena on myös paneutua syvästi taiteen eri osa-alueisiin, kuten taiteilijoiden ajatusprosesseihin, historiallisiin ennakkotapauksiin ja poliittisiin vaikutuksiin. Prosessilähtöistä lähestymistapaa, joka ruokkii taiteen nauttimiseen liittyvää löytämisen riemua, voidaan tehostaa aktiivisilla koulutus- ja taiteilijaohjelmilla. Yhdistämällä sanaa ja kuvaa voidaan herättää uutta kiinnostusta taiteeseen ja syventää olemassa olevaa keskustelua visuaalisesta kulttuurista.

Kuten aiemmin todettiin, suurta osaa viimeisen sadan vuoden aikana luoduista taiteen mestariteoksista ei ole nähty Suomessa. Guggenheim New Yorkin, Helsingin ja muiden jäsenkaupunkien kehittäminen monipuoliseen ja laadukkaaseen näyttelyohjelmaan voisikin sisällyttää keskeisten taiteilijoiden teoksia eri taidesuuntauksista 1800-luvun modernismin ensitöistä uudempiin merkkiteoksiin.

Taiteilijat ja suunnittelijat ovat hankkeen jokaisessa vaiheessa mukana kehittämässä museon konseptia, rakennusta, toimintaa, tarjontaa, palveluja, näyttelyitä ja yleistä museokokemusta.

Laitoksen tarkoituksena on olla taiteen, muotoilun, arkkitehtuurin ja kaupunkitutkimuksen vahva asiantuntija, mutta paneutua myös musiikkiin, elokuvaan ja mediataiteeseen.

Guggenheim-säätiön pysyvä kokoelma ei ole keskeisessä roolissa uudessa museossa. Koska merkittävää omaa kokoelmaa ei kerätä, ei ole todennäköistä, että teoksia pidetään esillä pitkiä aikoja. Näyttelyteoksia vaihdetaan säännöllisesti. Koska Helsingillä on vankat perinteet festivaalikaupunkina, kahden tai kolmen laajan vuosittaisen näyttelyn lisäksi museossa olisi kolmesta viiteen suppeampaa näyttelyä sekä monipuolinen tarjonta kaikille avoimia tapahtumia. Uusmediaa ja interaktiivista teknologiaa hyödyntävät ajankohtaiset ohjelmistot koostuisivat työpajoista, luennoista, videoinstallaatioista, paneelikeskusteluista, esityksistä (musiikki/tanssi/liike/improvisaatio) tai muista osallistavista toiminnoista. Tapahtumia odotetaan järjestettävän noin kuusi tai seitsemän vuodessa perinteisemmän näyttelyohjelman ohella.

Näyttelyitä suunnitellaan usein vuosia sekä käytännöllisistä että näyttelyiden laatuun liittyvistä syistä. Näin toimitaan myös Guggenheim-näyttelyiden kohdalla, ja tätä periaatetta noudatettaisiin pääpiirteissään myös Guggenheim Helsingin kohdalla. Uuden museon vuosiohjelmaan jätettäisiin tarkoituksella aukkoja, jotka voitaisiin täyttää ajankohtaisiin tapahtumiin reagoivilla tai uusia innovaatioita esittelevillä näyttelyillä ja tapahtumilla. Vähintään yhtä pienen näyttelyn paikkaa on tarkoitus pitää avoinna jokaista puolen vuoden jaksoa kohden. Lisäksi tilaa jätetään joka vuosi yhdelle tai kahdelle esitykselle tai muulle vastaavalle tapahtumalle. Nämä aukot aikataulussa vaativat riskinottoa ja -halua, mutta museon tulisi kyetä mukautumaan joustavasti uuteen taiteeseen ja keksintöihin sekä esittelemään maailman tapahtumia niiden ollessa vielä ajankohtaisia. Jotta museo pystyy jatkamaan Suomen innovatiivisia perinteitä, sen on kehitettävä uusia menetelmiä, joissa jatkuva uudistusprosessi korostuu. Tämän tulisi näkyä museon ohjelmistossa, kehityksessä ja johdossa.

Yhteys Helsinkiin, Suomeen ja luontoon

Vertailevan analyysin ja suomalaisista lähteistä hankitun tiedon pohjalta voidaan tehdä yksi yhteinen johtopäätös: Helsinki tarvitsee kipeästi jotain, joka yhdistää kunnalliset, kansalliset ja yksityiset museot. Suomen läpinäkyvyyttä ja yhteistyötä tukeva hallinto ja käyttäytymisnormit tekisivät strategisesta yhteistyöstä entistäkin hedelmällisempää. Guggenheim Helsingistä voitaisiin ammentaa sitä johtajuutta ja keskittymistä, jonka nykytilanteessa katsotaan puuttuvan.

Guggenheim-verkosto ja paikalliset laitokset saisivat järjestelystä välittömiä ja tuntuvia hyötyjä. Guggenheim pääsisi hyödyntämään paikallista osaamista ja kokoelmia etenkin muotoilun ja arkkitehtuurin alalla. Paikallisten museoiden käytettävissä olisi aiempaa enemmän kiehtovia taideteoksia ja kansainvälisiä ohjelmistoja, museoille olisi tarjolla apua monessa eri tilassa järjestettävien näyttelyiden luomiseen, ja ne voisivat herättää entistä laajemman kriittisen yleisön kiinnostuksen. **Tiivis yhteistyö Guggenheim-verkoston ja suomalaisten museoiden kesken rakentaisi vahvan yhteyden Suomen taideperinteen ja Guggenheimin painopistealueen, modernistisen taiteen, välille.** Suomen asema teollisen muotoilun ja arkkitehtuurin kärkijoukossa korostuisi, ja maan korkeatasoista nykytaidetta ja kulttuuria saataisiin tuotua paremmin muun maailman tietoisuuteen. Tällä hetkellä suomalaisen teollisen muotoilun rooli esteettisten innovaatioiden ja ratkaisujen alulle panevana voimana ei ole saanut ansaitsemaansa kunniaa ja huomiota.

Samalla museo pyrki rakentamaan yhteyden Helsingin luontoon. Lähialueen saaret ja saaristot voisivat toimia erilaisten tapahtumien ja installaatioiden näyttämöinä.

Itsetarkoituksellinen ulkosuuntaisuus ei tietenkään ole tavoiteltavaa, mutta museon toimintaan tulisi strategisesti sisällyttää vaihtoehtoisia kohteita, joihin päämuseo toimisi lähtöpisteenä ja porttina.

Suomalainen vs. ylikansallinen

Peggy Guggenheim Collection on luonteeltaan italialaishenkinen ja Bilbaon Guggenheim-museo henkii baskilaista ja espanjalaista luonnetta, mutta Guggenheim Helsingin on tarkoitus tuoda esille suomalaista ja pohjoismaista kulttuuria. Kuten kaikissa Guggenheim-kohteissa, tämä painotus olisi kuitenkin kansainvälisesti suuntautunut. Ennen kaikkea uusi museo tarjoaisi suomalaisille taiteilijoille mahdollisuuden olla nykyistä laajemmin mukana kansainvälisen nykytaiteen kehityksessä, mikä on tarpeen, jotta Helsinki voi kehittyä merkittäväksi kulttuuripääkaupungiksi.

Kuten vertaileva analyysi tuo esille, Helsingin olemassa olevien museoiden toiminnalliset tavoitteet ja ohjelmat palvelevat erinomaisesti suomalaisia taiteilijoita: Johtavista laitoksista Ateneumissa on esillä ennen 1960-lukua tehtyjä töitä ja Kiasma esittelee myöhempää nykytaidetta. EMMA keskittyy suomalaiseen taiteeseen laaja-alaisesti. Kuten selvityksen päättävässä Suosituksia ja johtopäätöksiä -osiossa todetaan, Helsingin taidemuseo jatkaa todennäköisesti kokoelmansa kartuttamista, mahdollisesti kunnallisena kuvataiteiden osastona, joka liitetään johonkin jo olemassa olevaan kaupungin hallintokuntaan.

Muotoilu ja arkkitehtuuri

Guggenheim Helsinki pyrkii edistämään vuorovaikutusta muotoilun ja yhteisön välillä. Museo toiminnan vaikutusten tulee heijastua Helsinkiin ja muualle ympäristöön samalla tavoin kuin Helsingissä tapahtuvan kehityksen on näyttävä museon seinien sisällä. Muotoilijoita ja taiteilijoita kutsutaan mukaan rakennuksen ja sen sisätilojen kehittämiseen sekä näyttelyiden suunnitteluun. Museon on kaavailtu toimivan visuaalisen ajattelun elävänä laboratoriona, jossa näyttelyt, ohjelmisto ja toiminnot syntyvät yhteistyöstä taiteen, kuratoinnin ja tutkimuksen visionäärien kesken. Painopistealueina olisivat taide, muotoilu ja visuaalinen kulttuuri käytäntöinä, jotka tukevat positiivista yhteiskunnallista ja taloudellista muutosta sekä kehittävät globaalia kilpailukykyä.

Suomessa muotoiluun ja arkkitehtuuriin on perinteisesti yhdistetty materiaalien ja valon syvälinen ymmärrys. On painotettu myös muotoilun käsityöhön ja teollisiin piirteisiin liittyviä seikkoja sekä mahdollisimman suurta kansanosaa palvelevien tuotteiden valmistamista. Sen lisäksi, että vaalitaan Suomelle tyypillistä muotoilukeskeistä ajattelua, on tärkeää painottaa koulutusta ja yritystoimintaa tukevaa politiikkaa. Tähän asti Helsingin museoissa ei ole riittävästi ja johdonmukaisesti tuotu esiin tätä prosessia tai sitä, miten se liittyy mainostamiseen, brändien (ja myyttien) luomiseen tai Suomelle ja Pohjoismaille ominaiseen kulttuurikehitykseen. Tämä on karhunpalvelus Suomelle ja sen muotoiluperinnölle. Designmuseon pitkäkestoiselle yhteistyölle Iittalan, Marimekon ja Arabian kanssa on annettava niiden ansaitsema tunnustus. Yhteistyössä Helsingin muiden museoiden kanssa Guggenheim Helsinki voisi kuitenkin toimia kansainvälisenä äänenä, joka asettaisi tämän perinnön laajempaan kontekstiin ja toisi sen hyviä puolia maailmanlaajuiseen design-ajatteluun ja tulevaisuuden ratkaisuihin. Yhteinen päämäärä tekisi museosta paikan, jossa luodaan muutakin kuin pelkästään uusia ideoita.

Vuosittain muuttuva arkkitehtuuri: Tämänhetkisten suunnitelmien pohjalta museorakennus voisi koostua päärakennuksesta ja erillisestä lisärakennuksesta. Talvikuukausina rakennukset voitaisiin yhdistää ja luoda katettu kulkutie rakennusten välille. Rakennukset

yhdistävä rakenne voisi vaihtua vuosittain, mikä muotoilisi uudestaan museon identiteettiä ja silhuettia. Tähän voitaisiin yhdistää avoin kilpailu, palkinto ja taiteilijaresidenssin tarjoaminen sekä yhteistyöprojekteja Aalto-yliopiston taiteiden, designin ja arkkitetuurin opiskelijoiden ja henkilökunnan kanssa.

Koulutus ja kasvatus

Yleiskatsaus

Koulutus ja kasvatus ovat olennainen osa Guggenheim-säätiön toiminta-ajatusta, ja niille on suunniteltu keskeinen rooli myös Guggenheim Helsinki -hankkeessa.

Koulutuksen ja kasvatuksen sisältyvät dynaaminen ohjelmatarjonta sekä innovatiiviset mahdollisuudet, joiden ansiosta alueen kansainväliset museovieraat sekä erilaiset yleisöt/yhteisöt voivat nauttia taiteesta henkilökohtaisella ja mielekkäällä tasolla; pyritään tavoittamaan nuoret, heidän opettajansa, koulunsa ja perheensä, yliopistot ja akateeminen yhteisö sekä kaikenikäiset aikuiset. Museon tiloissa ja kohderyhmien opiskelu- ja työympäristöissä järjestettävien koulutustilaisuuksien avulla Guggenheim Helsinki tuo suuremman yleisön ulottuville näyttelyt, suomalaisen/pohjoismaisen muotoiluperinnön, kansainvälisen modernin ja nykytaiteen sekä arkkitehtuurin. Seuraavassa on lueteltu koulutusohjelman tärkeimpiä elementtejä:

- Täydentää ja vahvistaa taiteen, muotoilun ja kulttuurin tuntemusta kaikilla koulutusjärjestelmän tasoilla: mm. ammatilliseen kehitykseen suuntavat kurssit ja työpajat opettajille ja opettaville taiteilijoille sekä eri oppilaitosten opetusohjelmiin sisällytetyt taiteen ja muotoilun koulutusohjelmat museon tiloissa ja muualla.
- Korkeatasoisten opetusmenetelmien ansiosta yleisöt (aikuiset, nuoret ja perheet) voivat luoda yhteyksiä arkielämän ja museossa koetun välille. Samalla vanhemmat pääsevät aktiivisesti osallistumaan lastensa kulttuurikasvatukseen.
- Yhteistyö yhteisö- ja palvelukeskusten, koulujen ja yliopistojen kanssa, jotta saadaan kehitettyä ohjelmaa, joka luo näyttelyille ja rakennuksen arkkitehtuurille mielekkään kontekstin, edistää kulttuurien välistä dialogia ja yleisön monimuotoisuutta sekä motivoi yhteisöä osallistumaan museon toimintaan.
- Taiteilijoiden, muotoilijoiden ja arkkitehtien osallistuminen opetuksen kehittämiseen: taiteilijoiden vetämät koulutukset tukevat uusia lähestymistapoja museonäyttelyiden tulkintaan ja lisäävät näin yleisön mahdollisuuksia oppia lisää näytteillä olevista töistä.
- Alueelliset ja kansainväliset harjoittelujaksot parantavat taiteen alan akateemista ja ammatillista koulutusta sekä museotoiminnan käytäntöjä.
- Opetusteknologioiden käyttö näyttelyiden tulkintatyökaluina.
- Julkiset ohjelmat osallistavat mm. taiteilijoita, muotoilijoita, kriitikoita, kuraattoreita, kirjailijoita, historioitsijoita, elokuvantekijöitä ja muusikoita, jotta saadaan tarjottua useita/monialaisia näkökulmia näyttelyihin ja tehtyä museosta intellektuellin ja kulttuurisen keskustelun dynaaminen foorumi.

Opetusohjelman sopivuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi keskeisimmät keinot ovat strategisten verkostojen muodostaminen Helsingin ja sen lähialueiden taiteen, kulttuurin ja

opetuksen asiantuntijatahoihin henkilövaihtoa ja kumppanuuksia varten. Yhteistyö Helsingin alueen museoiden, opetus- ja kulttuuriministeriön, akateemisten laitosten, harjoitteluohjelmien, arkkitehtijärjestöjen sekä muiden sidosryhmien kanssa on olennaista, jotta voidaan tunnistaa laitoksen yleisöprioriteetit ja varmistaa, että ohjelma vastaa kävijöiden odotuksia ja tarpeita. Laadittaessa merkityksellisiä ja tehokkaita alustoja museooppimiselle on tärkeää ymmärtää, mitä Suomen asema ja maine yhtenä maailman koulutetuimmista kansakunnista merkitsee ohjelman suunnittelun kannalta.

Guggenheim Helsingin koulutus- ja kasvatusohjelman suunnittelu ei ole ylhäältä alaspäin suuntautuva, yksisuuntainen prosessi. Koulutuksen tavoitteiden ja koulutusohjelmien laatiminen sekä tilojen järjestäminen vaatii mainittujen tahojen ja prosessien apua. Tarvitaan myös yksityiskohtaisempaa tutkimusta sekä yksimielisyys laitoksen sisällä siitä, mitä yleisöryhmiä museon odotetaan palvelevan. Näin ollen seuraavia ehdotuksia tulisi tarkastella vaihtoehtoina, joita voidaan muokata ja/tai suunnitella uudelleen yleisöä koskevan selvityksen ja laitoksen suunnittelun edistyessä.

Kontaktihankkeet

Yksi Guggenheim Helsingin tärkeimmistä hankkeista on kohdistaa tiettyihin yleisöryhmiin kontaktihankkeita yhteistyössä koulujen, yliopistojen sekä yhteisö- ja kulttuurikeskusten kanssa.

Helsingin kaupungin kulttuuristrategia 2012–2017 ja opetustoimi

Helsingin kaupungin kulttuuristrategia 2012–2017¹¹ valmisteltiin apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haataisen johdolla. Helsingin kaupunginvaltuusto vahvisti sen 14.12.2011. Kulttuuristrategiassa hahmotellaan perusta kaupungin kulttuuritoimen ja opetustoimen välisen yhteistyön lisäämiselle ja vahvistamiselle.

Strategiassa ehdotetaan hankkeita, jotka lisäävät kulttuurin saatavuutta, kulttuuriin liittyvää tietoa ja taitoa, kokeilua, epämuodollista koulutusta ja joustavia tapoja, joilla koulut voivat ottaa näitä menetelmiä käyttöön. Se myös tukee taiteen ja kulttuurin roolia yhteiskunnan yleisen hyvinvoinnin turvaamisessa.

Kulttuuria kouluihin ehdottaa, että koulujen ja taidelaitosten välille kehitettäisiin säännöllisiä ja helposti lähestyttäviä ohjelmia. Koulut laatisivat yhteistyösuunnitelmia paikallisten taidelaitosten kanssa, ja yhteistyössä järjestetty opetus sisällytettäisiin opetussuunnitelman taideaineisiin sekä muihin kouluaineisiin. Kulttuuria kouluihin -ohjelma käynnistetään suomen- ja ruotsinkielisillä pilottihankkeilla (osio 3.1.3, s. 10–11). **Taiteeseen ja kulttuuriin tutustumista lisätään opetussuunnitelman kaikkiin osa-alueisiin.**

Seuraavassa tärkeimpiä ehdotetuista toimenpiteistä (osio 1, s. 9):

- Lisätään 7–12-vuotiaiden lasten mahdollisuuksia osallistua kouluaikana pääkaupunkiseudulla järjestettyyn kulttuuri- ja liikuntatoimintaan.
- Laajennetaan julkisen koulutilan käyttöä taiteen, kulttuurin sekä kansalais- ja yhteisötoiminnan opetukseen erityisesti kantakaupungin ulkopuolella.
- Kehitetään ja yhtenäistetään taiteen perusopetuksen apurahakäytäntöjä taiteen eri alueilla ja laaditaan vastuujärjestelmä yleisön ja ohjelmien välille.

Kouluille K-12

Learning Through Art (Oppia taiteen kautta)

Yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden paikallisten koulutusviranomaisten ja opettajien kanssa Guggenheimin palkittu Learning Through Art (LTA) -ohjelma voisi tarjota kouluille määräaikaista taiteilijaopettajia, jotka pitävät opetusohjelmaa ja kouluaineita tukevaa taidekasvatusta. Näin oppilaat tutustuttaisiin museossa esillä oleviin taiteen tekemisen ja muotoilun tekniikoihin. LTA:n puitteissa kuvataiteilijat ja esiintyjät kehittäisivät projekteja tiiviissä yhteistyössä luokanopettajien ja museohenkilökunnan kanssa. Luokkaretket museoon, koululaisten perheiden ilmainen sisäänpääsy, luokanopettajien kattava ammatillinen opastus ja taiteilijoilta saatava opetus vahvistavat ohjelman vaikutusta. Ohjelma päättyy vuoden lopussa juhlaan ja oppilaiden töitä esittelevään näyttelyyn. Näinkin kattava ja moniulotteinen taidekasvatusohjelma luonnollisesti vahvistaa oppilaitosten opetussuunnitelmia, mutta se myös kehittää kulttuurinlukutaitoa ja oppilaiden kriittistä ajattelua. Ohjelma tutustuttaa koululaiset sekä

¹¹ Helsingin kulttuuristrategia 2012–2017, osio 1 Hyvinvointia kulttuuripalveluista s. 9 ja liite Helsingin Kulttuuristrategia 2012–2017 (taustaselvitys) osio 3.1.3 Kulttuuria Kouluihin s. 10–11

heidän perheensä ja opettajansa Guggenheim Helsinkiin ja esittelee sen alueen yhteisöjen kallisarvoisena ja osallistavana resurssina.

Galleriakierros- ja työpajaohjelma

Ohjelma tarjoaa kullekin ikäryhmälle suunnattuja galleriakierroksia ja niihin liittyviä taidekasvattajien vetämiä työpajoja, jotta osallistajat saavat parhaan mahdollisen oppimiselämyksen. Opettajille lähetetään ennen vierailua ennakkomateriaaleja. Lisäksi museon henkilökunta keskustelee opettajien kanssa, jotta kokemus saadaan räätälöityä oppilaiden mielenkiinnon kohteiden ja tarpeiden mukaisesti.

Etäoppiminen

Jos luokat eivät pääse paikan päälle museoon, luokkaretkiä voidaan järjestää myös videoteknologian avulla. Näin varmistetaan suomalaisen koulutusjärjestelmän perusta, tasa-arvo. Jos palvelua tarjotaan monikielisenä, myös kansainväliset opiskelijat pääsevät tutustumaan museon näyttelyihin. Videoyhteyden avulla museon henkilöstö voi hyödyntää temaattisesti toisiinsa liittyviä näyttelyteoksia, välittää ajatuksia ja herättää keskustelua. LTA:n tavoin tämänkin menetelmän pyrkimyksenä on kehittää visuaalisen kulttuurin ja taiteen lukutaitoa sekä sisällyttää taiteet ja muotoilu osaksi koulujen opetusohjelmaa.

Ammatillista koulutusta opettajille

Näyttelyiden yhteydessä järjestetään luokanopettajille ja yliopisto-opiskelijoille suunnattuja ympärivuotisia työpajoja, jotka keskittyvät opetusohjelman ydinalueisiin, kuten taiteisiin, yhteiskuntaoppiin, humanistisiin aineisiin ja matematiikkaan. Työpajojen tavoitteena on opettaa uusia luovia keinoja sisällyttää taide, arkkitehtuuri ja muotoilu muuhun opetukseen. Ohjelmat esittelevät taideteoksia ja esineiden käyttöön perustuvia opetusmenetelmiä sekä tutkivat opetusohjelman mahdollisuuksia.

Aineistoa opetuksen tueksi

Museo kehittää ja tarjoaa modernia taidetta ja nykytaidetta, arkkitehtuuria ja muotoilua käsitteleviä opetusmateriaaleja, jotka täydentävät ja tehostavat taiteen ja muotoilun opetusta. Kaikki aineistot on suunniteltu korostamaan valittujen teosten ja niihin liittyvän studiotaideteoksen, teknologian ja sanataiteeseen liittyvän toiminnan aktiivista analyysia ja tarkastelua. Tämä tukee visuaalista lukutaitoa ja kehittää kriittistä ajattelua sekä kirjallisia ja suullisia taitoja. Aineistojen pohjalta opettajat voivat suunnitella yksittäisiä taiteilijoita käsitteleviä oppitunteja sekä laajempia temaattisia konteksteja, joiden avulla senhetkisen näyttelyn voi esitellä oppilaille. Aineisto on saatavilla verkossa ja painettuna. Tavoite on muodostaa kattava taiteen opetusohjelma, jossa on satoja oppitunteja Guggenheim-museoiden valmistelemaa opetusmateriaalia.

Opetushallitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva Opetushallitus on laatinut sarjan taideopetusta koskevia vaatimuksia kaikille julkisille kouluille. Vaatimukseen kuuluu pakollista kuvataiteen opetusta. Oppilaiden odotetaan kehittävän visuaalista lukutaitoaan, osoittavan taiteen ja kulttuurin tuntemusta ja tutustuvan ympäristölliseen/funktionaaliseen estetiikkaan, arkkitehtuuriin ja muotoiluun. 5.–9. luokan oppilaiden kohdalla opastetut museovierailut ovat avainasemassa näiden taitojen hiomisessa. Opetussuunnitelman perusteisiin kuuluu myös kursseja, jotka käsittelevät suomalaista taidetta, arkkitehtuuria ja muotoilua sekä niiden taustalta löytyviä kansainvälisiä asiayhteyksiä. Guggenheim Helsingillä voisi olla tärkeä rooli Suomen koululaisten visuaalisen lukutaidon ja kulttuuritietoisuuden kehittämisessä kaikilla luokkatasoilla.

Yliopistoille

Harjoittelupaikat

Kansainvälinen harjoitteluohjelma tarjoaa käytännön kokemusta museotyöstä yliopisto-opiskelijoille, vastavalmistuneille ja jatko-opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita taide-, muotoilu- ja museoalasta. Harjoittelijat saavat tarkempaa tietoa eri osastojen toiminnasta suurissa museoissa. Harjoittelu kehittää myös osastojen toimintaan liittyviä erityistaitoja. Osasto, jolle harjoitteli sijoitetaan, määritetään akateemisen taustan, ammatillisten taitojen, mielenkiinnon kohteiden ja uratavoitteiden perusteella. Harjoittelijat osallistuvat osaston päivittäiseen työhön ja vievät läpi projekteja tai osia osaston suuremmista hankkeista. Lisäksi eri paikoissa järjestettävät, säännölliset museokulttuuriseminaarit mahdollistavat verkostoitumisen muiden Uudenmaan taide- ja kulttuuriorganisaatioiden kanssa. Helsingin ja Espoon kaltaisissa kaupungeissa, joiden menestys perustuu pitkälti niiden elinvoimaiseen luovaan teollisuuteen, näiden mahdollisuuksien tarjoaminen tuleville taiteen ja museoalan ammattilaisille olisi merkittävä etu.

Perheille

Koko perheen ohjelmat ovat yksi keskeisimmistä Guggenheim Helsingin tarjoamista oppimismahdollisuuksista. Niiden avulla koululaiset ja heidän perheensä, jotka ovat tutustuneet Guggenheim-museoon koulun tai kontaktihankkeiden kautta, voivat syventää suhdettaan taiteeseen, kulttuuriin ja museoon itseensä. Tarjonnan on kaavailtu lisäävän museon käyttöä koulupäivien ulkopuolella sekä viikonloppuisin ja lomien aikana. Tavoitteena on myös rohkaista koululaisia tarttumaan oppimismahdollisuuksiin perinteisen kouluympäristön ulkopuolella ja kotona. Guggenheim katsoo perheille suunnatun tarjonnan olevan tärkeässä roolissa tuettaessa taidekasvatusta, kulttuurin arvostusta ja museoiden hyödyntämistä keskeisenä osana perheiden elämää.

Työpajat ja perhefestivaalit

Yksi museon tärkeimmistä tavoitteista on tarjota dynaamisia, vuorovaikutteisia ja miellyttäviä oppimismahdollisuuksia, jotka kannustavat perheitä nauttimaan taiteesta, keskustelemaan siitä ja luomaan sitä yhdessä. Perheohjelmatarjonnassa luodaan vahva yhteys alueen kulttuuri- ja taideperintöön sekä museoon, sen arkkitehtuuriin ja näyttelyihin. Tarjontaan voi kuulua erilaisia toimintoja: säännölliset vanhemmille ja lapsille suunnatut työpajat, joissa tutustutaan senhetkiseen näyttelyyn ja tämän jälkeen työskennellään studioympäristössä tai teknisten apuvälineiden parissa; laajat teemoitetut perhefestivaalit, joita järjestetään suurempien, koko museon kattavien tapahtumien yhteydessä ja jotka herättävät taiteen eloon opetuksen ja hauskan toiminnan kautta (esim. työpajat, opiskelijaoppaiden johtamat galleriakierrokset, ruokailu ja viihdyttävä ohjelma).

Opaskirjat perheille

Perheille suunnatut opaskirjat osallistavat museossa käyviä perheitä opastamalla heidät itseohjautuville kierroksille, jotka tarjoavat vanhemmille ja lapsille mahdollisuuden tutustua näyttelyihin yhdessä.

Kaikille kävijöille

First Visit and Beyond (Ensikertalaisesta vakiovieraaksi)

LTA:n kaltaisten kouluille suunnattujen ohjelmien lisäksi järjestetään myös toinen tärkeä taidekoulutuksen kontaktihanke: First Visit and Beyond (Ensikertalaisesta vakiovieraaksi; FVB). **Hankkeen tavoitteena on tuoda moderni taide ja nykytaide laajempien, erilaisten ja eri-ikäisten yleisöjen ulottuville.**

FVB-ohjelman puitteissa opettavat taiteilijat vetäisivät taidekasvatusta ja -opetusta laajallekin yleisöjoukolla (lapset, teini-ikäiset, aikuiset ja perheet) erilaisissa ympäristöissä, kuten kouluissa, kirjastoissa sekä yhteisö- ja kulttuurikeskuksissa. Toimintaan kuuluisi museon ulkopuolella studioympäristössä järjestettävä, useasta kerrasta koostuva koulutussarja, johon sisältyy ensivierailu museoon koulutusta vetävän taiteilijan johdolla. Opettavien taiteilijoiden ja järjestöjen yhteisen ohjelmakehityksen tavoitteena on käynnistää prosessi, jonka kautta rakennetaan merkityksellisiä ja kestäviä suhteita yleisön ja museon, taiteen ja muotoilun välille.

Aikuisohjelmat (julkiset ohjelmat)

Tämä monialainen julkista ohjelmatarjontaa koskeva lähestymistapa sisältää alueellista, kansallista ja kansainvälistä työskentelyä eri tahojen kuten taiteilijoiden, muotoilijoiden, kuraattoreiden, kriitikoiden, historioitsijoiden, kirjailijoiden, elokuvantekijöiden, muusikoiden sekä erilaisten kulttuuri- ja akateemisten laitosten kanssa. Ympäri vuoden järjestettävät seminaarit, symposiumit, konferenssit ja luennot tekevät museosta ja Helsingistä rakentavan keskustelun ja intellektuellin ajatustenvaihdon foorumin. Näin syntyy elinvoimainen kansainvälinen aivoriihi, joka käsittelee ajankohtaisia taiteeseen, muotoiluun, arkkitehtuuriin, liikkuvaan kuvaan, uusiin teknologioihin sekä näiden yhteiskuntavaikutukseen liittyviä teemoja.

Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun ja Kuvataideakatemian kaltaisten korkeakoulujen kanssa tehtävä yhteistyö tarjoaa suomalaisille taideopiskelijoille monipuolisempia kokemuksia ja suoremman tien osallistua kansainväliseen kulttuuridiskurssiin. Lisäksi työ osallistaa oppilaitokset paikan päällä järjestettävien kurssien ja seminaarien kehitykseen sekä edistää yhteisöjen osallistumista museon taide- ja kulttuuritoimintaan. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että runsaasta julkisten tapahtumien tarjonnasta voisi muotoutua olennainen osa Helsingin kulttuurikalenterin sisältöä. Lisäksi kaupungin kulttuurielämän rikastamisesta olisi luonnollisesti monenlaista hyötyä sen asukkaille.

Seuraavassa tärkeimpiä julkisiin ohjelmamuotoihin ja -sisältöihin liittyviä asioita:

- Poikkitieteelliset paneelikeskustelut, foorumit ja symposiumit, jotka käsittelevät museonäyttelyihin ja julkiseen ohjelmaan liittyvää tiedettä ja tutkimusta.
- Luento-/keskustelutarjat, joissa vierailevat puhujat käsittelevät erilaisia aiheita: esim. taiteilijat keskustelevat työstään tai historioitsijat ja tutkijat tarjoavat uusia näkökulmia näyttelyä käsittelevään tutkimukseen.
- Näyttelyn teemaan liittyviä kirjanlukutilaisuuksia ja esittävää taidetta.
- Jatko-opintokurssit, jotka tukevat elinikäistä oppimista ja tarjoavat näyttelyiden tiimoilta uusia ja syvällisiä oppimismahdollisuuksia ainutlaatuisessa ympäristössä.

Taiteilijat + yleisö:

Yleisön ja taiteilijoiden vuorovaikutus

Tämän ohjelman kautta näyttelyt ja valitut taiteilijat tekevät yhteistyötä opetus- ja kuratoitintihenkilökunnan kanssa kehittääkseen uudenlaisia opetushankkeita, jotka tarjoavat yleisöille taiteilijoiden työtä ja senhetkistä näyttelyä koskevia oppimiskokemuksia.

Ohjelma muotoilee uudelleen kuraattoreiden ja pedagogien perinteisen suhteen taiteilijoihin. Näyttelyprosesseissa museopedagogit ovat harvoin, jos koskaan, suoraan yhteydessä

taiteilijoihin. Taiteilijat eivät myöskään keskustele museon pedagogien ja kuraattoreiden kanssa näyttelyyn liittyvistä opetusmahdollisuuksista. Museon kuraattorit ja pedagogit aloittavat prosessin valitsemalla opetustoiminnasta kiinnostuneita taiteilijoita, jotka edustavat erilaisia taidesuuntauksia, kulttuurisia vaikutteita, yhteisöjä ja senhetkistä näyttelyä. Vaikka kaikkien projektien tulee olla yhteydessä näyttelyihin, niiden muoto ja sisältö voi vaihdella taiteilijan ja kyseessä olevan näyttelyn synnyttämistä ajatuksista riippuen. Jokainen taiteilija ehdottaa itse opetuksen kohdeyleisöä. Tämä avoin toimintatapa tuo usein museolle uutta yleisöä sekä lisää esim. käynnissä olevien kontaktihankkeiden jo palveleminen opiskelijoiden, perheiden ja järjestöjen määrää. Kokemus on poikkeuksetta opettavainen niin taiteilijalle kuin osallistujillekin.

Yleisön ja taiteilijoiden vuorovaikutusta edistävä ohjelma laajentaa perinteistä museo-opetusta asettamalla taiteilijat opettajan asemaan. Ohjelma pyrkii tarjoamaan museon moninaisille yleisöille suoremman ja mielekkäämmän yhteyden taiteilijoiden työskentelyprosesseihin sekä nykytaiteeseen ja muotoiluun yleensä. Se antaa taiteilijoille puheenvuoron näyttelyprosessissa ja mahdollisuuden olla mukana työstämässä heidän töitään tulkitsevia julkisia projekteja.

Saavutettavuusohjelmat

Guggenheim Helsinki haluaa tarjota kokemuksia kaikille kävijöille, myös **näkövammaisille, sokeille ja kuuroille**. Ohjelmat, kuten Mind's Eye (Mielen silmin), tarjoavat kävijöille mahdollisuuden tutustua museon näyttelyihin visuaalisten ja kielellisten työkalujen välityksellä. Museo järjestää säännöllisesti kierroksia ja työpajoja, joissa hyödynnetään sanallista ilmaisua, kosketusta sekä suomalaista/ruotsalaista viittomakieltä. Taiteilijoiden ja opetuksen ammattilaisten johdolla Mind's Eye -ohjelmissa voi jakaa havaintoja, keskustella ja vaihtaa ajatuksia.

Museovieraille yleisesti

Jotta kävijöiden museovierailu olisi ainutlaatuinen kokemus ja toisi heidät myös uudelleen museoon, museon henkilökunta panostaa monikielisiin ja laadukkaisiin galleriakierroksiin sekä opastus- ja neuvontapalveluihin. Lisäksi henkilökunta kiertää gallerioissa vastaamassa vierailijoiden kysymyksiin ja keskustelemassa heidän kanssaan näytteillä olevista töistä. Seinätekstit, esitteet, mobiilisovellukset ja ääniopastukset ovat kaikki monikielisiä. Näkövammaisille on tarjolla teoksia kuvailevia ääniopastuksia. Mainitut opetustilat ja -ohjelmat lisäävät vieraiden viihtyvyyttä ja tarjoavat heille mahdollisuuden oppia lisää näytteillä olevista töistä.

Yhteenveto

Guggenheim Helsingin ohjelmallinen visio on Guggenheim-tiimin, suomalaisen yhteiskunnan eri alojen asiantuntijoiden ja ajattelijoiden yhteistyön tulos. Visiossa yhdistyy kansainvälisesti tunnettujen taiteilijoiden näyttelyitä järjestävän suurmuseon profiili, innovatiivinen ohjelmatarjonta ja avoimuus, joka mahdollistaa alan uusimman kehityksen hyödyntämisen. **Ohjelma pyrkii istuttamaan innovatiivisuuden uuden laitoksen ytimeen, onhan innovatiivinen ajattelu yksi suomalaisen yhteiskunnan peruspilari.** Guggenheim Helsinki pyrkisi aktiivisesti säilyttämään yhteyden paikallisiin yhteisöihin rohkaisemalle erilaisia yleisöjä vierailemaan museossa, nauttimaan tilan sosiaalisuudesta sekä osallistumaan vuorovaikutukseen ja keskusteluun. Tämä työ olisi mittavampaa kuin muissa Suomen taidelaitoksissa tähän asti on tehty. Se määritteli uudelleen museokokemuksen luonteen.

Aivoriihet¹²

Osana prosessia, jonka tarkoituksena oli pohtia, millainen museo sopisi Helsinkiin, ryhmä johtavia taiteilijoita ja ajattelijoina kokoontui yhteen jakamaan ajatuksia eräänlaisessa aivoriihessä. Tapaamisessa käsiteltiin käsillä olevaa projektia ja nykypäivän museon roolia ja mahdollisuuksia.

Ryhmälle esitettiin kriittisiä kysymyksiä mahdollisen museon tehtävästä, roolista, ohjelmasta ja visiosta. Seuraavassa on lueteltu tärkeimpiä aiheita, joita ryhmä käsitteli:

- museomaailman tärkeimpien virtausten ja suuntausten tunnistaminen
- sen selvittäminen, miltä modernia taidetta ja nykytaidetta sekä muotoilua ja arkkitehtuuria esittelevä museo voisi näyttää 2000-luvulla
- niiden mahdollisuuksien ja haasteiden tunnistaminen, jotka liittyvät museotoimintaan Helsingissä
- mahdollisten kansallisten, alueellisten ja globaalien roolien määrittäminen Guggenheim Helsingille
- mahdollisten roolien määrittäminen Guggenheim Helsingille olemassa olevan Guggenheim-verkoston sisällä.

Aivoriihen osallistajat keskustelivat, miten Guggenheim Helsingistä voisi muotoutua uraa uurtava projekti, joka tarjoaa uudenlaisen museokokemuksen. Osallistajat olivat yhtä mieltä siitä, että laitoksen toiminnan tulisi lähteä neljästä ydinperiaatteesta ja -konseptista, jotka ovat: 1) uusi museomalli, 2) sosiaalinen relevanssi, 3) muotoilun ja arkkitehtuurin käsittely omintakeisella tavalla, joka poikkeaa muiden laitosten toiminnasta, ja 4) Guggenheim-verkoston resurssien hyödyntäminen.

Syyskuussa 2011 järjestettiin toinen aivoriihi-istunto, jonka pääasiallinen tavoite oli tarjota lisäopastusta konsepti- ja kehitysselvitykseen.

Yleisesti ottaen aivoriihessä todettiin, että museon tulisi noudattaa Helsingin taidemuseon mandaattia ja toimia kaikille avoimena tilana, joka tarjoaa kävijöille laajan ja mielekkään julkisen foorumin. Ryhmä oli yhtä mieltä siitä, että uuden museomallin tulisi pystyä tarjoamaan ympäristö, joka ruokkii jatkuvaa innovaatiota ja antaa Guggenheim Helsingille mahdollisuuden toimia joustavasti ja dynaamisesti aiemmista museoista poiketen. Koska moni Helsingin olemassa olevista museoista on keskittynyt tiettyyn kapeaan erikoisalaan, aivoriihessä todettiin lisäksi, että Guggenheim Helsingin tulisi tarjota monimuotoisempaa ohjelmistoa ja palvelua näin laajempaa yleisöä.

Nuorten aivoriihi

Kuukauden mittainen yhteistyö Helsingin taidemuseon ja nuorten toimintakeskus Hapen (osa Helsingin nuorisiasiainkeskusta) välillä huipentui syyskuussa 2011 Guggenheimin ja Helsingin taidemuseon avainhenkilöiden keskusteluun. Guggenheimin ja Helsingin taidemuseon väki keräsi paikalle 36 teini-ikäisestä koostuvan kohderyhmän neljästä Helsingin yläkoulusta: Töölö Specialiseringsgymnasiumista, Helsingin Uuden Yhteiskoulun lukiosta, Vuosaaren lukiosta ja Kallion lukiosta. Nuorten aivoriihen osallistujille esitettiin katsaus kuukauden aikana järjestettyjen istuntojen ja työpajojen sisältöön.

Tapaamisten aikana osallistajat pohtivat, miksi suomalaisnuoret eivät ole liiemmin kiinnostuneita käymään museoissa ja miten tätä kiinnostusta voisi kasvattaa. Osallistujien ehdotukset painottuivat neljälle alueelle:

¹² Liitteessä on lueteltu kaikki aivoriiheen osallistajat.

- Varustelu ja palvelut: Nuoret toivat esiin esimerkin monikäyttöisestä kahvilasta ja esiintymistilasta, jossa ei tarjottaisi alkoholia tiettyinä kellonaikoina. Näin alle 18-vuotiaidenkin nuorten olisi mahdollista osallistua museossa järjestettävään iltaohjelmaan. (Alle 18-vuotiaat suomalaisnuoret eivät saa oleskella alkoholia anniskelevissa baareissa tai kahviloissa tietyn kellonajan jälkeen. Tämä rajaa illanviettopaikkoja, joissa nuoret voivat käydä ilman aikuisten valvontaa.)
- Markkinointi: Nuoret totesivat suhtautuvansa ristiriitaisesti sekä perinteiseen että verkossa tapahtuvaan mainontaan. Esimerkkeinä nuorten mielenkiinnon herättävistä markkinointi- ja kontaktimenetelmistä he mainitsivat sissimarkkinoinnin, flash mobit, koulujen kanssa tehtävän yhteistyön sekä brändätyt tuotteet.
- Kävijäkokemus: Nuoret painottivat mukavuuteen liittyviä näkökohtia, kuten istumapaikkojen riittävyttä ja keskeistä kokoontumispaikkaa sosiaalista kanssakäymistä varten erityisesti talvella. Nuorten kuvauksissa ihanteellisesta museokokemuksesta korostuivat taidekokemuksen keskeisyys ja nautinto, joka syntyy yhteyden löytämisestä taideteoksiin ja taiteilijoihin. Nuoret eivät painottaneet teknologisten sovellusten merkitystä.
- Arkkitehtuuri: Nuoret kertoivat esimerkkejä arkkitehtonisista ratkaisuista, jotka soveltuvat Helsingin sääolosuhteisiin: nuoret mainitsivat puistomaiset tilat, dynaamisen kattotilan ja alueelle ominaisten materiaalien käyttämisen.

Nuorisoryhmien keskusteluissa keskeiset teemat olivat: 1) on tarve luoda Helsingin kulttuuriseen ekosysteemiin sisätiloissa sijaitseva puistomainen, julkinen tila ja 2) perinteisten kuvataiteiden ohella on tarve tuoda yleisön saataville monialaista ohjelmistoa, kuten musiikkia, elokuvaa, tanssia jne.

Kestävä kehitys

Suomi on tunnetusti rohkaissut ja palkinnut muotoilulähtöisiä ratkaisuja arkipäivän ongelmiin. Guggenheim Helsinki käyttäisi tätä lähestymistapaa voimavarana ja asettaisi kestävän kehityksen keskeiseksi periaatteeksi museon kehittämisessä.

Uuden taidelaitoksen arkkitehtuurissa ja ohjelmassa painotettaisiin urauurtavia ja kestäviä ympäristöratkaisuja. Teknologian, teollisen muotoilun, arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja insinööriyön uusimmat kehitykset tarjoavat Guggenheim Helsingille mahdollisuuden toteuttaa innovatiivisia toimintamalleja ja kehittää ainutlaatuisia konsepteja yhteistyössä huippuasiantuntijoiden kanssa. Näin voitaisiin mullistaa museon roolia maailmassa, jossa ympäristövaikutukset ovat yhä keskeisemmässä asemassa. Suomi on erinomainen ympäristö uusille museoinnovaatioille, sillä maassa on jo tehty strategisia päätöksiä, joiden tavoitteena on nostaa Suomi ympäristön kannalta kestävän rakentamisen kärkijoukkoon.

Museo ottaisi käyttöön ympäristötietoisia ohjeistoja International Group of Organizers of Large-scale Exhibitionsin (kansainvälinen suurten näyttelyjärjestäjien ryhmä, joka tunnetaan myös nimellä Bizot Group) suositusten mukaisesti. Järjestö julkaisi näyttelyiden muokatun ympäristöohjeiston vuonna 2008. Mikään rakennusprojekti tai kansainvälinen taidelainausohjelma ei voi täysin välttää hiilijäljen muodostamista, mutta Guggenheim Helsinki pyrki minimoimaan ympäristövaikutuksensa käyttämällä luonnollisia ja kierrätettyjä materiaaleja. Museon taiteenkuljetuskäytäntöjä kehitettäessä voidaan pyrkiä

yhdistämään kuljetuksia, käyttämään laatikoita uudelleen useammassa taidetoimituksessa ja hyödyntämään hiilipäästöiltään alhaisimpia kuljetustapoja. Guggenheim Helsingin näyttelytiloihin kehitettäisiin lisäksi uudelleen käytettäviä, liikuteltavia seiniä, jotka tekisivät rakenteellisista ratkaisuista kestävämpiä ja joustavampia.

Museon kaikkien osastojen ja alueiden (toimistot, galleriat, tapahtumatilat, ravintola, baari, myymälä jne.) tuotteet ja tarvikkeet valmistettaisiin kierrätetyistä, biologisesti hajoavista ja kestävästä materiaaleista. Kierrätysastioita olisi riittävästi, ja ne olisivat hyvin niin henkilökunnan kuin museokävijöidenkin saatavilla. Guggenheim Helsingissä käytettäisiin vettä säästäviä putkisto- ja viemärintijärjestelmiä, LEED-sertifioitua lämmitys-, ilmastointi- ja valaistustekniikkaa sekä passiivisia ja aktiivisia ratkaisuja aurinkoenergian hyödyntämiseksi.

Museon myymälä perustaisi toimintansa ympäristöä säästäville käytännöille ja periaatteille. Muun myymälätoiminnan ohella laadittaisiin myyntiohjelma, joka painottuisi ”vihreisiin”, Suomessa kehitettyihin ja ainoastaan Guggenheim-myymälestä saataviin tuotteisiin. Ostosten kuljettamiseen ei olisi tarjolla muovikasseja, ja muuta myymäläjätettä, kuten paperikuitteja ja turhia pakkauksia, pyrittäisiin muutenkin vähentämään.

Museon kahvila ja ravintola tukisivat kestävästä kehitystä hyödyntämällä paikallisia raaka-aineita sekä vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita ja virvoitusjuomia. Kävijöitä rohkaistaisiin nauttimaan ostoksensa kahvila- ja ravintolatiloissa ruoan ja juomien mukaan ottamisen sijasta, mikä vähentäisi syntyvää jätettä ja loisi miellyttävän ruokailuympäristön. Kaikki kertakäyttöiset astiat ja ruokailuvälineet olisivat kompostoitavia tai muuten kestävä kehityksen periaatteiden mukaisia.

Gallerioissa kehitettäisiin jokaisen näyttelyn yhteydessä ohjelmia, jotka rohkaisisivat mobiiliteknologiaan perustuvien sovellusten käyttöä. Niillä voitaisiin korvata perinteisiä painettuja aineistoja. Painettujen pääsylippujen tilalle kehitettäisiin verkkopohjaisia lipunostojärjestelmiä.

Lyhyesti voidaan todeta, että Guggenheim Helsingin tavoitteena olisi nostaa museoalan energiankulutukseen ja kestäväan kehitykseen liittyviä standardeja, ja tarjota näin uudenlainen ja innoittava malli vastaaville taidelaitoksille muualla maailmassa.

Teknologia

Kun museo lopulta avaa ovensa, on teknologia ehtinyt kehittyä niin paljon, että nyt uusinta uutta edustavat ideat tuntuvat väistämättä vanhanaikaisilta. Museon pyrkimyksenä onkin hyödyntää uutta teknologiaa tavoilla, jotka edistävät sen tehtävää tuoda esiin merkittävää taidetta ja tehtävän taustalla olevia prosesseja. Uusien teknologioiden tavoite on tehostaa museokävijöiden vierailukokemusta, esimerkiksi näyttelyihin liittyvien opetusvälineiden avulla.

Museo pyrki hyödyntämään tehokkaasti multimediaa ja uutta teknologiaa kehittäessään sekä verkko- että todellisten kävijöiden vierailukokemuksia.

Kävijäkokemusta, yleistä tietämystä ja osallistumisen tasoa kehittävät työkalut olisivat olennainen osa museon digitaalista toimintamallia. Museo käyttäisi teknologiaa kaikissa prosesseissaan näyttelyiden kehittämisestä ja suunnittelusta aina yleisen kävijäkokemuksen rakentamiseen paikan päällä ja muissa toimipaikoissa. Koska teknologia muuttuu kaiken aikaa, museo hyödyntäisi teknologian ja taiteen asiantuntijoita nykyteknologian käytön maksimoimiseksi museon näyttelyissä ja ohjelmistoissa. Vaikka onkin selvää, että

tämänhetkiset standardit vanhentuvat varsin pian, seuraavassa on hahmotelma tavoista, joilla museokokemusta voitaisiin muokata nykytilanteessa teknologian avulla.

Teknologian ei perinteisesti ole katsottu olevan keskeisellä sijalla taidemuseokokemuksessa. Uuden, 2000-luvun museomallin määrittäminen kuitenkin tarjoaa jännittäviä mahdollisuuksia teknologian käytölle. Vaikka osa kuraattoreista on huolissaan siitä, että teknologia voi häiritä teoksien henkilökohtaista tulkintaa, teknologiaa voitaisiin hyödyntää innovatiivisesti muotoilua ja arkkitehtuuria esittelevissä näyttelyissä. Monet muotoilijoiden töistä on tarkoitettu konkreettiseen käyttöön tai arkipäivän ongelmien ratkaisuksi. Siksi interaktiiviset tai videokuvaa hyödyntävät esittelyt voivat olla mainio työkalu teoksen asettamisessa laajempaan viitekehykseen. Osa töistä voi olla riittävän kestäviä, jotta kävijät voivat olla suorassa vuorovaikutuksessa niiden kanssa: he voivat istua tuoliin, sytyttää lampun, käynnistää elektronisen laitteen jne. Helpoiten särkyvien teosten kanssa voidaan käyttää videoita tai simulaatioita. Esittelyiden avulla kävijät hahmottavat teokset kolmiulotteisesti sekä ymmärtävät paremmin suunnitteluprosessia ja esineen käyttöä. Teknologiaa hyödyntävät esittelyt voivat myös tarjota tarkempaa tietoa esineen materiaaleista ja sen luomiseen käytetyistä tekniikoista. Arkkitehtuurinäyttelyissä teknologian avulla voitaisiin esitellä kävijöille rakennuksen ympäristö tai tarjota virtuaalisia kierroksia rakennuksessa ja sen ulkopuolella. Interaktiivinen teknologia voisi jopa tarjota kävijöille mahdollisuuden muokata tunnettuja rakennuksia omilla ideoillaan (joista parhaat voitaisiin julkaista museon verkkosivuilla). Kuvatunlainen teknologian hyödyntäminen voisi syventää kävijöiden henkilökohtaista yhteyttä muotoiluun ja arkkitehtuuriin.

Maaliskuussa 2011 järjestetyssä tapaamisessa aivoriihessä keskusteltiin tavoista, joilla teknologioita on integroitu museotoimintaan ja -käytäntöihin. Käsittelyssä olivat myös kehityksen seuraavat vaiheet. Ryhmä totesi, että uutta teknologiaa tulisi käyttää kävijäkokemuksen syventämiseen ja asiakaspalvelurajapinnan tarjoamiseen. Lopullisena tavoitteena olisi helposti lähestyttävän, innovatiivisen ja mukautettavan museokokemuksen luominen. Useat aivoriiheen osallistuneista ilmaisivat suhteutuvansa varauksella uuden teknologian hyödyntämiseen. Toisaalta todettiin, että teknologia on tärkeä alusta, jonka kautta taidelaitokset voivat rakentaa yhteyksiä nuoriin ja perheisiin. Näitä yhteyksiä on kuitenkin luotava niin, etteivät ne heikennä perinteisempää museossa käymisen kokemusta. Lyhyesti voidaan todeta, että museon verkkopalveluiden tulisi tukea yhteisöllisyyden rakentamista avoimen nuoria ja muita potentiaalisia yleisöjä aktivoivan foorumin kautta.

Guggenheim-ryhmällä on laaja kokemus museotoiminnoista, ja uskomme nykyteknologian voivan parantaa museoiden kävijäkokemuksia monin tavoin. Ensinnäkin asiakkaille voitaisiin tarjota mahdollisuus sähköiseen lippuun perinteisen paperilipun sijasta. Painetut kartat voitaisiin korvata digitaalisilla näytöillä ja/tai älypuhelimille tarkoitetuilla sovelluksilla. Guggenheim Helsinki voisi suunnitella mobiilisovelluksia, joiden kautta gallerioiden kävijät pääsisivät käsiksi kuraattoreiden kutakin näyttelyä varten suunnittelemiin sovelluksiin. Sovellusten avulla kävijät voisivat esittää kysymyksiä ja kommentteja, ja henkilökunta voisi vastata reaaliaikaisesti. Kommentit olisivat myös muiden kävijöiden luettavissa, mistä muodostuisi avoin ja kriittistä ajattelua tukeva ympäristö ajatustenvaihdolle. Tällaiset prosessit parantaisivat myös kuraattoreiden ja kävijöiden vuorovaikutusta ja tarjoaisivat näin uusia malleja näyttelyiden kehittämiselle ja museoon liittyvien ajankohtaisten tapahtumien seuraamiselle. Perinteisten painettujen näyttelyoppaiden ohella Guggenheim Helsingin kävijöillä olisi mahdollisuus saada tietoa näyttelyistä digitaalisten tietopisteiden tai iPad-laitteiden kautta. Lisäksi museossa olisi myytävänä sähköisiä julkaisuja painettujen julkaisujen lisäksi. Uutta verkkopohjaista teknologiaa hyödyntämällä digitaalisiin näyttelyoppaisiin voitaisiin sisällyttää aktiivisia audio- ja videokomponentteja. Tästä olisi erityisen paljon hyötyä esiteltäessä multimediateoksia, jotka usein menettävät tehonsa kaksiulotteisina.

Mobiilisovellukset ja sähköiset julkaisut olisivat saatavilla monilla kielillä. Näin kansainväliset vierailijat voisivat nauttia täysillä museokokemuksesta, koska tietoa tarjotaan liian usein ainoastaan englanniksi tai museon kotimaassa puhuttavalla kielellä. Koska venäläiset turistit ovat tärkeä osa Guggenheim Helsingin potentiaalista yleisöä, kaikki sähköiset julkaisut tulisi kääntää myös venäjäksi. Sähköisessä muodossa käännösprosessi voitaisiin viedä läpi tehokkaammin kuin tuotettaessa eri kieliversioita painetuista aineistoista.

Uusien sosiaalisten medioiden kasvu on määrittänyt uudelleen ne tavat, joilla kävijät ja yleisöt pitävät yhteyttä ja viestivät. Teknologian tulee olla osa museokokemuksen sosiaalista ydintä ja tarjota kävijöille mahdollisuus jakaa kokemuksia ja kommunikoida toistensa sekä kuraattoreiden ja museon kanssa museon perustamien, suunnittelemien ja valvomien blogien kautta. Blogiympäristössä tapahtuva keskustelu voi olla mielekästä niin kävijöille kuin museollekin, sillä avoimesta ajatustenvaihdosta voi oppia paljon. Yleisön osallistamiseksi Guggenheim Helsinki sisällyttäisi keskustelupalstoja näyttely- ja ohjelmakohtaisten verkkosivujen kehitykseen.

Uuden innovatiivista teknologiaa ja kestäviä käytäntöjä hyödyntävän taidelaitoksen kehittämisessä on valtavasti mahdollisuuksia, ja Guggenheim Helsingin tulisi pyrkiä ottamaan aktiivinen rooli työn kaikilla alueilla. **Tekemällä yhteistyötä kehitysryhmän kanssa arkkitehtuurin, kuratoinnin, näyttely- ja ohjelmistosuunnittelun, markkinoinnin ja jälleenmyynnin alueilla museolla on mahdollisuus rakentaa itsestään kulttuurilaitos, jonka visio on tuore ja joka ei pelkästään itse hyödynnä design-ajattelua ja uutta teknologiaa vaan myös rohkaisee muita tekemään samoin.**

Helsingin avoin ja innovatiivinen ilmapiiri tarjoavat museolle mahdollisuuden kehittyä ja testata uusia teknologioita ennen niiden esittelyä muualla.

Guggenheim Helsingin ohjelmiston tulisi hyödyntää monen median ja teknologioiden resursseja tehokkaalla tavalla, joka tukisi yleistä kävijäkokemusta. Kokemuksen tulisi elää teknologian kautta paikan päällä museossa sekä muissa toimipisteissä. Lisäksi virtuaalisilla ja oikeilla kävijöillä tulisi olla mahdollisuus mukauttaa museokokemusta omanlaisekseen teknologian avulla.

Valtiontakuu/takavarikkosuoja/kuljetukset

Jos Guggenheim-säätiö ja Helsingin kaupunki aikovat järjestää kansainvälisesti merkittäviä näyttelyitä, Suomen on täytettävä taideteosten lähettämistä ja vastaanottamista koskevat kansainväliset vaatimukset. Suomi on onneksi panostanut museotoiminnan tähän puoleen: vuoden 2006 EU-puheenjohtajuutensa aikana se järjesti yhteistyössä Euroopan komission kanssa museokokoelmien liikkuvuutta koskevan konferenssin Suomen kansallismuseossa. Suomessa on siis kansainvälisten teoslainojen vastaanottoon tarvittava infrastruktuuri.

Suomen vahva valtiontakuujärjestelmä auttaa museoita kantamaan arvokkaiden lainateosten vakuutuskustannukset. Siksi niiden ei tarvitse maksaa suuria maksuja vakuutusyhtiöille. Valtiontakuuasioita hallinnoi näyttelyiden valtiontakuulautakunta, jonka puheenjohtajana toimii opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja. Ohjelmalla on valtuudet yhteensä miljardin euron valtiontakuiden myöntämiseen, mikä tarkoittaa, että maan kaikkien museolainoille myönnettyjen takuiden yhteismäärä ei saa ylittää tätä summaa. Museoilla on omavastuu, joka on 20 000 euroa kokonaisarvoltaan alle 50 miljoonan euron vakuutuksesta ja 200 000 euroa täydestä miljardin euron takuusta. Valtiontakuujärjestelmä korvaa vahinko- tai katoamistapauksista aiheutuvat konservointi- ja dokumentointikulut. Se korvaa myös tuhoutuneen tai kadonneen taideteoksen täyden arvon. Valtiontakuuseen ovat

oikeutettuja vain suomalaiset ei-kaupalliset toimijat, ja lainattujen teosten on oltava taiteellisesti tai kulttuurillisesti merkittäviä. Yhdysvalloissa on vastaava, National Endowment for the Artsin hallinnoima järjestelmä, joka tarjoaa enintään 1,2 miljardin dollarin takuut kutakin näyttelyä kohden. Siellä koko maan takuiden yhteissummaa ei ole rajoitettu. Koska Suomi on suhteellisen pieni maa, on käytännössä erittäin epätodennäköistä, että samanaikaisesti järjestettäviin näyttelyihin saataisiin miljardin euron valtiontakuurajan ylittävä määrä kansainvälisiä teoslainoja. Lisäksi takuiden yhteismäärää voidaan kasvattaa tarvittaessa.

Monet tahot lainaavat taideteoksia mieluiten valtioille, joissa on voimassa takavarikkosuoja koskevat säädökset. Tällaiset lait takaavat lainateosten palautuksen kieltämällä teokset lainaksi saaneiden laitosten sijaintimaan hallitusta takavarikoimasta mitään taideteosta sen ollessa lainassa maan rajojen sisäpuolella. Yhdysvalloissa on ollut voimassa tällainen laki jo vuodesta 1965, mutta viime aikoihin asti vain muutamat muut maat ovat seuranneet Yhdysvaltojen esimerkkiä. Euroopan komission kannustamana tällaiset lait ovat yleistymässä Euroopassa. Suomi vahvisti hiljattain oman takavarikkosuoja koskevan lakinsa, joka tuli virallisesti voimaan 1.7.2011. Uusi laki suunniteltiin edistämään suomalaista kulttuurivaihtoa ja tukemaan tärkeitä näyttelyitä sekä suojaamaan kaikkia taiteellisesti, kulttuurillisesti tai historiallisesti arvokkaita esineitä takavarikoinnilta Suomessa enintään vuoden ajan, paitsi jos ne on tuotu maahan myyntitarkoituksessa tai hankittu rikollisin keinoin tai jos ne ovat ristiriidassa voimassa olevan suomalaisen tai Suomen ja Euroopan unionin välisen sopimuksen kanssa. Ennen tätä lakia Suomella oli tapana lähettää ”vakuutuskirjeitä”, joissa ministeriöt vakuuttivat, että niillä ei ole aikomusta takavarikoida lainattuja taideteoksia eikä sallia kolmansien osapuolten käräjäoikeuksia, ja korostivat, että Suomen valtio tekee kaikkensa lainattujen taideteoksen turvallisen palautuksen varmistamiseksi. Tällaiset kirjeet eivät kuitenkaan olleet laillisesti sitovia, ja virallinen takavarikkosuoja rauhoittaa lainaksi antajia huomattavasti enemmän.

Taiteen lähettämiseen ja vastaanottamiseen tarvittava logistiikka on Suomessa asianmukaisella tasolla. Finnairin lennoille mahtuu kookkaitakin rahtilähetystyksiä olosuhteiltaan sopiviin rahtitiloihin. Helsinki-Vantaan lentoasemalla on suuri rahtiterminaali lähetysten käsittelyä varten. Kuljetusyritys John Nurminen Prima, jonka palveluihin kuuluvat myös rekisteröinti ja taideteosten käsittely, perustettiin Suomessa. Vaikka yritys myytiin hiljattain Crown Worldwide Groupille, sillä on edelleen toimipiste Suomessa ja sen palvelutarjonnan ja -tason odotetaan säilyvän suurilta osin ennallaan. Koska taideteosten lainaaminen Suomeen on logistisesti yksinkertaista ja Suomen valtiontakuurajajärjestelmä on vahva, saataneen maahan taidelainoja suhteellisen helposti. Uuden takavarikkosuoja koskevan lain vahvistamisen myötä Suomella on nyt kaikki edellytykset järjestää merkittäviä kansainvälisiä taidelainoja sisältäviä näyttelyitä.

Liite: Asiantuntijaryhmän jäsenet

Maaliskuussa 2011 järjestettiin ensimmäinen asiantuntijaryhmän kokous Solomon R. Guggenheim -museon ja -säätiön tiloissa osoitteessa 345 Hudson Street, 12. kerros, New York, New York, 10014. Paikalla olivat seuraavat museon ja säätiön henkilökunnan edustajat sekä eri aloja edustavat ulkopuoliset osallistujat:

Solomon R. Guggenheim -säätiö:

Richard Armstrong, johtaja

Hannah Byers, apulaisjohtaja, näyttelyhallinto; ohjelmajohtaja, Helsinki-projekti

Kim Kanatani, apulaisjohtaja ja Gail Engelberg -koulutusjohtaja

Maria Nicanor, apulaiskuraattori

Nancy Spector, apulaisjohtaja ja pääkuraattori

Juan Ignacio Vidarte, apulaisjohtaja ja globaalien strategioiden johtaja

Ari Wiseman, apulaisjohtaja

LaPlaca Cohen:

Arthur Cohen, toimitusjohtaja

Noreen K. Ahmad, strategia- ja brändiosaston päällikkö ja johtava strategi

Ulkopuoliset ammattilaiset:

Berndt Arell, johtaja, Svenska kulturfonden

Giovanna Borasi, intendentti, Canadian Centre for Architecture (CCA), Montreal

Juha Petri Hemanus, johtava käyttäjäkokemustutkija, Nokia

Petri Kokko, myyntijohtaja EDU, Google

Osmo Rauhala, taiteilija

David Small, luova johtaja / perustaja, Small Design Firm

Poul Erik Tøjner, johtaja, Louisiana Museum of Modern Art, Tanska

Sarah Whiting, dekaani, School of Architecture, Rice University, Houston

Mark Wigley, dekaani, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation, Columbia University, New York

Helsingin taidemuseo:

Janne Gallen-Kallela-Sirén, johtaja

Claire Gould, amanuessi

Toinen asiantuntijaryhmän kokous pidettiin 13.9.2011 Suomenlinnassa. Sen pääasiallisena tarkoituksena oli tukea Guggenheim Helsingin konsepti- ja kehitysselvityksen jatkuvaa kehittämistä sekä jatkaa maaliskuun 2011 kokouksessa aloitettua keskustelua. Toisessa kokouksessa osallistujien kokoonpano oli hieman erilainen kuin ensimmäisessä. Mukana olivat seuraavat innovatiivisten ja luovien alojen asiantuntijat:

Solomon R. Guggenheim -säätiö:

- Richard Armstrong, johtaja
- Hannah Byers, apulaisjohtaja, näyttelyhallinto; ohjelmajohtaja, Helsinki-projekti
- Kim Kanatani, apulaisjohtaja ja Gail Engelberg -museolehtori
- Juan Ignacio Vidarte, apulaisjohtaja ja globaalien strategioiden johtaja
- Ari Wiseman, apulaisjohtaja

LaPlaca Cohen:

- Arthur Cohen, toimitusjohtaja

- Noreen K. Ahmad, strategia- ja brändiosaston päällikkö

Helsingin taidemuseo:

- Janne Gallen-Kallela-Sirén, johtaja
- Claire Gould, amanuessi
- Kaisa Kettunen, vastaava museolehtori

Ulkopuoliset osallistujat:

- Shelley Bernstein, tekninen johtaja, Brooklyn Museum
- Juha Petri Hemanus, johtava käyttäjäkokemustutkija, Nokia
- Pierre Huyghe, taiteilija
- Mirkku Kullberg, toimitusjohtaja, Artek
- Osmo Rauhala, taiteilija
- Kelly Stoetzel, ohjelmointijohtaja, TED
- Poul Erik Tøjner, johtaja, Louisiana Museum of Modern Art, Tanska

MARKKINATUTKIMUS

Konsepti- ja kehitysselvityksen osana tehtiin perinpohjainen arviointi Guggenheim Helsingin taloudellisesta kannattavuudesta. Arviointi sisältää kolme pääkohtaa:

1. Ennuste Guggenheim Helsingin koti- ja ulkomaisten kävijöiden määrästä.
2. Arvio museon odotettavissa olevista tuloista ja menoista.
3. Arvio museon ja museovieraiden taloudellisesta vaikutuksesta Helsingin kaupungille, Uudenmaan seudulle ja koko Suomelle.

Guggenheim Helsingin taloudellisen kannattavuusarvion laati Boston Consulting Group touko–elokuussa 2011 (ks. liite A, vastuuvapauslauseke tämän luvun lopussa). Uuden museon yleisömäärä arvioitiin yhdistämällä väestö- ja kävijätilastoja kvantitatiiviseen kyselytutkimukseen. Museon vuotuisen tulojen ja menojen mallinnus perustuu tarkkaan käsitykseen Helsingin taidemuseon ja New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museon toimintamalleista ja rahoituksesta, kattavaan benchmarking-vertailuun muiden yhdysvaltalaisen ja eurooppalaisten kulttuurilaitosten kanssa sekä suomalaisten kulttuurilaitosten avainhenkilöiden ja muiden asiantuntijoiden haastatteluihin. Arvio museon ja museovieraiden taloudellisesta vaikutuksesta noudattaa vaikutusten arvioinnin vakiintuneita käytäntöjä. Siinä käytetään Tilastokeskuksesta saatuja Uudenmaan maakunnan ja Suomen taloudellisia tunnuslukuja. Yksityiskohtainen kuvaus arvioinnin metodologiasta löytyy tämän luvun lopusta liitteestä B.

Arvioinnin suorittamiseksi Boston Consulting Groupille annettiin tiettyjä avainoletuksia. Ensiksi, jos Guggenheim Helsinki avataan, Helsingin taidemuseon näyttelytoiminta Tennispalatsissa ja Meilahdessa korvautuisi suurilta osin näyttelytoiminnalla uudessa museossa (huom.: noin 90 % museon vuotuisesta näyttelybudjetista on varattu kansainvälisiin näyttelyihin ja yli 80 % sen kävijämäärästä saadaan niistä; tilastollinen keskiarvo 2006–2010). Toiseksi Helsingin kaupunki vastaisi museon niistä toimintakustannuksista, joita pääsymaksut tai muut tulot eivät kata (nk. rahoitusvaje). Kolmanneksi Helsingin kaupunki olisi vastuussa sopivan sijaintipaikan varaamisesta museolle sekä rahoituksen järjestämisestä museorakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen. Neljänneksi Solomon R. Guggenheim -säätiölle maksettaisiin lisenssimaksu, joka rahoitettaisiin yritysten ja yksityishenkilöiden lahjoituksin sekä muin Helsingin kaupungin määrittämien keinoin. Lopuksi todetaan, että säätiön alustava oletus museon koosta on noin 12 000 neliometriä, josta noin 4 000 neliometriä olisi näyttelytilaa.

On syytä huomata, että Guggenheim Helsingin taloudellinen kannattavuusarvio perustuu museon konseptin, tilan, ohjelmiston ja toimintasuunnitelman alustavaan versioon, joka on laadittu konsepti- ja kehitysselvitystä varten. Tuloksia tuleekin pitää viitteellisinä ja likimääräisinä; niitä voidaan päivittää myöhemmissä työvaiheissa vastaamaan projektin lopullisia tietoja.

Guggenheim Helsingin kysyntäennuste

Guggenheim Helsingille laadittiin kolme kysyntäskenaariota, jotka perustuvat väestö- ja kävijäennusteisiin sekä kvantitatiivisiin kyselytutkimuksiin.

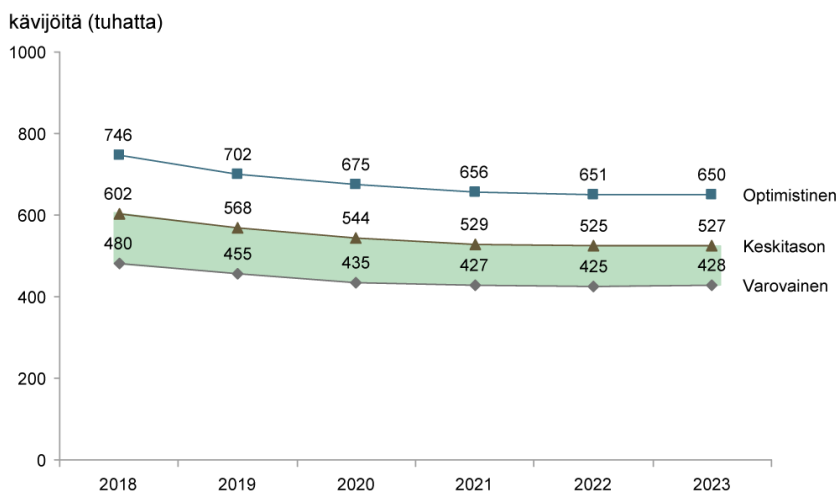
- Varovaisessa skenaariossa odotetaan, että museo saavuttaa pysyvästi 400 000–450 000 vuotuisen kävijän tason. Avainoletuksia ovat, että museossa kävisivät vain ihmiset, jotka ovat jo ilmaisseet aktiivista kiinnostusta Guggenheim-museoon, ja että

ulkomaisten kävijöiden määrä Helsingissä jää pysyvästi vuoden 2010 tasolle. Tässä skenaariossa Helsinkiin odotetaan noin 55 000 kokonaan uutta kävijää.

- Keskitason skenaariossa museon kävijämäärä vakiintuisi välille 500 000–550 000. Pääoletukset ovat, että museo houkuttelisi laajempaa Guggenheim-konseptista kiinnostunutta yleisöä ja että Helsingissä käyvien ulkomaalaisten määrä kasvaisi vuosittain 3 % vuosina 2010–2020, minkä jälkeen kasvu tasoittuisi. Tässä skenaariossa Helsinkiin odotetaan noin 65 000 kokonaan uutta kävijää.
- Optimistisessa skenaariossa museon vuotuinen kävijämäärä vakiintuisi 650 000 kävijän tasolle. Museo houkuttelisi suurta Guggenheimista kiinnostunutta yleisöä. Helsingissä käyvien ulkomaalaisten määrä kasvaisi vuosittain 3 % vuosina 2010–2020, minkä jälkeen kasvu tasoittuisi. Tässä skenaariossa Helsinkiin odotetaan noin 100 000 kokonaan uutta kävijää.

KUVIO 1: Guggenheim Helsinkiin odotetaan 500 000 kävijää vuodessa

Guggenheim Helsingin arvioidut kävijämäärät

Optimistinen skenaario

- Museosta tulee menestys, ja siellä käy paljon ihmisiä
- Vierailijoiden määrän kasvu Helsingissä jatkuu 2012–2020 mutta hidastuu hieman

Keskitason skenaario

- Museossa käy aiempaa suurempi joukko taiteesta kiinnostuneita
- Vierailijoiden määrän kasvu Helsingissä jatkuu 2012–2020 mutta hidastuu hieman

Varovainen skenaario

- Museossa käyvät vain kuvataiteista ja Guggenheimista erittäin kiinnostuneet
- Vuoden 2010 jälkeen ei vierailijoiden määrän kasvua

Huom.: Näytteen koko on 2 500 suomalaista ja 550 ulkomaalaista. Edellisten virhemarginaali on 2–3 % ja jälkimmäisten 4–5 %.

Lähde: Suomen väkiluku: Tilastokeskuksen ennusteet; Ulkomaisten kävijöiden määrät: Tilastokeskus, Helsingin matkailuselvitykset, Finavia, Finnair, VR, laivayhtiöt;

Guggenheimin muu vaikutus: Tilastot kävijöistä museoissa ja tapahtumissa, tilastot kävijöistä maissa ja kaupungeissa, lehdistöohaku; asiantuntijahaastattelut; kuluttajatutkimus; BCG:n analyysi

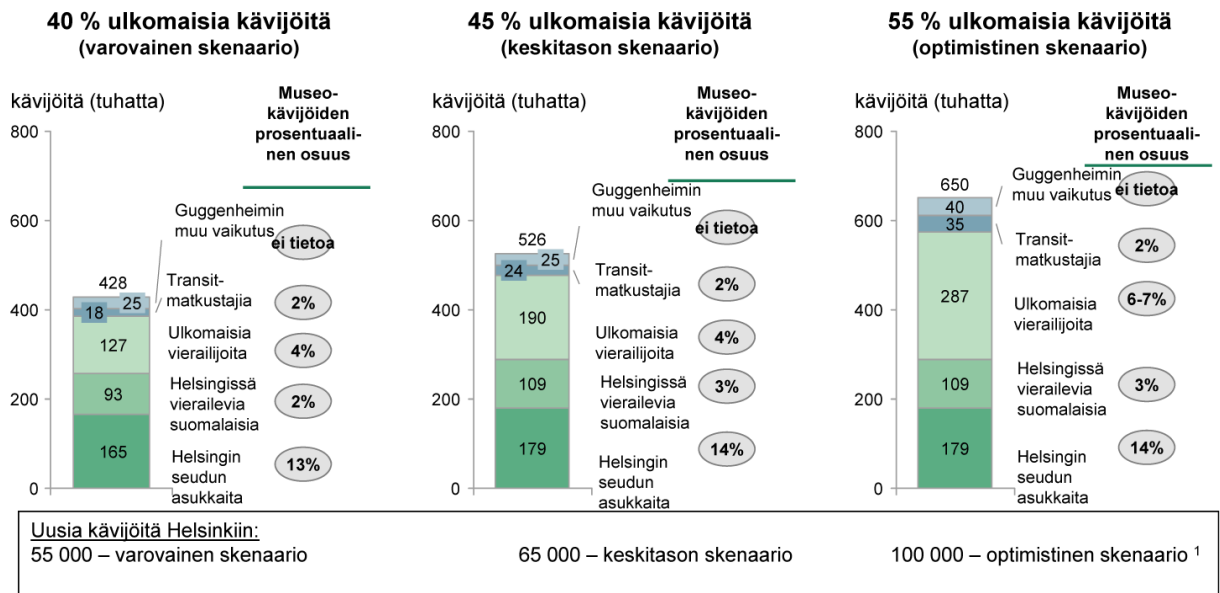
111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF .pptx

0

Yhteenvedo Guggenheim Helsingin arvioidusta kysynnästä

Solomon R. Guggenheim-säätiö perustaa museota koskevat odotuksensa – mukaan lukien yksityiskohtaiset tulo- ja menoarviot sekä laskelmat taloudellisesta vaikutuksesta – keskitason skenaarioon. Helsingin kaupungin tietokeskus on vahvistanut nämä tilastot. Vertailut varovaiseen ja optimistiseen skenaarioon on laadittu ja huomioitu mahdollisuuksien mukaan.

KUVIO 2: Ulkomaiset ja kotimaiset Guggenheim Helsingin kävijät eri skenaarioissa

1. Esimerkiksi keskitason skenaariossa Helsinkiin tulisi 65 000 kokonaan uutta ulkomaista kävijää. Heistä 25 000 tulisi Pohjoismaihin pelkästään Guggenheim-vierailun takia, 20 000–25 000 olisi lentoliikenteen transitmatkustajia, jotka eivät tällä hetkellä käy Helsingissä. 15 000–20 000 olisi kansainvälisiä risteilymatkustajia, jotka eivät käy tällä hetkellä maissa Helsingissä.

Huom.: Näytteen koko on 2 500 suomalaista ja 550 ulkomaalaista. Edellisten virhemarginaali on 2–3 % ja jälkimmäisten 4–5 %.

Lähde: Suomen väkiluku: Tilastokeskuksen ennusteet; Ulkomaisten kävijöiden määrät: Tilastokeskus, Helsingin matkailuselvitykset, Finavia, Finnair, VR, laivayhtiöt.

Guggenheimin muu vaikutus: Tilastot kävijöistä museoissa ja tapahtumissa, tilastot kävijöistä maissa ja kaupungeissa, lehdistöhaaku; asiantuntijahaastattelut; kuluttajatutkimus; BCG:n analyysi

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

1

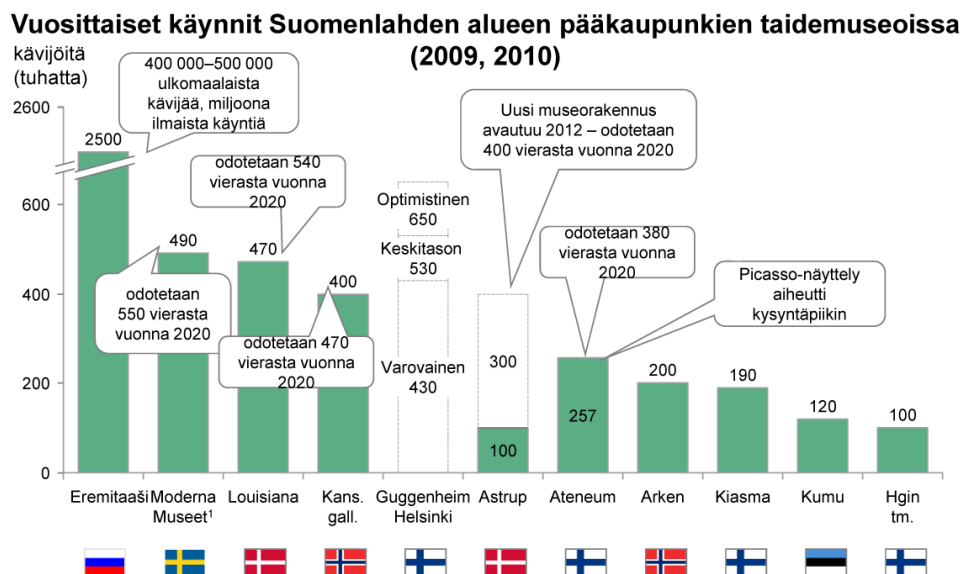
Guggenheim Helsingin kävijäpohja

Arvioidut käynnit: Helsingin seudun asukkaat, muut suomalaiset ja ulkomaiset kävijät varovaisessa, keskitason ja optimistisessä skenaariossa.

Keskitason skenaariossa museon yleisö vakiintuisi 500 000–550 000 vuotuisen kävijään. Näistä 300 000 olisi suomalaisia ja 200 000–250 000 ulkomaalaisia matkailijoita.

Guggenheim Helsinki olisi Helsingin tärkeimpiä nähtävyyksiä Linnanmäen huvipuiston (1–1,3 miljoonaa vuotuista käyntiä), Suomenlinnan (700 000), Korkeasaaren eläintarhan (600 000–700 000) sekä Temppeliaukion kirkon (500 000–550 000) jälkeen.

KUVIO 3: Pohjoismaiden ja Suomenlahden alueen suosituimmissa taidemuseoissa käy nykyään 400 000–500 000 vierailijaa vuodessa, vuonna 2020 jopa 550 000

Huom.: Kasvuarviot tehty väestönkasvun perusteella (paikalliset asukkaat, 70 % käynneistä) ja turismin keskimääräisen 3 %:n vuosikasvun perusteella (ulkomaiset kävijät, 30 % käynneistä).
1. Moderna Museetin luku sisältää vain käynnit Tukholman museossa.
Lähde: Museoiden verkkosivut; kansalliset tilastot

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

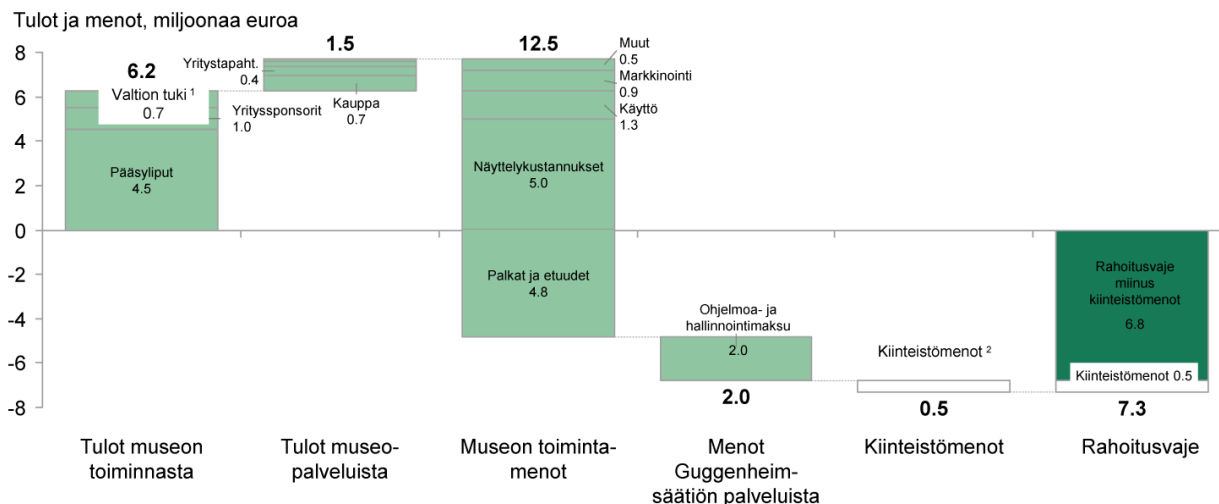
2

Suomenlahden alueen taidelaitosten kävijämäärien vertailut sekä Guggenheim Helsinkiä koskevat ennustevälit

Helsingin suurimmissa museoissa, Ateneumissa ja Kiasmassa, on kummassakin keskimäärin noin 200 000–250 000 kävijää vuodessa. Pohjoismaiden suurimmat taidemuseot, Tukholman Moderna Museet ja Kööpenhaminan lähistöllä sijaitseva modernin taiteen Louisiana-museo, houkuttelevat kumpikin noin 500 000 kävijää vuosittain. Kävijämääriä vertailtaessa on pidettävä mielessä, että vaikka Tukholmassa ja Kööpenhaminassa käy enemmän turisteja kuin Helsingissä, 1) Tukholmassa heidän huomiostaan kilpailee suurempi määrä nähtävyyksiä kuin Helsingissä ja 2) Louisiana sijaitsee 40 minuutin matkan päässä Kööpenhaminasta. Samassa hengessä tulisi huomioida, että venäläismatkailun kasvu, joka on Helsingissä yli kymmenen prosentin luokkaa vuosittain, sekä kansainvälisen turismin lisääntyminen Pietarin alueella viittaavat kumpikin siihen, että keskitason skenaario vaikuttaa luotettavimmalta. Koko arviöväli on kuitenkin esillä, kun se on perusteltua. **Guggenheim Helsinki voi odottaa pysyvästi noin 500 000 kävijää vuodessa. Siitä tulisi yksi Suomenlahden alueen vierailuimmista taidemuseoista.**

KUVIO 4: Guggenheim Helsingin vuosittaisen rahoitusvajeen arvioidaan olevan 6 800 000 €

Museon tulot ja menot 3. vuoden jälkeen (keskitason skenaario)

¹Valtion tuki

² Kiinteistövero ja tontin vuokra

Huom: oletuksena 530 000 kävijää ja 12 000 m² museotilaa
Lähde: Guggenheim; BCG:n analyysi

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

3

Arvio Guggenheim Helsingin pääasiallisista menoista ja tuloista keskitason skenaariossa

Keskitason skenaariossa Guggenheim Helsingin vuotuiseksi bruttorahoitusvajeeksi arvioidaan 6,8 miljoonaa euroa. Lisäksi museo maksaa vuosittain 500 000 euroa kiinteistöveroja ja tontin vuokraa, mutta nämä kulut palautuvat takaisin kaupungille.

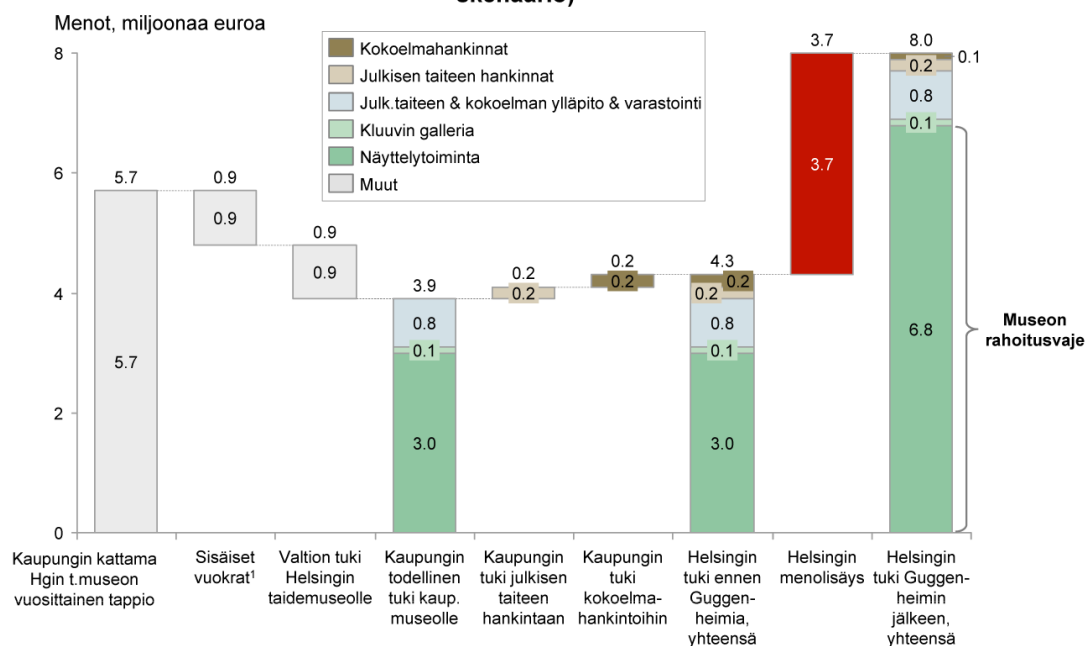
Museon tulot olisivat 6,2 miljoonaa euroa. Tästä summasta 4,5 miljoonaa on pääsymaksuja (12 euron pääsymaksu 40 prosentille kävijöistä, 10 euron alennettu pääsymaksu 40 prosentille, 20 prosenttia sisään ilmaiseksi). Yritysten sponsorirahaa on miljoona euroa ja valtion tukea 700 000 euroa. Lisäksi muista lähteistä (esim. museomyymälästä, ravintolasta, yritysten edustustilaisuuksista) saataisiin tuloja 1,5 miljoonaa euroa.

Museon vuotuiset bruttotoimintakulut olisivat 14,5 miljoonaa euroa (mukaan lukien 2 miljoonan vuotuinen maksu ohjelmistonsuunnittelu- ja hallintopalveluista). Tämän lisäksi kiinteistömenot (verot ja tontin vuokra) olisivat 500 000 euroa; museo maksaisi ne takaisin kaupungille. 14,5 miljoonan euron kustannuspohja on arvioitu 12 016 neliömetrin museolle, josta 3 920 neliometriä olisi näyttelytilaa. Suurimman menoerän, 5 miljoonaa euroa, muodostavat näyttelyt. Vuodessa oletetaan järjestettävän kolme laajaa ja kaksi keskikokoista näyttelyä, joita täydentää kuudesta kahdeksaan pienempää ja kokeellisempaa näyttelyä. Seuraavaksi suurin kuluerä, 4,8 miljoonaa euroa, koostuu henkilöstömenoista. Ne on arvioitu 100–120:lle kokopäiväistä vastaavalle työntekijälle, joista suurin osa olisi työsuhteessa museoon (pois lukien turvallisuuspalvelut, palkanlaskenta jne.). Muita menoeriä ovat 1,3 miljoonan euron käyttökustannukset (rakennuksen ylläpito, LVI, turvallisuus jne.), 900 000 euron markkinointikulut sekä 500 000 euron muut kulut (esim. matkakulut ja muut henkilöstöön liittyvät kulut sekä hallinnointimenot).

Vuotuinen 2 miljoonan euron Solomon R. Guggenheim –säätien palveluista maksettava ohjelmasuunnittelu- ja hallintomaksu kattaa yleisen hallinnon ja henkilöstön Guggenheim Helsingin näyttelyille ja julkisille ohjelmille. Solomon R. Guggenheim -säätien johtohenkilöiden odotetaan neuvovan ja ohjaavan yleisten, museon toiminnan kaikkiin puoliin liittyvien asioiden hoidossa. Näihin kuuluvat yleinen johtaminen, museosäätien hallitustyöskentely, budjetti, taide- ja näyttelyohjelma, museorakennus, kävijäpalvelut, PR ja mainonta, hallinto sekä museon johdon matkat. Solomon R. Guggenheim -säätien museopalveluhenkilöstön odotetaan suunnittelevan ja toteuttavan noin kaksi kolmannesta Guggenheim Helsingin näyttelyistä ja julkisista ohjelmista. Tähän kuuluvat tutkimus- ja kehitystyö, ohjelmiston suunnittelu, taideteosten lainaamista koskevat neuvottelut ja valvonta, kiertuekalenterien kehittäminen, budjettivalvonta, näyttelyjen design ja esillepano, kuljetukset, näyttelyjen luettelot, verkkosivut, muut julkaisut sekä installaatiot.

KUVIO 5: Museon 6,8 miljoonan euron rahoitusvajeen täyttämiseksi, Helsingin tulisi käyttää taiteeseen 3,7 miljoonaa euroa enemmän vuodessa (keskitason skenaario)

Helsingin kaupungin tuki kuvataidetoimintaan ennen Guggenheimia ja sen jälkeen (keskitason skenaario)

1. Sisäiset vuokrat eivät ole rahallista tukea, koska kaupunki maksaa ne itselleen.
Huom.: Museon rahoitusvaje pois lukien kiinteistömenot
Lähde: Helsingin taidemuseo; BCG:n analyysi

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

4

Museon rahoitusvaje

Rahoitusvaje ei riipu olennaisesti museon kävijämäärästä. Varovaisessa skenaariossa (400 000–450 000 kävijää vuodessa) rahoitusvajeen suuruus on 7,8 miljoonaa (8,3 miljoonaa kiinteistökuluineen). Keskitason skenaariossa (500 000–550 000 kävijää) vajeen suuruus on 6,8 miljoonaa (7,3 miljoonaa kiinteistökuluineen). Optimistisessä skenaariossa (650 000 kävijää) vaje on 5,6 miljoonaa (6,1 miljoonaa kiinteistökuluineen).

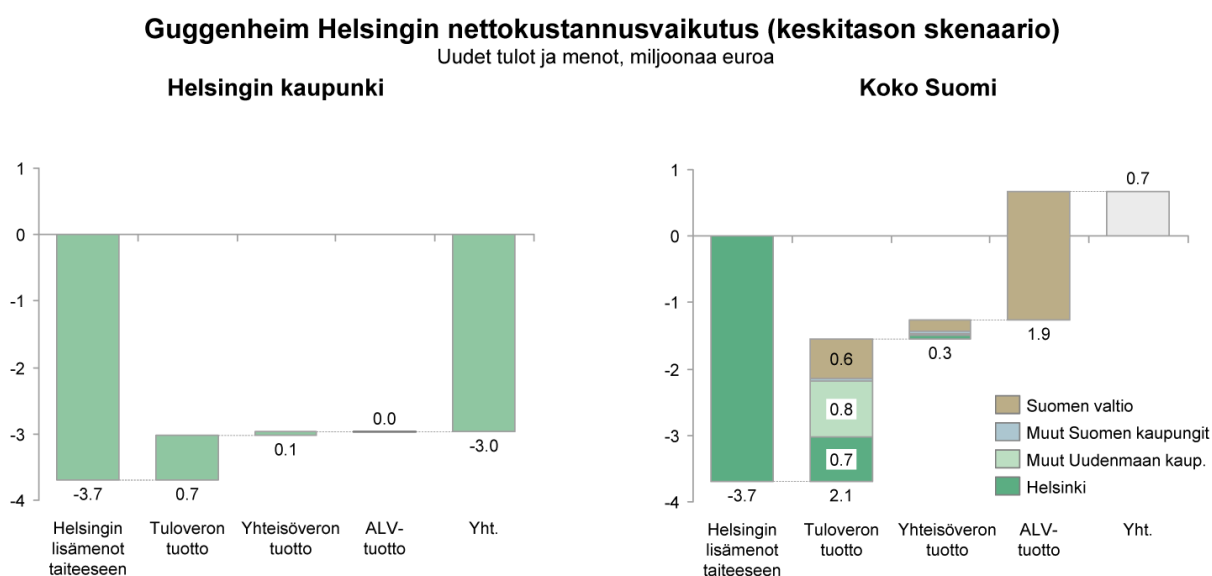
Vajetta koskevan arvion virhemarginaali on noin miljoona euroa. Vaje saattaa lisääntyä, jos Suomen valtio päättää vähentää kulttuurilaitosten rahoitusta, museolla on vaikeuksia houkuttaa yrityssponsoreita tai muiden syiden johdosta. Toisaalta vajetta olisi mahdollista

vähentää ottamalla aiempaa tiukempi linja henkilöstö- ja näyttelykuluihin. Samaan päästäisiin myös tuottoisampien yrityssponsoreiden ja yksityisten lahjoittajien avulla.

Guggenheim Helsingin taloudellinen vaikutus

Guggenheim Helsingin myötä Helsingin kaupungin vuosittaisten taidemuseotoiminnan menojen oletetaan kasvavan 3,7 miljoonalla eurolla (brutto 6,8 miljoonaa euroa pois lukien kiinteistökulut 500 000 euroa). 3,7 miljoonaa on kaupungin nykyisen ja tulevien menojen erotus. Tulevaisuudessa kaupunki käyttäisi noin 8 miljoonaa euroa (8,5 miljoonaa kiinteistökuluineen) kattamaan Guggenheim Helsingin rahoitusvajeen. Summaan sisältyy 1,2 miljoonaa euroa julkiseen taiteeseen, kaupungin taidekokoelman ylläpitoon ja Kluuvin galleriaan käytettyä rahaa. Tällä hetkellä kaupunki käyttää Helsingin taidemuseon ohjelmiin ja toimintaan sekä julkisen taiteen ylläpitoon 4,3 miljoonaa euroa (pois lukien 900 000 euron valtionapu ja 900 000 euron sisäinen vuokra).

KUVIO 6: Helsingin vuotuiset nettomenot kasvaisivat 3 000 000 €; museo toisi kaupungille 700 000 € verotulot (keskitason skenaario)

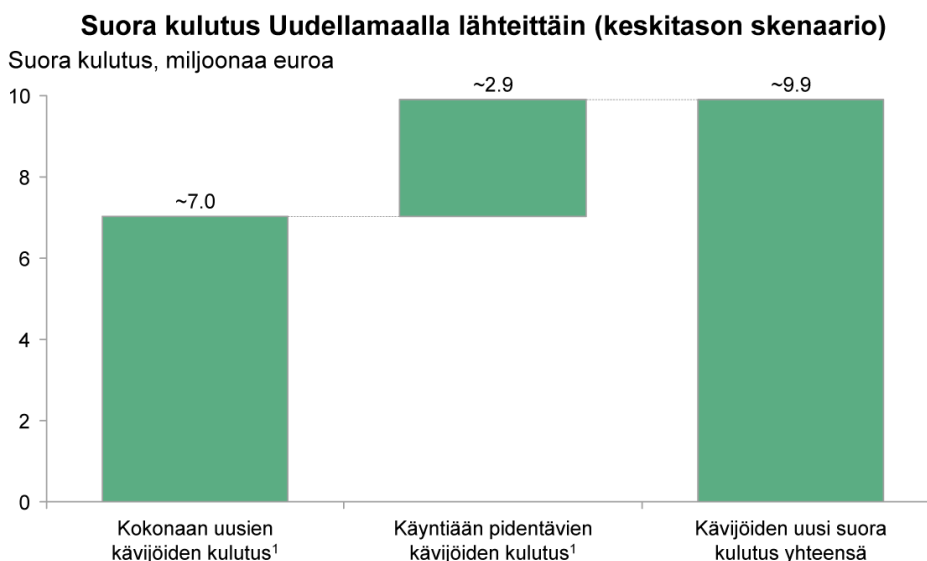
Koko Suomeen kohdistuvat taloudelliset vaikutukset olisivat positiiviset. Nettovuositulot kasvaisivat 0,7 miljoonalla eurolla

Huom: Epäsuorat ja välilliset taloudelliset vaikutukset, työllisyysvaikutukset sekä yhteisö- ja tuloverokertymät on arvioitu käyttäen Uudenmaan alueen panos-tuotoksertoimia (2002). ALV on arvioitu käyttäen Suomen kansallisia panos-tuotoksertoimia (2007).
Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Panos-tuotos [sähköinen julkaisu] & alueellinen panos-tuotos, taulukot [sähköinen julkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus, BCG:n analyysi
111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

Guggenheim Helsingin nettokustannusvaikutus keskitason skenaariossa

Kun verotulot otetaan huomioon, Helsingin nettopanostus taiteeseen kasvaisi noin 3 miljoonalla eurolla vuodessa (3,5 miljoonalla 500 000 euron kiinteistökulut huomioiden). Tästä 3,7 miljoonaa euroa olisi lisäystä museotoimintaan ja 700 000 euroa lisäystä verokertymään. Uusia verokertymiä koskeva arvio ottaa huomioon suorat, epäsuorat ja välilliset taloudelliset vaikutukset, jotka aiheutuvat museovieraiden uudesta kulutuksesta, mutta ei veroja, jotka maksettaisiin museon liiketoiminnastaan saamista tuloista.

KUVIO 7: Museokäynnit lisääisivät kotimaan suoraa kulutusta 10 miljoonalla eurolla keskitason skenaariossa

1. Kulutuksen lisäys Suomessa mukaan lukien ALV
Huom.: Museon suoran kulutuksen lisäyksen ei oleteta lisäävän Helsingin kaupungin kulutusta
Lähde: BCG:n analyysi

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

6

Museovieraiden vaikutus kotimaiseen kulutukseen keskitason skenaariossa

Kokonaan uusien Suomen-kävijöiden arvioidaan kuluttavan **vuosittain 7 miljoonaa euroa**, ALV mukaan lukien. **Kävijöiden, jotka pidentävät oleskeluaan Suomessa uuden museon vuoksi, arvioidaan kuluttavan 2,9 miljoonaa euroa. Museon arvioidaan lisäävän matkailijoiden kulutusta yhteensä 10 miljoonalla eurolla.**

Suuren osan uusista verotuloista saisivat Suomen kaupungit ja Suomen valtio: muut Uudenmaan kaupungit saisivat lisää veroja noin 850 000 euroa, muut kaupungit noin 200 000 euroa ja Suomen valtio 2,7 miljoonaa euroa. (Pyöristetty yhteissumma on 4,4 miljoonaa euroa.) Suurin osa kaupunkien keräämistä veroista olisi tuloveroa. Valtion veroista suurin osa (1,9 miljoonaa) olisi arvonlisäveroa.

KUVIO 8: Yleiset Helsinkiä ja Suomea koskevat taloudelliset johtopäätökset

	Taloudelliset johtopäätökset	Varovainen skenaario	Keskitason skenaario	Optimistinen skenaario
Helsinki	Helsingin museotoimintojen lisämenot per vuosi	-4,7	-3,7	-2,4
	Verotulot	0,7	0,7	1,2
	Nettotulot	-4,0	-3,0	-1,3
Koko Suomi¹	Helsingin museotoimintojen lisämenot per vuosi	-4,7	-3,7	-2,4
	Verotulot	3,9	4,4	7,6
	Nettotulot	-0,7	0,7	5,2

- 430 000 museokäyntiä vuodessa mukaan lukien 30 000 kokonaan uutta päivä- ja 25 000 uutta yöpyvää kävijää
- Ei transitmatkustajien yöpymisiä

- 530 000 museokäyntiä vuodessa mukaan lukien 40 000 kokonaan uutta päivä- ja 25 000 uutta yöpyvää kävijää
- Ei transitmatkustajien yöpymisiä

- 650 000 museokäyntiä vuodessa mukaan lukien 40 000 kokonaan uutta päivä- ja 60 000 uutta yöpyvää kävijää
- 50 % museosta kiinnostuneista transitmatkustajista yöpyy

1. Kaikki Suomen kunnat ja Suomen valtio
Lähde: BCG:n analyysi

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

7

Yleiset Helsinkiä ja Suomea koskevat taloudelliset johtopäätökset

Vuosittainen koko Suomeen kohdistuva taloudellinen nettovaikutus olisi keskitason skenaariossa 700 000 euroa (kiinteistökulut mukaan lukien 200 000 euroa enemmän). Summa saadaan laskemalla yhteen kaikki uudet verokertymät (4,4 miljoonaa) ja vähentämällä niistä Helsingin kaupungin museotoiminnan menolisäys (3,7 miljoonaa).

Nämä taloudelliset johtopäätökset voidaan testata Guggenheim Helsingin kysyntäskenaarioilla. Varovaisessa skenaariossa, jossa on 400 000–450 000 museokäyntiä – mukaan lukien 30 000 kokonaan uutta päiväkäyntiä Helsinkiin ja 25 000 uutta yöpymistä –, kaupungin vuosittaiset nettokustannukset lisääntyisivät 4 miljoonalla eurolla (4,5 miljoonalla kiinteistökuluineen). Koko Suomeen kohdistuva kustannusten nettolisäys olisi 700 000 euroa (1,2 miljoonaa kiinteistökuluineen). Optimistisessä skenaariossa, jossa on 650 000 museokäyntiä – mukaan lukien 40 000 kokonaan uutta päiväkäyntiä Helsinkiin ja 60 000 uutta yöpymistä –, kaupungin vuosittaiset nettokustannukset lisääntyisivät 1,3 miljoonalla eurolla (1,8 miljoonalla kiinteistökuluineen). Koko Suomeen kohdistuva tulojen nettolisäys olisi 5,2 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa kiinteistökuluineen).

Etukäteisinvestoinnit

Solomon R. Guggenheim -säätien arvioima alkuinvestointi on 130–140 miljoonaa euroa museorakennukseen (ALV pois lukien) sekä 30 miljoonaa dollaria 20-vuotiseen lisenssimaksuun. Helsingin kaupungin odotetaan huolehtivan rakennusinvestoinnista. Lisenssimaksun maksajiksi odotetaan yritys-sponsoreita ja yksityisiä lahjoittajia.

Rakennus

Cooper, Robertson & Partners on arvioinut 12 106 neliömetrin rakennuksen kustannuksia. Koko rakennusinvestoinnista rakennuskulujen osuudeksi arvioidaan 100 miljoonaa euroa. Arkkitehtuuri- ja suunnittelukustannuksiksi (ns. pehmeät kustannukset eli projektikustannukset) arvioidaan 30–40 miljoonaa euroa.

Enintään 140 miljoonaa investointi aiheuttaisi todennäköisesti sen, että investointeja, jotka kaupunki olisi muussa tapauksessa tehnyt, ei toteutetakaan. Sen ei siksi oleteta parantavan työllisyyttä tai kaupungin verotuloja. **Jos 140 miljoonaa euroa lisätään Helsingin perusbudjettiin, investoinnin vaikutus olisi noin 230 miljoonaa euroa ja se loisi 1 600–1 700 henkilötyövuotta. 3–4 vuoden rakennusvaiheen aikana Helsinki saisi noin 7 miljoonaa euroa lisää verotuloja.**

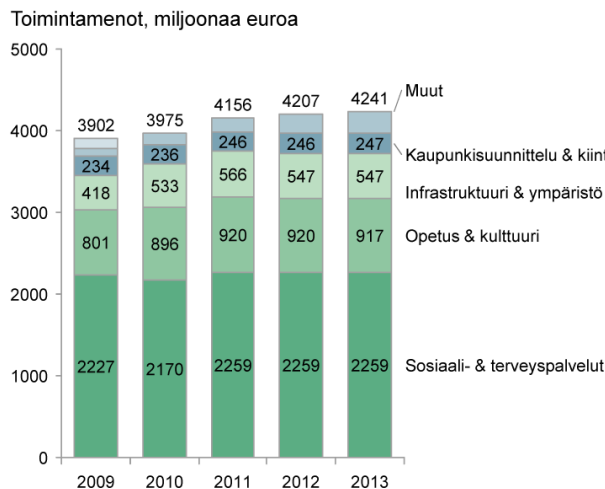
Lisenssimaksu

Guggenheimille maksettaisiin 30 miljoonan dollarin lisenssimaksu 20-vuotisesta lisenssistä Guggenheim Helsinki -nimeen, siihen liittyvästä goodwill-arvosta ja Guggenheim-brändin yleisestä laadunvalvonnasta. Maksu kattaa sen arvon, jonka oikeus käyttää Guggenheim-nimeä ja kuuluu Guggenheim-verkostoon tuottaa.

KUVIO 9: Museon vuosittaiset nettokulut ~3 000 000 € + kiinteistökulut 500 000 € ovat 0,1 % Helsingin vuotuisesta ~4 000 000 000 €:n talousarviosta

Esimerkkejä kaupungin kulttuurimenoista 2011

Kaupungin budjetti 2009–2013

Helsingin kaupungin budjetti sekä esimerkkejä kulttuurin rahankäytöstä

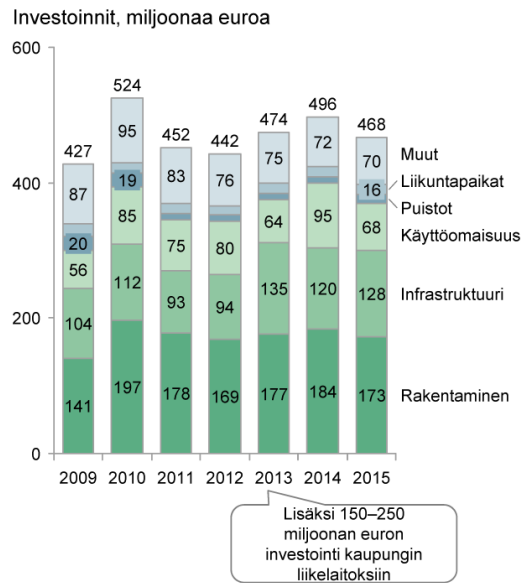
Menoerä	Menot, miljoonaa euroa
Kulttuuriasiakeskus	40
• Kulttuurikeskus	12
• Kulttuuriyhdistöt	12
• Helsingin teatterisäätiö	8
• Suomen Kansallisoopperan säätiö	4
• Savoy-teatteri	1
• Muut teatterit	3
Kaupunginkirjasto	35
Kaupunginorkesteri	14
Kaupunginmuseo	7
Helsingin taidemuseo	6
Kulttuurin kokonaismenot ovat ~100 000 000 €. Kaikki ei kuitenkaan ole rahallista tukea, koska summaan sisältyvät myös sisäiset vuokrat.	

Lähde: Helsingin kaupungin talousarvio 2011 ja taloussuunnitelma 2011–2013

111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

KUVIO 10: 140 miljoonan €:n alkuinvestointi on kuitenkin merkittävä osa Helsingin 400–500 miljoonan €:n investointibudjetista

Kaupungin investointibudjetti 2009–2013

Lähde: Helsingin kaupungin talousarvio 2011 ja taloussuunnitelma 2011–2013
111118 Guggenheim Helsinki final documentation NN EF.pptx

Esimerkkejä merkittävistä hankkeista Helsingissä

Investointi	Menot, milj. euroa	Rakennusaika
Länsimetro, Helsingin osuus	200	2009–15
Metron automatisointi	115	2010–
Uudet metrovaunut	105	2010–15
Länsisataman puhdistus ja maaperän käsittely	105	2009–15
Kalasadaman rakennustöiden valmistelut ja maaperän puhdistus	100	2009–15
Malmin sairaala	64	2010–14
Jokeri 2 -bussilinja (uudet liittymät, sillat)	45	2012–13
Kehä I:n / Kivikonttien risteys	18	2012–13

Guggenheim Helsingin taloudellisen analyysin johtopäätökset

Voidaan siis hyvin perustein lähteä siitä, että Guggenheim Helsinki saavuttaisi pysyvästi 500 000–550 000 vuotuisen kävijän tason. Jos oletetaan, että Helsingin kaupunki saisi näin 700 000 euroa lisää verotuloja, kaupungin tulisi lisätä taidemuseotoiminnan nettomenojaan noin 3 miljoonalla eurolla vuodessa (3,5 miljoonalla eurolla mukaan lukien kiinteistökulut: 200 000 euron lisäys kiinteistöveroon sekä Guggenheim Helsingin kaupungille maksama 300 000 euron vuokra). Lisäksi kaupunki olisi vastuussa rahoituksen järjestämisestä museon rakentamiseen tarvittavaan noin 130–140 miljoonan euron alkuinvestointiin. Investoinnin arvo laskisi museon elinkaaren aikana. On myös olennaisen tärkeää, että kaupunki varaisi museon rakentamiseen houkuttelevan tontin ja hankkisi yritys-sponsoreita ja/tai yksityisiä lahjoittajia kattamaan lisenssimaksun kustannukset.

Alkuinvestointi on niin suuri, että Helsingin kaupungin tulisi museon rahoituksessa pyrkiä yhteistyöhön Suomen valtion sekä pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan muiden kaupunkien kanssa. On perusteltua, että valtiota ja muita kaupunkia – erityisesti pääkaupunkiseudun kaupunkia – pyydetään osaltaan rahoittamaan museota. Sekä valtion että lähiseudun kaupunkien odotetaan hyötyvän museosta uusien verotulojen muodossa. Ne saisivat tuloja enemmän kuin Helsingin kaupunki itse: valtio lähes 3 miljoonaa euroa vuodessa tai enemmän, muut kaupungit noin miljoona euroa vuodessa.

Lisäksi tulisi ottaa huomioon, että Guggenheim Helsingistä syntyisi sellaisia merkittäviä hyötyjä, joiden suuruutta ei voida määrittää tai joita ei voida muuntaa suoraan kaupungin tai valtion verotuloiksi. Nämä hyödyt tulisi pitää mielessä, kun uuden museon rakentamisesta päätetään. Ensiksikin museovieraiden odotetaan luovan 190–220 uutta täyspäiväistä työpaikkaa. Museon toimintaan liittyvät työpaikat eivät sisälly tähän lukuun, sillä oletetaan, että kaupunki loisi vastaavan määrän työpaikkoja tukemalla vaihtoehtoisia toimintoja. Lisäksi Guggenheim Helsinki tukisi kaupungin kuvataide-elämää ja kenties nostaisi Helsingin kansainvälisen design- ja kuvataidemaailman eturintamaan. Tässä tapauksessa museo loisi merkittävää positiivista julkisuutta ja auttaisi rakentamaan Helsingin ja Suomen imagoa ulkomailla. Museo voisi myös saada keskeisen roolin sille kaavaillun sijaintipaikan, Helsingin Eteläsataman, muuttamisessa houkuttelevaksi paikallisten asukkaiden ja vierailijoiden kohtaamispaikaksi. Museo voisi houkutella uusia ulkomaisia tahoja sijoittamaan Eteläsataman alueeseen, mikä tukisi työllisyyttä ja toisi kaupungille ja valtiolle lisää verotuloja.

Johtopäätöksenä todetaan, että yhteiskunnallisena ja kulttuurisena investointina tarkasteltuna Guggenheim Helsingin perustaminen olisi taloudellisesti kestävä ratkaisu ja houkutteleva sekä kaupungin että koko Suomen kannalta. Investoinnin taloudellisten ja muiden hyötyjen odotetaan itse asiassa nousevan suuremmiksi kuin perustettaessa ja tuettaessa laitoksia, joiden kansallinen ja kansainvälinen merkitys on vähäisempi.

Lopuksi on ehkä relevanttia huomauttaa, että Bilbaon Guggenheim-museon toteutettavuusselvityksen alkuperäisessä arviossa odottiin alle 600 000 kävijää vuodessa ja 4 miljoonaa dollaria lisää verotuloja vuodessa. Todellisuudessa museossa on ollut jatkuvasti noin miljoona kävijää vuodessa ja verotulojen vuotuinen lisäys on ollut 26–30 miljoonaa dollaria. Inflaatiokorjattuina nämä luvut ylittävät alkuperäiset arviot selvästi. Lisäksi Bilbaon Guggenheim-museo auttaa ylläpitämään seudulla reilusti yli 4000 työpaikkaa, mitä Bilbaon selvityksessä ei otettu huomioon. Kaikki tässä markkinatutkimuksessa mainitut tulokset on laskettu pätevin metodein, ja niitä tulee tulkita varovaisesti virheellisten odotusten välttämiseksi. On kuitenkin hyödyllistä tarkastella Bilbaon museon kehitystä.

Liite A: BCG:n vastuuvapauslauseke

Boston Consulting Groupin ("BCG") tuottamia palveluja ja materiaaleja koskee BCG:n ja Solomon R. Guggenheim -säätiön ("Guggenheim") välinen aiempi sopimus. Tämän julkaisun sisältämät materiaalit on suunniteltu vain Guggenheimin hallituksen tai ylemmän johdon sekä Helsingin kaupungin edustajien käyttöön ja vain esityksessä rajattuihin tarkoituksiin. Lisäksi kenenkään henkilön tai mikään tahon, jolle Guggenheim tai Helsingin kaupunki luovuttaa materiaaleja ("kolmannet osapuolet"), ei tule missään tarkoituksessa perustaa oletuksiaan tämän materiaalin varaan, eikä se myöskään olisi järkevää. Lain asettamin rajoituksin (pois lukien se, mitä BCG on muuten kirjallisesti sopinut) BCG ei ole minkäänlaisessa vastuussa millekään kolmannelle osapuolelle, ja kolmannet osapuolet luopuvat täten kaikista oikeuksista ja vaatimuksista, joita niillä voi olla BCG:tä kohtaan palvelujen, tämän esityksen tai muiden materiaalien sekä niiden oikeellisuuden tai täydellisyyden osalta.

Liite B: Markkinatutkimuksen tärkeimmät menetelmät

Guggenheim Helsingin yleisömäärän ennustamisessa hyödynnettiin asukaslukua ja Helsingin-kävijöitä koskevia ennusteita sekä kvantitatiivista kuluttajatutkimusta. Yleisömäärän ennustamista varten museoon kohdistuvan kysynnän katsottiin tulevan viidestä pääasiallisesta lähteestä: 1) pääkaupunkiseudun asukkaat, 2) Helsingissä käyvät suomalaiset, 3) ulkomaiset kävijät, jotka olisivat muutenkin tulossa Helsinkiin, 4) Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevat transit-matkustajat, jotka eivät muuten kävisi Helsingissä, ja 5) aivan uudet ulkomaiset kävijät, jotka matkustaisivat Pohjoismaihin nimenomaan Guggenheim Helsingin takia.

Kysynnän lähdekohtainen arviointi (kaikissa muissa paitsi aivan uusien ulkomaisten kävijöiden tapauksessa) aloitettiin määrittämällä kyseisen väestön tai kävijävirran koko ja kasvu. Sen jälkeen kvantitatiivisten kyselytutkimusten avulla arvioitiin, kuinka suuri osuus väestöstä tai kävijävirrasta olisi kiinnostunut vierailusta Guggenheim Helsingissä. Väestön ja kävijävirran kasvuennusteet perustuivat historiatietoihin ja mm. seuraavien tahojen tekemiin ennusteisiin: Tilastokeskus, Matkailun edistämiskeskus, Helsingin kaupungin matkailu- ja kongressitoimisto, Finavia, Finnair, VR, Viking Line ja Tallink Silja. Yhdistettäessä kävijäarvioita todellisiin kävijäennusteisiin museon oletettiin aukeavan vuonna 2018.

Kyselytutkimukseen osallistui 2 500 suomalaista internetissä ja 600 ulkomaista vierailijaa eri puolilla Helsinkiä. Ulkomaisille vierailijoille suunnatuissa kyselytutkimuksissa otettiin huomioon tärkeimmät saapumisreitit Helsinkiin, kuten kansainväliset lennot ja risteilyalukset, laivat Virosta ja Ruotsista, junat ja linja-autot Venäjältä, sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman kauttakulkuliikenne.

Uusien Pohjoismaihin saapuvien matkailijoiden potentiaalista kysyntää arvioitiin kolmen erilaisen benchmarking-vertailukohtan avulla. Ensimmäisenä vertailukohtana olivat Bilbaon Guggenheim-museon vaikutukset kaupunkiin. Arvioita siitä, montako uutta ulkomaista kävijää museo oli tuonut Bilbaoon, sovellettiin ottaen huomioon Helsingin maantieteellinen asema. Toinen vertailukohta oli suurten kulttuuritapahtumien ja uusien kulttuurikohteiden vaikutus kaupunkien vierailijamääriin. Kolmantena vertailukohtana käytettiin Euroopan ja Pohjois-Amerikan tärkeimpien vuosittaisten kuvataidefestivaalien kävijämääriä.

Museon tulojen ja menojen mallinnus pohjautui tarkkaan käsitykseen Helsingin taidemuseon ja New Yorkin Solomon R. Guggenheim -museon toimintamalleista ja rahoituksesta, kattavaan muiden yhdysvaltalaisien, eurooppalaisten ja suomalaisten kulttuurilaitosten vertailuun sekä suomalaisten kulttuurilaitosten avainhenkilöiden ja muiden asiantuntijoiden

haastatteluihin. Guggenheim Helsingin henkilöstökulujen arvioinnissa käytettiin alustavaa organisaatiosuunnitelmaa, joka museolle laadittiin yhteistyössä Guggenheimin asiantuntijoiden kanssa.

Arvio museon ja museovieraiden taloudellisesta vaikutuksesta Helsingin kaupungille ja koko Suomelle noudatti vaikutusten arvioinnin vakiintuneita käytäntöjä. Ensin arvioitiin Helsingin taidemuseotoiminnan vuosittaisten (brutto)menojen muutosta vertaamalla kaupungin nykyisiä kuluja sen kuluennusteisiin. Sen jälkeen määritettiin kaupungin ja valtion verokertymien kasvu käyttämällä Tilastokeskuksesta saatuja Uudenmaan maakunnan ja koko Suomen taloudellisia tunnuslukuja. Lopuksi otettiin huomioon Helsingin kaupungin ja koko Suomen nettotulojen muutokset alkuinvestointeihin nähden.

JURIDINEN JA HALLINNOLLINEN RAKENNE

Yleiskatsaus

Helsingin uuden museon ("museo") rakentaminen, omistus, toiminta ja hallinnointi vaativat juridisen ja hallinnollisen rakenteen, joka palvelee museon ja sen osien, Helsingin kaupungin ("kaupunki") ja Guggenheimin omia ja yhteisiä etuja sekä ottaa huomioon tiiviin yhteistoiminnan, jota maailmaluokan laitoksen luominen ja toiminta vaativat. Guggenheimin lakimiehet ja suomalainen asianajotoimisto Roschier ovat Helsingin kaupungin oikeuspalveluiden tuella luoneet rakenteen, jossa projektin monimutkaisuus on otettu huomioon mahdollisimman täsmällisesti ja tehokkaasti.

Suunniteltua rakennetta voidaan kuvata yleisellä tasolla. Suomeen perustettaisiin hanketta varten oma säätiö ("museosäätiö"), jonka osapuolet odottavat olevan voittoa tavoittelematon ja verovapaa. Se vastaisi museon johtamisesta, toiminnasta ja hallinnosta sekä vuosittaisista budjeteista. Kaupunki tarjoaisi ja omistaisi tontin, jonka se vuokraisi museosäätiölle, kuten se toimii monien kunnallisten laitosten kanssa. Kaupunki vastaisi museon suunnittelun ja rakentamisen rahoituksesta ja valvonnasta mahdollisesti Suomen valtion, eri säätiöiden, yrityslahjoittajien ja yksityishenkilöiden tuella. Kaupunki myös antaisi tai hankkisi varat museon käyttökustannuksiin niiltä osin, kuin museon tulot eivät kata kustannuksia. Guggenheimilla ei olisi taloudellisia velvoitteita liittyen museon suunnitteluun, rakentamiseen tai toimintaan.

Guggenheim lisensoisi museosäätiölle kansainvälisesti tunnetun ja arvostetun nimensä, ja museosäätiöstä tulisi Guggenheimin museoverkoston jäsen. Guggenheim avustaisi säätiötä museon suunnittelussa, rakenteiden toteuttamisessa, ohjelmiston kokoamisessa ja muissa yhteyksissä. Helsingin kaupunki ja Guggenheim solmisivat sopimuksen ("arkkitehtuurikilpailusopimus"), jossa määritettäisiin museorakennuksesta järjestettävän arkkitehtuurikilpailun yleisperiaatteet sekä kaupungin ja Guggenheimin roolit ja vastuut kilpailun aikana. Guggenheimilla olisi rakennuttamis- ja rakennusvaiheessa konsultoiva rooli, ja se solmisi kaupungin kanssa museon rakennuttamissopimuksen ("museon rakennuttamissopimus"). Jossain vaiheessa ennen rakennustöiden valmistumista museosäätiö ottaisi vastuun museon päivittäisestä hallinnosta ja toiminnasta. Se solmisi Guggenheimin kanssa ohjelmisto- ja hallintosopimuksen ("ohjelmisto- ja hallintosopimus"), jonka mukaan Guggenheim tarjoaa ohjelmistoa museolle ja käyttää sen hallinnossa tiettyä valtaa.

Museon juridinen ja hallinnollinen rakenne

Ihannetapauksessa museosäätiö olisi uusi voittoa tavoittelematon ja verovapaa säätiö. Tähän johtopäätökseen on useita syitä. Toisin kuin suomalaiset osakeyhtiöt, säätiöt eivät ole osakkaiden omistamia, ja niiden hallinnollinen rakenne mahdollistaa itsenäisen toiminnan. Lisäksi säätiö on perinteinen voittoa tavoittelemattoman organisaation muoto niin Yhdysvalloissa kuin Suomessakin. Se on tuttu lahjoittajille, jotka saattavat olla halukkaampia tekemään lahjoituksia itsenäiselle toimijalle, mutta myös viranomaisille, jotka ovat tottuneet yleisesti käytettyyn rakenteeseen.

Suunnitelman mukaan kaupungilla ja Guggenheimilla olisi molemmilla edustus museosäätiön hallituksessa ("hallitus"), minkä lisäksi hallituksessa voisi olla mukana myös arvostettuja asiantuntijoita, lahjoittajia, taiteilijoita, keräilijöitä ja muita tahoja. Museon päivittäisestä toiminnasta vastaisi hallituksen valtuuttama museonjohtaja ("museonjohtaja"). Guggenheim ja kaupunki neuvottelevat ja sopivat Guggenheimin ja museosäätiön hallituksen vastuista, jotka liittyvät museonjohtajan sekä muun

johtohenkilöstön – kuten apulaisjohtajan, hallintopäällikön, johtavan intendentin ja vastaavan museolehtorin (ja muiden vastaavien henkilöiden) – palkkaamiseen, vastuisiin ja työsuhteen jatkamiseen. Jos museoon siirtyy Helsingin taidemuseon henkilöstöä, museosäätiö ja kaupunki noudattavat tässä Suomen lain vaatimuksia.

Koska kaupunki rahoittaa rakennustyön ja valvoo sitä yhdessä museosäätiön kanssa, rakennusvaiheessa sovelletaan todennäköisesti julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Hallituksen kokoonpano on ratkaiseva tekijä määritettäessä, koskisivatko kaupunkikonsernin hallintosäännöt myös museosäätiötä. Julkisia hankintoja koskevien säännöksiä mahdollinen soveltaminen museon päivittäiseen toimintaan riippuu muista tekijöistä, erityisesti museon rahoitusmallista (eli sen rahoituksen määrästä, jota museon toimintaan saadaan kaupungilta ja muista julkisista lähteistä).

Julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaan kilpailutusvelvollisuus koskee säätiötä, jos se on perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita eikä se harjoita teollista tai kaupallista toimintaa, ja jos se saa rahoituksensa julkisista lähteistä tai on julkisten tahojen valvonnassa. Suunnitelman mukaan museosäätiö perustettaisiin tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita. Lisäksi Helsingin kaupungin ja muiden julkisten lähteiden odotetaan tarjoavan museolle huomattavaa rahoitusta. Jo nämä tekijät saattavat asettaa museosäätiön julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön alaiseksi. Lisäksi julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan aina, jos julkiset tahot nimittävät yli puolet hallituksen jäsenistä tai muuten vaikuttavat museosäätiön johtamiseen. Vaikka nämä kriteerit eivät täytyisi eikä kilpailutusvelvollisuus yleisesti ottaen koskisi museosäätiötä, säännökset saattavat kuitenkin koskea tiettyjä hankintoja museosäätiön yleisestä asemasta riippumatta.

Julkisia hankintoja koskevia säännöksiä ei sovelleta museon taideteosten hankintaan.

Museosäätiön alku- ja jatkorahoitus

Jotta museosäätiö voidaan perustaa, sillä on oltava säädepääoma ja ennakoitu jatkorahoitus, jonka Patentti- ja rekisterihallitus katsoo riittäväksi museosäätiön tarkoituksiin. Helsingin kaupungin on määritettävä tarvittava säädepääoma ja jatkorahoitus säätiön perustamishakemuksessa.

Vaikka asiasta ei ole vielä päätetty, on mahdollista, että kaupunki perustaa erillisen yksikön varojen keräämiseksi museolle ennen museosäätiön perustamista.

Tontin ja museorakennuksen omistus

Museolle ehdotettu tontti on nyt ja jatkossakin kaupungin omistuksessa. Kaupunki suunnittelee käyttävänsä merkittävää julkista rahoitusta museon rakentamiseen ja valvovansa rakentamista yhdessä museosäätiön kanssa. Todennäköisesti kaupunki myös omistaisi museorakennuksen, joko suoraan tai tytäryhtiön kautta, ja solmisi tontista ja rakennuksesta pitkäaikaisen vuokrasopimuksen museosäätiön kanssa. Toinen mahdollinen järjestely olisi, että museosäätiö omistaisi rakennuksen suoraan ja vuokraisi tontin kaupungilta.

Museon suunnittelu, rakentaminen ja valmistelu

Koska kaupunki valvoo tontin rakennuttamista ja museon rakentamista ja vastaa niistä yhdessä museosäätiön kanssa, niihin liittyviin kaupungin tekemiin hankintoihin sovelletaan kilpailutusvelvollisuutta. On kuitenkin mahdollista järjestää arkkitehtuurikilpailu niin, että suunnittelu voidaan toteuttaa suoraan voittaneen kilpailuehdotuksen perusteella ilman

julkista tarjouskilpailua. Muut museon rakennuttamiseen ja rakentamiseen liittyvät tekijät ovat kaupungin panoksen osalta normaalin kilpailutusvelvollisuuden alaisia. Näihin sääntöihin tulisi kuitenkin sovellettavaksi poikkeus, joka koskee Guggenheimin osuutta suunnittelu-, rakennus- ja valmisteluvaiheisiin. Laki julkisista hankinnoista antaa mahdollisuuden poikkeukseen tilanteissa, joissa yksinoikeuksien ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi vain jokin tietty osapuoli voi toteuttaa hankinnan kohteen. Vaikuttaa siltä, että tämä poikkeus koskisi arkkitehtuurikilpailusopimuksen ja museon rakennuttamissopimuksen nojalla hankittavia Guggenheimin palveluita. Kilpailutusvelvollisuuden vaikutukset, erityisesti tärkeimpiin urakoitsijoihin (arkkitehti mukaan lukien) sovellettavat vaatimukset on tutkittava huolellisesti. Projektin tätä vaihetta ohjaavat arkkitehtuurikilpailusopimus ja museon rakennuttamissopimus.

Arkkitehtuurikilpailun sekä projektin rakennuttamis- ja rakennusvaiheiden aikana kaupungin vastuulla (yksin tai yhdessä museosäätiön kanssa) olisi

- perustaa museosäätiö, joka pyrkii voittoa tavoittelemattomaksi ja verovapaaksi säätiöksi
- osoittaa tontti museon rakentamista ja toimintaa varten ilman sitoumuksia kolmansia osapuolia kohtaan tai ilman muita velvoitteita, pidätysoikeuksia tai rasitteita
- antaa tai hankkia kaikki museon valmisteluun ja rakentamiseen tarvittavat varat
- hankkia kaikki tarvittavat lisenssit, hyväksynät ja luvat sekä suorittaa kaikki tutkimukset, arvioinnit ja analyysit museorakennuksen rakentamista ja toimintaa varten
- noudattaa kaikkia museon valmisteluun ja rakentamiseen liittyviä lainsäädännöllisiä vaatimuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai varmistaa niiden noudattaminen
- järjestää Guggenheimia konsultoiden arkkitehtuurikilpailu uuden museorakennuksen suunnittelusta
- nimittää omat edustajansa arkkitehtuurikilpailun palkintolautakuntaan
- antaa valitun arkkitehtitoimiston ja muiden suunnittelukonsulttien tehtäväksi suunnitella ja valmistella suunnitelmat ja määrätykset arkkitehtonisesti erittäin merkittävää museota varten
- hankkia rakennuttamistiimi, urakoitsijat ja kaikki tarvittavat konsultit museon rakentamista varten
- varmistaa tontin infrastruktuurin valmistelu ja museon rakentaminen kaupungin ja Guggenheimin sopimien suunnitteluparametrien, aikataulun, budjetin ja standardien mukaisesti
- huolehtia kaikista tarvittavista ja tarkoituksenmukaisista vakuutuksista
- konsultoida Guggenheimia säännöllisesti koko suunnittelu-, valmistelu- ja rakentamisprosessin ajan.

Arkkitehtuurikilpailun, suunnittelun ja rakentamisen aikana Guggenheim vastaisi

- yhteistyössä kaupungin kanssa ja kaupunkia konsultoiden arkkitehtuurikilpailun viitekehyksen ja toimintaperiaatteiden muotoilusta, mukaan lukien museorakennuksen suunnittelun teknisten vaatimusten, standardien ja arviointiperiaatteiden tarkastaminen ja hyväksyminen
- omien edustajiensa valitsemisesta arkkitehtuurikilpailun palkintolautakuntaan uuden museorakennuksen suunnittelemiseksi
- yhdessä kaupungin kanssa insinöörien, suunnittelijoiden ja muiden urakoitsijoiden tarjouksille asetettujen museon suunnittelun teknisten vaatimusten, standardien ja arviointiperiaatteiden tarkastamisesta ja hyväksymisestä, kun käytetään julkisia tarjouskilpailuja

- asianmukaisten urakoitsijoiden tarkastamisesta sekä yhdessä kaupungin kanssa urakoitsijoiden valinnan hyväksymisestä, kun julkisia tarjouskilpailuja ei käytetä
- museon suunnittelussa ja rakentamisessa toteutettavien, rakennuspiirustuksiin ja -määräyksiin sisällytettävien teknisten ja toiminnallisten ominaisuuksien määrittämisestä
- museolle valitun arkkitehdin laatiman konseptikuvan tarkastamisesta sekä sen hyväksymisestä yhdessä kaupungin kanssa
- museon yksityiskohtaisen tilaohjelman, väliaikaisten ja lopullisten suunnitelmien sekä kaluston tarkastamisesta, kommentoimisesta sekä yhdessä kaupungin kanssa niiden hyväksymisestä sekä projektipäällikön ja pääurakoitsijan valitsemisesta
- kohdekäynneistä edistymisen ja suunnitelmien mukaisuuden tarkastamiseksi sekä museon yleistavoitteiden ja toiminnallisten vaatimusten toteutumisen valvomisesta
- yksityiskohtaisen taide- ja näyttelyohjelman ja näyttelybudjettien laatimisesta sekä yksityiskohtaisen vuosittaisen toimintabudjetin valmistelun ohjeistamisesta museon kolmelle ensimmäiselle toimintavuodelle
- kokoelman hankintaohjelman ohjaamisesta ja johtamisesta (mukaan lukien kohdekohtaiset teokset), tarvittaessa museosäätiön hallituksen hyväksynnällä
- museosäätiön henkilökunnan organisaatorakenteen ehdottamisesta
- taiteellisten, ohjelmallisten ja museotoiminnallisten linjausten ja menettelyjen kehittämisestä, minkä tarkoituksena on taata, että museotoiminta on standardien kaikkein korkeimpien vaatimusten mukaista
- varainhankintaohjelman suunnittelun avustamisesta
- museon kaupallisten oheistoimintojen toteuttajia koskevien ehdotusten tarkastamisesta (esim. ravintolat).

Museon johto, toiminta ja ohjelmatarjonta

Museosäätiö olisi vastuussa päivittäisestä hallinnosta ja että museo toimii Guggenheimin laatustandardien ja hyväksytyjen museokäytäntöjen mukaisesti. Lisäksi se toteuttaisi yhteistyössä Guggenheimin kanssa taide- ja koulutusohjelmia. **Guggenheim olisi vastuussa museon yleisjohdosta, museon toimintalinjoista ja -menettelyistä sekä taiteellisten ja julkisten ohjelmien valvonnasta.** Guggenheimin ja museosäätiön tehtävät määriteltäisiin ohjelmisto- ja hallintosopimuksessa sekä museosäätiön säännöissä.

Museosäätiö vastaisi muun muassa

- yksin tai yhdessä kaupungin kanssa rakennuksen ylläpidosta (mukaan lukien perusparannukset ja korjaukset) sekä museon päivittäisen hallinnon ja johdon valvonnasta
- museon taloudellisista toimista, budjeteista, voitoista ja tappioista
- rahoituksesta tai rahoituksen järjestämisestä museon kaikille toimintamenoille, mutta kaupungilla olisi kuitenkin lopullinen vastuu rahoituksesta tai rahoituksen järjestämisestä mahdollisten alijäämien ja pääomakulujen varalta
- varainhankintaohjelmien suunnittelemisesta ja toteuttamisesta
- näyttelybudjettien suunnittelemisesta, kehittämisestä ja valmisteleminen sekä museon tiettyjen näyttelyiden toteuttamisesta (mukaan lukien museon konservointi-, arkistointi-, taiteen käsittely-, valmistelu-, varastointi-, valokuvaus- ja tutkimustehtävien hoitaminen kyseisten näyttelyiden yhteydessä) Guggenheimin valvonnassa ja hyväksymänä
- museon koulutusohjelman suunnittelemisesta ja toteuttamisesta yhteistyössä Guggenheimin kanssa ja sen valvonnassa

- julkaisujen tuottamisesta museon omien näyttelyiden yhteydessä, tarvittaessa Guggenheimin hyväksymänä
- lissensiosopimuksen tekemisestä, jonka nojalla Guggenheim antaisi luvan Guggenheim Helsinki -nimen käyttöön
- tarvittavien ja asianmukaisten vakuutusten hankkimisesta.

Ohjelmisto- ja hallintosopimuksen mukaan Guggenheim tarjoaisi näyttelyihin liittyvää ohjausta sekä teknistä ja hallinnollista osaamista museon eri toiminnoissa, joihin lukeutuvat

- museon näyttelykalenterin ja ohjelmiston ohjaus sekä tarvittaessa kokoelman kehittäminen
- yhteistyö museon koulutusosaston kanssa ja koulutusohjelman hyväksyntä
- museon toimintalinjoihin, toimintaperiaatteisiin ja muihin yleishallintoon ja toimintaan vaikuttavien asioiden valvonta ja ohjaus siinä määrin kuin tällaiset linjaukset, periaatteet ja muut asiat liittyvät taiteen suojaamiseen ja siitä huolehtimiseen, koulutustavoitteiden toteutettavuuteen tai toteuttamiseen, maineeseen laadukkaiden ohjelmien tuottajana, museoalan standardien noudattamiseen, Guggenheimin maineeseen ja museon maineeseen huippuluokan museona
- näyttelybudjettien suunnittelu, kehittäminen ja valmistelemine sekä suurelta osin museon näyttelyiden toteuttaminen
- museon konservointi-, kirjaus-, taiteen käsittely-, valmistelu-, varastointi-, valokuvaus- ja tutkimustehtävien sekä muiden taide- tai museoaiheisten toimintojen hoitaminen (Guggenheimin näyttelyt) tai ohjaus (museon omat näyttelyt) näyttelyiden yhteydessä
- julkaisujen tuottaminen Guggenheimin näyttelyiden yhteydessä tarvittaessa
- museon toiminnoista vastaavaan ylemmän henkilökunnan koulutus ja ohjaus taide- ja näyttelyohjelmaan liittyen sekä kansainvälisten museostandardien noudattamiseen liittyvät toiminnot
- henkilökunnan koulutus, linjausten ja menettelyiden kehittäminen sekä muiden museon toimintaan, johtamiseen ja palveluihin liittyvän osaamisen tarjoaminen siinä määrin kuin tällaiset linjaukset, standardit ja muut asiat liittyvät taiteen suojaamiseen ja siitä huolehtimiseen, koulutustavoitteiden toteutettavuuteen tai toteuttamiseen, maineeseen laadukkaiden ohjelmien tuottajana, museoalan standardien ja suositusten noudattamiseen ja museon maineeseen huippuluokan museona
- oikeus tarkastaa kaikki museoon liittyvä viestintämateriaali ja hyväksyä kaikki medialausunnot ja tiedotteet, vastineet, strategiat ja muut materiaalit, jotka liittyvät Guggenheimiin tai Guggenheimin kansainväliseen museoverkostoon tai joissa käytetään Guggenheim-nimeä
- ohjaus vuosibudjettien valmistelussa sekä museon kolmivuotissuunnitelmat museosäätiön hallituksen harkittaviksi ja hyväksyttäväiksi
- kaikkien sellaisten jälleenmyyntituotteiden, julkaisujen ja muiden materiaalien tarkastus ja hyväksyminen, joissa käytetään Guggenheimin nimeä tai logoa.

Tukien saatavuus

Valtion tukia voi olla saatavilla museosäätiön toimintakustannusten osittaiseen rahoittamiseen. Tukitason, johon museosäätiö olisi oikeutettu, määräisi vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriö, ja se riippuisi osittain työntekijöiden lukumäärästä ja työtunneista. Suurempaa tukea voitaisiin saada, jos opetus- ja kulttuuriministeriö luokittelisi museon ”valtakunnalliseksi erikoismuseoksi”. Jotta museo katsottaisiin valtakunnalliseksi erikoismuseoksi, museota on pidettävä valtakunnallisesti merkittävänä ja sen on muun

muassa (i) edistettävä museotoimintaa omalla alallaan, (ii) koordinoitava vastaavien suomalaisten museoiden yhteistyötä tarkoituksenaan edistää tiedonjakoa museoiden ja yleisön välillä sekä (iii) täytynyt saada valtion tukia aiemmin. Näin ollen museota ei voida katsoa valtakunnalliseksi erikoismuseoksi sen ensimmäisenä toimintavuotena.

Museosäätiö voi olla oikeutettu myös lisätukeen museon rakennusvaiheessa. EU:n rakennerahasto-ohjelmia voidaan hyödyntää projektien rakennusvaiheissa, jos tietyt vaatimukset täyttyvät. Niihin kuuluu vaatimus kehittää paikallista infrastruktuuria ja nostaa kyseisen alueen kansainvälistä profiilia. Siinä määrin kuin museosäätiö ei täytä EU:n rakennerahasto-ohjelman vaatimuksia, valtion tukea voi olla saatavilla rakentamiseen, jos (i) käynnistysprojektin kokonaiskustannukset ylittävät 80 000 euroa, (ii) käynnistämiseen sisältyy museon perustamistarkoituksessa tilojen rakentamista, hankintaa tai peruskorjausta ja (iii) museosäätiö omistaa museon tilat tai hallitsee tiloja vähintään 15 vuoden vuokrasopimuksella. Koska museosta tulisi ainutlaatuinen projekti ja koska tukien saatavuus yleensä päätetään tapauskohtaisesti, kaupungin ja Guggenheimin olisi aloitettava keskustelut asianomaisten viranomaisten kanssa, jos projekti käynnistyy.

Veroihin liittyvät näkökohdat

Suomen lain mukaan voittoa tavoittelematon säätiö on vapautettu veroista, jos (i) se toimii ainoastaan ja suoraan yleiseksi eduksi, (ii) sen toimia ei ole suunnattu vain rajatulle kohderyhmälle ja (iii) sen toimet eivät tuota asiaankuulumatonta taloudellista etua sisäpiirille. Vaikka Suomen verolainsäädäntö ei määritä tarkasti, mitä yleiseksi eduksi toimiminen tarkoittaa, tuomioistuimet ovat katsoneet pääosin tuilla ja lahjoituksilla rahoitetut taidemuseot verovapaiksi. Näin ollen on todennäköistä, mutta ei varmaa, että museosäätiö katsottaisiin verovapaaksi. Yrityslahjoittajat voisivat tietyin rajoituksin vähentää museolle suunnatun rahoituksen verotuksessa. Yksityisten henkilöiden museolle tekemien lahjoitusten mahdollista verovähennyskelpoisuutta olisi selvitettävä huolellisesti viranomaisia konsultoiden.

Jotta museosäätiö täyttäisi verovapaudelle asetetut vaatimukset, kaikki sen Guggenheimille maksamat maksut on voitava katsoa neuvotelluiksi markkinaehtoisuuden periaatetta noudattaen ja niiden on oltava oikeassa suhteessa tarjottuihin palveluihin ja saatuun arvoon.

Vaikka oletetaan, että museosäätiö saisi yleistasolla vapautuksen Suomen tuloverosta, sen pitäisi silti maksaa veroja elinkeinotuloista sekä tuloista, joita mahdollisesti saataisiin museon tilojen vuokraamisesta kolmansille osapuolille. Yleisesti tulot kahvila- ja ravintolapalveluista katsottaisiin voittoa tavoittelemattomalle organisaatiolle verotettavaksi elinkeinotuloksi samoin kuin tulot tietuystyyppisten lahja- ja matkamuistotuotteiden myynnistä. Suomen lainsäädännön mukaan verovapaalle voittoa tavoittelemattomalle organisaatiolle sallitaan rajallinen elinkeinotoiminta ilman verovapauden menetystä, jos elinkeinotoiminnan tuotot käytetään tukemaan sen varsinaista tarkoitusta.

Se, missä määrin museo joutuisi maksamaan arvonlisäveroa (alv), on monimutkainen asia, joka on otettava huomioon rakentamis- ja toimintavaiheessa. Pääsääntöisesti verotettavaksi elinkeinotuloksi katsotusta elinkeinotulosta olisi maksettava myös arvonlisävero. Maksun määrä ja tapa sekä rakennuskustannuksiin sisältyvän alv-osuuden selvitys riippuisi siitä, kuka toteuttaa rakentamisen ja ostaa tarvittavat materiaalit. Yleisesti rakennuskustannuksiin ja -materiaaleihin sisältyvä arvonlisävero on kuitenkin vähennyskelpoista vain siinä määrin kuin museo on sellaisessa käytössä, joka on arvonlisäveron alaista.

Seuraavat vaiheet

Helsingin kaupungin, Guggenheimin ja soveltuvin osin (sen perustamisen jälkeen) museosäätiön välille suunnitellut sopimukset sekä museoprojektin arvioitu aikataulu määriteltäisiin aiesopimuksessa, johon kirjattaisiin osapuolien tarkoitus viedä projektia eteenpäin sekä sitoumus museon toteuttamisen edellyttämiin toimiin, mukaan lukien rahoitus. Aiesopimus vietäisiin hyväksyttäväksi Helsingin kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon sekä Guggenheim-säätiön hallitukseen. Aiesopimus sekä muut sopimukset hyväksyttäisiin sopimusosapuolien normaalien päätöksentekomenettelyiden mukaisesti.

RAKENNUSOHJELMA

Tarveanalyysi

Yleiskatsaus

Guggenheim Helsingin tarveanalyysin on laatinut Cooper, Robertson & Partners (CRP). Siinä kuvataan projektin tavoitteet, jotka on määritetty Guggenheim-säätiön kanssa käydyissä keskusteluissa, kohdekäynnillä museon ehdotetulla sijaintipaikalla, sen ympäristöstä kerätyistä tiedoista sekä keskeisten sidosryhmien edustajien ja paikallisten viranomaisten kanssa käydyissä keskusteluissa kesäkuussa 2011. Säätiön kanssa käydyissä keskusteluissa CRP keskittyi arvioimaan projektin kvalitatiivisia tarpeita sekä sen ohjelmallisia ja toiminnallisia vaatimuksia. Kerättyjen tietojen perusteella (mukaan lukien odotetut kävijämäärät ja ehdotetut ohjelmat ja toiminnot) CRP valmisteli alustavan luettelon tilavaatimuksista ja niiden suuruusluokasta. Projektin tässä vaiheessa tulokset ja suositukset ovat alustavia. Niitä voidaan tarkentaa seuraavissa työvaiheissa.

Projektikohde

Niistä kahdesta paikasta, joita harkittiin Helsingin Guggenheim-museon sijaintipaikaksi, ykkösvaihtoehdoksi nousi nykyisen Kanavaterminaalin tontti Katajanokalla Eteläsatamassa. Se on Kauppatorin vieressä erinomaisella paikalla meren rannalla ja lähellä kaupungin keskustaa ja nähtävyyksiä. Tämän selvityksen kohdeanalyysiosio sisältää yksityiskohtaisen kuvauksen ehdotetusta paikasta ja sen mahdollisuuksista korostaa kaupungin ainutlaatuista arkkitehtuurin ja luonnon suhdetta.

Strategiset tavoitteet

Kuten näyttelyitä ja julkisia ohjelmia kuvaavassa luvussa kerrotaan, projektin ensimmäisistä tavoitteista keskusteltiin säätiön maaliskuussa 2011 järjestämässä sidosryhmän ideointitapaamisessa. Siellä taiteilijat, arkkitehdit, kaupunkisuunnittelijat, kouluttajat, kuraattorit ja kriitikot keskustelivat museoalan suuntauksista, Helsinkiin sijoitettavan uuden museon mahdollisuuksista ja haasteista sekä museon alueellisista, kansallisista ja kansainvälisistä rooleista. Maaliskuun tapaamisessa nousseita ideoita tarkasteltiin perusteellisesti Helsingissä syyskuussa 2011, jolloin saatiin lisätietoa museon strategisista tavoitteista ja ohjelmallisista tarpeista. Samassa yhteydessä vahvistettiin seuraavat tavoitteet:

- Museon tulisi parantaa kävijöiden ja taiteen vuorovaikutusta näyttelyalueiden lisäksi myös aula- ja käytävätiloissa, jotka tulisi järjestää siten, että ne tukevat kokonaisvaltaista taide-elämystä.
- Museon tulisi olla oman arkkitehtuurinsa ja näytteillä olevan taiteen laadukkuuden ansiosta vetovoimainen kokoontumispaikka Helsingissä.
- Museolla tulisi olla vahvat ja selkeät siteet satama-alueeseen ja kaupunkirakenteeseen kaikkina vuodenaikoina.
- Pohjoismaisten ihanteiden, kuten avoimuuden ja esteettömyyden, tulisi olla näkyvästi esillä.
- Projektin tulee korostaa kestävästä kehitystä ja toteuttaa sitä museon arkkitehtuurissa ja toiminnassa.

Tarveanalyysi

Strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ohjelmisto-, kävijä- ja toimintotarpeet selvitettiin Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa käydyissä keskusteluissa. Seuraava kuvaus tarpeista ohjasi arviointia alustavista tilavaatimuksista, jotka esitellään tämän selvityksen loppuosassa. Määritetyt tiedot tarjosivat myös perustan alustaville luonnosmaisille pohjapiirustuksille, joita käytettiin rakennusbudjetin arviointiin.

Oletukset

- Museon vuosittaisten vierailijoiden määräksi arvioidaan 430 000–650 000. Huippusesongit ovat kesäkuukausina ja tammikuussa.
- Henkilökuntamäärät ovat Boston Consulting Groupin kesäkuun 2011 arvioinnista, joka perustuu Solomon R. Guggenheim -säätiön suosituksiin.
- Museo sijoitettaisiin tontille Kanavaterminaaliin.

Ohjelmalliset tarpeet

Näyttelyt

- Painopiste olisi modernissa taiteessa ja nykytaiteessa, vuosittain järjestettäisiin kolme suurta, kaksi keskikokoista ja viisi tai kuusi pientä, kokeellista näyttelyä ja esitystä.
- Näyttelytilojen tulisi olla helposti muunneltavia, uusimmalla tietotekniikalla varustettuja ja vierekkäisiä tiloja, joita voidaan yhdistää tai erottaa tarpeen mukaan. Näyttelytiloissa tulisi olla tilaa vaihtuville näyttelyille, joissa käytettäisiin myös uusia ilmaisuvälineitä. Tilojen tulisi olla muunneltavissa niin, että seiniä voidaan lisätä tai poistaa tarpeen mukaan erilaisten tilojen luomiseksi.
- Ulkotiloja tarvittaisiin veistosten ja projektien esittelyyn. Joitain ulkoilmaprojekteja voitaisiin muotoilla uudelleen vuosittain. Ulko- ja sisänäyttelytilojen tulisi muodostaa luonteva ja kiinteä jatkumo, jossa otetaan huomioon Suomen ilmasto sekä talvikauden pimeys.

Kävijäpalvelut

Vaatesäilö

- Alueella olisi itsepalvelukaappeja sekä palvelupiste takkien ja laukkujen säilytykseen. Tilaa tulee olla paljon talvisen ilmaston takia.

Kaupat

- Museoaiheisia kirjoja, näyttelykuvastoja ja muita erikoistuotteita myyvä museomyymälä.
- Designmyymälä, jossa olisi tarjolla valikoima suomalaisten suunnittelijoiden ja käsityöläisten suomalaisia ihanteita kuvastavia tuotteita. Valikoimaan voisi sisältyä vaatteita, paperitavaroita, koruja, kulinaarisia tuotteita sekä paljon muuta.

Ruokapalvelut

- Pohjakerroksessa kahvila/baari, joka olisi kesäkuukausina avoinna myöhään ja johon kuuluisi lämpimänä vuodenaikana avoinna oleva ulkoalue ja josta olisi mahdollisesti näkymä merelle.
- Tarveanalyysissä kahvilan kapasiteetiksi oletettiin 120 sisäpaikkaa sekä myöhemmin määritettävä määrä ulkopaikkoja.
- Korkealuokkainen ruokaravintola, jossa on suomalainen ruokalista. Tarveanalyysissä ravintolan kapasiteetiksi oletettiin 55 paikkaa.
- Yhteiskeittiö, johon sisältyisivät pitopalvelun valmistelu- ja koontialueet, jäähdytetty jätehuone, ruokavarasto ja henkilökunnan toimistotilat.

Ohjelmat ja tapahtumat

Lisärakennus

- Museon päärakennuksen vieressä sijaitsevassa erillISRakennuksessa tulisi olla suuri, helposti muunneltava tila, jota voitaisiin käyttää taiteilijoiden työtilana, luentosalina tai juhlapaikkana.

Esitys-/konferenssisali

- Ns. mustassa laatikossa (black box) tulisi olla jopa 275 paikkaa sekä edellytykset konserttien, esityksien, luentojen, konferenssien ja symposiumien järjestämiseen. Sen ohessa tulisi olla varasto siirrettävää näyttämöä ja tuoleja varten, tarkkaamo, simultaanitulkkauskoipit, pukuhuoneet ja lämпиö.

Luokkahuone/laboratorio

- Muunneltava tila lapsi- ja aikuisryhmiä varten. Tilaan tulisi sopia vähintään 30 henkeä, ja siellä tulisi olla valmiudet erilaisten viestintävälineiden käytölle.

Kokoelmien varastointi ja hallinnointi

- Museon ilmastoitu säilytystila olisi lähinnä väliaikaisia näyttelyitä varten. Kaikki pitkäaikainen säilytys tulisi järjestää muualla.
- Ilmastoidut alueet laatikoiden purkua ja töiden asettelua varten. Konservointiin ja teosten valmisteluun tarkoitetut tilat olisivat pääasiassa väliaikaisten näyttelyiden käytössä. Näissä töissä työskentelevien työntekijöiden sekä arkistonhoitajan ja näyttelyiden suunnittelutiimien oletetaan työskentelevän yhteisissä avotoimisto-/studiotiloissa.

Toimistot

- Johtajilla ja päälliköillä olisi omat työhuoneet, muu henkilökunta työskentelisi avotoimistoissa, joissa olisi yhteiset kokoushuoneet sekä keskusarkisto ja ryhmätyötilat.

Kuljetusyhteydet ja pysäköinti

- Museon yhteyteen ei tarvita eikä suunnitella pysäköintiä. Helsingin kaupunki suunnittelee lähelle maanalaista pysäköintihallia, jossa olisi tilaa 500 autolle ja jota museokin voisi käyttää.

- Kanavaterminaaliin on nykyisin helppo ajaa rekalla. Pääsy alueelle ei edellytä erikoislupia.
- Ihanteellinen taideteosten kuljetusajoneuvo on ajoneuvoyhdistelmä, jonka kokonaispituus on 18,75 metriä, leveys 2,55 metriä ja korkeus 4 metriä. Vapaan tilan korkeus rekan kuormauslaiturilla tällaiselle ajoneuvolle on 5,20 metriä. Yhdistelmän tulisi voida ajaa museon kuormauslaiturille tukkimatta kaupungin liikennettä.
- Taidetoimituksille ja muille yleistoimituksille, kuten ruokatavaroille, tulisi olla erilliset kuormauslaiturit.

Toiminnat

- Tilamääritykset on tehty olettaen, että ulkopuolinen urakoitsija huolehtii piha-alueen ja sisätilojen huoltopalveluista ja että suurikokoiset tarvikkeet varastoidaan muualla kuin museon yhteydessä.

Alustavat tilavaatimukset

Seuraavassa taulukossa luetellut tilavaatimukset ovat alustava arvio projektin tarpeista. Tilat on jaettu kahteen luokkaan: tilat ja vapaat tilat. Tilat ovat alueita, jotka liittyvät tiettyyn museokäyttöön tai -toimeen. Ne on ilmaistu nettoneliömetreinä. Määritetyn projektialan kokonaispinta-alaksi on arvioitu 7 068 nettoneliömetriä (76 052 nettoneliöjalkaa), joka sisältää museon päärakennuksen 6 768 nettoneliömetriä (72 824 nettoneliöjalkaa) ja lisärakennuksen 300 nettoneliömetriä (3 228 nettoneliöjalkaa). Vapaita tiloja ovat aulat, käytävät, saniteettitilat, tekniset tilat, kuormauslaiturit, portaikot, väliseinät ja rakenteet. Näiden alueiden koko on arvioitu tiettynä prosentiosuutena projektin kokonaispinta-alasta. Päärakennuksen käytävätilojen halutaan olevan avaria, ja siksi vapaat tilat on laskettu jonkin verran suuremmalla kertoimella kuin museoissa yleensä. Päärakennuksen vapaiksi tiloiksi arvioidaan 4 873 neliömetriä (52 433 neliöjalkaa), joka on 42 prosenttia rakennuksen bruttopinta-alasta. Lisärakennuksessa, joka hyödyntäisi monia päärakennuksen palveluita ja oheistiloja, vapaiden tiloja lasketaan olevan 75 neliömetriä (807 neliöjalkaa), joka on 20 prosenttia rakennuksen bruttopinta-alasta. Kun tilat lasketaan yhteen vapaiden tilojen kanssa, saadaan rakennuksen kokonaisbruttopinta-alaksi 12 016 neliömetriä (129 292 neliöjalkaa).

Ulkoilmanäyttelyiden ja ruokapalveluiden tilat määritetään seuraavassa työvaiheessa, kun sijaintipaikan rajoitukset ja mahdollisuudet on analysoitu.

GUGGENHEIM HELSINKI MUSEORAKENNUS

Ehdotus ohjelma-alueiksi

MUSEORAKENNUS - TILAT	netto, m ² o, neliöjalkaa	% nettoala	% bruttoala	Huomautukset
Näyttelyt	3 920	58 %	33 %	
Näyttelygalleriat	3 920	42 179	42 179	muunneltavia, täysin verkotettuja tiloja
Ohjelmat ja tapahtumat	565	6 079	8 %	5 %
Muunnettava esitys- ja kokoushalli	500	5 380		275 siirrettävää istuinta
Vihreä huone	sisält.	sisält.		
Valvomo/koneenkäyttäjän huone	sisält.	sisält.		
Simultaanitulkkaushuone	sisält.	sisält.		
Siirettävä esiintymislava	sisält.	sisält.		
Istuinten, lavan ja laitteiden varasto	sisält.	sisält.		2 työntekijää
Tekninen toimisto	sisält.	sisält.		
Pukuhuoneet	sisält.	sisält.		
Monitoimiluokahuone/laboratorio	65	699		30+ istuinta, pöydät ja varastoitila; sopii kaikille medioille
Kävijäpalvelut	188	2 023	3 %	2 %
Kävijöiden/laukkujen tarkastus	100	1 076		jonotusalue vapaassa tilassa
Naulakot/säilytyslokerot	60	646		jonotusalue vapaassa tilassa
Lipputoimisto ja infopiste	18	194		
Varasto	10	108		
Kauppa	300	3 228	4 %	2 %
Museokauppa	125	1 345		museoon liittyvät tuotteet
Design-kauppa	125	1 345		vallikoima suomalaisista designia
Varastohuone ja toimistot	50	538		ml. 3 työntekijän alue; oletuksena lisävarastotila toisaalla
Ruokailu	705	7 586	10 %	6 %
Kahvila/baari	200	2 152		120 istumapaikkaa (1,7 m ² /paikka); + kesällä lisäpaikkoja ulkona
Ravintola	130	1 399		keskittyy suomalaiseseen ruokaan – 55 paikkaa, 2,3 m ² /paikka
Keittiö	375	4 035		palvelee kahvilaa ja ravintolaa
Catering-valmistelualue	sisält.	sisält.		
Vastaanotto	sisält.	sisält.		
Toimistot	sisält.	sisält.		oletus 1 toimisto, 2 työpistettä
Jätehuone	sisält.	sisält.		kylmätila
Varasto	sisält.	sisält.		
Toimistot	501	5 391	7 %	4 %
Hallinnon toimistot	135	1 453		10 työntekijää
Kuratointi, näyttelysuunnittelu, julkaisut, arkistonhoitaja	110	1 184		9 työnt.+3 välliik.
Koulutus- ja kasvatustoiminta	26	280		6 työntekijää
Markkinointi ja kehitys	100	1 076		8 työntekijää
Kokoushuoneet	75	807		1 huone 20 paikkaa; 1 huone 10 paikkaa
Yhteinen työhuone/kopiohuone/arkistot	55	592		

Kokoelmien varastointi ja hallinnointi	354	3 809	5 %	3 %	
Taideteosten varastointi	100	1 076			vain lyhytaikainen säilytys
Kuljetukset/vastaanotto	50	538			
Laatikoiden varastointi	50	538			
Lastien purkaminen/valmistelu	50	538			
Yhteinen valmistelu/konservointistudio ja laitteiden varasto	75	807			ml. 7 työntekijää
Arkistonhoitaja, konservointi, näyttelydesign & tekninen toimisto	29	312			5 työntekijän toimistot
Yliäpito ja käyttö	235	2 529	3 %	2 %	
Turvallisuustoimisto/valvomo	20	215			1 työntekijää
Vartijoiden toimisto	20	215			1 työntekijää
IT-palvelin, työhuone ja työntekijöiden toimistot	35	377			3 työntekijää
Varastotavarat, laitteiden ja sesonkikalustuksen varasto	40	430			
Kiinteistöhoitovälineiden varasto	25	269			oletuksena ulkopuolinen toimittaja & valaisinten varastointi
Työntekijöiden ruokailuhuone/oleskeluhuone	70	753			30 paikkaa
Pukuhuoneet	25	269			2 huonetta, kummassakin 25 lokeroa
Varatut tilat yhteensä	6 768	72 824	100 %	56 %	

MUSEORAKENNUS: VAPAAAT TILAT	m²	neliöjalkaa	Huomautukset
Yhteensä	4 873	52 433	42 %
Aulat	sisält.	sisält.	42 % bruttorakennusalaista
Liikkuminen	sisält.	sisält.	oletuksena laajat seurustelu- ja liikumatilat
WC-tilat	sisält.	sisält.	
Mekaniikka/sähkö/putkistot	sisält.	sisält.	
Taideteosten lastauslaituri	sisält.	sisält.	
Yleinen lastauslaituri	sisält.	sisält.	
Mekaniikka/sähkö/putkistot	sisält.	sisält.	
Väliseinät, rakenteet, kuulut, portaat, hissit	sisält.	sisält.	
Museon bruttotilat yhteensä	11 641	125 257	98 %
brutto, m² o, neliöjalkaa			<i>museon netto + vapaat tilat</i>

LISÄRAKENNUS	m²	neliöjalkaa	
Vieraillevien taiteilijoiden työtila/vastaanottotila	300	3 228	2 %
Vapaat tilat	75	807	20 % lisärakennuksen bruttorakennusalaista
Lisärakennuksen bruttotilat yhteensä	375	4 035	
brutto, m² o, neliöjalkaa			

Puoliaivoimet galleriatilat, projekti-/näyttely-/esitystila ulkona	Määritetään myöh.
RAKENNUKSEN TILAT YHTEENSÄ	12 016 129 292
brutto, m² o, neliöjalkaa	100 %

1 m² = 10,76 neliöjalkaa
henkilökunnan määrät ja työtehtävät BCC:n asiakirjan 22. kesäkuuta 2011 mukaan

Kohdeanalyysi

Kohdeanalyysi kuvaa ja esittelee Guggenheim Helsingin rakentamiseen liittyvät mahdollisuudet ja rajoitteet valitulla paikalla Eteläsatamassa. Analyysin pohjatiedot saatiin Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston edustajien kanssa järjestetyssä tapaamisessa ja käynnillä museon ehdotetulla sijaintipaikalla kesäkuussa 2011. Tietoja saatiin myös kaupunkisuunnitteluviraston piirustuksista ja kaavakuvista. Kohteen ja ympäröivän alueen kattava aineisto, mukaan lukien valokuvat, pohjakartat ja historialliset tiedot, saatiin kaupunkisuunnitteluviraston Kirjava Satama -ideakilpailun sivustolta. Analyysin yhteydessä Cooper, Robertson & Partners testasi ehdotettua, tarveanalyysissä kuvattua tilaohjelmaa. Tarkoituksena oli varmistaa, että tilaohjelma voidaan toteuttaa valitulla sijaintipaikalla ja projektin tavoitteiden mukaisesti. Tässä tarkoituksessa tehtiin luonnosmaiset rakennusten pohjapiirustukset. Sen jälkeen Davis Langdon -yhtiö laati alustavan kustannusarvion, jolla haluttiin varmistaa, että ohjelma, projektitavoitteet ja budjetti olivat yhdenmukaisia.

Katajanokka - projektikohde

Alun perin Guggenheim/Cooper Robertson harkitsi museon sijoituspaikaksi kahta kohdetta Helsingissä: Töölönlahtea uuden Musiikkitalon vieressä sekä Katajanokalla sijaitsevaa ranta- aluetta, jossa toimii nykyisin Kanavaterminaali. **Kanavaterminaali valittiin, koska sen näkyvyys ja sijainti kaupunkirakenteessa todettiin paremmiksi museon kannalta.** Paikka on Kauppatorista itään, Eteläsataman rannassa lähellä kaupungin hallinnollisia ja kaupallisia alueita ja nähtävyyksiä sekä Tukholmaan, Pietariin ja Tallinnaan liikennöivien laivojen terminaaleja. Se sijaitsee ainutlaatuisessa ja arkkitehtonisesti monipuolisessa ympäristössä, jossa on rakennuksia 1800-luvulta nykypäivään ja jossa korostuvat Suomelle tyypilliset vahvat siteet rakennusten ja luonnon välillä. **Eteläsatamaan on erinomainen mahdollisuus luoda kulttuurilaitos, joka kunnioittaa näitä kansallisia ja urbaaneja ihanteita.**

Museolle kaavailtu paikka on kaupungin omistama tontti, jonka pohjoispuolella on Katajanokanlaituri, itäpuolella Satamakatu ja Eteläsataman ranta lännessä ja etelässä. Eteläsatamaa lähestyviltä vesiliikenteen aluksilta, myös lautoilta ja risteilijöiltä, on esteetön näkymä museon ehdotetulle sijaintipaikalle, samoin lähirannoilta. Paikka sijaitsee Esplanadin puistoakselin itäpäässä alueella, jossa on pääosin matalia varasto- ja liikerakennuksia. Pohjoisesplanadi, joka on yksi kaupungin tärkeimmistä kaduista, johtaa museon ehdotettuun sijaintipaikkaan ja ohittaa viereisen Kauppatorin sekä hallintorakennuksia, kuten Helsingin kaupungintalon, Ruotsin suurlähetystön, Korkeimman oikeuden rakennuksen ja presidentinlinnan.

Kohdetta vastapäätä Katajanokanlaiturin pohjoispuolella on kolme vaaleansävyistä toimistorakennusta: Alvar Aallon suunnittelema Stora Enson rakennus, Vanha rahapaja ja ulkoasianministeriö. Katajanokanlaituria ja Kanavakatua itään mentäessä on suuria, horisontaalisia tiilirakennuksia, kuten Tulli- ja pakkahuone ja K6-terminaalirakennus. Monet näistä rakennuksista olivat alun perin varastoja, jotka on myöhemmin muutettu toimistoiksi, hotelliksi ja konferenssikeskukseksi. Kaupungin luonteen mukaisesti ympäröivissä rakennuksissa on tyypillisesti neljästä seitsemään kerrosta. Korkeammalle kohoavat vain Uspenskin katedraalin ja Helsingin tuomiokirkon kupolit.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa käytyjen alustavien keskustelujen pohjalta museon ehdotetulla sijaintipaikalla on tarkoitus säilyttää seitsemän metrin levyinen jalankulkuväylä välittömästi veden äärellä. Tarkoituksena on tukea kaupunkisuunnitteluviraston Kirjava Satama -ideakilpailusta syntyviä ideoita. Kulkuväylän

tarkka leveys ja sijoittuminen neuvoteltaisiin kaupungin kanssa projektin yksityiskohtaisessa suunnitteluvaiheessa.

Kohdetiedot

Seuraavat kuvat tarjoavat tietoa museon ehdotetusta sijaintipaikasta sekä sen ympäristöstä ja kuvaavat selvityksessä esitetyt tiedot:

- kohteen sijainnin osoittavat alueen ilmakuvat
- viereiset avoimet alueet, puistot ja merkittävät rakennukset osoittava alueen kaava
- kohteen rajat, jalankulkuväylän ja nykyisen Kanavaterminaalin alan osoittava asemakaava
- kuva julkisen liikenteen reiteistä, läheisistä pysäkeistä, lauttaterminalleista, pyöräteistä ja suunnitellusta maanalaisesta pysäköintihallista
- kuva keskeisistä rahtireiteistä satamiin ja museon ehdotettuun kuormauslaituriin
- kohteen päälle sijoitetut mittakaavavertailut Kiasmasta ja New Yorkin Guggenheim-museosta
- kaavakuva kohteen ja ympäristön korkeudesta; kuvassa näkyy viereisten rakennusten ja Uspenskin katedraalin korkeus sekä arvio tyypillisen kolmikerroksisen museorakennuksen korkeudesta.

Kohdeanalyysin keskeiset tulokset

Seuraavaan on koottu kohdeanalyysin keskeiset tulokset:

- Mikäli rannan kulkuväylää ei lasketa mukaan, museon kohdeala on noin 12 700 neliömetriä. Nykyinen Kanavaterminaali, joka sijaitsee tontin keskellä, puretaan.
- Paikka on tasainen, pinnanmuodoissa ei juuri ole vaihteluita.
- Pohjaveden korkeuden ja maaperän ominaisuuksien vuoksi museorakennukseen ei kaavailla kellaritiloja.
- Suurin osa museovieraista tulisi todennäköisesti lännen suunnasta keskustan ja Kauppatorin ohi.
- Kauppatorin jalankulkualueiden, kaupungin keskustan sekä rannan läheisyys viittaavat siihen, että museokiinteistön avoimen tilan tulisi avautua näihin suuntiin. Museon sijainnin ja sitä ympäröivän avoimen alueen tulisi tukea Kirjava Satama -ideakilpailun linjauksia.
- Museon ”etuoven” tulisi olla kohti kaupunkia ja satamaa ja luoda vahva side luontoon.
- Rakennusten sijoittelussa tulisi huomioida näkymät Esplanadin puistoakselilta sekä Eteläsataman ranta-alueilta. Museon muodon ja koon tulisi kunnioittaa olemassa olevaa ympäristöä.
- Lähettyvillä on Katajanokan puiston viheralue, mutta muuten projektikohteen lähettyvillä on vain vähän viheralueita.
- Jos K6-terminaalin alueesta tulee Kirjava Satama -ideakilpailun puitteissa viheralue, museo voisi järjestää kausittaista ulkoilmaohjelmaa, esimerkiksi esityksiä tai veistosnäyttelyitä.
- Kohteeseen on hyvät julkisen liikenteen yhteydet, lähettyvillä on esimerkiksi Helsingin raitiovaunu- ja bussiverkoston pysäkkejä. Sijainti on lähellä

Suomenlinnan lauttalaituria Kauppatorilla sekä Katajanokan matkustajaterminaalia, jossa käyvät Tukholman ja Tallinnan laivat.

- Katajanokanlaiturin varrella on pyörätie, joka yhdistyy kaupungin kattavaan pyörätieverkostoon.
- Alueen pysäköintimahdollisuudet ovat tällä hetkellä erittäin rajalliset, sillä suurin osa pysäköintialueista on varattu vain satamaliikenteelle. Vaikka museolle ei tarvita eikä suunnitella pysäköintitiloja, lähettyville on suunnitteilla maanalainen pysäköintihalli, joka olisi kaikille avoin ja siten myös museon henkilökunnan ja kävijöiden käytettävissä. Lähin jalankulkuyhteys pysäköintihalliin on suunniteltu tontin koilliskulmaan kadun toiselle puolelle Katajanokanlaiturin ja Satamakadun risteykseen.
- Taide- ja muut kuljetukset pääsevät helposti perille läheisiltä rekkareiteiltä. Suunnitteluprosessin tässä vaiheessa parhaiten soveltuva kulkureitti museon kuormauslaitureille on Satamakadulta. Myös idempänä sijaitsevalta suljetulta satama-alueelta lähtevät rekat käyttävät tätä katua.
- Tärkein kunnallistekniikka, kuten vesi, viemärointi, kaasu ja sähkö, on lähettyvillä tai kohteen alueella.

SUOSITUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tammikuussa 2011 Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen ja apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen sekä Solomon R. Guggenheim -museon ja -säätön johtaja Richard Armstrong tiedottivat uuden Helsinkiin mahdollisesti perustettavan Guggenheim-museon konsepti- ja kehitysselvityksen tekemisestä. Selvityksen suositukset ja johtopäätökset on laadittu Guggenheimin oman henkilökunnan, ulkopuolisten asiantuntijoiden (LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Roschier sekä Cooper, Robertson & Partners) sekä eri alojen ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa käydyin, suomalaiselle kulttuurille ominaisen avoimen ja tasa-arvoisen keskustelun pohjalta. Työssä oli mukana myös taiteilijoita, tutkijoita sekä kaikenikäisiä ja -taustaisia suomalaisia. Konsepti- ja kehitysselvityksessä on lisäksi kattava vertaileva analyysi suomalaisista ja pohjoismaisista taidelaitoksista sekä yksityiskohtainen markkinatutkimus ehdotetun museon taloudellisesta mallista ja vaikutuksesta. Tämän perusteellisen selvityksen pohjalta voidaan muotoilla suosituksia ja tehdä johtopäätöksiä.

Guggenheim Helsingin rooli

Konsepti- ja kehitysselvityksen tärkein ja keskeisin havainto on, että Suomen kulttuurielämässä on aukko, jonka Guggenheim Helsinki voisi täyttää. Vaikka Uudellamaalla on lukuisia laadukkaita museoita, ne eivät vedä jatkuvaa kansainvälistä kiinnostusta Helsinkiin ja Suomeen. **Guggenheim-säätön, Helsingin taidemuseon ja alueen muiden museoiden välisellä yhteistyöllä on mahdollisuus muokata Helsingin kulttuurielämää ja auttaa nostamaan kaupunkia esiin maailmanlaajuisesti.** Guggenheim-museoverkoston vahvuuksiin kuuluvat erinomainen ohjelmatarjonta, merkittävä asiantuntemus, kumppanuudet muiden kansainvälisten laitosten kanssa sekä hyvät suhteet taiteilijoihin. Helsingin taidemuseolla on syvää paikallistuntemusta sekä erinomainen näyttely- ja taidekasvatushenkilöstö. Nämä elementit yhdistävä museo voisi luoda ohjelman, joka auttaa asettamaan suomalaista muotoilua ja arkkitehtuuria modernin taiteen laajempaan viitekehykseen. Samalla se toisi suomalaisen yleisön nähtäville Guggenheim-verkoston näyttelyitä, joita ei ole ennen nähty Suomessa.

Helsingin taidemaailma on monipuolinen mutta hajanainen. Useat suomalaisten kulttuurilaitosten johtajat ilmaisivat toiveen sellaisesta laitoksesta, joka toimisi taiteen keskuksena, yhdistäisi Helsingissä toimivia kulttuurilaitoksia, rohkaisisi yhteistyöhön sekä nostaisi Helsingin kulttuurielämän profiilia maailmalla. Helsingissä ei ole tilaa, joka tukisi kaupungin pyrkimystä kehittyä kulttuurin keskuksiksi ja joka avaisi kaupunkia vierailijoille. Koska Guggenheimin museoverkosto on kansainvälisesti maineikas ja sen painopistealueet ovat ylikansalliset, Guggenheim Helsinki voisi täyttää nämä odotukset.

Helsingin taidemuseon tulevaisuus

Helsingin nykyistä museotarjontaa tutkittaessa konsepti- ja kehitysselvityksessä kiinnitetään erityistä huomiota nykyiseen Helsingin taidemuseoon ja muotoon, jonka se voi saada tulevaisuudessa. Helsingin taidemuseon kokoelman lähes 9 000 1800-luvulta ja sen jälkeen peräisin olevaa suomalaista taide-esinettä ovat keskeinen osa Helsingin kulttuurielämää. Kokoelma kasvaa vuosittain, ja siitä 40 prosenttia on esillä julkisissa tiloissa eri puolilla kaupunkia. Vaikuttaakin järkevältä, että Helsingin taidemuseon kokoelmiin ja julkiseen taiteeseen liittyviä tehtäviä kehittäisi kaupungin jokin toinen yksikkö, jonka tehtäväksi se annettaisiin. (Yksikkö voisi toimia osana jotakin kaupungin jo olemassa olevaa virastoa Helsingin kaupungin määrittelemällä tavalla). Helsingin taidemuseon näyttely- ja taidekasvatustehtäviä puolestaan kehitettäisiin osana uuden Guggenheim Helsinki -museon toimintaa ja tehtävää. Konsepti- ja kehitysselvityksen aikana käydyistä keskusteluista ilmeni, että näyttely- ja taidekasvatustoimintojen nykyisen kaltainen yhdistäminen kokoelmiin ja

julkiseen taiteeseen liittyviin tehtäviin on aiheuttanut Helsingin taidemuseossa epäselvyyttä ja ohjelmallista hajanaisuutta. Tehtävien jako kahteen lisäisi kummankin tehtäväkentän tarkoituksellisuutta ja tehtävien keskittämistä.

Helsingin taidemuseo muodostuu kolmesta kohteesta (Meilahti, Tennispalatsi ja Kluuvin galleria). Meilahden haasteena on etäisyys kaupungin keskustaan, ja Tennispalatsissa on yhä vaikeampi asettaa esille kuvataidetta.¹³ Vuonna 1968 perustetulla Kluuvin gallerialla on ollut merkittävä rooli Suomen taidemaailmassa kauan ennen Helsingin taidemuseon perustamista. Kluuvin galleria on tila, jossa esitellään nousevien taiteilijoiden töitä. Sen tulisi pysyä suhteellisen muuttumattomana. Viime kädessä näiden kolmen tilan kohtalosta päättää Helsingin kaupunki.

Museokonsepti

Guggenheim Helsingin sijainti ja arkkitehtuuri ovat olennaisia museon näyttelytoiminnan ja tutkimustyön kehittämisen kannalta, vaikka ne eivät olleetkaan konsepti- ja kehitysselvityksen keskeisimpiä osia. Jos museo rakennettaisiin meren rantaan, se voisi toimia sekä kaupunkilaisten kokoontumispaikkana että näkyvänä maamerkinä matkailijoille. Museon tulee heijastaa suomalaisia kulttuuriarvoja; museorakennuksessa tulee käyttää paikallisia materiaaleja ja sillä tulee olla luontainen yhteys luontoon. Vuodenaikojen vaihtuminen on huomioitava. Museon tulee olla sosiaalinen tila, jossa kävijöillä on runsaasti tilaa vuorovaikutukseen niin taiteen kuin toistensa kanssa. Tarkkaan suunnitellut museokauppa- ja kahvilapalvelut sekä esiintymistilat voisivat nostaa museon keskeiseksi osaksi Helsingin kulttuurielämää.

Guggenheim Helsinki voisi hankkia jonkin verran omia teoksia, mutta kokoelman kartuttaminen ei olisi museon keskeinen tavoite. Sen sijaan se sovitaisi näyttelyohjelmistonsa Helsingin muun kulttuurikentän ohjelmistoon sopivaksi järjestämällä vuosittain useita suuria näyttelyitä sekä lukuisia pienempiä uudenlaisia, mm. muita kuin perinteisiä taide-esineitä esiin tuovia näyttelyitä ja esityksiä. Tässä suhteessa uusi museo kehittäisi Helsingin taidemuseon näyttelytyötä ja Kluuvin gallerian kokeellista, taiteilijälähtöistä lähestymistapaa. Teknologian innovatiivinen käyttö olisi merkittävässä asemassa museon näyttelyissä ja kävijän museokokemuksessa.

Yhteinen vetoamus Helsingin kaupungille ja Guggenheim-säätiölle

Koska Guggenheim Helsingin profiili olisi erilainen kuin Suomen muiden museoiden, on epätodennäköistä, että se kilpailisi niiden kanssa. Guggenheim Helsinki todennäköisesti lisäisi kulttuurimatkailua, jolloin myös muiden museoiden kävijämäärät saattaisivat nousta. Suomen taidegalleriaverkosto on maan dynaamisesta taide-elämästä huolimatta edelleen jossain määrin kehittymätön. Kulttuurimatkailijat voivat auttaa taiteilijoiden näyttelytiloiksi sopivien gallerioiden ja tapahtumapaikkojen kehittämisessä.

Guggenheim Helsingin taloudellisten etujen lisäksi museo toisi paljon aineettomia hyötyjä. Museo voi osaltaan laajentaa kuvataiteiden kenttää Helsingissä ja Suomessa, synnyttää merkittävää myönteistä julkisuutta ulkomailla, houkutella kansainvälisiä taiteilijoita Suomeen, parantaa Helsingin asukkaiden elämänlaatua ja tukea Helsingin Eteläsataman alueen kehitystä.

¹³ Vuonna 2010 silloisen Helsingin kaupungin taidemuseon hallitus päätti, että tarvittiin lisäselvitys kartoittamaan mahdollisuuksia yhdistää toiminnot yhteen tilaan. Museon strategiseksi pitkäaikaistavoitteeksi kirjattiinkin yhdyntymisen. Helsingin kaupungin taidemuseon hallituksen kokouksen pöytäkirja, 23.3.2010. Aloite (Pöytäkirja 23.3.2010, s. 5, aloite § 22) ja aloitteen liite esityslistassa (Esityslista 23.3.2010, s. 17).

Uuden museon perustaminen Helsinkiin olisi myös Guggenheim-säätiön etujen mukaista. Guggenheim hyötyisi Suomen merkittävistä saavutuksista muotoilun ja arkkitehtuurin alalla. Nämä alat ovat olleet melko heikosti edustettuina Guggenheimin kokoelmissa ja näyttelyissä, mutta yhteistyö suomalaisten ammattilaisten ja laitosten kanssa voisi muuttaa tilanteen nopeasti. Guggenheim Helsinki mahdollistaisi sen, että Guggenheim-säätiö voisi järjestää innovatiivisia muotoilu-, taide- ja arkkitehtuurinäyttelyitä, joita esiteltäisiin muissa Guggenheim-museoissa sekä maailman muissa museoissa, jolloin säätiö tavoittaisi yhä laajempia yleisöjä.

Jotkut pohjoismaalaiset ovat epäilleet Helsingin soveltuvuutta museon sijoituspaikaksi, ja naapurimaiden saaminen vakuuttuneiksi Helsingin nopeasti kehittyvästä taidemaailmasta voi vaatia työtä. Tämä haaste tarjoaa kuitenkin mahdollisuuden lisätä alueelle suuntautuvaa matkailua. Lisäksi Helsingin asema Aasian lentoyhteyksien solmukohtana helpottaa aasialaisten yleisöjen saavuttamista. Helsingin sijaintia lähellä Venäjää voidaan pitää etuna, sillä venäläisten matkailijoiden määrä Suomessa on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina ja venäläiset matkailijat ovat osoittaneet selvää kiinnostusta taiteisiin ja kulttuurimatkailuun. Helsingin sijainti tarjoaa Guggenheim-säätiölle kiehtovia mahdollisuuksia saavuttaa uusia yleisöjä.

Uuden museon luominen Helsinkiin on kuitenkin tietyssä mielessä riski Guggenheim-säätiölle. Säätiön olisi kohdistettava merkittäviä henkilöresursseja Guggenheim Helsinki -projektiin ja samalla säilytettävä korkea laatu kaikissa muissa Guggenheim-museoissa. Lisäksi Guggenheim-säätiö panisi maineensa likoon, ja vaikka varhaiset arviot projektin menestyksestä ovat lupaavia, kyseessä on mittava ja monimutkainen hanke. Tämän selvityksen tarkoituksena on arvioida tarkasti projektin riskit ja sen mahdolliset edut. Ne vaikuttavat olevat tasapainossa keskenään. **Ajatustenvaihtoon ja luovuuteen perustuvana kulttuurilaitoksena Guggenheim pitää Helsinkiä ihanteellisena sijaintikaupunkina nykypäivän ja tulevaisuuden museolle.**

Kävijämäärät ja arviot taloudellisista vaikutuksista

Boston Consulting Groupin arvion mukaan Guggenheim Helsingin kävijämäärän odotetaan olevan keskimäärin 500 000–550 000 kävijää vuodessa. Varovainen arvio on 430 000 kävijää ja optimistinen arvio 650 000 kävijää. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tuella laaditussa keskitason ennusteessa kävijöistä noin 300 000 olisi suomalaisia ja 200 000–250 000 ulkomaisia. Koska kotimaisten ja ulkomaisten kävijöiden määrät ovat lähellä toisiaan, museon tulisi suunnata näyttelyt laajalle yleisölle. Guggenheim Helsingin tulee säilyttää Guggenheimin ylikansallinen lähestymistapa samalla paikallisuutta kunnioittaen. Guggenheim Helsingin tapauksessa tämä tarkoittaa Suomen taide-, arkkitehtuuri- ja muotoiluperinteiden kunnioittamista. Suomalaiset arkkitehdit ja suunnittelijat ovat olleet alansa huippuja jo yli sadan vuoden ajan, ja menneinä vuosikymmeninä suomalaisista taiteilijoista on tullut osa laajenevaa ylikansallista taidemaailmaa. Siksi olisi suositeltavaa sisällyttää näiden alojen suomalaisia edustajia museon ohjelmistoon muualta maailmasta valittavien taiteilijoiden ja museoiden lisäksi.

Museotoiminta edellyttää yleensä julkista rahoitusta, eikä Guggenheim Helsinki olisi tässä suhteessa poikkeus. Keskitason kävijämääräennusteen mukaan museon vuosittaiset toimintakustannukset ovat arviolta 14,5 miljoonaa euroa. Tuloiksi arvioidaan 6,2 miljoonaa euroa, jonka lisäksi saataisiin 1,5 miljoonan euron tulot museon myymälöistä, kahviloista, tapahtumatilasta ja muista tiloista. Guggenheim Helsingin vuotuiseksi rahoitusvajeeksi arvioidaan 6,8 miljoonaa euroa (ei sisällä 500 000 euron kiinteistövero ja tontin vuokraa, jotka kaupunki maksaisi käytännössä itselleen). Koska kaupungin Helsingin taidemuseon toimintoihin kohdistuvat nettomenot ovat nykyään 4,3 miljoonaa euroa ja koska osa Helsingin taidemuseon toiminnoista sisällytettäisiin Guggenheim Helsingin toimintoihin, on

huomioitava, että 6,8 miljoonan euron rahoitusvaje edellyttäisi noin 3,7 miljoonan euron lisärahoitusta täyden 6,8 miljoonan euron sijaan. Kävijämäärien vaihtelut eivät vaikuta rahoitusvajeen suuruuteen kovinkaan paljon, eli vaikka kävijämäärät jäisivät arvioiduista, museon taloudellinen tilanne säilyisi suhteellisen muuttumattomana. Varovaisessa arvioissa rahoitusvaje kasvaisi vuosittain miljoonalla eurolla ja optimistisessä arvioissa se pienenesi vuosittain 1,3 miljoonalla eurolla.

Odotetuista 500 000–550 000 kävijästä vähintään 65 000 olisi aivan uusia ulkomaisia kävijöitä, ja heistä 25 000 saapuisi Helsinkiin Guggenheim Helsingin vuoksi. Myös muut matkailijat saattaisivat viipyä kaupungissa ennakoitua kauemmin. **Tästä syntyvä välitön taloudellinen hyöty olisi noin 10 miljoonaa euroa vuodessa, mikä vastaa noin 200 työpaikkaa.** Keskitason arvioissa vuosittaiset verotulot kasvaisivat noin 700 000 eurolla Helsingissä ja 4,4 miljoonalla eurolla koko Suomessa. Suuri osa näistä tuloista olisi arvonlisäveroa, jota kerää vain valtio. Guggenheim Helsingin tilojen rakentamisen oletetaan maksavan 130–140 miljoonaa euroa, mikä olisi merkittävä osa Helsingin vuotuisesta 600–700 miljoonan euron investointibudjetista. Museorakennus tulee todennäköisesti jäämään Helsingin kaupungin omistukseen. Kaupunki voisikin selvittää mahdollisuuksia saada valtion tukea rakennuskustannusten osittaiseen kattamiseen. Koska alv-tuotot tuottaisivat Suomen valtiolle suurempaa taloudellista hyötyä kuin Helsingin kaupungille, olisi suotavaa, että sekä Suomen valtio että Helsingin kaupunki osoittaisivat varoja museon rakentamiseen. Rahoituslähteistä riippumatta kyseessä on merkittävä investointi, joka voi estää joidenkin muiden projektien toteutumisen, joten Suomen päättäjien on arvioitava kustannuksia ja etuja tarkasti.

Konsepti- ja kehitysselvityksessä on tunnistettu Helsingin kulttuurielämässä oleva merkittävä aukko. Selvityksessä myös määritettiin keinot, joilla Guggenheim-museo voisi auttaa tämän puutteen täyttämässä. Museon ennakoitujen taloudellisten kustannukset ja edut on määritetty tarkoin. Huolellisen taustatyön pohjalta Guggenheim Helsingille on luotu ohjelmisto- ja näyttelyperiaatteet. Helsingin yhteistyökumppaneiden ammattitaito ja sitoutuneisuus ovat tehneet syvän vaikutuksen Guggenheimin selvitysryhmään. Lisäksi Helsingin ja Suomen avoin ja edistyksellinen kulttuuri tarjoaa ainutlaatuisen ympäristön uuden museon rakentamiselle. **Pohjimmiltaan Guggenheim on ajatustenvaihdolle ja luovuudelle perustuva kulttuuri-instituutio, jonka mielestä Helsinki on ihanteellinen paikka rakentaa nykypäivän ja tulevaisuuden museo.** Tässä selvityksessä esitettyjen tutkimusten ja huomioiden perusteella Guggenheim-säätiö uskoo, että Guggenheim Helsinki hyödyttäisi Helsingin kaupunkia.

Helsingin konsepti- ja kehitysselvityksen pääasiallisena tarkoituksena oli esitellä museon perustamisen mahdollisuuksia Solomon R. Guggenheim -säätiölle, Guggenheim-museoverkostolle ja kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen edustamalle Helsingin kaupungille. Nyt kun selvitys on valmistunut, päättäjien on arvioitava näitä mahdollisuuksia ja päätettävä seuraavista vaiheista.

KIITOKSET

Solomon R. Guggenheim -säätiö ja Helsingin kaupunki haluavat kiittää seuraavia henkilöitä ja laitoksia, jotka auttoivat tämän raportin laatimisessa.

Solomon R. Guggenheim -museo ja -säätiö

- Richard Armstrong, johtaja, Solomon R. Guggenheim -museo ja -säätiö
- Sarah Austrian, apulaisjohtaja, lakimies ja apulaissihteeri
- Katherine Brinson, apulaiskuraattori
- Hannah Byers, apulaisjohtaja, näyttelyhallinto; ohjelmajohtaja, Helsinki-projekti
- Tom Drury, verkkotoimittaja
- Marcia Fardella, Graafisen suunnittelun johtaja
- Mayrav Fisher, ylempi koulutuspäällikkö, koulu-, nuoriso- ja perheohjelmat
- Terhi Forssén, harjoittelija
- Anna Gelderd, harjoittelija
- David Goldberg, harjoittelija
- Eleanor Goldhar, apulaisjohtaja ja globaalin viestinnän päällikkö
- Helena Hansen, vapaaehtoistyöntekijä
- Kelsey Harrington, harjoittelija
- Dana Wallach Jones, apulaislakimies
- Kim Kanatani, apulaisjohtaja ja Gail Engelberg -koulutusjohtaja
- Christina Karahalios, projektipäällikkö, Guggenheim Abu Dhabi
- Judy Kim, toimipaikkajohtaja
- Lauren Law Kingsley, johtajan toimiston koordinaattori
- Georgia Krantz, ylempi koulutuspäällikkö, aikuis- ja lähestyttävyysohjelmat
- Janice Lee, graafisen muotoilun päällikkö
- Jessica Ludwig, näyttelyhallinnon toimitusjohtaja, New York
- Ted Mann, apulaiskuraattori, Panza-kokoelma
- Laura Miller, markkinointijohtaja
- Maria Nicanor, apulaiskuraattori, arkkitehtuuri
- Sandhini Poddar, apulaiskuraattori, Aasian taide
- Nora Semel, ulkosuhteiden apulaisjohtaja
- Nancy Spector, apulaisjohtaja ja pääkuraattori
- Marc Steglitz, vanhempi apulaisjohtaja
- David van der Leer, apulaiskuraattori, arkkitehtuuri ja kaupunkitutkimus
- Juan Ignacio Vidarte, apulaisjohtaja ja globaalien strategioiden johtaja
- Ari Wiseman, apulaisjohtaja
- Charlotte Wong, projektikumppani, Guggenheim Abu Dhabi

Aalto-yliopisto

- Antti Ahlava, johtaja, arkkitehtuurin laitos
- Pirjo Hirvonen, muotoilun laitoksen johtaja, taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
- Pekka Korvenmaa, varadekaani, taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
- Aino Niskanen, arkkitehtuurin professori
- Timothy Persons, Professional Studies -ohjelman johtaja ja yliassistentti, taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
- Tuula Teeri, rehtori
- Anna Varakas, tuottaja

Aboa Vetus & Ars Nova

- Johanna Lehto-Vahtera, johtaja

Alvar Aalto -museo

- Mia Hipeli, intendentti, rakennusperintö
- Kai Kuosmanen, opas
- Lauri Martikainen, opas
- Säde Oksala, opas
- Susanna Pettersson, johtaja

The American-Scandinavian Foundation

- Edward Gallagher, johtaja

Amos Andersonin taidemuseo

- Kai Kartio, museonjohtaja

Artek

- Ville Kokkonen, suunnittelija
- Mircku Kullberg, toimitusjohtaja

Suomen taiteilijaseura

- Petra Havu, pääsihteeri
- Hanna Ojamo, puheenjohtaja

Modernin taiteen Astrup Fearnley -museo

- Gunnar B. Kvaran, johtaja

AV-arkki

- Hannah Maria Anttila, johtaja

Musiikkiopisto Avonia

- Ilari Iivonen, rehtori
- Tuula Korkalainen, talouspäällikkö

Boston Consulting Group

- Emma Falck, päällikkö, Helsinki
- Iiris Kolu, jäsen, Helsinki
- Vesa Leskinen, vieraileva jäsen, Helsinki
- Natalia Nikola, jäsen, Helsinki
- Tim Nolan, kumppani ja toimitusjohtaja, New York
- Katherine Sayre, kumppani ja toimitusjohtaja, New York
- Tuukka Seppä, kumppani ja toimitusjohtaja, Helsinki
- Pekka Vanne, kumppani ja toimitusjohtaja, Helsinki

Brakeley Mira

- Peter Rohmée, Managing Consultant
- Johan Wennström, toimitusjohtaja

Kaapelitehdas

- Stuba Nikula, toimitusjohtaja

Cooper, Robertson & Partners

- Bruce Davis, kumppani

- Scott Newman, kumppani

Helsingin kaupunki

- Tuula Haatainen, apulaiskaupunginjohtaja
- Paula Kokkonen, apulaiskaupunginjohtaja (eläkkeellä)
- Jussi Pajunen, kaupunginjohtaja
- Hannu Penttilä, apulaiskaupunginjohtaja
- Laura Rätty, apulaiskaupunginjohtaja
- Pekka Sauri, apulaiskaupunginjohtaja

Helsingin kaupungin hallintokeskus

- Casper Almqvist, tiedottaja
- Victor Andersson, erityisasiantuntija
- Nina Hokkanen, apulaiskaupunginjohtajan sihteeri
- Johanna Holkeri-Kauppila, kaupunginasiamies
- Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri
- Tapio Kari, lehdistöpäällikkö
- Marja Karppinen, kaupunginjohtajan sihteeri
- Atte Malmström, kaupunginasiamies
- Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri
- Kaisa Mäkinen, kaupunginasiamies
- Eila Ratasvuori, hallintojohtaja
- Nina Rintala, tiedottaja, journalisti
- Sami Sarvilinna, kaupunginlakimies
- Johanna Snellman, tiedottaja
- Tiina Teppo, päätösvalmisteluyksikön päällikkö
- Anja Vallittu, kaupunginsihteeri
- Tuula Vanhatalo, apulaiskaupunginjohtajan sihteeri
- Eero Waronen, viestintäpäällikkö

Helsingin kaupunki, rakennusvalvontavirasto

- Lauri Jääskeläinen, virastopäällikkö

Helsingin kaupunki, kaupunginorkesterin toimisto

- Elina Siltanen, intendentti

Helsingin kaupunki, Helsingin taidemuseo

- Karri Buchert, vastaava tiedottaja
- Klas Fontell, arkkitehti
- Sointu Fritze, amanuenssi
- Janne Gallen-Kallela-Sirén, museonjohtaja
- Claire Gould, amanuenssi
- Anne Groot, asiakaspalvelu- ja markkinointipäällikkö
- Jukka Heikkinen, näyttelyvalvoja
- Tuija Honkala, museoavustaja ja arkistonhoitaja, kokoelmat
- Titta Häkkinen, näyttelyassistentti
- Katja Ikäläinen, museolehtori
- Ukko Kaarto, yhteistyö- ja tapahtumakoordinaattori
- Kaisa Kettunen, vastaava museolehtori, asiakaspalvelun esimies
- Lotta Kjellberg, museolehtori
- Tuija Kuutti, amanuenssi
- Mari Lenck, museoteknisten palveluiden esimies ja konservaattori

- Elina Leskelä, kokoelmaintendentti
- Milja Liimatainen, näyttelyassistentti
- Anneli Linkoheimo, Kluuvin gallerian palveluvastaava
- Susanna Lovelock, museoassistentti
- Pia Majava, tiedottaja
- Teija Mononen, amanuenssi
- Kati Nenonen, amanuenssi
- Sari Niiniluoto, museokauppavastaava
- Satu Oksanen, kokoelma-assistentti
- Outi Pelkonen, johdon assistentti
- Kirsi Peltonen, hallinnon assistentti
- Erja Pusa, näyttelyintendentti
- Maija Toivonen, valokuvaaja
- Marita Tuutti, taloussihteeri
- Pia Uljas, hallintopäällikkö
- Selina Vienola, näyttelyassistentti
- Veikko Väisänen, hankintasihteeri

Helsingin kaupunki, kaupunginkirjasto

- Maija Berndtson, kirjastotoimenjohtaja
- Pirjo Lipasti, projektisuunnittelija, keskustakirjasto-hanke

Helsingin kaupunki, kaupunginmuseo

- Tiina Merisalo, museonjohtaja

Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto

- Ilpo Forssén, projektipäällikkö, keskustaprojekti
- Sanna Lahti, kilpailusihteeri, Eteläsataman kansainvälinen ideakilpailu
- Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö
- Tuomas Rajajärvi, virastopäällikkö
- Jarmo Suomisto, IT-päällikkö
- Satu Tyynilä, toimistopäällikkö, kantakaupunkitoimisto

Helsingin kaupunki, kulttuuriasiainkeskus

- Terttu Sopanen, viestintäpäällikkö
- Veikko Kunnas, vs. kulttuurijohtaja
- Paiju Tyrväinen, kulttuuripalvelujen vs. osastopäällikkö

Helsingin kaupunki, talous- ja suunnittelukeskus

- Katrileena Eklöf, matkailupäällikkö
- Eero Holstila, elinkeinojohtaja (eläkkeellä)
- Kimmo Heinonen, elinkeinoasiamies
- Terttu Holstila, erityissuunnittelija
- Tapio Korhonen, rahoitusjohtaja
- Saila Machere, tapahtumapäällikkö
- Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö
- Seppo Olli, kaupunginkamreeri
- Vesa Paavola, organisaatiopäällikkö
- Marja-Leena Rinkineva, elinkeinojohtaja
- Tuula Saxholm, talousarviopäällikkö

Helsingin kaupungin opetusvirasto

- Rauno Jarnila, virastopäällikkö

Helsingin kaupunki, Helsingin eläintarha

- Jukka Salo, johtaja

Helsingin kaupunki, rakennusvirasto

- Olavi Tikka, tulosryhmän johtaja

Helsingin kaupunki, kiinteistövirasto

- Arto Hiltunen, tilakeskuksen päällikkö
- Harri Kauppinen, kehitysjohtaja (eläkkeellä)
- Jarmo Lehto, asiakaspäällikkö
- Markku Metsäranta, toimitilapäällikkö
- Mikael Nordqvist, osastopäällikkö (eläkkeellä)
- Jaakko Stauffer, virastopäällikkö

Helsingin kaupunki, liikuntavirasto

- Anssi Rauramo, liikuntajohtaja

Helsingin kaupunki, tietokeskus

- Timo Cantell, tutkimuspäällikkö
- Leila Lankinen, tilasto- ja tietopalvelupäällikkö
- Asta Manninen, johtaja
- Ilkka Susiluoto, erikoistutkija

Helsingin kaupunki, nuorisoasiainkeskus

- Päivi Anunti, suunnittelija
- Sanna Koskinen, vuorovaikutussuunnittelija
- Ulla Laurio-Mäkinen, toimistopäällikkö
- Lasse Siurala, nuorisotoimenjohtaja

Suomen konsulaatti, New York

- Riitta-Liisa Gerlander, ulkoasiainsihteri, lehdistö- ja kulttuuriyksikön päällikkö
- Ritva Jolkkonen, pääkonsuli
- Kati Laakso, mediasuhteiden koordinaattori

Design Forum Finland

- Mikko Kalhama, toimitusjohtaja

Designmuseum

- Marianne Aav, johtaja (edesmennyt)
- Jukka Savolainen, apulaisjohtaja
- Aila Svenskberg, tiedotus ja viestintä

Didrichsenin taidemuseo

- Maria Didrichsen, intendentti
- Peter Didrichsen, museonjohtaja
- Jarno Peltonen, säätien hallituksen puheenjohtaja

Yhdysvaltain suurlähetystö, Helsinki

- Bruce Oreck, suurlähettiläs
- Cody Oreck

Espoon modernin taiteen museo (EMMA)

- Markku Valkonen, museonjohtaja

Finlandia-talo

- Auni Palo, entinen johtaja
- Helena Survonon, viestintä- ja markkinointipäällikkö
- Johanna Tolonen, toimitusjohtaja

Kuvataideakatemia

- Eija-Liisa Ahtila, taiteilija ja professori
- Jan Kaila, vararehtori, professori
- Irmeli Kokko, päätoiminen tuntiopettaja
- Markus Konttinen, rehtori
- Silja Rantanen, professori
- Riikka Stewen, vararehtori, professori
- Mauri Niemi, hallituksen puheenjohtaja

Finnish-American Club

- Heidi Day, hallituksen jäsen

Suomen Arkkitehtiiliitto (SAFA)

- Jorma Mukala, päätoimittaja, *Ark*-lehti
- Paula Huotelin, pääsihteeri

Elinkeinoelämän valtuuskunta (EVA)

- Matti Apunen, johtaja

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry

- Ann Sandelin, asiamies

Suomen kulttuurirahasto

- Antti Arjava, yliasiamies
- Pirjo Stähle, säätiön hallituksen puheenjohtaja

Suomen kulttuuri-instituutti, New York

- Essi Rautiola, projektipäällikkö
- Leena-Maija Rossi, johtaja

Suomen kulttuuri-instituutti, Tanska

- Esa Alanne, johtaja

Suomen valokuvataiteen museo

- Elina Heikka, museonjohtaja

Suomen museoliitto

- Kimmo Levä, pääsihteeri
- Anja-Tuulikki Huovinen, pääsihteeri (eläkkeellä)

Valtion taidemuseo | Ateneum, Kiasma, Sinebrychoff

- Leevi Haapala, amanuenssi, Kiasma
- Minerva Keltanen, intendentti, Sinebrychoff

- Helka Ketonen, erikoisasantuntija, yhteiskuntasuhteet ja kehitys
- Arja Miller, intendentti, kokoelmat, Kiasma
- Risto Ruohonen, ylijohtaja, Valtion taidemuseo
- Pirkko Siitari, museonjohtaja, Kiasma
- Maija Tanninen-Mattila, museonjohtaja, Ateneum

Finnish Fund for Art Exchange (FRAME)

- Laura Köönikkä, taiteellinen johtaja

Suomen Norjan kulttuuri-instituutti

- Jan Förster, johtaja

Galerie Anhava

- Ilona Anhava, johtaja

Galerie Forsblom

- Frej Forsblom, johtaja
- Kaj Forsblom, johtaja

Galleria Heino

- Rauli Heino, johtaja

Gallery Ama

- Virpi Wuori-Valtaoja, johtaja

Gallery Kalhama & Piippo Contemporary

- Pilvi Kalhama, taiteellinen johtaja, osakas

Greater Helsinki Promotion Ltd.

- Johanna Eiramo, viestintäjohtaja

Hasan & Partners

- Ami Hasan, hallituksen puheenjohtaja

Helsingin Taiteilijaseura

- Hannele Nyman, näyttelysihteeri ja galleristi, Galleria Rantakasarmi
- Timo Parkkonen, toiminnanjohtaja
- Sari Tenni, hallituksen jäsen
- Mika Vesalahti, hallituksen puheenjohtaja

Helsingin juhlaviikot

- Erik Söderblom, toiminnanjohtaja

Helsinki International Artist Programme (HIAP)

- Jaakko Rustanius, toiminnanjohtaja

Helsingin yliopistomuseo Arppeanum

- Sten Björkman, johtaja

Hill & Knowlton, Finland

- Tarja Jussila, toimitusjohtaja

Infront Finland Oy

- Jukka Kunnas, projektijohtaja
- Mikko Vanni, toimitusjohtaja

Kauniaisten musiikkijuhlat

- Seppo Kimanen, perustaja ja taiteellinen johtaja

Kone Corporation

- Matti Alahuhta, pääjohtaja ja toimitusjohtaja
- Anne Stenros, muotoilujohtaja

Kokoro & Moi

- Teemu Suviala, perustaja

Kulttuuritehdas Korjaamo

- Raoul Grünstein, toimitusjohtaja, taiteellinen johtaja

KPMG

- Sixten Nyman, hallituksen puheenjohtaja
- Timo Torkkel, Senior Tax Partner

Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung

- Christiane Lange, johtaja

Kuntsin säätiö

- Katarina Andersson, vt. museonjohtaja
- Anne-Maj Salin, hallituksen sihteeri

LaPlaca Cohen

- Noreen Ahmad, strategia- ja bränijohtaja
- Arthur Cohen, toimitusjohtaja
- Cate Conmy, apulaistrategi
- Virginia Reinhart, strategiharjoittelija
- Zac Rose, strategi

Logomo

- Mia Juva, keskuksen johtaja
- Päivi Rytsä, toimitusjohtaja

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto

- Jukka Valtasaari, hallituksen puheenjohtaja, suurlähettiläs

Louisianan modernin taiteen museo

- Poul Erik Tøjner, ylijohtaja

Magasin 3

- David Neuman, johtaja

Marimekko

- Mika Ihamuotila, toimitusjohtaja

Matti Koivurinnan säätiö

- Juha Koivurinta, hallituksen jäsen

Suomen ulkoministeriö

- Outi Hakanen, kulttuuripäällikkö
- Timo Heino, julkisuusdiplomatian yksikön päällikkö
- Veera Heinonen, tiedotuspäällikkö
- Paula Parviainen, Suomi-promootiopäällikkö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Riitta Kaivosoja, ylijohtaja
- Anna-Maija Marttinen, kulttuuriasianneuvos
- Antti Vuorinen, vanhempi hallitussihteeri

Moderna Museet

- Daniel Birnbaum, johtaja
- Marie Ritzler, assistentti
- Gunilla Steinwall, viestintä- ja markkinointipäällikkö

Arkkitehtuurimuseo

- Hanna Galtat, tiedottaja
- Juulia Kauste, johtaja

Taiteen keskustoimikunta

- Leif Jakobsson, puheenjohtaja

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

- Audun Eckhoff, johtaja
- Ulf Grønvold, kuraattori

Nokia

- Juha Petri Hemanus, Principal Researcher, User Experience
- Tero Ojanperä, Former Executive Vice President
- Martin Sandelin, Senior Vice President

Nurminen Prima Oy

- Juha Määttä, toimitusjohtaja

Ny Carlsberg Glyptotek

- Flemming Friborg, johtaja

Porin taidemuseo

- Esko Nummelin, johtaja

Taidesäätiö Pro Arte Foundation Finland

- Tuula Arkio, johtaja

Helsingin nuorisojatutshautomon edustajat 26. elokuuta, 7. syyskuuta ja 12. syyskuuta 2011

- Jussi Anttonen, opettaja, Vuosaaren lukio
- Vivian Bjurström, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Valter Eklund, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Thomas Eriksson, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Elsa Grönlund, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium

- Ida Halko, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Heidi Hanhela, opiskelija, Kallion lukio
- Tony Isaksson, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Arttu Isotalo, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Nina Järvinen, opiskelija, Kannelmäen peruskoulu
- Alekski Kananen, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Maija Kutin, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Roni Lahti, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Konsta Lehtonen, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Vilma Leminen, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Nita Lindfelt, opiskelija, Kallion lukio
- Astrid Mannerkoski, opiskelija, Kallion lukio
- Priska Natri, opiskelija, Kallion lukio
- Aku Nieminen, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Minttu Nurminen, opiskelija, Vuosaaren lukio
- "Haski" Hilda Palmén, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Iida Perttula, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Anna Rantamäki, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Laila Rebers-Hollander, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Anni Reenpää, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Sofia Salmijärvi, opiskelija, Vuosaaren lukio
- Iris Séraphin, opiskelija, Tölö Specialiseringsgymnasium
- Katariina Tonttila, opiskelija, Kallion lukio
- Emilija Uimolainen, opiskelija, Helsingin Uusi Yhteiskoulu
- Aija Viita, opiskelija, Kallion lukio

Roschier

- Jan-Anders Wik, osakas
- Pekka Talari, verolakimies
- Wille Järvelä, jäsen

Ruder Finn, Arts&Communications Counselors

- Stuart Klawans, ylempi apulaisjohtaja
- Natasha LeBel, varajohtaja/strategia
- Philippa Polskin, johtaja

Sara Hildénin taidemuseo

- Päivi Loimaala, kokoelmapäällikkö
- Riitta Valorinta, johtaja

Sitra

- Marco Steinberg, strategisen suunnittelun johtaja

Snøhetta

- Tarald Lundevall, osakas ja projektipäällikkö

Stadion-säätiö

- Maija Inananen, toimitusjohtaja

Svenska kulturfonden

- Berndt Arell, johtaja
- Björn Teir, hallituksen puheenjohtaja

Taidehalli

- Maija Koskinen, johtaja
- Taru Tappola, vs. johtaja
- Susanna Santala, amanuessi

Taidesalonki | Konstsalongen

- Christina Bäcksbacka, johtaja

Tampereen museot

- Elina Bonelius, museoamanuessi, Tampereen taidemuseon Muumilaakso
- Toimi Jaatinen, museotoimenjohtaja
- Taina Myllyharju, Tampereen taidemuseon johtaja
- Virpi Nikkari, amanuessi, Tampereen taidemuseo/TR1 Taidehalli
- Tähtitalvikki Poikajärvi, markkinointi- ja tiedotussihteeri
- Marjo-Riitta Saloniemi, näyttelypäällikkö, Vapriikki

Tanssin talo ry

- Hanna-Mari Peltomäki, projektipäällikkö

Tero Saarinen Company

- Iris Autio, toimitusjohtaja

Trainers' House

- Jari Sarasvuo, trainer ja johtokunnan jäsen

Turun taidemuseo

- Kari Immonen, johtaja

Helsingin yliopisto

- Hanna Johansson, tutkija
- Laura Kolbe, Euroopan historian professori
- Pasi Mäenpää, tutkija
- Marja-Liisa Rönkkö, museologian yliopistonlehtori, filosofian, historian, kulttuurien ja taiteen tutkimuksen laitos
- Ville Sinnemäki, ylioppilaskunnan kulttuurisihteeri

Lapin yliopisto

- Jyrki Siukonen, professori

Jyväskylän yliopisto

- Antti Hautamäki, tutkimusprofessori ja johtaja, Agora Center

Villa Mairea -säätö

- Maire Gullichsen, hallituksen jäsen

World Design Capital Helsinki 2012

- Kaarina Gould, ohjelmajohtaja
- Sanna-Mari Jäntti, kehitysjohtaja
- Katarina Siltavuori, tuottaja
- Pekka Timonen, johtaja

Haluamme kiittää myös seuraavia henkilöitä heidän panoksestaan ja osallistumisestaan:

- Shelley Bernstein, teknologiapäällikkö, Brooklyn Museum
- Giovanna Borasi, kuraattori, Canadian Center for Architecture
- Minna Ermala, matkailusihteeri, Lohjan kaupunki
- Christina Knookala, sivistystoimenjohtaja, Vaasan kaupunki
- Petri Kokko, globaali johtaja, Google, Inc.
- Anne-Marget Niemi, matkailujohtaja, Turun kaupunki
- Ville Peltola, innovaatiojohtaja, IBM, Suomi
- Matti Sanaksenaho, arkkitehti
- David Small, Creative Director/perustaja, Small Design Firm
- Kelly Stoetzel, ohjelmointijohtaja, TED
- Juha Voittis, konsultti, Talent Partners
- Sarah Whiting, dekaani, arkkitehtuurin koulutusohjelma, Rice University
- Mark Wigley, dekaani, arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja suojelun jatkokoulutusohjelma, Columbia University

Haluamme kiittää seuraavia kaupunginvaltuuston jäseniä ja varajäseniä, jotka valtuuston kokouksessa 6. kesäkuuta 2011 osallistuivat keskusteluun Guggenheim Helsingin konsepti- ja kehitysselvityksestä:

Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Lilli Autti, Maria Björnberg-Enckell, Harry Bogomoloff, Arto Bryggare, Mika Ebeling, Matti Enroth, Sture Gadd, Jussi Halla-aho, Jasmin Hamid, Sanna Hellström, Riikka Henttonen, Helena Hietanen, Rakel Hiltunen, Mari Holopainen, Nina Huru, Sirkku Ingervo, Ari Järvinen, Jukka Järvinen, Tarja Kantola, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Heikki Karu, Kauko Koskinen, Minerva Krohn, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Essi Kuikka, Eeva Kuuskoski, Seppo Lampela, Otto Lehtipuu, Pauli Leppä-aho, Harri Lindell, Jyrki Lohi, Hannele Luukkainen, Lasse Männistö, Alina Mänttäri-Buttler, Silvia Modig, Elina Moisio, Sole Molander, Seija Muurinen, Jarmo Nieminen, Outi Ojala, Sakari Oka, Jan D. Oker-Blom, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Pia Pakarinen, Elina Palmroth-Leino, Kati Peltola, Terhi Peltokorpi, Harri Pirhonen, Mari Puoskari, Sirpa Puhakka, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Juho Romakkaniemi, Pekka Saarnio, Harri Saksala, Lea Saukkonen, Anni Sinnemäki, Riitta Snäll, Osmo Soininvaara, Johanna Sumuvuori, Nina Suomalainen, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Tarja Tenkula, Astrid Thors, Nils Torvalds, Ulla-Marja Urho, Mirka Vainikka, Heta Välimäki, Antti Valpas, Sanna Vesikansa, Tea Vikstedt, Julia Virkkunen, Tuulikki Vuorinen, Milla Wiksten, Ville Ylikahri.

Yllä lueteltujen henkilöiden lisäksi kiitämme seuraavia taiteilijoita heidän ideoistaan, ajatuksistaan sekä ajastaan: Anna-Maija Aarras, Joonas Ahlava, Ville Andersson, Georg Baselitz, Hans-Christian Berg, Johanna Ehrnrooth, Terike Haapoja, Minna Heikinaho, Richard Humann, Pierre Huyghe, Pekka Jylhä, Kaarina Kaikkonen, Sandra Kantanen, Ola Kolehmainen, Matti Kujasalo, Jani Leinonen, Pekka Niskanen, Markku Piri, Osmo Rauhala, Riiko Sakkinen, Nanna Susi, David Shrigley, Anna Tuori.

Kiitämme oivaltavista kommentaista ja keskusteluista, joita meille tarjosivat lukuisat henkilöt eri aloilta. Haluamme kiittää erityisesti seuraavia henkilöitä: Krister Ahlström, Mika Ala-Uotila, Charlotte Bonnier, Ian Bourgeot, Christina Bäcksbacka, Apramey Dube, Johanna Eiramo, Kaj af Enehjelm, Mikko Fritze, Cai Granfors, Ernst Grönblom, Mika Helenius, Pekka Helin, Martti Helminen, Pekka Himanen, Hannu Hjerppe, Paula Holmila, Esa Honkimäki, Martti Hotti, Henrik Hultin, Juha Huuskonen, Helena Hyvönen, Tapani Hyvönen, Rainer Häggblom, Teija Isohauta, Tea Jarma-Vartiainen, Tuija Järvenpää, Mikael Kallavuo, Kari Karanko, Lea Kivelä-Pelkonen, Kristiina Koivisto, Stephan Koja, Noora Koskivaara, Esa Laaksonen, Tapani Launis, Tony Ledentsa, Laura Lilja, Robert Liljeström, Kirsti Lindberg-

Repo, Riitta Lindegren, Joe Martin Lin-Hill, Nicole Lin-Hill, Okko Kamu, Panu Lehtovuori, Jyri Makkonen, Elizabeth Markevitch, Ari Martonen, Pihla Meskanen, Matti Nukari, Pirkko Nuutinen, Jaakko Ojanne, Kristina Pentti-von Walzel, Johanna Piisi, Beatriz Plaza, Davide Ponzini, Ville Rantanen, Eeropekka Rislakki, Sampo Ruoppila, Tapani Ruuska, Esa Saarinen, Simo Salo, Lisa Sounio, Henrik Strömberg, András Szántó, Zaven Terzibanjan, Paula Toppila, Tomas Träskman, Petri Tuomi-Nikula, Hannu Uusluoto, Jaakko Veijola, Maria Vuorenjuuri, Jussi Westergren, Tomas Westerholm, Kari Yliannala, Ulla Åström.

Haluamme myös kiittää niitä taiteilijoita ja yleisön edustajia, jotka osallistuivat 16 paneelikeskusteluun Helsingissä maaliskokuussa 2001, sekä kaikkia niitä, jotka ovat vaihtaneet selvitystyöryhmän kanssa ajatuksiaan ja ideoitaan siitä, mitä mahdollinen tuleva museo Helsingissä voisi olla ja tehdä. Kiitämme myös journalisteja Suomessa ja muualla siitä, että he ovat pitäneet yllä julkista keskustelua Helsingin konsepti- ja kehitysselvityksestä sekä museoiden tulevaisuudesta.